

Voorwoord

Deze Master Thesis over sensationisme in het NOS *Journal* kent een langere voorgeschiedenis. Al tijdens mijn lagere schooltijd werd ik gegrepen door de berichtgeving over dramatische gebeurtenissen in het nieuws. Ik herinner me goed hoe ik in 1996 na de arrestatie van Marc Dutroux om 20:00 uur aan de televisie gekluisterd zat. Omdat alles in het *Journal* ‘echt’ was, ging ik vervolgens ‘doodsbang’ naar bed. Stellig nam ik mij voor om later zelf nieuwslezeres te worden en alles wat eng was, minder ‘spannend’ te brengen. Hoe naïef ook, bleef ik mij gedurende mijn middelbare schooltijd in volle overtuiging vasthouden aan dit voornemen. Met als uitgangspunt na te denken over de effectiviteit van uiteenlopende vormen van communiceren en informeren, begon ik in 2005 mijn studie Communicatie- en Informatiewetenschappen aan de Universiteit Utrecht. Najaar 2008 sloot ik deze bacheloropleiding af met een scriptie over ‘Framing en Overtuigingskracht’. Hiervoor verdiepte ik mij in de verschillende interpretatieverschillen van boodschappen en de manier van framen die daarbij een rol spelen. Hoewel ik dit een boeiend onderzoek vond, bleef mijn specifieke interesse naar mediaberichtgeving onbevredigd. In de zomer van 2008 begon ik daarom met de masteropleiding Media en Journalistiek aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Binnen het specifieke programma Media en Maatschappij heb ik mij ondermeer verdiept in de maatschappelijke betekenis van de media, met name die van televisie. Opnieuw verbaasde ik me over het belang dat het medium in Nederland heeft bij mediagebeurtenissen, zoals recentelijk bij het Koninginnedagdrama in Apeldoorn. In een live-uitzending van de NOS was te zien hoe een zwarte personenauto door de afzetting reed en de bus met de koninklijke familie wilde raken. De gehele Koninginnedag werden de schokkende beelden in *Journal*-uitzendingen herhaald. Nog geen dag later waren op YouTube tientallen filmpjes te zien van ooggetuigen. De inzenders waarschuwden dat de beelden niet geschikt waren voor minderjarigen. Op de amateurbeelden was soms expliciet te zien hoe de chauffeur mensen uit de massa overrijdt.

Hoe is het mogelijk dat mensen zo gefascineerd kunnen zijn door een gebeurtenis? Hoe onderscheidt sensationeel nieuws zich van het reguliere nieuws en waarom? Met deze vragen ging ik de eerste gesprekken in met Dr. Chris Aalberts, begeleider van deze thesis. Op basis van het onderzoeksvoorstel dat ik indiende, kwamen we tot de conclusie dat ik mijn interesses het beste kwijt kon in een onderzoek naar de berichtgeving over verschillende sensationele mediagebeurtenissen in het *Journal*. Voor het geven van dit inzicht en de vele kundige adviezen, gaat mijn dank daarom in de eerste plaats uit naar Dr. Chris Aalberts. Zijn kritisch commentaar heeft me geïnspireerd, hield mij scherp en zorgde zonder meer voor een kwaliteitsverbetering van deze thesis. Tijdens onze gesprekken leek ik zijn mening niet altijd evenzeer te waarderen maar tijdens het schrijven, kwam ik erachter dat hij wéér gelijk had. Ook Dr. Marc Verboord, tweede lezer, ben ik dankbaar voor zijn kritische inzichten en de precisie waarmee hij deze thesis heeft gelezen.

Veel mensen hebben mij tijdens mijn studiejaren gestimuleerd en gesteund. Ik dank Ellen en Wim voor de drijvende gesprekken die ik met ze heb gevoerd. Anne wil ik bedanken voor haar goede vriendschap en het feit dat haar deur altijd voor me open stond. Zij heeft me door de beginperiode van mijn studietijd geloosd en veel plezier in Utrecht bezorgd. Verder dank ik Marjolijn voor de goede samenwerking aan papers, het luisterend oor en de adviezen die ze me heeft gegeven. Mede dankzij haar heb ik een fantastisch studiejaar in Rotterdam gehad. Marius heeft daar ook zijn steen aan bijgedragen. Speciale dank ben ik hem verschuldigd voor de toegewijde en onvermoeibare manier waarop hij heeft geluisterd naar alles wat ik hem vertelde over de voortgang van deze thesis. Met zijn opmerkingen legde hij mij vaak het vuur aan de schenen. Jan ben ik dankbaar voor de kostbare tijd en energie die hij heeft gestoken in het nakijken op Duitse spelling en grammatica. Tenslotte draag ik deze thesis op aan de drie personen die het allerbelangrijkste zijn in mijn leven: mijn ouders en mijn broer Bas.

Dieke van Hees

Augustus 2009

Inhoud

Samenvatting	9
1. Inleiding	10
1.1 Aanleiding	10
1.2 Probleemstelling	11
2. Theorie	13
2.1 Inleiding	13
2.2 Productie van nieuws	13
2.3 Commercialisering van het nieuws	19
2.4 Sensationalisme ter discussie	24
2.5 Definitie sensationalisme	29
2.6 Conclusie	32
3. Methode	34
3.1 Inleiding	34
3.2 Onderzoeksopzet	34
3.3 Kwantitatieve inhoudsanalyse	36
3.4 Kwalitatieve inhoudsanalyse	40
4. Berichtgeving over Joran van der Sloot	42
4.1 Inleiding	42
4.2 Kwantitatieve inhoudsanalyse	42
4.3 Kwalitatieve inhoudsanalyse	46
4.4 Conclusie	56
5. Berichtgeving over de Fritzl-zaak	59
5.1 Inleiding	59
5.2 Kwantitatieve inhoudsanalyse	59
5.3 Kwalitatieve inhoudsanalyse	62
5.4 Conclusie	72
6. Berichtgeving over de aanslagen in Mumbai	74
6.1 Inleiding	74
6.2 Kwantitatieve inhoudsanalyse	74
6.3 Kwalitatieve inhoudsanalyse	77
6.4 Conclusie	89
7. Conclusie en discussie	92
7.1 Inleiding	92
7.2 Resultaten	92
7.3 Theoretische reflectie	93
7.4 Methodologische reflectie	96
7.5 Suggesties voor nader onderzoek	99

Literatuur	101
Bijlagen	105
I. Codeboek bij meetinstrument voor sensationisme	106
II. Transcripten	112

Samenvatting

Een gevolg van een commercialiserende nieuwsmarkt zou kunnen zijn dat de informatievoorziening op televisie steeds sensationeler wordt. Televisienieuws zou daarmee oppervlakkig worden en onvoldoende diepgang bieden om burgers goed te informeren. In deze thesis is daarom onderzocht welke kenmerken van sensationisme het NOS *Journal* vertoont en zijn uitspraken gedaan over verschillen tussen uitzendingen overdag en 's avonds. Op basis van de gedachte dat het *Journal* zich tijdens prime time meer moet aanpassen aan concurrerende nieuws- en amusementprogramma's zou het *Achtuurjournal* sensationeler zijn dan *Journals* overdag. Sensationisme is gedefinieerd als de mate waarin binnen (delen van) een item aspecten aanwezig zijn die bijdragen aan de levendigheid van het item. Omdat de kans op een sensationele verpakking van een item toeneemt als ook de inhoud sensationeel is, is het onderzoek gericht op items met een dramatisch onderwerp. Een kwantitatieve inhoudsanalyse van de berichtgeving over Joran van der Sloot, de Fritzl-zaak en de aanslagen in Mumbai wijst uit dat het *Journal* inderdaad sensationeel is. Slechts in zeer beperkte mate blijkt dat het *Achtuurjournal* sensationeler is dan *Journals* overdag. Uit een kwalitatieve inhoudsanalyse blijkt dat de uitzendingen elkaar opvolgen als soapafleveringen waarbij – tegen de verwachting in – in het *Achtuurjournal* meer ruimte is voor de uitleg en diepgang van informatie. *Journals* overdag baseren zich eerder op sensationeel nieuws en een snellere, meer oppervlakkige en gemankeerde informatievoorziening.

Trefwoorden: commercialisering, inhoudsanalyse, Joran van der Sloot, Josef Fritzl, Mumbai, nieuwswaarde, NOS *Journal*, sensationisme, versoaping.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

‘Dat het NOS/NTS *Journal* het belangrijkste nieuwsprogramma van de eerste vijftig jaar van de Nederlandse televisie is geweest staat buiten elke discussie. Er is geen programma te noemen dat in zo’n ononderbroken stroom van dagelijkse uitzendingen over het nieuws heeft gerapporteerd’ (Wijffes, 2005:7).

Nog altijd is het NOS *Journal* een zeer goed bekeken nieuwsprogramma, maar de concurrentie op de markt van televisienieuws is enorm gegroeid. Uit verschillende studies blijkt dat met name aanbieders van televisienieuws bij toenemende concurrentie gedwongen zijn om hun programma’s aantrekkelijker te maken voor het publiek (Fortuyn, 2000). Het resultaat van dit soort aanpassingen wordt in de wetenschappelijke literatuur aangeduid met verschillende termen. Zo gebruikt Denis McQuail in zijn *Mass Communication Theory* (1983) de term ‘commercialisering’ om het proces uit te leggen waarbij de structuur en de inhoud van media steeds meer marktoverwegingen reflecteren. Gecommercialiseerde media-inhoud kan volgens hem ervaren worden als sensationeel en gepersonaliseerd (McQuail, 2005). Om het gevolg van de commercialisering te duiden, noemt hij de term ‘tabloidisering’ met betrekking tot verscheidende kranten. Met tabloidisering verwijst McQuail (2005) naar het proces van de ‘vervallende’ of ‘neergaande’ markt van de serieuze pers. Dit proces heeft volgens hem ook het televisienieuws beïnvloed. (McQuail, 2005). Bird (1998) onderzocht tabloidisering in het Amerikaanse televisienieuws en concludeerde dat er een grote trend richting ‘personalisering’ en ‘dramatisering’ was. Deze zorgde ervoor dat het nieuws voor iedereen toegankelijker werd.

Binnen deze thesis staat de term ‘sensationalisme’ centraal. Volgens McQuail (2005) is dit een alledaags woord dat al de genoemde aspecten omtrent het aantrekkelijker maken van media-inhoud omvat. Bovendien is de term sensationalisme uitgewerkt als een concept voor inhoudsanalyses. Aan de hand van indicatoren kan de mate van sensationalisme in bijvoorbeeld televisienieuws gemeten worden. ‘The reason for doing so is a concern at the inconsistency between sensational and *objective* news reporting’ (McQuail, 2005:567). Het klassieke ideaal van objectieve nieuwsberichtgeving berust op het principe dat nieuws maken een kwestie is van zo onpartijdig mogelijk verslag doen van gebeurtenissen door de feiten centraal te stellen. Het blijven vasthouden aan dit klassieke objectiviteitsideaal zorgt ervoor dat andere vormen van berichtgeving bij voorbaat worden afgedaan als subjectief, partijdig en dus onprofessioneel (Vasterman & Aerden, 1995). Journalistiek die erop gericht is om de aandacht van het publiek te trekken en vast te houden, vormt dan ook een terugkerend thema in discussies over de kwaliteit van journalistieke producten (Hendriks Vettehen et al., 2006).

1.2 Probleemstelling

Tegenover objectief nieuws staat in het professionele journalistieke denken alleen maar vertekend nieuws, nieuws dat is afgeweken van het rechte pad van de objectieve waarheid (Vasterman & Aerden, 1995). Critici vinden daarom televisienieuws waarin de grens tussen informatieve en sensationele berichtgeving steeds vager wordt, minder waardevol of ronduit slecht. Ze hebben bezwaar tegen de inhoud, waarvan de invalshoek persoonlijker van aard is, zelfs als het om serieuze zaken gaat (Hermes & Reesink, 2003). Trends in de richting van ‘personalisering’ en ‘dramatisering’ wijzen volgens McQuail (2005) op sensationisme. Verschillende theoretici zien noodzaak om onderzoek te doen naar deze trends, waarbij de focus vooral ligt op nieuwsprogramma’s (Hendriks Vettehen et al., 2006). In 2004 deden Nuijten et al. onderzoek naar sensationisme in het Nederlandse televisienieuws binnen de periode waarin de concurrentie tussen nieuwsprogramma’s toenam; 1995-2001. Deze studie bestond uit een inhoudsanalyse van de hoofdbulletins van het NOS *Journal* van 20:00 uur, het RTL *Nieuws* van 19:30 uur en SBS *Het Nieuws* van 19:00 uur¹. Uit de resultaten van de vergelijkingsstudie bleek dat de inhoud van deze nieuwsprogramma’s op een aantal punten sensationeler was geworden.

Deze resultaten lijken met betrekking tot het *Journal* opvallend, aangezien de NOS (Nederlandse Omroep Stichting) een journalistieke code nastreeft waarin staat dat zij verantwoordelijk is voor een brede nieuwsvoorziening die betrouwbaar en onafhankelijk is (NOS, 2009b). Volgens tegenstanders van levendig televisienieuws zou sensationisme daarentegen op veel manieren leiden tot gemankeerde informatieoverdracht. Voorstanders van sensationeel nieuws verwachten dat een toenemende mate van sensationisme in het *Journal* leidt tot meer kijkers (Nuijten et al., 2004). Hiermee zou de NOS voor een dilemma staan: objectief televisienieuws met weinig kijkers verkiezen boven sensationeel televisienieuws met veel kijkers? Van het laatst genoemde blijkt uit het onderzoek van Nuijten et al. (2004) in ieder geval ten dele sprake te zijn. Een toename van concurrerende commerciële oproepen op de markt van televisienieuws zou de NOS ertoe dwingen dat zij haar *Journals* aantrekkelijker moet maken voor potentiële kijkers.

Ondanks het feit dat ook de NOS zich als overkoepelende organisatie van de publieke omroepen niet aan de toegenomen concurrentie heeft kunnen onttrekken, zijn er verschillen in de concurrentiepositie tussen de NOS en de commerciële omroepen. De NOS is een stichting die opkomt voor de gemeenschappelijke belangen van de publieke omroeporganisaties. Deze hebben geen winstoogmerk en worden door de staat gefinancierd. Vanwege deze financieringsstructuur is de NOS per saldo minder afhankelijk van de grootte van het marktaandeel dan commerciële zenders (Nuijten, 2007). Naast de huidige vergelijkingsstudies naar verschillende nieuwsprogramma’s, lijkt daarom ook een inhoudsanalyse gewenst die gericht is op de toename van sensationisme in specifiek het *Journal*. Hierbij moet rekening gehouden worden met de mogelijkheid dat de druk voor de NOS groter is om met het *Achtuurjournal* hoge kijkcijfers te scoren dan met *Journals* die eerder op de

---

¹ Dit programma werd in 1999 op de televisie gebracht maar werd in 2002 alweer opgeheven.

dag worden uitgezonden. Tijdens of rond 'prime time' (de tijd tussen half acht en tien uur 's avonds) worden immers de meeste nieuwsprogramma's en 'infotainmentachtige' programma's uitgezonden. In deze thesis stel ik daarom de volgende vraag:

In hoeverre is er sprake van sensationeel nieuws in het NOS *Journal* en zijn er verschillen tussen nieuwsuitzendingen overdag en in de avond?

Diverse facetten maken deze thesis wetenschappelijk relevant. Ten eerste wordt het abstracte, theoretische concept 'sensationalisme' in het licht van 'commercialisering' en 'versoaping' van het televisienieuws uitgewerkt. Daarbij wordt sensationalisme uitgelegd als een gevolg van de vergroting van nieuwswaarde. Een interessante constatering is dat enkele nieuwswaardefactoren exact overeen komen met kenmerken van sensationalisme. Het tweede facet, de kwantitatieve inhoudsanalyse, draagt bij aan een verdere ontwikkeling van het nog jonge meetinstrument voor 'sensationalisme' dat de meting van zowel inhoudelijke als vormgevingsaspecten van televisienieuws mogelijk maakt. Want onderzoek naar de inhoud van beelden in het televisienieuws is tamelijk zeldzaam (Nuijten, 2007). Zeldzamer nog is onderzoek naar de betekenis van beelden in het televisienieuws, zeker op gebied van sensationalisme (Grabe et al., 2003). Relevant is daarmee de kwalitatieve inhoudsanalyse die gericht is op tekstinhoudelijke structuren in de NOS berichtgeving.

De analyses worden losgelaten op *Journal*-items met een dramatisch nieuwsonderwerp. Eerder deed Hilken Tiggeloven (2005) een vergelijkende analyse van rampenverslaggeving in het *Journal* door de jaren heen. Hij constateerde een verandering van een journalistiek afstandelijke stijl in de jaren '70 naar een journalistiek emotionele stijl in de huidige tijd. Een vergelijkende analyse van 'incident journalistiek' in *Journal*-uitzendingen binnen hetzelfde jaar is nog niet gedaan. Deze thesis brengt hierin verandering. Er wordt namelijk onderzoek gedaan naar dramatisch nieuws in het *Journal* van 2008. De studie richt zich hiermee op nieuwsonderwerpen waarbij de verleiding voor journalisten groot kan zijn om deze sensationeel te brengen. Tot slot biedt deze thesis inzicht in de heersende discussie over de positieve en negatieve gevolgen van sensationalisme in het televisienieuws. Ongetwijfeld gaat van de berichtgeving van het *Journal* enige invloed uit, met name van het *Achtuurjournal* (Van Liempt, 2005). Een hoge(re) mate van sensationalisme in het *Achtuurjournal* zou daarom ongepast zijn. Een negatief effect van sensationalisme op het publiek is namelijk vastgesteld (Grabe et al., 2000; 2003). Van competitief gedrag staat vast dat deze 's avonds het hoogst aanwezig is (Yong Liu et al., 2004). Omdat sensationalisme juist hiervan het gevolg is, lijkt een vergelijkingsstudie naar het *Achtuurjournal* en *Journals* overdag zowel wetenschappelijk als maatschappelijk relevant. Tot nu toe leken vergelijkingstudies naar sensationalisme zich te richten op nieuwsprogramma's van diverse omroepen, rond dezelfde tijd; prime time.

2. Theorie

2.1 Inleiding

In hoofdstuk 1 kwam al naar voren dat door een competitiever wordende markt, klassieke nieuwsstandaarden steeds moeilijker hanteerbaar zijn bij de selectie en publicatie van nieuws. Aanvankelijk leek de NOS te streven naar een zo zakelijk mogelijke beschrijving van gebeurtenissen. Tegenwoordig lijken nieuwsberichten eerder deel uit te maken van een verhaal dat is opgebouwd uit persoonlijke en emotionele belevingen. Het levendiger maken van televisienieuws heeft als doel om een groter publiek te trekken. De definitie die gegeven wordt van sensationalisme is dan ook gebaseerd op het najagen van zintuiglijke effecten. Deze effecten zouden niet zonder risico zijn. Het inspelen op de wensen van het de kijker zou verdieping, nuance en variatie in het nieuws in de weg staan. Een bijdrage van het *Journal* aan het ideaal van de goed ingelichte burger kan hiermee verloren gegaan. Dit maakt het vlaggenschip van de Publieke Omroep tot een belangrijk onderwerp in de voortgaande discussie over informatie op televisie.

2.2 Productie van nieuws

Niet alles wat gebeurt, is nieuws. Wie maakt uit wat belangrijk is en wat niet? Wie bepalen welke informatie het *Journal* haalt? Het zijn vragen waar weinig mensen bij stilstaan. Veel kijkers ervaren het *Journal* als een gegeven, een dagelijkse routine (Servaes & Tonnaer, 1992). In werkelijkheid is het *Journal* het product van mensenwerk en is nieuws verre van een vaststaand gegeven. Over het antwoord op de vraag wat nieuws is, is veel geschreven. Walter Lippman was één van de eerste theoretici die nieuws begreep als een product van journalistieke routines en standaard procedures. In *Public Opinion* – oorspronkelijk uitgegeven in 1922 – beargumenteert hij dat de keuzes die gemaakt worden bij de productie van nieuws, subjectief zijn. ‘There are no objective standards here. There are conventions’ (Lippmann, 1965:222). Nieuws wordt daarom ook wel getypeerd als ‘hetgeen wat journalisten tot nieuws maken’ (Servaes & Tonnaer, 1992). Tijd en tijdsdruk, benadrukt Bernard Roshco, spelen een enorme rol bij het nemen van een besluit of een item (nieuwsbericht) wel of niet gepubliceerd moet worden. In *Newsmaking* (1975) stelt hij verder dat nieuws het gevolg is van een menselijk verlangen, een behoefte, om op de hoogte te zijn van zijn of haar omgeving. Roshco (1995) gebruikt het veelal terugkerende epigram ‘man bijt hond’ nieuws uit te leggen. Wanneer een hond een man bijt, is dit geen nieuws maar als een man een hond bijt, is dat nieuws. Hieruit blijkt dat het bij nieuws niet gaat om het intrinsieke belang van een gebeurtenis. Eerder gaat het erom of een gebeurtenis zo ongebruikelijk is, dat deze bij het berichten erover schokt, amuseert of het publiek op

een andere manier prikkelt en bij blijft staan. Omdat dit effect afhangt van het onverwachte, is nieuws – ten minste in de strikte zin van het woord – daarom geen verhaal of anekdote maar iets dat voor de persoon die het hoort, interessant is (Park, 1940). In dit licht bezien, is nieuws alleen maar nieuws wanneer het ontvangen wordt door mensen voor wie het ‘nieuws interessantheid’ bevat, ofwel ‘nieuwswaardig’ is.

Nieuws waarde

Of een gebeurtenis nieuws waarde heeft, hangt af van twee belangrijke factoren: de actualiteit en de betekenis van de gebeurtenis. Een gebeurtenis is actueel wanneer deze tijdelijk, geografisch en/of psychologisch nabij is. De tijdelijke nabijheid van nieuws heeft betrekking op de recentheid waarmee de gebeurtenis heeft plaatsgevonden. Hoe sneller hoe beter. Voor de geografische nabijheid van een gebeurtenis geldt: hoe dichterbij hoe beter (Servaes & Tonnaer, 1992). Een man die zijn hond bijt in Reykjavik, haalt minder snel het *Journal* dan een man die in Amsterdam zijn hond bijt. Wanneer de man in Reykjavik een Nederlander is, haalt hij waarschijnlijk wel het *Journal*. Dit heeft betrekking op de psychologische nabijheid van een gebeurtenis, ofwel de veronderstelde emotionele binding met het gebeurde.

Behalve dat de factor actualiteit bepaalt of een gebeurtenis nieuws waardig is, speelt actualiteit een verdere rol bij het openbaar maken van een nieuws waardige gebeurtenis. Om te kunnen spreken van een actueel item moet deze recent, direct en relevant zijn (Roshco, 1975). De recentheid van een item komt overeen met de tijdelijke nabijheid van een gebeurtenis. Hoe kort geleden het item is gepubliceerd, is hierbij belangrijker dan hoe kort geleden de gebeurtenis waarover bericht wordt, heeft plaatsgevonden. Directheid houdt meer verband met de directheid waarmee een item gepubliceerd wordt. ‘De slag om nieuws’ maakt directe publicatie belangrijk voor media. In de wedstrijd om kijkcijfers proberen nieuwsorganisaties zo snel mogelijk te berichten omdat de concurrent ze anders voor is. Terwijl de directheid van publicatie recente gebeurtenissen verbindt aan de media die erover berichten, zorgt relevantie voor de schakel tussen deze gebeurtenissen en het publiek. Relevantie, dat gebaseerd is op de veronderstelde interesse van het publiek, maakt een item nieuws waardig. Echter, relevantie hangt niet af van objectieve karakteristieken van een gebeurtenis maar van subjectieve reacties op die gebeurtenissen (Roshco, 1975). Deze subjectieve reacties vallen samen met de betekenis van een nieuws waardige gebeurtenis. Het belang ervan neemt toe naarmate een gebeurtenis ingrijpender is en langduriger gevolgen heeft voor grotere groepen mensen (Servaes & Tonnaer, 1992).

Omdat mensen de behoefte hebben zich te identificeren, draait nieuws vaak om personen. Een antwoord op de vraag ‘wie beet welke hond?’ is niet bepalend voor de definitie van nieuws maar bepaalt wel de nieuws waarde en herinnert aan een andere welbekende grondregel van journalistiek: ‘namen maken nieuws’ (Roshco, 1992). Een gewone burger die even geknaagd heeft aan het oor van een naamloze hond, haalt misschien het *Journal* niet. Maar, als deze anonieme persoon geknabbeld

heeft aan het oor van de hond van koningin Beatrix, zal het voorval zich eerder ontwikkelen tot nieuws. Hetzelfde geldt wanneer de persoon in kwestie de koningin zelf betreft. In dat geval zal het voorval zeker het *Journal* halen. Elk element speelt een rol in de afweging van een nieuwsredactie om wel al dan niet te berichten over de gebeurtenis. Welke motieven er werkelijk schuilgaan achter het journalistieke selectieproces, is meermalen object van wetenschappelijk onderzoek geweest.

De nieuwswaardefactoren van Galtung en Ruge (1965)

Een van de bekendste studies naar nieuwsselectie is gedaan door Johan Galtung en Mari Ruge, ook wel de ‘Godfathers van nieuwswaardetheorie’ genoemd. In hun veel aangehaalde artikel *The Structure of Foreign News* (1965) stellen zij de vraag centraal hoe gebeurtenissen nieuws worden. Op basis van de aanname dat de hoeveelheid aandacht die naar een gebeurtenis uitgaat cultureel bepaald is, beschrijven zij 12 factoren die het selectieproces van met name buitenlandnieuws sterk beïnvloeden. Daarbij geven zij aan hoe de verschillende factoren variëren in gewichtigheid en hoe de factoren met elkaar in relatie staan. In vele latere studies zijn vergelijkbare factoren geïdentificeerd als karakteristieken van nieuws (Tumber, 1999). Aan de hand van de volgende factoren kan voorspeld worden wat nieuws vormt:

1. *Frequentie*. Deze factor sluit nauw aan bij de door Bernard Roshco (1975) bediscussieerde definiëring van nieuws waarbij hij de rol van tijd en tijdsdruk benadrukt. Frequentie heeft betrekking op de samenhang tussen de tijd die een gebeurtenis nodig heeft om zich te voltrekken en de verschijningsfrequentie van het item over deze gebeurtenis. Items over langdurige processen (het bouwen van een dam) maken minder kans om in het *Journal* te worden opgenomen en incidenten meer (een moord tijdens een roofoverval). Over langdurige gebeurtenissen wordt alléén bericht als zij eindigen in een dramatische climax (tijdens de bouw, stort de dam in). Deze veronderstelling komt overeen met wat Park (1940) uitlegt als het onverwachte, ongewone van nieuws.
2. *Amplitude*. De nieuwswaardefactor die Roshco (1975) tien jaar later uitlegt aan de hand van de samenhang tussen relevantie en subjectieve reacties op gebeurtenissen. Dit houdt in dat hoe groter de dam is of hoe gewelddadiger de moordenaar te werk gaat, des te groter de aandacht zal zijn die eraan besteed wordt in het *Journal*.
3. *Duidelijkheid*. Gebeurtenissen die duidelijk te interpreteren zijn, worden verkozen boven gebeurtenissen waar verwarring over is.
4. *Betekenis*. Deze factor heeft betrekking op wat Jan Serveas en Clement Tonnaer (1992) beschrijven als geografische nabijheid. De instortende dam of gewelddadige roofmoord is interessanter wanneer deze in Nederland plaatsvindt. Omdat het publiek zich graag identificeert, emotioneel bindt met personen die een rol spelen in het nieuws, kan betekenis ook uitgelegd worden in termen van relevantie. Een gebeurtenis kan plaatsvinden in een

andere geografische omgeving maar toch interessant zijn voor het publiek in termen van emotionele binding (in het buitenland is een Nederlander bedolven onder het puin van de ingestorte dam).

5. *Verwachting*. Binnen de context van nieuws zou en moet het woord ‘verwachting’ op twee manieren geïnterpreteerd kunnen worden. Verwachting moet ten eerste begrepen worden als voorspellend, iets dat als waarschijnlijk wordt beschouwd. Daarnaast speelt bij nieuws de normatieve interpretatie van verwachting als verlangen een rol. Als het verwachte plaatsvindt waarvan gehoopt werd dat het zou gebeuren, zal de gebeurtenis sneller als nieuws worden aanvaard. In dit licht bezien, is nieuws eigenlijk iets dat ‘oud’ is omdat het correspondeert met iets waarvan men verwachtte dat het zou gebeuren. Volgens de verwachtingsfactor zullen gebeurtenissen die te ver afdrijven van het verwachtingspatroon daarom ook niet doordringen als nieuws. Net als betekenis heeft ook verwachting dus betrekking op de harmonie tussen een gebeurtenis en de mentale binding met het publiek.
6. *Uitzonderlijkheid*. De uitzonderlijkheidsfactor kan begrepen worden als een corrigerende factor van de aannamen dat ‘culturele betekenis’ en ‘het verwachte’ de belangrijkste rol spelen bij de selectie van nieuws. Het idee is dat het voor een gebeurtenis niet genoeg is om te voldoen aan het verwachtingspatroon van het emotioneel met de gebeurtenis verbonden publiek. Dit bepaalt alleen de potentie van een gebeurtenis om uit te groeien tot nieuws. Binnen het verwachtingspatroon en de emotionele verbondenheid van het publiek met een gebeurtenis, is het de uitzonderlijkheid van een gebeurtenis die doorslaggevend is als aandachttrekkende factor en nieuws oplevert. ‘Remember: TV News does not reflect normal, every life’ (Postman & Powers, 1992:166).
7. *Continuïteit*. Ondanks een verminderde amplitude zal een gebeurtenis die eenmaal tot nieuws is uitgegroeid, dat waarschijnlijk voor een langere tijd zijn.
8. *Compositie*. De compositie van nieuws betreft de samenstelling waarin items door de media gepresenteerd worden. Zo is er een afwisseling tussen ‘zware’ en ‘lichte’ onderwerpen en een vaste verhouding tussen binnenlandnieuws en buitenlandnieuws. Aanname hierbij is dat de drempelwaarde voor het laatstgenoemde hoger ligt dan voor het eerstgenoemde.
9. *Elitelanden*. Met name voor westerse buitenlandberichterijfting geldt dat gebeurtenissen in zogenaamde ‘elitelanden’ sneller in het nieuws zijn. Toen in 1997 Diana Spencer, prinses van Wales, om het leven kwam bij een auto-ongeluk in een tunnel in Parijs, werd dit breed uitgemeten in het nieuws. Haar begrafenis in Londen werd wereldwijd naar schatting door meer dan 2 miljard mensen bekeken op televisie. Alléén al in Nederland werd het *Journal* dat daar verslag van deed door 2,6 miljoen mensen gekeken. Het nieuws over de dood van Moeder Theresa in (het niet-elite land) Calcutta een dag eerder, werd daarmee geheel overschaduwd (Van Ginneken, 2006).

10. *Elitepersonen*. Net als voor elitelanden geldt voor activiteiten van ‘elitepersonen’ dat die eerder nieuws zijn dan gebeurtenissen van gewone mensen. De dood van de buurman op de hoek, die altijd zo leuk zingt in het buurthuis, zal hoogstens (een kolom in) de plaatselijke krant halen. Nooit zal het gaan om de hoeveelheid aandacht die besteed is aan het nieuws over de dood van popzanger Michael Jackson in 2009.
11. *Personaliseren*. Wanneer een gebeurtenis gepersonaliseerd kan worden, heeft deze meer kans om het nieuws te halen dan gebeurtenissen met betrekking tot instanties of processen. Een verklaring hiervoor kan volgens Galtung en Ruge (1965) ondermeer gezocht worden in de uitkomsten van de frequentiefactor en de identificatiefactor. Door een combinatie van projectie en empathie kunnen personen makkelijker dienen als objecten voor identificatie. Bovendien zijn instanties, processen of andere structuren moeilijker te doorgronden in tijd en ruimte. ‘Het is veel gemakkelijker om een sappig verhaal te vertellen over persoonlijke wederwaardigheden, dan over ingewikkelde ontsporingen van gezichtloze instellingen’ (Van Ginneken, 2006:110).
12. *Negativiteit*. Voorondersteld wordt dat gebeurtenissen met negatieve aspecten eerder in het nieuws komen dan gebeurtenissen met positieve aspecten. Opnieuw speelt de frequentiefactor hierbij een rol. In het dagelijks leven nemen positieve gebeurtenissen vaak meer tijd in beslag dan negatieve gebeurtenissen. Het bouwen van een dam kost meer tijd dan het instorten ervan, het laten opgroeien en opvoeden tot een volwassen persoon neemt meer tijd in beslag dan het vermoorden van een persoon. Daarnaast is de duidelijkheidsfactor verbonden met negativiteit. Negatief nieuws wordt meestal eenduidig als negatief geïnterpreteerd. Positief nieuws kan voor de één positiever zijn dan voor de ander, afhankelijk van onambigue criteria van voldoening. Negatief nieuws voldoet daarbij eerder aan het verwachtingspatroon, aangezien mensen latente en manifeste behoeften hebben aan slecht nieuws (Galtung & Ruge, 1965). Mogelijk kunnen deze behoeften verklaard worden aan de hand van de uitzonderlijkheidsfactor. Negatief nieuws lijkt vaak meer onverwacht dan positief nieuws. Progressie in de richting van het positieve wordt in westerse landen vaak als normaal beschouwd en blijft veelal onderbelicht in de media omdat het niets nieuws representeert. Aan een negatieve spiraal wordt daarentegen sneller en meer aandacht besteed.

Typering van nieuws

De 12 factoren besproken hebbend, kan gesteld worden dat de nieuwswaarde van een gebeurtenis zal toenemen als een gebeurtenis aan meer van deze voorwaarden tegemoet komt. De kans op selectie en publicatie van een gebeurtenis zal toenemen als de gebeurtenis plaatsvindt op een voor de verwerking ervan geschikt tijdstip, een omvangrijke dramatische climax heeft, duidelijk is, beantwoordt aan maatschappelijk verwachtingspatroon, een verrassend element bevat, uitzonderlijk en negatief is, personen als oorzakelijke factor heeft en dan bij voorkeur mensen uit westerse elitelanden.

Gebeurtenissen waarover bericht wordt, zijn dus niet van nature nieuwswaardig. Nieuws moet begrepen worden als het eindproduct van een complex proces dat begint bij het systematisch sorteren en selecteren van gebeurtenissen op basis van sociaal geconstrueerde classificaties (Hall et al., 1978).

Omdat nieuws draait om het onvoorspelbare, maakt voorspellen een belangrijk deel uit van de productie van nieuws. Het proces van nieuwsselectie begint bij het bewustzijn van de journalist voor nieuwswaardigheid. Simplistisch gezien draait het nieuwsselectieproces daarom om wat het publiek wel en niet als nieuws zal accepteren, begrijpen of leuk zal vinden (Golding & Elliot, 1979). In navolging van Harvey Molotch & Marilyn Lester (1974) wordt in deze thesis daarom de volgende typering van nieuws gehanteerd: nieuws is het resultaat van een constante behoefte aan berichtgeving over het onopgemerkte en is het productiewerk van journalisten die aan deze behoefte voldoen. Enerzijds duidt nieuws dus op items in het *Journal*. Die zijn per definitie maakbaar. Anderzijds moet er voor het maken van items eerst informatie beschikbaar zijn. Zonder informatie is er geen nieuws. Voor een televisienieuwsuitzending is het belangrijk dat er beelden van een gebeurtenis zijn. De kans is stukken kleiner dat de gebeurtenis het *Journal* haalt als deze er niet zijn. Omgekeerd werkt het ook. Wanneer er mooie beelden zijn van een gebeurtenis die niet zo belangrijk is, kan de gebeurtenis om die reden toch als nieuws worden geselecteerd (Teunissen, 2005). Het belang van de beelden kan vervolgens met stijlmiddelen worden aangezet. ‘Once a news item has been selected what makes it newsworthy according to the factors will be accentuated’ (Galtung & Ruge, 1965:71). Met andere woorden: nieuwswaardefactoren kunnen en zullen door journalisten vergroot worden. Zo komt het dat de omvang van human interest-verhalen over bekende en onbekende persoonlijkheden – zacht nieuws – steeds meer kan toenemen naast nieuws over belangrijke politieke, economische of sociale ontwikkelingen – hard nieuws – (Servaes & Tonnaer, 1992).

De ‘vernieuwsing’ van het nieuws

Omdat Galtung en Ruge zich beperken tot de vraag hoe gebeurtenissen nieuws worden, bouwt Freerk Teunissen (2005) de nieuwswaardetheorie verder uit. Hij biedt inzicht in de manier waarop journalisten gebeurtenissen nieuwswaardiger kunnen presenteren. De nieuwsaanleiding van een item kan extra worden benadrukt. Meestal is dat een concrete gebeurtenis die op een specifiek moment plaatsvindt en ervoor zorgt dat het onderwerp in het nieuws komt. In de slag om nieuws wint de journalist kracht als hij/zij de oorzaak achter een gebeurtenis kan laten zien (Blundell, 1988). Een nieuwsaanleiding brengt daardoor vaak een hoeveelheid informatie met zich mee. Het effect is dat er verschillende lagen van een onderwerp belicht worden. Dit maakt het mogelijk om veel nieuwswaardefactoren te benadrukken. Een verslaggever kan eerst de grotere context van een gebeurtenis uitleggen, vervolgens in een interview naar details vragen en dan weer een relatie leggen naar de ruimere context. Deze verandering in de manier van interviewen en/of de cameravoering, kan bijdragen aan de levendigheid van een item (Teunissen, 2005). Als een nieuwswaardige gebeurtenis kan worden gezien als een bevestiging van een bredere maatschappelijke context, zullen journalisten

met behulp van het nieuwsthema op zoek gaan naar bevestiging hiervan. Er ontstaat een speurtocht naar vergelijkbare gebeurtenissen uit het verleden en is er meer aandacht voor dat thema gerelateerde nieuws. Zo blijkt uit onderzoek naar de berichtgeving over de zaak-Dutroux in 1996 in België dat de media bijna dagelijks verhalen brachten over onopgeloste verdwijningen uit het verleden, die veelal expliciet met de zaak-Dutroux in verband werden gebracht (Vasterman, 2005).

Als een nieuwsthema eenmaal doorbreekt, zal de massale aandacht voor een onderwerp veel losmaken bij het publiek (Vasterman, 2005). De invalshoek van waaruit een onderwerp belicht wordt, is essentieel voor een journalist. Een onderwerp kan zo gepresenteerd worden dat het in grote mate voldoet aan de kenmerken van nieuws. Met behulp van een nieuwsaanleiding kan een onderwerp zo worden gebracht dat het dichtbij lijkt in tijd en afstand (Teunissen, 2005). Een onderwerp kan nieuwswaardiger worden gepresenteerd als locatie en handeling goed gekozen zijn. Op de plek waar het gebeurt, op het moment zelf, zijn emotie, spanning en sensatie in de grootste mate aanwezig. Omdat dit kenmerken zijn van nieuws, neemt hiermee de hoeveelheid beschikbare informatie toe. Het lijkt er dus op dat nieuws steeds actueler moet zijn. De toegenomen snelheid waarmee nieuws zich tegenwoordig kan verplaatsen, gaat gepaard met een enorme tijdsdruk voor journalisten. Een journalist moet in een zo kort mogelijke tijd duidelijk maken waarom zijn/haar item belangrijker is dan dat van de vele concurrenten (Teunissen, 2005).

2.3 Commercialisering van het nieuws

Toen op 5 januari 1956 het allereerste *Journal* werd uitgezonden, miste de televisiejournalistiek de twee kenmerken die nu als het belangrijkste kunnen worden beschouwd: nieuwswaarde en snelheid (Van Liempt, 2008). De televisie bestond in 1956 nog maar vijf jaar en het dagblad was het dominante medium in de Nederlandse nieuwsvoorziening. ‘Televisiejournalistiek was eerder een illustratie dan informatie; een praatje bij een leuk plaatje maar voor de openbare meningsvorming irrelevant’ (Wijffjes, 2005:8). De komst van het NTS (Nederlandse Televisie Stichting) *Journal* was dan ook een poging om de televisiejournalistiek een impuls te geven. Het verlangen om het ‘onopgemerkte’ te kunnen zien, was met de introductie van de televisie grotendeels verwezenlijkt. Maar met het enthousiasme hierover kwam ook het besef van verantwoordelijkheid die het medium met zich meebracht (Crone, 2005). Bij de opening van de eerste officiële televisie-uitzending op 2 oktober 1951 gaf staatssecretaris Cals van Onderwijs, Kunsten en Wetenschap de volgende boodschap mee:

‘Meer dan ooit tevoren gaat de techniek ons leven beheersen [...]. Wij dienen te waken, dat de techniek nooit doel gaat worden, maar slechts als middel wordt aangewend. In dienst gesteld van de cultuur kan zij een uiterst machtig, en in de moderne tijd een onmisbaar middel vormen. Met deze richtlijnen voor ogen, zal televisie niet tot cultuurafbraak, maar in tegendeel tot cultuurverspreiding en cultuuropbouw

medewerken. Daartoe is dan echter nodig, dat zij geleid wordt door mensen met een sterk cultuurbesef, met een geestelijke achtergrond en een hoog ideaal' (Geciteerd in: Crone, 2005:45).

Met andere woorden, de manier waarop televisienieuws geproduceerd moet worden, was niet op basis van wat het publiek zou accepteren, begrijpen of leuk zal vinden. Het draaide om de verantwoordelijkheid die journalisten hadden om een kwaliteitsproduct te leveren. In de discussie over de verantwoordelijkheid voor het NTS *Journal* stond het daarom buiten kijf dat de omroepen het morele gezag zouden krijgen. Televisie moest geleid worden door mensen met een sterk cultuurbesef, een geestelijke achtergrond en een hoog ideaal. Een volgende discussie ging over de inhoud van de televisienieuwsdienst. Vanuit het verzuilde bestel is het niet vreemd dat de omroepen die verschillende politieke en godsdienstige idealen hadden, zich verzetten tegen een algemeen programma onder leiding van een centrale staf. Op voorhand was al duidelijk dat het NTS *Journal* een autoriteit zou zijn. De televisienieuwsdienst zou een nationaal instituut worden waarop alle Nederlanders, van alle gezindten, op konden vertrouwen. De vertegenwoordigers van de zuilen wilden daarom de mogelijkheid hebben om het *Journal* te controleren (Crone, 2005). Echter, het hoog journalistiek ideaal, ofwel het klassieke objectiviteitsideaal waarnaar het NTS *Journal* streefde, maakte dat het instituut boven de zuilen moest staan. Het streven van het NTS *Journal* was om de gebeurtenissen zo feitelijk mogelijk weer te geven. Commentaar op het nieuws zou worden overgelaten aan actualiteitenprogramma's.

Een hoog journalistiek ideaal, ofwel het klassieke objectiviteitsideaal, brengt een aantal verplichtingen tegenover de samenleving met zich mee. Deze verplichtingen moeten beantwoorden aan betrouwbaarheid, evenwichtigheid, onafhankelijkheid, afstandelijkheid, relevantie, maatschappelijke verantwoordelijkheid en pluriformiteit (Servaes & Tonnaer, 1992; Vasterman, 2005). Dat de media pluralistisch dienen te zijn, houdt in dat zij de diversiteit in de samenleving weerspiegelen en verschillende meningen en stromingen aan bod laten komen. In de discussie over pluriformiteit is de ontwikkeling van televisienieuws veelbetekenend (Wijffjes, 2005). Tot 1989 had de NOS (Nederlandse Omroep Stichting; de sinds 29 mei 1969 gefuseerde Nederlandse Televisie Stichting met de Nederlandse Radio Unie) vrijwel een monopoliepositie op het gebied van nieuwsvoorziening op televisie. De komst van de commerciële televisie maakte hier een einde aan (Nuijten et al., 2004). Sindsdien dreigen de media uit te groeien 'tot een glijmiddel voor commerciële belangen':

'Soms lijkt erop of de basis van de hedendaagse samenleving niet gelegen is in een al dan niet beredeneerd "algemeen belang" of pluriform ideaal, maar in de consumptie zelf' (Van Vree, 2000:23).

Het klassieke objectiviteitsideaal heeft aldus plaats gemaakt voor het meer inspelen op publieksvoorkeuren (Bardoel, 2003). Oude zekerheden verdwijnen, naarmate de concurrentie toeneemt. Kijkers willen meer dan de oude zakelijke verslaggeving. Het NOS *Journal* ontkomt niet

meer aan de vraag naar nieuws dat ‘dichtbij’ de mensen staat. De klassieke journalistieke traditie wordt hoe langer hoe meer verlaten voor een persoonlijke en vaak sterk opiniërende aanpak (Fortuyn, 2000). Ook de spectaculaire ontwikkeling van techniek heeft ingrijpende gevolgen gehad voor het productieproces van televisienieuws. Door goedkope satellietverbindingen is het technisch en financieel gezien mogelijk om nieuws op iedere plaats en op ieder tijdstip te verspreiden. Hierdoor is het meer dan ooit zaak om sneller te zijn dan de concurrentie. De tijd voor controle, dialoog en reflectie neemt daarmee af (Fortuyn, 2000).

Nieuwe concurrentie voor het *Journal*

Naast een algemene toename van de concurrentie door een groter aantal zenders en aanbieders, nam de concurrentie voor nieuwsprogramma's toe doordat er vanaf 1995 'infotainmentachtige' programma's ontstonden (Nuijten et al., 2004). Hiermee worden informatieve programma's bedoeld die stoelen op entertainmentelementen om een groter publiek aan te trekken (Brants & Neijens, 1998). Voorbeelden van dit soort programma's zijn *Man bij Hond*, *De Wereld Draait Door* en *Pauw & Witteman*. Meer cruciaal voor de concurrentieontwikkeling van het NOS *Journal* waren de komst van *RTL Nieuws* op RTL4 in 1989, *Hart van Nederland* op SBS6 in 1995 en *5 in het Land* op RTL5 in 1996. Inhoudelijk waren deze nieuwsprogramma's in grote lijnen vergelijkbaar met het NOS *Journal* maar *Hart van Nederland* en *5 in het Land* richtten zich op lokaal en regionaal nieuws uit het eigen land. Critici vinden dat de twee programma's de traditionele nieuwsstandaard lieten varen. Er wordt te veel aandacht besteed aan specifieke onderwerpen zoals criminaliteit, ongelukken en 'human interest' (Nuijten et al., 2004). Human interest refereert aan een type nieuwsverhaal dat focust op persoonlijke acties en de gevolgen daarvan. De stijl van dit type nieuwsverhaal is meestal humoristisch of dramatisch en speelt in op alledaagse ervaringen en emoties (McQuail, 2005).

Ondanks de sceptische ontvangst van critici, blijkt uit kijkcijfers dat de programma's groot succes hebben en vanaf 1999 zond SBS6 enige tijd een tweede nieuwsprogramma uit onder de naam *Het Nieuws*. Omdat dit programma zowel binnenlands als buitenlands nieuws bevatte en qua format vergelijkbaar was met het NOS *Journal*, leek dit een echte concurrent (Nuijten et al., 2004). De Nederlandse markt ontwikkelde zich tot een strijdperk waarin een slag om het nieuws gevoerd wordt (Fortuyn, 2000). Het is een opmerkelijke prestatie dat het NOS *Journal* zichtbaar blijft in het steeds vollere en heviger concurrerende mediaveld van de laat twintigste eeuw (Wijffes, 2005). Maar wat zegt dit over de inhoud van het *Journal*? Kijkt men naar de doelstellingen van de NOS dan is er ogenschijnlijk weinig veranderd. De journalistieke code die de NOS volgt, lijkt sterk gebaseerd te zijn op de 'werkdefinitie' die Vasterman & Aerden (1995) van het klassieke objectiviteitsideaal geven. De NOS streeft ernaar om de hoogste journalistieke eisen van evenwichtigheid, zorgvuldigheid, betrouwbaarheid, ongebondenheid, pluriformiteit en onbevooroordeeldheid te hanteren (NOS, 2009a). Daarnaast begon Hans Laroes zijn hoofdredacteurschap in oktober 2002 met het schrijven van het

meest uitvoerige beleidsdocument uit de *Journal* geschiedenis (Van Liempt, 2005). Met als centrale taakomschrijving:

‘We zijn er om ervoor te zorgen dat onze kijkers aan het eind van de dag iets meer weten van hoe het land ervoor staat en hoe de wereld draait. Voorzien van achtergronden en context. Zodat die kijkers betere staatsburgers zijn, in staat om hun eigen lot te bezien en te beïnvloeden’ (NOS *Journal* hoofdredacteur Hans Laroes, geciteerd in: Van Liempt, 2005:307).

Dit zou tot het idee kunnen leiden er structureel weinig is veranderd, maar dat berust op een misverstand. Alleen door een voortdurende aanpassing aan veranderende omstandigheden, heeft het NOS *Journal* zijn positie als leidinggevende nieuwsrubriek kunnen handhaven (Wijfjes, 2005). Bijgevolg is wel degelijk een dynamische ontwikkeling in de nieuwsberichtgeving van de NOS te zien. Via *Journal*-uitzendingen kan als het ware de ontwikkeling van de publieksvoorkeur te zien zijn (Tiggelhoven, 2005).

Stijlverandering in het *Journal*

Voor een aanduiding van de veranderingen die het *Journal* in zijn drieënvijftig bestaanjaren heeft voltrokken, wordt gebaseerd op de driedeling van stijlen die Huub Wijfjes (2005) uitlegt in zijn artikel *De Journalistiek van het Journal. Vijftig jaar Televisienieuws in Nederland*. Hij analyseert hoe de redactie van het *Journal* is omgegaan met veranderingen in journalistieke conventies en welke rol het programma zelf in die transformaties heeft gespeeld (Aerts & De Vries, 2005). Volgens het dynamisch proces dat Wijfjes (2005) van het *Journal* beschrijft, vond een ontwikkeling plaats van een filmstijl tot halverwege de jaren zestig, een persstijl tot halverwege de jaren tachtig en een televisiestijl in de jaren negentig.

In de eerste uitzendjaren nam het *Journal* de filmstijl aan en paste het programma qua stijl en vorm in het genre van het bioscoopjournal. Binnen deze formule werden wekelijks nieuwsberichten voorafgaand aan de film getoond. Kenmerkend voor zowel de bioscoopjournals als de eerste *Journal* uitzendingen was de luchtige vormgeving. Door de beperkte productieomstandigheden waren de makers van het *Journal* genoodzaakt om onderwerpen te kiezen die ruim van tevoren waren aangekondigd. Eigen nieuwsgaring beperkte zich tot binnenlands nieuws (Wijfjes, 2005). De onderwerpskeuze was gebaseerd op human interest en belangwekkende weetjes. Om zich te onderscheiden van de enigszins amusante bioscoopjournals, vertoonde het *Journal* hard nieuws uit het buitenland. Dit nieuws werd kant en klaar aangeleverd door internationale persbureaus. Het belang van het *Journal* voor de Nederlandse samenleving werd pas echt duidelijk toen op 23 oktober 1956 in Hongarije een massale volksoptocht uitbrak tegen het stalinistische bewind. ‘Want, zoals het een nieuwsprogramma betaamt, kon het zich bewijzen op het moment dat er echt iets aan de hand was in de wereld’ (Crone, 2005:52). In de dagen na de inval had de NTS zich volgens de kranten gelegitimeerd als serieuze nieuwsbron. De kritiek die werd geleverd, had geenszins betrekking op de

inhoud van de *Journal*-uitzendingen maar op de belemmerende productietoestand waarbinnen zij gemaakt werden. Zo was NTS op zondagen uit de ether en liepen de *Journals* flinke vertragingen op bij technische storingen. Volgens critici diende het *Journal* onder alle omstandigheden voor te gaan omdat het de belangrijkste functie in de televisie vervulde (Crone, 2005).

Naarmate het sociaal-maatschappelijke belang van het *Journal* groeide, kwam ook de inhoud ervan onder vuur te liggen. De verwachtingen met betrekking tot het *Journal* werden steeds groter, waardoor de journalistieke waarde steeds meer bekritiseerd werd (Crone, 2005; Teunissen, 2005). Opnieuw vormde een wereldschokkende gebeurtenis aanleiding om de functie van het *Journal*, erkend als belangrijke bron van informatie, te bekritisieren. Nadat 's ochtends het nieuws was binnen gekomen dat de Amerikaanse president John F. Kennedy was vermoord, was het *Journal* niet in staat geweest om de uitzending van acht uur op gepaste manier te openen. De keuze om eerst een ander onderwerp te behandelen, kort te berichten over de moord en de rest van de nieuwsuitzending onaangepast te laten, getuigde volgens critici van een onderschatting van de dramatische betekenis van de ontstellende gebeurtenis. Hiermee schoot het *Journal* te kort in een bijdrage aan het ideaal van een goedingelichte burger die op basis van kennis grip had op de complexe realiteit van de wereld en op rationele wijze kon participeren in een moderne democratie (Crone, 2005). Dit besef zorgde in de jaren zeventig voor het aanbreken van een tweede periode: de persstijl.

Karakteriserend voor de persstijl is de 'hardheid en snelheid' waarmee nieuws wordt geproduceerd. Steeds meer legde het *Journal* zich toe op het snel verslaan van binnenlands nieuws. Daarnaast opende het met een opsomming van de belangrijkste onderwerpen die in de uitzending te verwachten waren en steeds vaker betroffen dit onderwerpen van de dag zelf (Wijffjes, 2005). Human-interestonderwerpen verdwenen meer naar de achtergrond en de filmische voice-overpresentatie werd vervangen door een nieuwslezer achter een presentatiedesk. De ontwikkeling in satelliettechnologie stimuleerde de groeiende betekenis van de op locatie duidende journalist. 'De nieuws-wereld draaide nu rondom de interpreterende journalist, presentator en correspondent' (Wijffjes, 2005:17). Op die manier kon het *Journal* zijn belangrijke functie als bron van informatie vervullen en het publiek in zekere zin van educatie voorzien. Het werd duidelijk dat het *Journal* deze taak niet adequaat kon uitvoeren zonder het nieuws in perspectief te plaatsen en van enige context te voorzien. De trend van eind jaren tachtig was dat zodra er ergens iets belangrijks gebeurde, journalisten elkaar overal ter wereld begonnen te interviewen. Ook had dit te maken met de toegenomen concurrentie. Journalisten ter plaatse spraken de kijker rechtstreeks toe vanaf de plek des onheils. Volgens Ad van Liempt (2008) deden zij dit niet alleen omdat ze iets belangrijks te melden hadden maar vooral om te laten zien dat zij er wáren en de concurrent vaak niet, of nog niet.

In de jaren negentig zette het proces van de professionalisering in het afstemmen van het *Journal* op het publiek zich versneld voort. Gesteld kan worden dat het *Journal* met het aannemen van de televisiestijl pas optimaal gebruik ging maken van de specifieke eigenschappen die het medium televisie biedt (Wijffjes, 2005). Middels een zo levendig mogelijk montage, spontane

(live)uitzendingen en een persoonlijke werkwijze van journalisten, wordt sterker geappelleerd aan emotie. Dat blijkt ondermeer uit de *Journal*-uitzendingen vlak na de officiële dodenherdenking op de Dam in 2009. Tijdens de herdenking hield de burgemeester van Amsterdam, Job Cohen, een toespraak waarin hij koningin Beatrix prees voor haar aanwezigheid. Gezien het drama dat zich vier dagen daarvoor op Koninginnedag had afgespeeld, steeg een waarderend applaus op uit het publiek. Het applaus klonk ongeveer 10 seconden door, waarna het geluid langzaam wegstierf en burgemeester Cohen zijn speech vervolgde. In de *Journal*-uitzendingen hield het applaus geen 10 seconden maar ongeveer 17 seconden aan voordat het afzwakte. Bij de montage van latere nieuwsuitzendingen had de NOS er bewust voor gekozen om het applaus voor koningin Beatrix te verlengen. Tijdens de live-uitzending van de dodenherdenking werd eveneens door de NOS geappelleerd aan emotie. Op het moment dat burgemeester Cohen stil viel en het publiek begon te klappen, werd een 10 seconden durende medium close-up van koningin Beatrix getoond. Het meewaardige knikje dat zij gaf, haar droevige ogen en het moment waarop zij slikte, waren hierdoor extra goed zichtbaar. Herman Pleij (1998) noemt de televisie daarom ‘het nieuwe emotie-warenhuis’, die al deze bewegingen niet alleen rapporteert en begeleidt maar ook accentueert, toejuicht en zelf genereert.

Voor de dramatisering van het *Journal* werd ook op Koninginnedag gebruik gemaakt van montage- en cameratechnieken. In de nieuwsuitzendingen van die dag werden steeds vertraagde beelden getoond van een zwarte personenauto, die op een haar na de koninklijke bus ramt en uiteindelijk op een herdenkingsmonument knalt. Direct daarna volgde het shot waarin werd ingezoomd op de koninklijke familie. De verslagenheid op de gezichten van de prinsen en prinsessen is groot. Dit beeld werd versterkt door het shot waarin koningin Beatrix op emotionele manier het land toespreekt en haar medeleven betoont aan de slachtoffers van de aanslag. Doordat de koningin middels een medium close-up in beeld werd gebracht, was duidelijk te zien hoe geschokt zij was. Het verdriet was in haar ogen te zien en in haar stem te horen. Dergelijke dramatische shots zouden ertoe bijdragen dat kijkers geïnteresseerd blijven in het nieuws (Grabe et al., 2000).

2.4 Sensationalisme ter discussie

Ongetwijfeld is de sinds 1989 sterk toegenomen concurrentie een belangrijke oorzaak van de dramatisering van het *Journal*. Het relatieve succes van commerciële nieuwsprogramma's met een sprekende presentatie die toegankelijk is voor een breder publiek, dwingt het *Journal* tot een reactie om bij te blijven in de concurrentieslag om nieuws (Fortuyn, 2000; Wijfjes, 2005). Hiermee komt de NOS voor een dilemma te staan, dat reeds genoemd is als aanleiding van deze thesis: de professionele, hard-journalistieke afweging kreeg steeds meer te maken met de noodzaak tot een op de smaak en voorkeur van een zo groot mogelijk publiek georiënteerde onderwerpkeuze en vormgeving. Maar hoe

slecht is sensationisme in het *Journal* nu eigenlijk? In feite is deze vraag niet nieuw maar speelt deze al lange tijd op in het prominente debat over de kwaliteit van nieuwsberichterij (Grabe et al., 2003). In 1927, lang voor de komst van commerciële omroepen, dacht Walter Lippmann – Founding Father van het concept ‘nieuws’ – na over sensationisme in de pers en schreef:

‘It means the turning away of popular interest from a continuing interest in public affairs... I am inclined to ask myself whether in view of the technical complexity of almost all great public questions, it is really possible any longer for the mass of voters to form significant public opinions... The usual rhetoric of politics has in the meantime gone stale, and cannot begin to compete in vividness and human interest with the big spectacles of murder, love, death, and triumphant adventure which the new publicity is organized to supply’ (Geciteerd in: Bogart, 1998:9).

Ook de link tussen commercialisering en sensationisme is niet nieuw. In 1948 schreven Paul Lazarsfeld en Robert Merton in hun klassieke artikel *Mass Communication, Popular Taste and Organized Social Action*:

‘the social effects of the media will vary as the system of ownership and control varies. [...] Our commercially sponsored media promote a largely unthinking allegiance to our social structure’ (Geciteerd in: Holtz-Bacha & Norris, 2001:124).

Lazarsfeld en Merton (1948) beargumenteren dat de commerciële competitie tussen Amerikaanse media zorgen voor een neergang van kritische journalistiek. Omdat in West-Europa sinds de komst van commerciële omroepen zich eenzelfde trend als in Amerika lijkt voor te doen, wordt commercialisering veelal geassocieerd met ‘Amerikanisering’ (Holtz-Bacha & Norris, 2001; McLuhan, 2008; McQuail, 2005). Reden voor deze gedachtegang vormt de aanname dat media-inhoud veelal gekopieerd worden uit Amerika, waar media gestuurd worden door marktoverwegingen. De standaarden en waarden die hierbij gehanteerd worden, hebben altijd een negatieve connotatie:

‘Commercialized media content is believed to be in varying degrees lacking in independence, ‘inauthentic’, standardized and stereotypical, given to *sensationalism* and *personalization*. It promotes materialism and consumerism. It is also thought to be less creative and trustworthy’ (McQuail, 2005:550).

Deze beklagende bijgedachten uit zich in de discussie rond een transformerend proces van rationele journalistiek naar intuïtieve journalistiek. In de context van nieuws houdt dat in dat berichtgeving steeds meer een verhalende structuur krijgt (Connell, 1998; Newbold, 1998 en Van Liempt, 2005).

Nieuws als soapverhaal

Voor lange tijd werd gedacht dat de nieuwswaardefactor ‘elitepersonen’ voor belangrijke mate bepaalde welke personen er in het *Journal* kwamen. Nieuws was gefocust op handelingen van belangrijke personen die door hun openbare betrekkingen, nieuwswaardig werden geacht. Tegenwoordig lijkt de nieuwswaardefactor ‘personalisering’ steeds meer een beduidende rol te spelen. Belangrijk zou zijn dat mensen zich eigen kunnen maken met onderwerpen in het nieuws om zich een voorstelling van de wereld te maken in plaats van deze te begrijpen (Connell, 1998). Wanneer iets alleen wordt uitgelegd in termen van het persoonlijke, wordt vaak gerefereerd aan wat bekend is, wat mensen al weten. Zowel de producenten als de consumenten van nieuws achten emotie de belangrijkste drijfveer. Om emoties te versterken komen naast bekende daarom steeds vaker onbekende mensen die iets is overkomen in het *Journal* (Van Ginneken, 2006; Van Liempt, 2005). Deze personen krijgen een uitgebreide karakterbeschrijving en er wordt aandacht besteed aan reacties op hetgeen hen is overkomen. De reacties en ook de andere vragen over de gebeurtenis zijn volledig afhankelijk van het perspectief van waaruit de journalist werkt (Postman & Powers, 1992). Ook consequenties van en voor zij die acties hebben begaan die een effect hebben op andere personen, worden breed uitgemeten (Connell, 1998). Hoe interessant of instructief (ze bieden waarden, normen of idealen) deze verhalen ook zijn, de kijker zal nooit iets écht over deze personen leren (Postman & Powers, 1992). ‘Television’s strongest point is that it brings personalities into our hearts, not abstractions into our heads’ (Postman, 1987:125).

Steeds vaker wordt televisienieuws toegespitst op veelvoudige verhaallijnen, de introductie van nieuwe karakters en tijdelijke oplossingen. De nieuwsberichten in de *Journals* gaan verder waar andere uitzendingen eindigden. Het drama en leed uit het leven van mensen zou worden overdreven. Het “open-ended series format” en de daarbij horende kenmerken is volgens Chris Newbold (1998) daarom niet alleen van toepassing bij soapseries maar ook bij nieuwsberichtgeving. Niet alleen op het gebied van nieuws maar ook op andere terreinen – zoals politiek – doen zich meer en meer kenmerken van een soap format voor. Er wordt daarom gesproken over de intrede van ‘versoaping’. In een gesprek met de NOS legt minister-president Balkenende versoaping uit als ‘het opblazen van incidenten omdat het spektakel oplevert’ (Ministerie van Algemene Zaken, 29 november 2002). Jaap van Ginneken (2006) spreekt over ‘melodramatische uitvergroting’.

Maar wat voor soapseries niet geldt, is dat producenten van televisienieuws te kampen hebben met het conflict tussen entertainment normen en professionele nieuwsnormen. Het conflict tussen entertainment normen en professionele normen uit zich het best in de verschillende namen die gegeven worden aan degene die op televisie het nieuws overbrengt: lezer of presentator (Bantz, 1985). In het vervolg van deze tekst wordt de naam ‘presentator’ aangehouden. Deze persoon wordt veelal beoordeeld aan de hand van entertainmentstandaarden: uiterlijk, manier van brengen, kleding, stemgeluid, leeftijd en timing (Bantz, 1985):

‘A good anchor is a good actor and with the lift of an eyebrow or with studied seriousness of visage, he or she can convince you that you are seeing the real thing, that is, a concerned, solid journalist’ (Postman & Powers, 1992:31).

Terwijl de *Journal*-presentator gebeurtenissen aan elkaar praat, is in uitzendingen overdag dikwijls te zien dat in de NOS studio mensen druk bezig zijn met redactionele werkzaamheden. Technisch gezien, zou het gemakkelijk zijn om de studio zo te bouwen dat deze werkzaamheden voor de kijker niet zichtbaar zijn. Dat blijkt bijvoorbeeld uit het *Achtuurjournal*. In deze editie zijn geen computers en typende journalisten te zien. Maar het in beeld redactioneel bezig zijn, draagt ertoe bij dat de kijker erop geattendeerd wordt dat de NOS constant bezig is met het bijhouden van nieuws. Daarnaast geeft het op de achtergrond werkende personeel het signaal af dat de *Journal*-presentator op de voorgrond een belangrijke rol heeft:

‘What news program will you watch? Most people will say something like “I want the latest news, the best reporting with state of-art technology presented by people I can trust and respect”’ (Postman & Powers, 1992:29-30).

Jo Bardoel (1996) stelt dat het verhaal dat de presentator van shot tot shot, van uitzending tot uitzending vertelt, weinig inhoudelijke informatie biedt. Zoals uitgelegd aan de hand van de nieuwsaanleiding theorie, biedt het verhaal eerder een brede context (Bardoel, 1996; Teunissen, 2005). Volgens de veel aangehaalde mediapessimist Neil Postman en de televisiejournalist Steve Powers (1992) dient het plaatsen van gebeurtenissen in een bredere context niet het doel om zaken en gebeurtenissen in diepte uit te leggen maar vooral om kijker te behouden. De taak die het *Journal* op de publieke televisie heeft om toegankelijk te zijn voor iedereen, zou er volgens zijn perceptie voor zorgen dat de NOS geen lange, complexe uitleg kan geven bij gebeurtenissen. Als gevolg wordt informatie verstrekt die beter ‘disinformatie’ genoemd kan worden, informatie simplistisch en niet essentieel is (volgens Postman, 1987). Dit strookt niet met het de opvatting dat een journalist er verantwoordelijk voor is om het publiek van significante informatie te voorzien. Vanuit dit perspectief zou televisienieuws niet per definitie hoeven te bestaan uit gebeurtenissen die het publiek interessant vindt (Postman & Powers, 1992).

De theorie van de sociale verantwoordelijkheid

Volgens de theorie van de sociale verantwoordelijkheid hebben publieke omroepen de verplichting tegenover de samenleving om via nieuwsberichtgeving te zorgen voor ‘verlichting’ (Slattery et al., 2001). In 1748 schreef Immanuel Kant over verlichting. In zijn essays richt Kant zich op het publieke gebruik van het verstand. Kant’s notie van verlichting lijkt sterk te berusten op ‘educatie van de mensheid’, het leren aannemen van een kritische houding. ‘It is the freedom to make public one’s use of reason at every point’ (Kant, 1784:31). Uitgaande van deze opvatting, introduceerde

Jürgen Habermas twee eeuwen later het concept ‘publieke sfeer’. Zijn idee van ‘publieke sfeer’ is een domein waarbinnen burgers op kritische wijze een publieke opinie kunnen vormen (Habermas, 1991). De media zouden hierbij als publieke instituties een dienende rol moeten spelen door het publiek van voldoende kritische informatie te voorzien. Dit is terug te zien in de manier waarop het doel van de Publieke Omroep wordt weergegeven:

‘Een goed functionerende publieke omroep is van levensbelang voor Nederland: als verbroederende ontmoetingsplaats voor onze democratische discussies, als innovatief podium voor onze veelkleurige cultuur, als onafhankelijke informatiebron voor onze pluriforme samenleving’ (Rinnooy Kan et al., 2004:20).

Alhoewel verschillende typen programma’s deze taak mogelijk kunnen volbrengen, is van de Publieke Omroep met name het *Journal* de meest erkende bron van objectieve informatie en educatie (Crone, 2005). Een karakteristiek element in het voortslepende debat vormt dan ook de impact van marktgedreven journalistiek op de kwaliteit van nieuwsberichtgeving (Hendriks Vettehen & Nuijten, 2006). Een kijker zou niet alléén moeten weten wat hij/zij interessant vindt maar moet ook op de hoogte zijn van wat anderen interessant vinden. Natuurlijk is het mogelijk dat een groot deel van het publiek hetzelfde interesseert, maar om kritisch te kunnen denken, heeft de kijker verschillende opinies en kennis nodig. Volgens Postman & Powers (1992) is het daarom gevaarlijk om af te gaan op de voorkeur van het publiek. De kijker zou meer geïnteresseerd zijn in spannende, prikkelende, indrukwekkende beelden dan in een diepgaand debat (Bardoel, 1996). Hieruit volgt dat nieuws niet gebaseerd is op de belangrijkste gebeurtenissen van een desbetreffende dag, maar afhangt van de beschikbaarheid aan dramatische beelden. ‘Body bags have become an important currency of TV news and a four-bagger is a grand slam’ (Postman & Powers, 1992:38). Dit heeft alles te maken met de beschreven hang naar het onverwachte. Een televisiescherm neemt ongeveer 15% van het gezichtsveld van de kijker in. Het betekent dat visuele veranderingen meer extreem en meer dramatisch moeten zijn om interesse te wekken. Alleen dan zal de kijker zich focussen op wat erop ‘het wereldtoneel’ gebeurt, te laat om de factoren te doorgronden die een drama hebben veroorzaakt (Kimball, 1994).

Ondergang van het vlaggenschip van de Publieke Omroep?

Visies op de commercialisering van de mediemarkt gaan dus hand in hand met angstgevoelens voor het verlies van het ideaal dat de Publieke Omroep zou nastreven (Holtz-Bacha & Norris, 2001). Met name wordt gevreesd voor een kwaliteitsverslechtering van het *Journal*, het vlaggenschip van de Publieke Omroep. Behalve dat er een hoop speculaties zijn gedaan, ontbreekt grondig onderzoek naar gevolgen. In Nederland lijken naast de recente studies van Nuijten et al. (2004), Hendriks Vettehen en Nuijten (2006), Hendriks Vettehen et al. (2006) en Nuijten (2007) geen andere onderzoeken naar sensationisme in nationale nieuwsprogramma’s gepubliceerd. In het buitenland zijn veel vergelijkbare studies naar sensationisme in nieuwsprogramma’s van zowel commerciële als publieke

omroepen gedaan. Naar de impact van sensationisme is daarentegen zeer beperkt onderzoek gedaan (Grabe et al., 2003). Twee noemenswaardige effectenstudies zijn afkomstig van Elizabeth Grabe et al. (2000; 2003). Van sensationisme in televisienieuws wordt verwacht dat het een ‘ongezonde emotionele reactie’ veroorzaakt. Deze nieuwsvorm zou de aandacht van het publiek trekken en een prikkelende werking hebben. Maar sensationele nieuwsberichten zouden te flitsend zijn om goed te kunnen onthouden. Zij zouden hierdoor de rationele en verlichtende functie van nieuws ondermijnen (Connell, 1998). Echter, uit de studies van Grabe et al. (2000; 2003) blijkt dat een succesvolle verwerking van informatie niet wordt gehinderd, maar ook niet wordt bevorderd door een sensationele verpakking van nieuws. De informatieve verwerking wordt alléén gehinderd wanneer óók de inhoud van het nieuws sensationeel is. Wel is aangetoond dat kijkers een sceptische houding aannemen tegenover nieuwsberichten met een sensationele verpakking. Sensationeel nieuws wordt door kijkers als minder objectief en geloofwaardig beschouwd dan ‘standaard’ nieuws (Grabe et al., 2000;2003). Uitgaande van dit effect zullen sensationeel verpakte nieuwsberichten in het *Journal* dus niet gewaardeerd worden als betrouwbaar en onafhankelijk. De NOS voldoet daarmee niet aan de journalistieke code die zij nastreeft. Relevant lijkt het daarom om te onderzoeken in welke *Journal*-uitzending de commercialisering en het hieruit voortvloeiende sensationisme het sterkst doordringt.

Van 07:00 uur ‘s ochtends tot middernacht worden door de NOS *Journals* uitgezonden. Met om 18:00 uur en 20:00 uur overzichtuitzendingen waarvan het *Journal* van 20:00 uur de meeste uitgebreide is (NOS, 2009b). Deze uitzending van het *Achtuurjournal* is voor veel mensen ‘een vast gegeven, een traditie bij de koffie’ en bereikt nu eenmaal makkelijk een groot publiek (Servaes & Tonnaer, 1992, Van Liempt, 2005; Wijfjes, 2005). Van Liempt (2005) meent zelfs dat ‘beschaafde Nederlanders’ elkaar om 20:00 uur niet horen te bellen. Volgens Yong Liu et al. (2004) is dit ook het tijdstip waarop de mate van competitief gedrag bij commerciële omroepen het hoogst is. In de avondprogrammering proberen de commerciële omroepen zoveel mogelijk kijkers te trekken door in te spelen op de smaak van het publiek. Het is dan ook geen toeval dat een aanvangstijd van een quiz of soap enkele minuten voor, of gelijktijdig is met een nieuwsuitzending op een andere zender (Lohmann & Peeters, 2000). Zo moet het *Achtuurjournal* dagelijks concurreren met de populaire soap van RTL4, *Goede Tijden, Slechte Tijden*. Logisch lijkt het om te vooronderstellen dat het *Achtuurjournal*, dat uitgezonden wordt tijdens prime time, meer moet inspelen op de smaak en de interessesfeer van het publiek dan *Journal*-uitzendingen overdag. Een meer sensationistische verpakking van het *Achtuurjournal* zou hiervan het gevolg kunnen zijn.

2.5 Definitie sensationisme

Het doen van negatieve uitlatingen over sensationele journalistiek is een periodiek ritueel. Alhoewel sensationisme in de journalistiek al eeuwenlang het onderwerp van diverse discussies is, blijkt dat er

meer over het onderwerp wordt gedebatteerd dan dat er systematisch onderzoek naar wordt verricht. In feite heeft het woord ‘sensationalisme’ zich ontwikkeld tot een makkelijke benoeming voor kritiek op de massamedia. De term wordt te pas en te onpas gebruikt wanneer kritiek geleverd wordt op de ‘verzachting’ van televisienieuws. Zelfs in academische kringen wordt de term vaak en met te weinig precisie gebruikt (Grabe et al., 2001). De meest voorkomende classificatie van het concept sensationalisme is dat het betrekking heeft op verhalen over criminaliteit, geweld, natuurrampen, ongelukken, samengaand met hartverwarmende, schokkende of merkwaardige karakterschetsen (Slattery & Hakanen, 1994). Volgens Elizabeth Grabe et al. (2001) is het veel te simplistisch om een definitie van sensationalisme te baseren op nieuwsonderwerpen en te doen of inhoud het enige is dat telt. Een sensationeel onderwerp als criminaliteit kan immers ook op een niet sensationele manier verpakt worden. Even zo, kunnen niet-sensationele onderwerpen op een sensationele manier gepresenteerd worden aan de kijker. Doris Graber (1994) beargumenteert daarom dat juist de combinatie van een sensationeel onderwerp en de inzet van sensationele vormaspecten ervoor zorgt dat de kijker geïnteresseerd blijft in televisienieuws. Resultaten van de eerder genoemde effectenstudie van Grabe et al. (2000) lijken deze aanname te bevestigen. Een nieuwsbericht met zowel een sensationele inhoud als een sensationele verpakking leidde tot een effect bij de kijker. Van dit effect bleek bovendien geen sprake te zijn bij een sensationeel verpakt nieuwsbericht met een niet sensationele inhoud. Hieruit mag geconcludeerd worden dat een definitie van sensationalisme zich op zowel vormaspecten als inhoudsaspecten moet baseren.

Aan het verwachte effect van deze facetten wordt vervolgens een veelal negatieve connotatie gegeven. Niet alleen in de (media) wetenschap maar ook in woordenboeken, zo blijkt uit woordenboekdefinities van ‘sensationalisme’. Dit is opvallend gezien de herkomst van het woord: ‘[gewaarwording, opzien] ◀ 1796 als ‘gewaarwording’; als ‘opzien’ 1861 ▶ < fr. *sensation* [idem] < **me.lat.** *sensationem*, 4^e nv. van *sentio* [waarneming, gewaarwording, sensatie], van *sensus*, *sensum* [het waarnemen], van *sentire* (verl. deelw. *sensum*) [met de zintuigen waarnemen, bemerken] (*sensatus* betekent in het lat. ‘verstandig, intelligent’)’ (Van Dale *Etymologisch Woordenboek*, 1997:793). Afgaande op de betekenis van ‘sensatus’, zou ‘zintuiglijke gewaarwording’ als terugkerende notatie van sensatie (zie ook: *Kramers Nieuw Woordenboek Nederlands*, 1990:1123 en *Wolters’ Ster Woordenboek*, 1996:351), gepaard gaan met een verstandig, intelligent vermogen. Echter, wie doorzoekt op de Engelse term ‘sensationalism’ – een definitie die door zijn universeel wetenschappelijk karakter gangbaarder is dan de Nederlandse vertaling – vindt beschrijvingen van een geheel andere aard. *The Penguin All English Dictionary* (1970:639) definieert sensationalism als: ‘undue exploitation of excitement and curiosity in journalism *etc*; crude presentation of violence, horror, sex *etc*’. Het woord ‘undue’, ofwel ‘overmatig’, ‘onbehoorlijk’ lijkt geen positieve connotatie te hebben. Een andere negatieve definiëring van sensationalism is te vinden in *The Concise Oxford Dictionary* (2001:1305). Hierin wordt ‘sensationalism’ eerst uitgelegd als de doelbewuste keuze van de media om sensatieverhalen te verspreiden. Vervolgens wordt verwezen naar de term

‘phenomenalism, another term for sensationalism’. Phenomlism blijkt een filosofische definitie die wordt uitgelegd als ‘the doctrine that human knowledge is confined to the appearance presented to senses’ (*The Concise Oxford Dictionary* 2001:1071). Een vergelijkbare typering van sensationalism wordt gedaan in *Van Dale Groot woordenboek Engels-Nederlands* (1998:1346). Volgens deze definitie van sensationalism, zou de term duiden op: ‘sensatiezucht → belustheid op/streven naar sensatie, effectbejag, [...] sensualisme’. Wanneer men handelt vanuit het sensualisme, handelt men vanuit een zintuiglijke aandrift. Dit houdt in dat alle vooronderstellingen en begrippen worden afgeleid uit zintuiglijke waarnemingen (*Het Groot Woordenboek van de Nederlandse taal*, 2008:3166).

In gangbare Nederlandse woordenboeken is het woord bijna niet te vinden. *Het Groot Woordenboek van de Nederlandse taal*. ‘*Dikke van Dale*’ (2008:3166) definieert sensationalisme als ‘hang naar sensatie’. De term ‘sensatie’ wordt in het woordenboek uitgelegd aan de hand van drie notaties: zintuiglijke gewaarwording, levendige gewaarwording door het gevoel en sterke ontroering, veroorzaakt door een verrassend of vooral treffend bericht. Met name de derde typering, lijkt sterk overeen te komen met wat Galtung en Ruge (1965) ‘nieuwswaardigheid’ noemen. Volgens *Prisma Vreemde Woorden* (2004:514) is sensatie het best te typeren als een zintuiglijke gewaarwording die van sterke aard is. Ook zou daarom gesproken kunnen worden van ‘opschudding, ongezonde opwinding en prikkeling’. Bij deze beschrijving blijkt opnieuw te worden uitgegaan van een negatieve connotatie van sensatie.

Sensationalisme uitgelegd vanuit het concept ‘levendigheid’

Ondanks de zeldzaamheid van studies naar effecten van sensationalisme, lijken auteurs van woordenboeken er net als mediacritici vanuit te gaan dat sensationalisme de zintuigen en emoties van het publiek prikkelt. De mate waarin informatie een ontvanger emotioneel weet te raken, wordt in deze thesis niet onderzocht. Wel maakt het deel uit van de definitie die in deze studie gehanteerd wordt van het verschijnsel sensationalisme. In navolging van Nuijten et al. (2004) wordt sensationalisme in het televisienieuws begrepen als de mate waarin in een item of in delen daarvan aspecten aanwezig zijn die bijdragen aan de levendigheid van het item. Het concept ‘levendigheid’ leggen zij uit in termen van psychologie. Levendige informatie stimuleert de verbeelding, trekt de aandacht en houdt deze vast (Nuijten et al., 2004). De levendigheid van informatie hangt af van de mate waarin deze voldoet aan drie kenmerken:

1. *Emotionele impact*. De mate waarin informatie de ontvanger weet te raken hangt af van de nieuwsaardefactor ‘betekenis’ van een gebeurtenis. Voor de berichtgeving van de NOS geldt ook dat de nieuwsaardefactor ‘elitepersonen’ hierbij een rol speelt. Gebeurtenissen die beleefd worden door mensen waarmee men zich betrokken voelt, hebben een grote emotionele

impact (Nuijten, 2007). De mate waarin informatie de ontvanger emotioneel weet te raken hangt daarom nauw samen met het tweede kenmerk van levendigheid;

2. *Duidelijkheid/concreetheid*. Informatie over een auto-ongeluk dat geleid heeft tot enkele doden, blikshade aan een willekeurige auto en schade aan een monument, zal minder emotionele impact hebben op ontvangers dan informatie over de 38-jarige Karst Tates die zichzelf te pletter reed tegen herdenkingsmonument de Naald in Apeldoorn toen hij met een zwarte Suzuki Swift een aanslag pleegde op de koninklijke familie tijdens Koninginnedag en daarbij zes omstanders doden.
3. *De tijdelijke, geografische of psychologische nabijheid van de aangeboden informatie*. Wanneer we de aanslag op de koninklijke familie zelf op televisie hebben gezien, is deze levendiger dan wanneer we er alleen over gehoord hebben. Het nieuws over het Koninginnedagdrama is daarbij (vanwege de tijdelijke nabijheid) levendiger als we het ongeluk live hebben zien gebeuren.

Deze criteria worden gehanteerd bij het meetbaar maken van sensationisme in de nieuwsberichtgeving van de NOS. Uitgaande van de drie kenmerken van het concept 'levendigheid', hebben Nuijten et al. (2004) een meetinstrument ontworpen dat indicatoren voor sensationisme onderscheidt. In het volgende hoofdstuk wordt uitgelegd hoe dit meetinstrument (deels) is ingezet bij de meting van zowel inhoudelijke als vormgevingsaspecten van het *Journal*.

2.6 Conclusie

Wanneer zich in de jaren vijftig en zestig belangrijk nieuws voor deed, kon het publiek hier enige tijd later soms beelden van zien in bioscopen. Een aantal jaren later werd het mogelijk om de beelden op televisie te presenteren. De mogelijkheid tot een snellere productie van beelden bracht met zich mee dat mensen zo snel mogelijk op de hoogte wilden zijn van belangrijk nieuws. Omdat tegenwoordig ook het uitzenden live-beelden mogelijk is, heeft zich een nieuwe dimensie toegevoegd aan de slag om nieuws. Nieuwsprogramma's gaan met elkaar de strijd aan om als eerste beelden te leveren. De klassieke functie van journalistiek raakt hiermee op de achtergrond. In de speurtocht naar een interessant verhaal met pakkende beelden, is er voor nieuwsproducenten maar weinig tijd om de betekenis van de gebeurtenis uit te leggen. Daarvoor in de plaats lichten verslaggevers ter plekke scènes uit het verhaal toe. In termen van het persoonlijke brengen de journalisten spannende en emotionele informatie vanaf de plek waar alles gebeurt. Dat alles is mogelijk door de ontwikkeling van snelle satellietverbindingen.

Snelheid, publieksvoorkeur en de competitieve drijfveer van nieuwsproducenten zorgen er dus voor dat nieuwsberichtgeving op televisie geenszins een reactie is op willekeurige gebeurtenissen.

Nieuws is het product dat zich aanpast aan de marktwerking die zich baseert op de veronderstelde interesses van het publiek. Omdat de voorkeur van het publiek niet alleen in overweging wordt genomen bij de selectie van items maar ook bij de presentatie ervan, accentueert dit een probleem dat gemoeid gaat met zowel inhoud als vorm. Beiden zouden een meer amuserende dan informerende functie hebben en daarmee volgens critici waardeloos zijn. Levendig televisienieuws speelt volgens hen namelijk alléén in op emoties en zet niet aan tot kritisch denken. Dit compromis past moeilijk binnen de rol die het NOS *Journal* heeft als belangrijkste pijler van de Publieke Omroep. Om te onderzoeken in hoeverre het publieke nieuwsprogramma meegaat in de personaliserende en dramatiserende trend die concurrerende commerciële nieuwsprogramma's zetten, is in dit hoofdstuk een definitie van sensationisme gegeven. Eerder onderzoek wees al uit dat het *Journal* zich (gematigd) ontwikkelde in een sensationele richting. Een resultaat van de competitieve drijfveer is wellicht het beste zichtbaar in het *Achtuurjournal*. Deze uitzending tijdens prime time moet concurreren met een groot aanbod van commerciële nieuwsprogramma's en amusementprogramma's die inspelen op de interesse van het publiek. Het ligt dus in de verwachting dat resultaten van deze studie in de volgende richting wijzen:

Het *Achtuurjournal* is sensationeler dan *Journals* overdag.

3. Methode

3.1 Inleiding

In het vorige hoofdstuk is besproken op welke manieren nieuws maakbaar is en hoe nieuwsaarde verhoogd kan worden. Aan de orde is gekomen dat gebeurtenissen nieuwswaardiger gepresenteerd kunnen worden door de nieuwsaanleiding van een gebeurtenis extra te benadrukken. Door gebruik te maken van televisietechnieken, kan de nieuwsaanleiding van een onderwerp zo gepresenteerd worden dat het dichtbij lijkt in tijd en afstand. De keuze van cameratechnieken en montage technieken kan op die manier zorgen voor aansluiting bij het publiek. Aan bod is gekomen dat nabijheid en emotionele betekenis daarom een basis vormden van het meetinstrument dat Nuijten et al. (2004) ontwierpen om indicatoren voor sensationisme te onderscheiden. Hoeveel van deze kenmerken vertoont het NOS *Journal* en zijn er verschillen tussen nieuwsuitzendingen overdag en in de avond? Om deze vraag te beantwoorden zijn een kwantitatieve en een kwalitatieve inhoudsanalyse uitgevoerd. De mate van sensationisme in het NOS *Journal* wordt gemeten door kwantitatief onderzoek. Vervolgens wordt kwalitatief onderzoek uitgevoerd, waarbij de interpretatie van *Journal*-items centraal staat. Het doel is hierbij te kijken in hoeverre de reeds uiteengezette theorieën opgaan voor het NOS *Journal*. De kwalitatieve inhoudsanalyse gaat daarmee gedetailleerd in op de aard van het sensationisme.

3.2 Onderzoeksopzet

Ten behoeve van het onderzoek is gekozen voor een doelgerichte steekproef. Bewust is ervoor gekozen om items te analyseren die gaan over het buitenland. Niet voor niets menen Galtung en Ruge (1965) dat hun nieuwswaardetheorie met name geldt voor buitenlandberichtgeving. Door de ontwikkeling van (satelliet) technologie zijn nieuwsrubrieken niet meer afhankelijk van kant en klaar aangeleverd nieuws van internationale persbureaus. De snelheid waarmee 'eigen' nieuws geproduceerd kan worden is toegenomen. Dit geldt ook voor concurrenten op de nieuwsmarkt. Voor het behoud van een positie als leidinggevende nieuwsrubriek, is aanpassing van het NOS *Journal* een noodzakelijk gevolg (Wijffjes, 2005). Op het moment dat er echt iets aan de hand is in de wereld, zal de NOS zich moeten bewijzen. Wereldschokkende gebeurtenissen vormen een perfecte aangelegenheid voor het *Journal* om zich te onderscheiden van andere nieuwsprogramma's (Crone, 2005). Een mogelijke gevolgtrekking is dat in de buitenlandberichtgeving van de NOS meer indicatoren voor sensationisme aangetroffen worden dan in de binnenlandberichtgeving. In de analyse zijn daarom alleen items meegenomen die gaan over een gebeurtenis of situatie die plaats heeft gehad buiten Nederland. Ook wanneer het de relatie tussen Nederland en de Nederlandse Antillen of Aruba betreft valt dit onder buitenlandnieuws.

Wereldschokkende gebeurtenissen leiden tot een gigantische berichtenstroom omdat er een reeks van nieuwswaardige gebeurtenissen plaatsvindt (Vasterman, 2005). Binnen een tijdsperiode die loopt van 1 januari 2008 tot 31 december 2008 is gezocht naar gebeurtenissen die voor een langere periode in het nieuws waren. Hierbij zijn alléén gebeurtenissen met een dramatisch onderwerp geselecteerd. Omdat er voor dramatisch onderwerpen vermoedelijk veel aandacht bestaat, vormen zij een indicator voor sensationisme (Nuijten, 2007). Ook in het vorige hoofdstuk is gesteld dat een item met zowel een sensationele inhoud als een sensationele verpakking leidt tot een effect bij de kijker. Van dit effect blijkt geen sprake te zijn bij een sensationeel verpakt item met een niet sensationele inhoud (Grabe et al., 2000). Items met thema's als seks, geweld, criminaliteit, dood, drugs, rampen, rellen, branden, hongersnoden en terrorisme zijn daarom interessant om te analyseren in het licht van het dilemma 'objectiviteit versus sensationisme'. In hoeverre is de NOS terughoudend met het sensationeel berichten over dramatische, ofwel sensationistische onderwerpen? Om dit te toetsen, is gekozen voor drie casussen. Uit een overzicht waarin de NOS (1 januari 2009) de tien meest opvallende nieuwsfeiten van 2008 noemt, zijn respectievelijk de 'Joran van der Sloot', 'de Fritzl-zaak' en 'de aanslagen in de Indiase miljoenenstad Mumbai (Bombay)' als casusonderwerpen gekozen. De drie casussen lijken zich uitermate goed te lenen voor een onderzoek naar sensationisme: ze maken deel uit van een zelfde domein (dramatische onderwerpen) waarvan een bepaald resultaat (sensationisme) verwacht kan worden. Zo kan nagegaan worden of verschillende thema's leiden tot vergelijkbare kenmerken van sensationisme.

Voor de analyses is gebruik gemaakt van beeldmateriaal uit het digitale beeldarchief Uitzending Gemist (2009). Binnen ochtendedities (de *Journalen* van 09:00 uur), middagedities (de *Journalen* van 13:00 uur) en avondedities (de *Journalen* van 20:00 uur), zijn alle items die betrekking hebben op 'Joran van der Sloot', 'de zaak-Fritzl' of 'de aanslagen in Mumbai' geselecteerd. Hierbij speelde het geen rol of Joran van der Sloot, Josef Fritzl of de daders achter de aanslagen in Mumbai, zelf in beeld komen. Dit leverde een selectie van 45 items op. Om redenen van validiteit moeten deze items minstens een halve minuut duren. Vermoedelijk zijn in langere items meer indicatoren voor sensationisme aan te wijzen dan in kortere items. Een verschil in mate van sensationisme tussen langere en kortere nieuwsitems lijkt hiermee minder representatief. Een tweede criterium was dat het onderwerp moet terugkomen in minsten twee *Journal*-uitzendingen omdat vergelijking van de uitzendingen anders simpelweg onmogelijk is. Er bleven uiteindelijk 34 items om te analyseren. Deze zijn per casus verdeeld over clusters. Ieder cluster is daarbij beschouwd als afzonderlijke nieuwseenheid met een eigen strekking binnen de berichtgeving. Een cluster dient daarom te worden begrepen als een categorie met een eigen deelonderwerp, een categorie van items die gaan over dezelfde gebeurtenis binnen de berichtgeving. Voor de casus 'Joran van de Sloot' zijn 16 items geanalyseerd over 6 clusters. Binnen de casus 'de zaak-Fritzl' bleven 8 items over, die verdeeld zijn over 4 clusters. De selectie van 10 items over 'de aanslagen in Mumbai' resulteerde in 4 clusters. In de volgende hoofdstukken worden deze clusters per casus besproken.

3.3 Kwantitatieve inhoudsanalyse

Bij de kwantitatieve inhoudsanalyse is uitgegaan van 17 indicatoren die gebaseerd zijn op het concept 'levendigheid' zoals uitgelegd in hoofdstuk 2. Ervan uitgaande dat levendige informatie emotioneel interessant, concreet en fantasieprikkelend is en zintuiglijk, tijdelijk en/of fysiek nabij is, onderscheiden Nuijten et al. (2004) 16 indicatoren die de meting van zowel inhoudelijke als vormgevingsaspecten van televisienieuws mogelijk maken. In deze thesis zijn 14 van deze indicatoren gebruikt:

1. *Dramatisch beelden*. Net als dramatische onderwerpen, kunnen dramatische beelden de aandacht van het publiek trekken. Dramatische beelden in het *Journal* kunnen door hun levendigheid een mogelijke invloed hebben op de informatieverwerking van de kijker.
2. *Dramatisch geluid*. Dit operationele kenmerk van sensationisme vormt de auditieve variant van dramatische onderwerpen en dramatische beelden.
3. *Ooggetuigencamera*. Wanneer er sprake is van ooggetuigencamera, wisselt de camerahoek voortdurend in een niet-vloeiende reeks van beelden. Hiermee wordt een verandering in de omgeving gerepresenteerd en verwezen naar de nieuwswaardefactor 'uitzonderlijkheid'. Bovendien kan beargumenteerd worden dat de kijker – als 'getuige' – zich door de ooggetuigencamera 'dichterbij' het nieuws betrokken voelt. Deze psychologische nabijheid zorgt daarmee voor extra levendigheid.
4. *Burger aan het woord*. Commentaar of opmerkingen van een man of vrouw op straat kunnen informatie voorzien van een menselijk gezicht. Er kan verwacht worden dat de 'normale' burger zich op concreet niveau zal uitspreken. Op die manier kan de kijker een gevoel van nabijheid krijgen.
5. *Expert spreekt*. Tegenovergesteld aan de burger aan het woord, kan van experts verwacht worden dat zij zich op abstract niveau uitlaten over onderwerpen in het *Journal*. Zodra er deskundigen voorkomen in een item, zal dat de levendigheid van het item juist alleen verkleinen. Een score op de indicator 'expert spreekt' duidt daarom op een afname van de mate van sensationisme.
6. *Personaliseren*. Deze indicator voor sensationisme lijkt in veel opzichten op de burger aan het woord. Van personaliseren is sprake als een abstract onderwerp een menselijk gezicht wordt gegeven. In deze thesis werd op de indicator 'personaliseren' gescoord wanneer in een item mensen vertellen over hun alledaagse leven en/of wanneer zij in hun alledaagse omgeving worden getoond. Bij de beschrijving van de nieuwswaardefactoren van Galtung & Ruge (1965) werd reeds uitgelegd dat personen door een combinatie van projectie en empathie makkelijker dienen als objecten voor identificatie.

7. *Close-up*. Close-ups drukken emotionaliteit uit. Omdat close-ups emoties van dichtbij vastleggen, zijn zij volgens Chris Newbold (1998) specifiek bedoeld om de aandacht van de kijker te vangen. Daarom worden close-ups gezien als sensationeel element van items. 'Technically, TV tends to be a close-up medium. The close-up that in the movie is used for shock is, on TV, a quite casual thing' (McLuhan, 2008:346).
8. *Uitgesproken emoties*. In de theorie is reeds uitgelegd dat emotie vaak in verband gebracht wordt met sensatie. Meestal wordt verondersteld dat een sensationele verpakking van informatie emoties oproept. Emotie kan echter ook als wezenlijk kenmerk van een sensationeel bericht worden gerekend. Het uitspreken van emoties draagt expliciet bij aan de nabijheid van de aangeboden informatie.
9. *Cameraperspectief*. Deze indicator heeft te maken met de manier waarop een persoon gefilmd wordt. Dit kan bijvoorbeeld van boven- of onderaf, wat verschillende emotionele reacties bij kijkers kan oproepen. Wanneer een persoon van bovenaf wordt gefilmd, kan dit bij de kijker een gevoel van superioriteit geven ten opzichte van de persoon die gefilmd wordt. Wanneer iemand van onderaf wordt gefilmd, kan dit het gevoel opleveren dat de gefilmde persoon superieur is.
10. *Dramatiserende montagetechnieken*. Op dit operationele kenmerk van sensationisme werd gescoord wanneer niet cameraperspectieven maar studiotekniken ervoor kunnen zorgen dat de levendigheid van een beeld vergroot wordt. Voor de analyse werden dramatiserende montagetechnieken beperkt tot de categorie beeld.
11. *Toegevoegde muziek*. Deze variabele werd geteld als er bij de items sprake was van toegevoegde geluiden. Net als dramatische geluiden, kan toegevoegde muziek bijdragen aan de levendigheid van een item. Het verschil tussen de twee indicatoren is dat het bij toegevoegde muziek meestal gaat om achtergrondmuziek en er sprake is van muziek die niet direct verband houdt met de beelden in het item.
12. *Shotlengte*. Eén van de manieren om het tempo van een *Journal* uitzending hoog te houden, is het zo vaak mogelijk knippen in items. Hierdoor bestaat een item uit meer shots, waarmee automatisch de duur van een shot afneemt. Een gemiddeld korte shotlengte kan worden gezien als aspect van sensationisme (Nuijten et al., 2004). Korte shots zorgen namelijk voor een breuk in het verloop van de aangeboden beelden (Nuijten, 2007). Dit kan een verandering in de omgeving representeren, wat volgens de theorie kan leiden tot een effect op de aandacht van de kijker.
13. *Inzoomen*. Volgens de theorie rond levendigheid kan van inzoomen een aandachtseffect verwacht worden omdat het letterlijk bijdraagt aan de nabijheid van het gefilmde beeld.
14. *Uitzoomen*. Een logische aanname is dat uitzoomen de betrokkenheid van kijkers bij de inhoud van beelden zou verminderen. Een uitzoombeweging kan echter ook bijdragen aan de betrokkenheid van de kijker. In deze gevallen start een shot met een detail waaruit niet of

slecht is af te leiden wat er precies te zien is, waarna de camera uitzoomt. Op deze manier krijgt de kijker meer inzicht in een groter geheel van het beeldmateriaal.

Het meetinstrument van Nuijten et al. (2004) is op enkele punten aangepast voor deze thesis. Bij het meetinstrument dat gebruik is voor de kwantitatieve inhoudsanalyse van de *Journal*-items, is de indicator ‘dramatische onderwerpen’ achterwege gelaten. Anders dan bij het onderzoek van Nuijten et al. (2004) zijn in deze thesis geen gehele *Journal*-uitzendingen geanalyseerd maar alléén items met dramatische nieuwsonderwerpen. Het scoren van items op ‘dramatische onderwerpen’ is daarom overbodig. Wel is bij het analyseren van de dramatische berichtgeving gescoord binnen welke context(en) het nieuws valt (zie: Bijlage D). Ten tweede is de indicator ‘politicus spreekt’ uit het meetinstrument weggelaten. De kans dat binnen een item een politicus aan het woord is, is groter binnen de casus ‘de aanslagen in Mumbai’ dan voor de andere twee casussen. Een behoud van de indicator ‘politicus spreekt’ zou de interne validiteit van de drie casussen daarom niet ten goede komen. Verder zijn drie factoren toegevoegd aan het meetinstrument van Nuijten et al. (2004):

15. *Itemlengte*. Ter vergemakkelijking van de tempobepaling van shotwisselingen, is besloten om de duur van alle items te rapporteren. Bovendien zegt de itemlengte iets over de mate van sensationisme in het item (Hendriks Vettehen et al., 2006). Hoe korter een item duurt, des te sensationeler het item waarschijnlijk is. Bij kortere items wordt vermoedelijk op minder indicatoren van sensationisme gescoord. Het is echter ook mogelijk dat een kort durend item juist op méér indicatoren van sensationisme scoort. Het aantal items in het *Journal* is in de afgelopen jaren toegenomen en de duur van items korter. Wanneer een korter item dezelfde inhoud moet bevatten als een (voorheen) langer item zullen snellere shotwisselingen plaatsvinden, meer (dramatiserende) montage technieken worden ingezet en minder experts aan het woord komen. Er is dus volgens Nuijten et al. (2004) dan meer sensationisme.
16. *Opgenomen in aankondiging*. Volgens Neil Postman en Steve Powers (1992) is het geen toeval dat de aankondiging waarin te zien is wat in de nieuwsuitzending volgt, een “tease” heet: ‘The tease is designed to be very effective, very quickly. [...] Its purpose is to grab your attention and keep you watching’ (Postman & Powers, 1992:28). Er is beargumenteerd dat van sensationisme in televisienieuws een aandachtseffect bij de kijker wordt verwacht. Een itemaankondiging kan daarom begrepen worden als indicator voor sensationisme.
17. *Opening van het Journal*. Net als voor het opnemen van een item in de aankondiging van het *Journal* geldt dat wanneer het *Journal* geopend wordt met een specifiek item, dit item de aandacht trekt en deze vasthoudt. In hoofdstuk 2 werd duidelijk hoe groot de commotie onder critici was, nadat het *Journal* niet in staat was geweest om op gepaste wijze te openen toen John F. Kennedy vermoord was. Met de keuze van het nieuwsonderwerp waarmee het

Journal wordt geopend, wordt automatisch de dramatische betekenis van daarop volgende onderwerpen onderschat (Crone, 2005).

Tabel 3.1 *Samengevat meetinstrument voor kenmerken van sensationisme in televisienieuws*

Indicatoren	Toelichting
1. Dramatische beelden	Beelden van rellen, stervende of dode mensen, brand en achtervolging.
2. Dramatisch geluid	Geluiden van huilende, gillende of schreeuwende mensen.
3. Ooggetuigencamera	Schokkerige en verborgen camerabeelden.
4. Burger aan het woord	Commentaar of opmerkingen van de 'gewone burger'.
5. Expert spreekt*	Commentaar of opmerkingen van een deskundige.
6. Personaliseren	Mensen die in hun alledaagse leven worden getoond en/of vertellen over hun dagelijks leven.
7. Close-up	Gezichten die ten minste drie kwart van het totale scherm in beslag nemen.
8. Uitgesproken emoties	Door nieuwslezer(es), interviewers/geïnterviewden of bijstanders uitgesproken synoniemen van de basisemoties angst, boosheid, verdriet en blijheid.
9. Cameraperspectief	Manier waarop een persoon werd gefilmd: van boven- of onderaf.
10. Dramatiserende montagetechnieken	Gebruikte studietechnieken: dissolve, fade-out, fade-in, slowmotion en herhaling.
11. Toegevoegde muziek	Ingezette muziek- en geluidfragmenten.
12. Itemlengte*	De duur van het item in seconden.
13. Shotlengte*	Itemlengte gedeeld door aantal shots.
14. Inzoomen	Aantal inzoom momenten.
15. Uitzoomen	Aantal uitzoom momenten.
16. Opgenomen in aankondiging	Aanwezigheid van het item in de aankondiging.
17. Opening van het <i>Journal</i>	Eerste item in het <i>Journal</i> .

* Verwijst naar een afname van sensationisme.

Om na te gaan hoe groot de kans is dat een verschil in mate van sensationisme tussen *Journal*s overdag en het *Achtuurjournal* op toeval berust, is voor elke telling van indicatoren een tweezijdige t-toets uitgevoerd. Binnen deze controletoes wordt de kans dat een verschil tussen de twee *Journal*-edities door toeval is ontstaan, weergegeven als een breuk.

Tot slot moet voorop gesteld worden dat waar Nuijten et al. (2004) het meetinstrument gebruikt hebben voor een kwantitatieve benadering van items en zich toelieden op het tellen van indicatoren, in deze thesis niet beperkt wordt tot een statistische analyse. Een belangrijke overweging om de items ook kwalitatief te analyseren, vormt het deel van de onderzoeksvraag die ingaat op het

verschil tussen de *Journal*-uitzendingen overdag en 's avonds. Bij de kwantitatieve inhoudsanalyse is voornamelijk geteld hoe de verdeling van indicatoren voor sensationisme over de verschillende *Journal*-uitzendingen is. Gezien de beschrijving in hoofdstuk 2, zou een item met een sensationeel gehalte minimaal positief moeten scoren op één indicator die niet verwijst naar een afname van sensationisme. *Tabel 3.1* geeft een overzicht van de criteria die aangehouden zijn bij de telling van indicatoren. Voor een uitgebreidere toelichting bij deze operationele definities, zie Bijlage I: codeboek bij meetinstrument zoals gebruikt bij de kwalitatieve analyse. Vaak kunnen indicatoren die volgens de beschrijving in het codeboek uitsluitend gaan over vormaspecten, ook iets zeggen over de inhoud. De uitvoering van een kwantitatief onderzoek zoals dat van Nuijten et al. (2004) laat geen ruimte voor een interpretatie van deze samenhang. Daarom is ervoor gekozen om de items die met behulp van het meetinstrument zijn gerubriceerd ook kwalitatief te analyseren.

3.4 Kwalitatieve inhoudsanalyse

Een goed onderzoek hangt meestal af van een combinatie van gebruikte methoden. Met andere woorden, een onderzoeker moet zich niet alléén vasthouden aan de meest geschikte methode voor onderzoek naar het gekozen onderwerp. Ook moet verdieping plaatsvinden in de methodecombinatie die zorgt voor een betere en diepere opvatting van het onderzoek (Hansen et al., 1998). Specifiek voor onderzoek naar beeldmateriaal geldt dat:

‘Successful analysis of the moving image is reliant upon the researcher having a thorough knowledge of the construction of the moving image product that he or she is analysing. An understanding of the technical and symbolical elements in moving image construction is the best way to achieve this’ (Newbold, 1998:159).

Binnen deze thesis houdt dit in dat een tweede analysemethode nodig is om ook symbolische elementen in het beeldmateriaal te onderscheiden. Immers, wat bij de kwantitatieve bewerking van de items is gerapporteerd, zijn de geïdentificeerde stijlmiddelen die zijn ingezet om de nieuwsaanleiding te benadrukken. Deze zegt met name iets over het aantal technische vormaspecten per item. Bij de kwalitatieve bewerking van de *Journal*-items wordt de nieuwsaanleiding vooral tekstinhoudelijk benaderd.

De tekstinhoudelijke beschrijving van de *Journal*-items refereert aan een analyse van specifieke structuren in het beeldmateriaal. Echter, beargumenteerd is dat de behoefte aan het behoud van kijkers ervoor zorgt dat televisieberichtgeving in geen geval op toevalligheden berust. In het vorige hoofdstuk kwam aan het licht dat een sensationele nieuwsberichtgeving zich volgens verscheidene theoretici tekent door een verhalende structuur en zelfs doordachte kenmerken vertoont van een soapserie-format. Een analyse van deze seriestructuur (elementen) lijkt daarom een goede

(tweede) richting binnen het onderzoek naar items in het *Journal*. Richtinggevende vraagstellingen bij dit onderdeel zijn:

- Hoe is de berichtgeving verlopen?
- Zijn er verschillen in de berichtgeving 's avonds en overdag?
- Vanuit welk perspectief ontwikkelt zich de berichtgeving?
- Leidt de berichtgeving tot de versterking van dit (vooringenomen) perspectief?
- Bestaat er inhoudelijk gezien een overeenkomst tussen het door de NOS gehanteerde perspectief en de reacties van mensen die aan het woord komen in de *Journal*-items?
- Verandert de aard van de berichtgeving?
- Op welke momenten komen er nieuwe perspectieven bij in de berichtgeving?
- Spitst de NOS zich toe op een soapserie-format bij de berichtgeving?
- Tot slot: Als er sprake is van een soapserie-format, welke gevolgen heeft dit dan voor de berichtgeving?

Deze vragen zijn deels ontleend aan *Mediahypes* van mediasocioloog Peter Vasterman (2005). Hij is expert op het gebied van de berichtgeving over rampen. Een klein deel van de vragen formuleerde hij voor zijn onderzoek naar de berichtgeving over onder meer zinloos geweld, seksueel misbruik en de nasleep van de Bijlmerramp. Uitgangspunt vormt het idee dat media zelf een nieuwsgolf in werking kunnen stellen door nieuws te maken rond een onderwerp. Wanneer aan het begin veel aandacht wordt gegeven aan één gebeurtenis, zal de nieuwsgolf volgens Vasterman (2005) steeds gevoed worden door vervaging van nieuwsdrempels. Dit inzicht komt overeen met de theorie van Teunissen (2005) over het benadrukken van de nieuwsaanleiding. Daaruit bleek reeds dat berichtgeving niet te toetsen valt op relevantie van de aandacht voor een gebeurtenis omdat deze altijd gebaseerd is op een sociale constructie. Het alternatief van Vasterman (2005) om inzicht te krijgen in die sociale constructie lijkt daarom een goede compensatie. Vandaar de keuze om bij de kwalitatieve verwerking van de *Journal*-items gedeeltelijk in zijn voetsporen te treden.

Om de verwerking van tekst te vergemakkelijken (maar ook ter vergemakkelijking van het kwantitatief ophangen van variabelen), zijn de *Journal*-items voorbereid. Onder de voorbereiding valt transcriptie van de audiovisuele data. Hierbij is zo letterlijk mogelijk gerapporteerd wat in de items te zien en te horen is. De opname van uitgebreide transcripties (zie: Bijlage II) is een belangrijke kwaliteitswaarborg. De opgenomen transcripties dragen bij aan de transparantie en controlebaarheid van wat er zich heeft afgespeeld tijdens het onderzoek (Boeije, 2005). Om de relatie tussen de oorspronkelijke data en de interpretaties (makkelijker) te kunnen beoordelen, is een deel van de getranscribeerde tekst verwerkt in de reportage van de resultaten.

4. Berichtgeving over Joran van der Sloot

4.1 Inleiding

Op donderdag 31 januari 2008 werd in het *Achtuurjournaal* aangekondigd: ‘Nieuwe aanwijzingen in de zaak Natalee Holloway’. De Amerikaanse scholiere verdween in juni 2005 op het eiland Aruba. Tot op heden wordt Joran van der Sloot ervan verdacht hierbij betrokken te zijn. Twee keer werd hij vastgezet vanwege de verdwijning van Natalee maar telkens werd hij wegens gebrek aan bewijs vrijgelaten. De zaak werd heropend nadat misdaadverslaggever Peter R. de Vries op zondag 3 februari 2008 met nieuwe bevindingen kwam. Door deze ontwikkeling vormde Joran van der Sloot opnieuw een nieuwsonderwerp in het *Journaal*. NOS redacteur Sandra Dijkman Dulkes (*NOS Dossiers*, 27 december 2008) noemt 2008 zelfs ‘het jaar van Joran’. Francisco van Jole meent dat de vele mediaberichtgeving over Joran van der Sloot het journalistiek dieptepunt van 2008 vormde. Het betreft volgens hem ‘journalistiek gesol met slachtoffers en verdachten dat meer lijkt op een game met highscores dan een kritische speurtocht naar de waarheid’ (Francisco van Jole, in: *De Nieuwe Reporter*, 31 december 2008). Ook Hugo Arlman vindt de berichtgeving over Van der Sloot een afschrikwekkend voorbeeld van de om zich heen slaande vermenging van journalistiek en amusement (*De Nieuwe Reporter*, 31 december 2008). Deze nieuwe vorm van televisiejournalistiek – de televisiestijl – wordt volgens Huub Wijfjes (2005) afgeleid uit programma’s die zijn opgebouwd rond een journalist en zijn persoonlijke werkwijze zoals Peter R. de Vries. Bij de kwantitatieve analyse wordt onderzocht of er sprake is van een verschil in de mate van sensationisme tussen *Journaals* overdag en ’s avonds. Na een overzicht van de kwantitatieve analyse, wordt in de kwalitatieve analyse uiteen gezet welke verschillen in de uitzendingen kunnen worden aangetroffen.

4.2 Kwantitatieve inhoudsanalyse

In het tweede hoofdstuk is een hypothese geformuleerd met betrekking tot het onderzoek naar sensationisme in het NOS *Journaal*. Het *Achtuurjournaal* zou sensationeler zijn dan *Journaals* overdag. De eerste casus lijkt deze hypothese niet te ondersteunen. Uit *tabel 4.1* blijkt dat de gemiddelde itemlengte (3:22 minuten) en shotlengte (13:07 seconden) in het *Achtuurjournaal* langer zijn dan de gemiddelde itemlengte (1:38 minuten) en shotlengte (9:01 seconden) van *Journaals* om 09:00 uur en 13:00 uur.

Tabel 4.1 Aandeel berichtgeving over Joran van der Sloot in het NOS Journaal van 2008

Datum uitzending	Tijdstip uitzending	Totale duur uitzending	Itemlengte*	Aantal shots	Shotlengte*
Vrijdag 1 februari	09:00 uur	08:33 minuten	02:47 minuten	15	11 seconden
Maandag 4 februari	09:00 uur	09:10 minuten	01:48 minuten	10	11 seconden
Dinsdag 5 februari	09:00 uur	08:59 minuten	01:42 minuten	12	09 seconden
Vrijdag 15 februari	09:00 uur	08:36 minuten	01:13 minuten	10	07 seconden
Donderdag 23 september	09:00 uur	06:36 minuten	00:48 minuten	4	12 seconden
Vrijdag 1 februari	13:00 uur	13:42 minuten	01:42 minuten	11	06 seconden
Zaterdag 2 februari	13:00 uur	05:11 minuten	01:34 minuten	8	12 seconden
Maandag 4 februari	13:00 uur	12:37 minuten	02:16 minuten	17	08 seconden
Donderdag 23 september	13:00 uur	13:38 minuten	00:50 minuten	8	06 seconden
Donderdag 31 januari	20:00 uur	23:56 minuten	04:17 minuten	7	37 seconden
Vrijdag 1 februari	20:00 uur	25:27 minuten	05:23 minuten	30	11 seconden
Zaterdag 2 februari	20:00 uur	18:07 minuten	04:17 minuten	7	09 seconden
Maandag 4 februari	20:00 uur	24:27 minuten	07:23 minuten	38	12 seconden
Vrijdag 8 februari	20:00 uur	24:08 minuten	01:00 minuten	5	12 seconden
Vrijdag 15 februari	20:00 uur	25:15 minuten	00:40 minuten	4	10 seconden
Donderdag 23 september	20:00 uur	20:26 minuten	00:31 minuten	6	05 seconden

* Verwijst naar een afname van sensationisme.

Zoals in hoofdstuk 3 is uitgelegd, zegt de itemlengte iets over de mate van sensationisme. Bij kortere items is de kans kleiner dat een expert aan het woord komt, zullen snellere shotwisselingen plaatsvinden en worden waarschijnlijk meer montagetechnieken ingezet. De verdeling van meer kortere items in *Journaal*-uitzendingen van 09:00 uur en 13:00 uur tegenover meer langere items in het *Achtuurjournaal* (zoals weergegeven in tabel 4.1) zou daarom een vertekenend beeld kunnen opleveren bij de analyse.

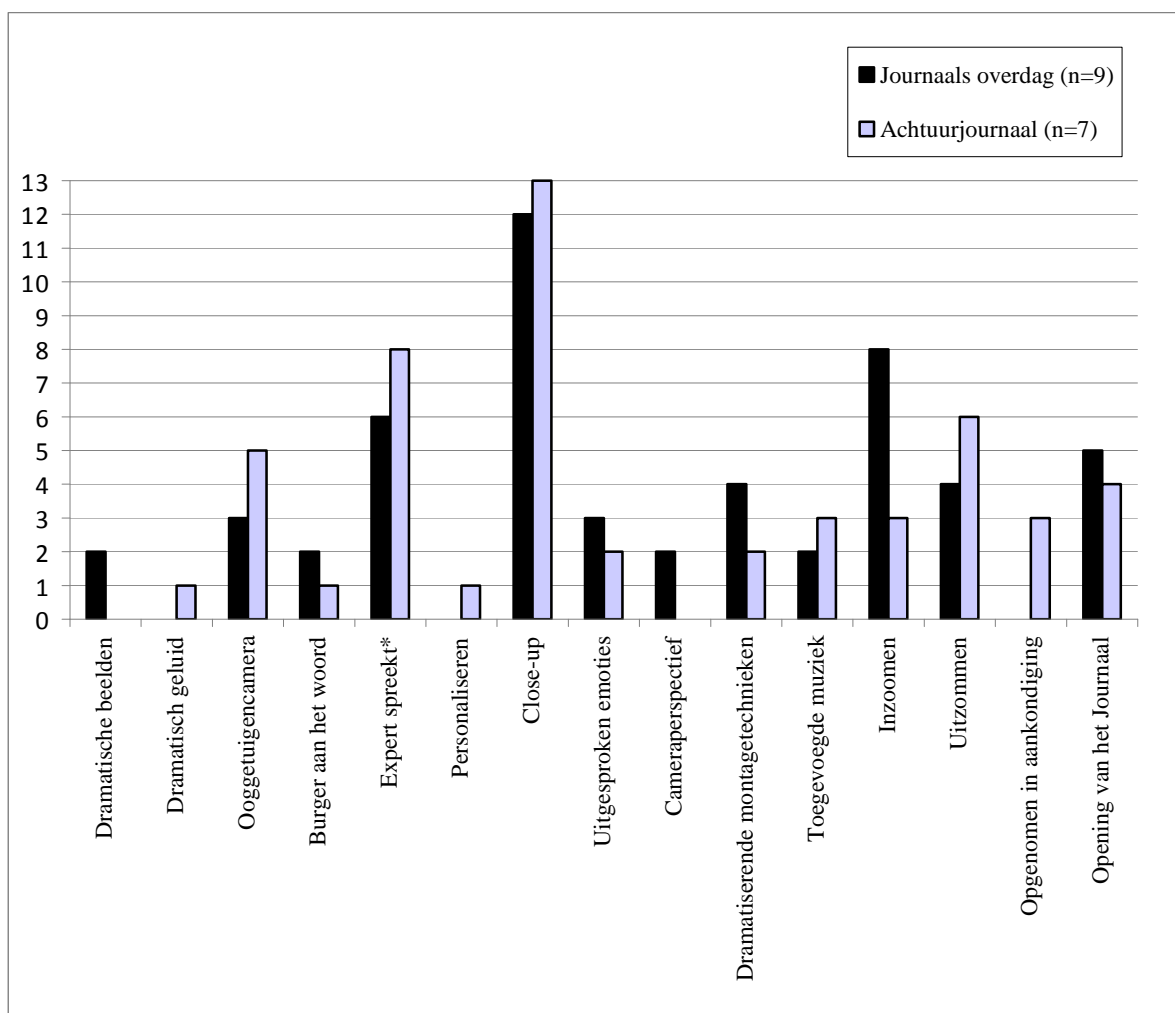
In verband met de onderzoeksvraag zijn uitzendingen van 09:00 uur en 13:00 uur samengevoegd tot '*Journaals* overdag'. Vervolgens is getoetst of de lengte van items significant verschilde tussen *Journaals* overdag en het *Achtuurjournaal*. Dit blijkt niet het geval te zijn ($t = -1.642$, $df = 15$, $p = 0.121$). Significante verschillen in de mate van sensationisme tussen *Journaals* overdag en 's avonds kunnen dus niet toegeschreven worden aan de lengte van items. Wanneer bij het tellen van indicatoren voor sensationisme significante verschillen worden gevonden tussen *Journaals* overdag en het *Achtuurjournaal*, is de kans groot dat zij daadwerkelijk te wijten zijn aan het format van de twee *Journaal*-edities. Tabel 4.2 geeft een totaal overzicht van het gescoorde analyse materiaal.

Tabel 4.2 Totaal overzicht van het geanalyseerde beeldmateriaal met betrekking tot Joran van der Sloot (2008)

Type uitzending	Aantal uitzendingen (=n)	Totale duur Beeldmateriaal (in minuten)
<i>Journal</i> s overdag	9	14:30
<i>Achtuur</i> journaal	7	23:11
Totaal	16	37:41

Uit grafiek 4.1 kan worden opgemaakt hoe vaak een specifieke indicator totaal voorkomt in de 9 *Journal*-uitzendingen overdag en de 7 uitzendingen van het *Achtuur*journaal.

Grafiek 4.1 Sensationalisme in de berichtgeving over Joran van der Sloot (2008) naar *Journal*-uitzending

* Verwijst naar een afname van sensationalisme.

Wat betreft de theorie over de dramatisering van het NOS *Journal* lijkt de minimale inzet van ‘dramatische beelden’, ‘dramatisch geluid’, ‘personaliseren en ‘cameraperspectief’ tegenstrijdig.

Opmerkelijk is dat op deze kenmerken maar 4 keer is gescoord in *Journals* overdag en dat deze slechts 2 keer zijn geteld in het *Achtuurjournaal*.

Een item kan meermaals op dezelfde indicator gescoord zijn. Dat wil zeggen dat de indicator ‘dramatische beelden’ bijvoorbeeld 2 keer is geteld in één item uit een *Journal*-uitzending overdag, terwijl de indicator ‘uitgesproken emoties’ 2 keer is geteld in twee items uit het *Achtuurjournaal*. Simpel gezegd zou daarmee het item uit een *Journal* op de dag qua score sensationeler zijn dan de twee items uit het *Achtuurjournaal*. In die zin kan uit *grafiek 4.1* dus geen verschil in mate van sensationisme tussen *Journals* overdag en het *Achtuurjournaal* worden opgemaakt. Om te controleren in hoeverre verschillen significant zijn, is per indicator een tweezijdige t-toets uitgevoerd. Resultaten zijn weergegeven in *tabel 4.3*.

Tabel 4.3 Significantie van verschillen tussen Journal-uitzendingen overdag en het Achtuurjournaal op sensationisme in de berichtgeving over Joran van der Sloot anno 2008 (n = 16)

Indicator	t	df	p (tweezijdig)
Dramatische beelden	7.456	15	0.000
Dramatisch geluid	11.000	15	0.000
Ooggetuigencamera	2.908	15	0.011
Burger aan het woord	6.455	15	0.000
Expert spreekt	4.392	15	0.001
Personaliseren	11.000	15	0.000
Close-up	-0.255	15	0.802
Uitgesproken emoties	4.700	15	0.000
Cameraperspectief	7.456	15	0.000
Dramatiserende montagetechnieken	4.977	15	0.000
Toegevoegde muziek	5.084	15	0.000
Inzoomen	2.087	15	0.054
Uitzoomen	2.448	15	0.027
Opgenomen in aankondiging	-1.861	15	0.083
Opening van het <i>Journal</i>	0.000	15	1.000

De hypothese voorspelde dat items in het *Achtuurjournaal* sensationeler zijn dan items in *Journals* overdag. Statistisch gezien, is hiervoor geen bewijs gevonden. Uit de t-toetsen blijkt dat er geen overtuigend verschil is in de mate van sensationisme tussen *Journals* overdag en 's avonds. *Tabel 4.3* laat zien dat 3 verschillen in *grafiek 4.1* inderdaad wijzen op een hogere mate van sensationisme in het *Achtuurjournaal*. In vergelijking met *Journals* overdag is 's avonds meer gebruik gemaakt van ‘dramatisch geluid’, ‘personaliseren’ en ‘toegevoegde muziek’. De significant hogere score op de indicator ‘expert spreekt’ in het *Achtuurjournaal* gaat in tegen de hypothese. Bovendien wijzen 5 verschillen in *grafiek 4.1* op een hogere mate van sensationisme in *Journals* overdag. In

vergelijking tot het *Achtuurjournaal* wordt in *Journals* overdag meer gebruik gemaakt van ‘dramatische beelden’, ‘burger aan het woord’, ‘uitgesproken emoties’, ‘cameraperspectief’ en ‘dramatiserende montagetechnieken’. Voor de overige 6 indicatoren (‘ooggetuigencamera’, ‘close-up’, ‘inzoomen’, ‘uitzoomen’, ‘opgenomen in aankondiging’ en ‘opening van het *Journaal*’) zijn verschillen niet significant.

4.3 Kwalitatieve inhoudsanalyse

In deze paragraaf zal gefocust worden op de inhoud van de *Journaal*-items en beschreven worden op welke manier sensationisme een rol speelt. In deze brede beschrijving gaat het om alle middelen die ingezet zijn bij items rond Joran van der Sloot. Om de eerder geformuleerde definitie nog even in herinnering te roepen: sensationisme in het *Journaal* moet begrepen worden als de mate waarin een item of in delen daarvan aspecten aanwezig zijn die bijdragen aan de levendigheid van het item. De 16 items worden besproken per afzonderlijk cluster met een eigen deelonderwerp in de berichtgeving. Zo kan onderzocht worden hoe de verhouding is tussen de mate van sensationisme en een bepaalde dramatische context. In *Tabel 4.3* is te zien hoe de clusters verdeeld zijn.

Tabel 4.3 Overzicht van aan elkaar gerelateerde *Journaal*-items over Joran van der Sloot

Nr. cluster	Onderwerp	Nr. item	Datum	<i>Journaal</i> -uitzending
1	Het OM op Aruba heeft het onderzoek naar Joran van der Sloot en zijn rol bij de verdwijning van Natalee Holloway heropend na een onthulling van misdaadverslaggever Peter R. de Vries.	1	Donderdag 31 januari	20:00 uur
		2	Vrijdag 1 februari	09:00 uur
		3	Vrijdag 1 februari	13:00 uur
		4	Vrijdag 1 februari	20:00 uur
2	Joran van der Sloot trekt zijn bekentenis inzake de vermissing van Natalee Holloway in.	1	Zaterdag 2 februari	13:00 uur
		2	Zaterdag 2 februari	20:00 uur
3	Uitzending van misdaadprogramma Peter R. de Vries over de rol van Joran van der Sloot bij de dood van Natalee Holloway.	1	Maandag 4 februari	09:00 uur
		2	Maandag 4 februari	13:00 uur
		3	Maandag 4 februari	20:00 uur
4	Joran van der Sloot wordt verhoord door politie Rotterdam.	1	Dinsdag 5 februari	09:00 uur
		2	Vrijdag 8 februari	20:00 uur
5	Bekentenis van Joran van der Sloot in zaak-Holloway is onvoldoende bewijs voor een hernieuwde arrestatie.	1	Vrijdag 15 februari	09:00 uur
		2	Vrijdag 15 februari	20:00 uur
6	Peter R. de Vries krijgt een Emmy Award voor zijn televisie-uitzending over Joran van der Sloot.	1	Donderdag 23 september	09:00 uur
		2	Donderdag 23 september	13:00 uur
		3	Donderdag 23 september	20:00 uur

Peter R. de Vries maakt bekend dat hij de zaak-Holloway heeft opgelost

Op donderdag 31 januari 2008 en vrijdag 1 februari openen de 4 geselecteerde *Journal*-uitzendingen met het nieuws dat misdaadverslaggever Peter R. de Vries beschikt over nieuwe aanwijzingen in de verdwijningszaak rond Natalee Holloway. Centraal in deze items staat de rol van Joran van der Sloot als belangrijkste verdachte. In alle items speelt het dramatische onderwerp ‘criminaliteit’ een prominente rol. Er wordt nadrukkelijk gezocht naar een antwoord op de vraag welke gevolgen de onthullingen van Peter R. de Vries voor de jongen hebben. Het nieuwsvuur rond Joran van der Sloot wordt in het *Achtuurjournal* van donderdag 31 januari aangewakkerd met het volgende bericht:

‘Goedenavond. Het Openbaar Ministerie op Aruba onderzoekt nieuwe aanwijzingen in de zaak Natalee Holloway. De informatie komt van misdaadverslaggever Peter R. de Vries. Hij zegt dat hij de zaak heeft opgelost, ondermeer doordat hij enkele dagen lang een verborgen camera heeft ingezet op Aruba. De Vries maakt aanstaande zondag meer bekend over z’n bevindingen in zijn eigen programma. Het Openbaar Ministerie op Aruba wil alleen maar kwijt dat de informatie in belangrijke mate kan bijdragen aan de oplossing van het mysterie rond de verdwijning van het Amerikaanse meisje. Volgens De Vries staat in ieder geval vast dat Natalee Holloway dood is. De misdaadverslaggever laat in het midden of de Nederlander Joran van der Sloot opnieuw moet worden aangemerkt als belangrijkste verdachte. Zojuist had verslaggever Kees van Dam een gesprek met Peter R. de Vries.’

In het gesprek met Peter R. de Vries vraagt verslaggever Kees van Dam of Joran van der Sloot hoofdverdachte is. De misdaadverslaggever wil hierop niet reageren en zegt dat hij de oplossing in de zaak pas op zondag 3 februari zal presenteren. Met deze aankondiging wordt het nieuwsvuur verder opgestookt. Extra zuurstof wordt geleverd door verslaggever Lex Runderkamp, die speciaal in de studio is uitgenodigd om te vertellen wat hij weet over de nieuwe ontwikkelingen in de zaak-Holloway. Runderkamp:

‘Ik begrijp een paar minuten geleden, er zijn géén arrestaties verricht. De advocaat van Joran van der Sloot op Aruba hebben we ook net nog even gesproken, weet ook nog van niks, dus het is echt allemaal wachten tot zondagavond, tot die ongetwijfeld kijkcijferkanon naast *Boer Zoekt Vrouw* op diezelfde avond.’

Stilzwijgend wachten op de uitzending van zondagavond blijkt echter geen optie voor de redactie van het NOS *Journal*. Interessanter lijkt het om alvast zoveel mogelijk informatie te publiceren over de zaak-Holloway. Op vrijdag 1 februari wordt in het *Journal* van 09:00 uur gemeld dat de verborgen camerabeelden van Peter R. de Vries, heimelijke opnames van Joran van der Sloot zijn. De berichtgeving wordt vanaf dat moment gevormd door reacties op deze onthulling. Kort worden beelden getoond, waarin de advocaat van Joran van der Sloot aan het woord komt. Correspondent Miriam Sluis vertelt hoe het Openbaar Ministerie op Aruba gereageerd heeft op de aanwijzingen van

Peter R. de Vries. Intussen worden beelden getoond van Joran van der Sloot, die geboeid en onder begeleiding een overheidsgebouw uitloopt en in een politieauto stapt. Op dat moment wordt extra ingezoomd op de jongen. Hiermee wordt de suggestie gewekt dat (opnieuw) besloten is om Joran van der Sloot te arresteren. Echter, uit het commentaar van Miriam Sluis blijkt dat het Arubaanse Openbaar Ministerie aan het onderzoeken is hoe waardevol en betrouwbaar de informatie van Peter R. de Vries is. In die zin kan dus nog niets gezegd worden over een nieuwe aanhouding van Joran van der Sloot. Desondanks meldt presentator Henry Schut dezelfde dag in het *Journal* van 13:00 uur:

‘Joran van der Sloot heeft niets te vrezen voor de onthullingen die misdaadverslaggever Peter R. de Vries zegt te gaan doen over de zaak Natalee Holloway. Dat heeft één van de advocaten van Van der Sloot gisterenavond gezegd in een uitzending van de nieuwszender *FOX NEWS*. Joe Tacopina zegt dat het Openbaar Ministerie op Aruba in het materiaal van Peter R. de Vries géén aanleiding ziet om de zaak-Holloway te heropenen.’

Uit de items blijkt een duidelijk verloop in de berichtgeving over Joran van der Sloot. In de aanloop naar de uitzending van de onthullende reportage, publiceert de NOS steeds meer informatie over de nieuwste ontwikkelingen. Een samenvatting van deze informatie wordt gegeven in het *Achtuurjournal* op vrijdag 1 februari:

‘Goedenavond. Het Openbaar Ministerie op Aruba heeft het onderzoek naar Joran van der Sloot en zijn rol in de verdwijning van de Amerikaanse Natalee Holloway officieel heropend. Misdaadverslaggever Peter R. de Vries heeft z’n video- en geluidsopnames, waarop Van der Sloot details prijs geeft over de verdwijning van de Amerikaanse scholiere, aan justitie op Aruba gegeven. Maar volgens z’n Amerikaanse advocaat heeft Joran van der Sloot niets te vrezen van de komende onthullingen.’

Het tot nog toe langste item uit de geanalyseerde berichtenstroom bestaat uit een compilatie van shots uit de *Journal*-uitzendingen van 09:00 uur en 13:00 uur. Tijdens het commentaar van verslaggever Lex Runderkamp zijn de eerder op de dag vertoonde beelden te zien van de zoekactie naar Natalee Holloway. Opnieuw zijn de beelden te zien van Joran van der Sloot in een politieauto. Net als in het *Journal* van 13:00 worden deze opgevolgd door een medium close-up van de advocaat van Joran van der Sloot. Alhoewel zij stellig beweert dat de jongen niets te maken heeft met de verdwijning van Natalee Holloway, is in beeld te zien hoe een politieauto stil houdt achter de advocaat. De aanwezigheid van de politieauto tijdens het interview kan berusten op toeval maar trekt wel de aandacht. Bij het zien ervan, wordt de kijker mogelijk geattendeerd op het feit dat getwijfeld kan worden aan de ontkennende woorden van de advocaat van Joran van der Sloot. Deze redenering wint kracht wanneer *Journal*-presentator Rik van de Westelaken bekend maakt dat een advocaat van de moeder van Natalee Holloway het stilzwijgen van Peter R. de Vries heeft doorbroken. De

Amerikaanse advocaat heeft het volgende gezegd over de betrokkenheid van Joran van der Sloot bij de verdwijning van Natalee Holloway: ‘That would say, being present there at the time Natalee passes away and the disposal of the body’ (*Achtuurjournaal*, vrijdag 1 februari 2008). Om hier meer over te zeggen, is opnieuw verslaggever Lex Runderkamp uitgenodigd in de studio. Zijn woorden bevestigen het belang dat de NOS heeft bij het verstrekken van een zo groot mogelijk deel van de informatie die Peter R. de Vries later zal openbaren. ‘Ja, ik heb net weer een stapje meer nieuws gekregen dan we nu al bekend maken’, zegt Lex Runderkamp (*Achtuurjournaal*, vrijdag 1 februari 2008). Het ‘stapje meer nieuws’ omvat informatie over de inhoud van de verborgen camerabeelden. In de *Journaal*-uitzending van 20:00 uur wordt bekend gemaakt dat Joran van der Sloot op de tape vertelt hoe Natalee Holloway onwel werd terwijl zij seks met hem had op het strand. Omdat hij dacht dat ze dood was, belde Joran van der Sloot een vriend die haar lichaam vanaf een bootje in de zee gooide.

Een duidelijke nieuwsaanleiding binnen dit cluster vormt de aankondiging van Peter R. de Vries over de reportage die hij op zondag 3 februari zal uitzenden. De herhaling van het nieuws over de aangekondigde onthullingen in de zaak-Holloway, versterken het gevoel dat de waarheid eindelijk boven tafel komt. In de berichtgeving staat het achterhalen van de inhoud hierbij centraal. Het meest opvallende in deze ontwikkeling zijn de vele suggesties en voorspellingen die in het *Achtuurjournaal* gedaan worden. In de *Journals* van 09:00 en 13:00 uur wordt gemeld dat het voorlopig wachten is op zondag. In het *Journaal* van 20:00 uur wordt verslaggever Lex Runderkamp in staat gesteld om de kijker te melden wat die inhoudelijk kan verwachten van de uitzending van Peter R. de Vries. De *Journaal*-items van donderdag 31 januari en vrijdag 1 februari lijken daarmee een wervend karakter te hebben: zij sporen de kijker aan om zondag te kijken naar het misdaadprogramma *Peter R. de Vries, misdaadverslaggever*. In het *Achtuurjournaal* van vrijdag 1 februari meldt Lex Runderkamp zelfs dat het programma wordt uitgezonden op het tijdstip dat de publieke televisie *Boer Zoekt Vrouw* uitzendt. De slag om de kijker zal volgens hem worden gewonnen door het concurrerende commerciële misdaadprogramma dat een kijkcijferkanon zal zijn.

Joran van der Sloot zegt dat zijn bekentenis aan een vriend verzonnen was

Naar aanleiding van het bericht in het *Achtuurjournaal* werd in het actualiteitenprogramma *Pauw & Witteman* contact gezocht met Joran van der Sloot. Wanneer presentator Jeroen Pauw door de telefoon aan Joran van der Sloot vraagt wat hij precies verteld heeft, reageert de jongen als volgt:

‘Ja, iederéén ziet het zondag wel maar het is echt niet, ja, dat is ook makkelijk te bewijzen dat wat ik heb verteld, niet waar is. Dus eigenlijk wordt er een heleboel heisa om niets gemaakt.’

De volgende dag, zaterdag 2 februari, wordt de uitspraak herhaald in het *Journaal* van 13:00 uur. Het item omvat een fragment uit het telefoon gesprek met Joran van der Sloot in de uitzending van *Pauw & Witteman*. Presentator Jeroen Overbeek sluit het item af met de volgende woorden:

‘En Peter R. de Vries zegt in een reactie dat hij niet onder de indruk is van het verhaal van Joran. Hij herhaalde dat zondag bewezen zal worden dat Joran van der Sloot wel degelijk bij de verdwijning van Natalee Holloway betrokken was.’

Ook in het *Achtuurjournaal* van zaterdag 2 februari wordt gerefereerd aan de uitspraken die Joran van der Sloot deed in de uitzending van *Pauw & Witteman*. Hieraan voorafgaand wordt in het kort de belangrijkste informatie uit het *Achtuurjournaal* van vrijdag 1 februari nog eens genoemd. Op die manier wordt duidelijkheid verschaft over de aanleiding van het telefoongesprek. Met andere woorden: door inbedding in een bredere context, neemt het telefoongesprek toe in nieuwswaardigheid. Herhaald wordt dat Joran van der Sloot in de heimelijke opnamen van Peter R. de Vries bekendt dat hij het lichaam van Natalee Holloway door een vriend in de zee heeft laten dumpen. Anders dan voor de uitzending van 13:00 uur, zijn voor de *Journaal*-uitzending van 20:00 uur uitspraken geselecteerd waarmee Joran van der Sloot expliciet ontkent dat hij het lichaam van Natalee Holloway heeft laten verdwijnen. Hiermee wordt gerefereerd aan het feit dat er op dit moment nog te weinig aanknopingspunten zijn voor het Openbaar Ministerie om Joran van der Sloot te arresteren. Bovendien blijkt dat de gedemoniseerde jongen plots ook het slachtoffer kan zijn van valse beschuldigingen. Echter, hierover wordt in géén van de items gesproken.

In de aanloop naar de uitzending van *Peter R. de Vries, misdaadverslaggever* lijkt de NOS de spanning steeds verder op te voeren. In het *Journaal* van 13:00 uur wordt op zaterdag 2 februari een omvangrijk fragment getoond uit de uitzending van *Pauw & Witteman*. Door de telefoon reageert Joran van der Sloot op de verborgen camerabeelden van Peter R. de Vries. Zijn reactie omvat weinig nieuwe informatie. Volgens Joran van der Sloot zal iedereen zondagavond wel zien waar de onthullingen van de misdaadverslaggever op berusten. Ook het item in het *Achtuurjournaal* bestaat voor het grootste deel uit Joran's reactie in *Pauw & Witteman*. Ditmaal is gekozen voor een fragment waarin de presentatoren middels hun vragen meer details prijsgeven over de verborgen camerabeelden. Omdat het een deel betreft uit het telefoongesprek waarvan eerder in het *Journaal* van 13:00 delen zijn getoond, lijkt er sprake van een voortzetting in het *Journaal* van 20:00 uur. Hiermee lijken de uitzendingen met elkaar verbonden te zijn zoals daar normaal sprake van is bij een televisieserie. Het nieuws over Joran van der Sloot wordt gebracht als een doorlopend verhaal waarvan in ieder *Journaal* nieuwe gegevens worden verstrekt. Aan het einde van de *Journaal*-uitzendingen worden bij wijze van cliffhangers zelfs mededelingen gedaan over vervolgnieuws. Zo wordt de kijker van het *Achtuurjournaal* op zaterdag 2 februari erop gewezen dat het Arubaans Openbaar Ministerie na zondag zal beslissen of er wordt over gegaan tot de arrestatie van Joran van der Sloot. De woorden ‘hierover meer in het NOS *Journaal* van maandag 4 februari’, ontbreken er nog net aan.

De uitzending van misdaadprogramma *Peter R. de Vries*

Op maandag 4 februari opent het *Journal* van 09:00 uur met het bericht dat ruim 7 miljoen mensen hebben gekeken naar de uitzending van Peter R. de Vries op de avond ervoor. Presentator Herman van der Zandt meldt dat alleen belangrijke wedstrijden van het Nederlands Elftal normaal dat aantal halen. Het item van ca. 1,5 minuut beslaat ondermeer een 35 seconden durend fragment uit de uitzending van het misdaadprogramma. Het fragment bevestigt exact wat reeds was aangekondigd in het *Achtuurjournal* van vrijdag 1 februari. In de geselecteerde beelden is namelijk precies te zien en te horen hoe Joran van der Sloot aan de bestuurder van een auto vol camera's en af luisterapparatuur vertelt dat hij Natalee Holloway vanaf een boot in de oceaan heeft laten verdwijnen. Alsof de beelden niet voldoende voor zichzelf spreken, sluit verslaggeefster Miriam Sluis het item af met de woorden: 'Joran bekende meerdere keren dat hij het lichaam van Natalee Holloway had laten verdwijnen' (*Journal* van 09:00 uur, maandag 4 februari 2008).

In het 13:00 uur *Journal* van maandag 4 februari wordt hetzelfde fragment getoond. In het voor die uitzending relatief lange item dat meer dan 2 minuten duurt, wordt gemeld dat de beelden later die dag in Amerika worden uitgezonden. Naar aanleiding hiervan wordt in het item aan twee Amerikaanse burgers gevraagd naar een reactie op de uitspraken van Joran van der Sloot. Zij worden vanaf hun middel in beeld gebracht. Er worden van hen dus geen close-up's gemaakt. Doordat de verslaggever zelf niet in beeld staat wordt toch nabijheid gecreëerd. Op die manier is namelijk alleen aandacht voor de geïnterviewden. Hetgeen op zich al opvallend is, omdat de 'gewone' burger verder slechts nog één keer aan het woord komt in de gehele berichtgeving over Joran van der Sloot. Dit gebeurt nog diezelfde dag in het *Achtuurjournal*. De lengte van het item in deze uitzending lijkt te bevestigen dat de uitzending van Peter R. de Vries het belangrijkste nieuws vormt in de berichtgeving over Joran van der Sloot. Van de 16 items is er geen item dat in tijd meer aandacht besteed aan een gebeurtenis. In het *Achtuurjournal* wordt uitgebreid ingegaan op de vraag of Joran van der Sloot aan de hand van zijn ontboezemingen ooit nog voor moord kan worden aangehouden of veroordeeld. Hans Mos, hoofdofficier van justitie op Aruba reageert als volgt:

'Ja, als het hof ons volgende week gelijk geeft. Want wij hebben hoger beroep aangetekend tegen de beslissing van de rechter-commissaris. Uhm, om hem, uh, opnieuw in voorlopige hechtenis te nemen. Wij delen dat oordeel van de rechter-commissaris niet. Wij gaan het hof vragen om zich daarover uit te laten. Als het hof ons daarin volgt, dan ontstaat de situatie dat wij hem kunnen aanhouden en dat gaan we dan ook doen.'

De hoofdofficier van justitie op Aruba laat niet blijken dat hij twijfelt aan de bekentenissen van Joran van der Sloot. Uit zijn commentaar blijkt dat het Arubaans Openbaar Ministerie er op dat moment vanuit gaat dat de verborgen camerabeelden van Peter R. de Vries inderdaad correcte informatie bevatten. Volgens Hans Mos gaat het er nu vooral om welk oordeel geveld wordt over de

daden van Joran van der Sloot. Op basis hiervan lijkt De NOS niet uit te sluiten dat Joran van der Sloot vervolgd zal worden voor moord. Om uit te leggen wat dit inhoudt, is voor de derde keer verslaggever Lex Runderkamp uitgenodigd in de studio. *Journal*-presentatrice Sacha de Boer (*Achtuurjournal*, maandag 4 februari 2008): ‘Ja, Lex Runderkamp, welkom. Het OM spreekt dus zelfs van moord. Hoe zit dat nou?’

In het item wordt vervolgens teruggeblikt op de gebeurtenissen die vooraf gegaan zijn aan deze vraag. De herhaling van beelden waarin Joran van der Sloot een zogenaamde bekentenis doet, wekt aanvankelijk de suggestie dat de NOS weinig aandacht heeft voor de mogelijkheid dat de jongen onzin spreekt. Maar later volgt een omslag. Wanneer Lex Runderkamp in zijn commentaar meldt dat Peter R. de Vries een wereldprimeur heeft geleverd, zet hij een paar kritische vraagtekens:

‘Ten eerste, spreekt Joran dit keer de waarheid of is óók dit een leugen? [...] De tweede vraag raakt de wet. Waarom kan de politie zo’n zaak niet oplossen en de journalist wel?’

Opvallend zijn de woorden ‘spreekt Joran dit keer de waarheid of is óók dit een leugen’. Hiermee lijkt de NOS verslaggever te erkennen dat Joran van der Sloot een leugenachtig karakter heeft. De op tape vastgelegde bekentenis verliest daarmee zijn waarde. Dit verband is in de berichtgeving nog niet eerder gesuggereerd.

Nadat is uitgelegd dat Joran van der Sloot een verdachte is die onschuldig is totdat het tegendeel bewezen is, wordt een voorbeeld getoond waaruit blijkt dat maatschappelijk reeds besloten is dat de jongen schuldig is. Het gerucht dat Joran van der Sloot zich in een appartementencomplex zou schuilhouden, leidde ertoe dat een boos publiek zich voor de deur van het gebouw verzamelde. Sacha de Boer spreekt van ‘een ware volksomloop’ (*Achtuurjournal*, maandag 4 februari 2008). Een bewoner van het appartementencomplex heet Johan en werd door het publiek verward met Joran, waarna hij met de dood bedreigd werd:

‘Ze zouden mijn huis in de brand steken, je vermoorden... Richting Joran van der Sloot dan hè. Ze weten niet wie ze voor die intercom uh, te spreken krijgen. Maar, uh, dat ging door tot uh, een uur of acht in die morgen. Een aantal mensen zijn ook gewoon binnen geraakt in dit, in dit appartementencomplex. Toen letterlijk bij mij voor de deur op de ramen en deur... En ‘t, ‘t, is zelfs zo, uh, uh, we hebben een beveiliging die wij in moeten huren. Anders had er waarschijnlijk niets van het gebouw over gebleven.’

Tot slot van het item meldt Sacha de Boer (*Achtuurjournal*, maandag 4 februari 2008) voor alle duidelijkheid dat de Johan die de kijker net hoorde, helemaal niets te maken heeft met Joran van der Sloot: ‘Het gaat om een persoonsverwisseling, met voor deze Johan, vervelende gevolgen.’ Door zo prominent af te sluiten met deze mededeling, lijkt de *Journal*-presentatrice te

erkennen dat zij uitgaat van nog meer gewelddadige acties vanuit het publiek in de richting van Joran van der Sloot.

De uitzending van Peter R. de Vries wordt vanaf het begin gedefinieerd als oplossing in de zaak-Holloway en daarmee als een bevestiging van de vermoedens die er sinds 2005 spelen, namelijk dat Joran van der Sloot betrokken is bij de verdwijning van Natalee Holloway. Die inkadering levert voor de NOS een nieuwsthema op, dat vervolgens als leidraad fungeerde voor de berichtgeving. De nieuwswaardigheid van allerlei aan het thema gerelateerde informatie neemt daardoor sterk toe. Er ontstaat een grote druk op reacties om met vervolgnieuws te komen over de onthulling van de zaak-Holloway, de gevolgen en de achtergronden. De gebeurtenis biedt daarmee veel aanknopingspunten voor nog meer nieuws over de zaak. Bij de nieuwskeuze worden drempels steeds lager, zo blijkt met name uit het *Achtuurjournaal* op maandag 4 februari. Omdat er feitelijk weinig nieuwe informatie is, brengt de NOS het nieuws dat 'ene Johan' verward is met Joran. Kennelijk is met de uitzending van Peter R. de Vries op de voorgaande avond nog geen einde gekomen aan de verhaallijn over Joran van der Sloot. Met de themagerelateerde informatie brengt de NOS een nieuwe aflevering.

Justitie onderzoekt de bekentenis van Joran van der Sloot

Een dag later blijkt toch dat de berichtgeving over Joran van der Sloot afneemt in aantal items en in de lengte van items. Op dinsdag 5 februari wordt in het *Journaal* van 09:00 uur gemeld dat justitie met Joran van der Sloot wil praten over zijn bekentenis. Uit het televisieprogramma *NOVA* wordt een fragment getoond waarin de advocaat van Joran van der Sloot laat weten dat hij hiertoe bereid is: 'Het kan wat Joran betreft op korte termijn' (*Journaal* van 09:00 uur, dinsdag 5 februari). Om de kijker ervan te verzekeren dat Joran van der Sloot niet aan het verhoor zal ontkomen, wordt gemeld dat de politie weet waar hij is. Mogelijk probeert de NOS het nieuws over zijn verblijfplaats extra spannend over te laten komen aangezien beelden getoond worden van een woning in het donker. Achter de gesloten luxaflex van een slaapkamer schijnt flauw licht naar buiten. Dit wekt de suggestie dat Joran van der Sloot zich specifiek in deze kamer begeeft. Het gegeven blijkt desalniettemin niet spannend dan wel interessant genoeg want in de *Journaal*-uitzendingen later op de dag wordt niet meer bericht over Joran van der Sloot. Pas drie dagen later, op vrijdag 8 februari, wordt in het *Achtuurjournaal* kort bericht dat er inderdaad een gesprek heeft plaatsgevonden. Op een politiebureau in Rotterdam heeft Joran van der Sloot verklaard dat hij onder invloed was van marihuana toen hij de uitspraken deed die Peter R. de Vries opnam. Met de verdwijning van Natalee Holloway zou hij niets te maken hebben. Desondanks blijkt uit hetzelfde item dat in Amerika (toch) veel waarde wordt gehecht aan de eerder door Peter R. de Vries opgenomen bekentenis. De misdaadverslaggever is daarom op tournee langs een aantal vooraanstaande Amerikaanse televisiezenders.

Het lijkt erop dat de berichtgeving over Joran van der Sloot op dag twee na de uitzending van Peter R. de Vries aan prioriteit verloren heeft in het *Journaal*. Wordt de kijker 's ochtends nog lekker

gemaakt met spannende beelden van de verblijfplaats van Joran van der Sloot, blijft het de rest van de dag stil rond hem. Het zou kunnen dat de NOS geen informatie kan toevoegen aan het nieuws dat in het *Journal* van 09:00 uur is gepresenteerd. Een andere reden kan zijn dat na de het tonen van de verborgen camera beelden waarop Joran van der Sloot een bekentenis aflegt in de zaak-Holloway, alle daaraan gerelateerde informatie een anticlimax vormen totdat de jongen gearresteerd wordt. Het vermoeden dat de NOS wil inspelen op het maatschappelijk verwachtingspatroon, lijkt te worden bevestigd met het nieuws in het *Achtuurjournal* van vrijdag 8 februari. Gemeld wordt dat Joran van der Sloot ‘twee uur lang’ verhoord is op een politiebureau in Rotterdam.

Joran van der Sloot wordt niet opnieuw gearresteerd

Een week nadat Joran van der Sloot zijn verklaring heeft afgelegd aan de Rotterdamse politie, opent het *Journal* van 09:00 uur op vrijdag 15 februari met het nieuws dat de jongen niet opnieuw wordt gearresteerd in de zaak-Holloway. Met een duur van 1:13 minuten is het item de op één na kortste van alle items uit de *Journals* van 09:00 uur. Wanneer commentator Miriam Sluis uitlegt wat het hof hiertoe heeft laten besluiten, grijpt ze terug op een verband dat eerder al gelegd werd in de uitzending van het *Achtuurjournal* op 4 februari. Joran van der Sloot zou leiden aan ‘een ernstige persoonlijkheidsproblematiek’, wat hem minder geloofwaardig maakt. De bekentenis in het programma van Peter R. de Vries vormt daardoor niet voldoende bewijs voor arrestatie. Opvallend genoeg wordt aan dit nieuws geen ruchtbaarheid gegeven in het *Journal* van 13:00 uur. In het *Achtuurjournal* wordt volstaan met een voor die uitzending relatief kort item van 40 seconden. Het item vormt een compilatie van beelden uit het *Journal* van 09:00 uur. Deze uitzending bestaat reeds ook uit beelden die afkomstig zijn uit eerdere *Journal*-uitzendingen. Met name is gebruik gemaakt van fragmenten waarbij expliciet in beeld staat dat het om verborgen camerabeelden gaat.

Voor het eerst in de berichtgeving over Joran van der Sloot wordt in de *Journal*-uitzending van 20:00 uur geen nieuwe informatie toegevoegd aan de informatie die eerder op de dag door de NOS is gepubliceerd. In het kortste *Achtuurjournal*-item uit de berichtgeving, komen buiten Philip Freriks geen andere personen aan het woord. Wanneer de presentator zich verspreekt en in plaats van ‘Joran van der Sloot’ spreekt over ‘Johan van der Sloot’, valt dit direct op. Al vanaf 2005 is de naam Joran een begrip in de berichtgeving over de zaak-Holloway. Joran van der Sloot groeide uit tot publiek figuur met naam en gezicht. In dit licht bezien, lijkt de slordigheid van Philip Freriks ongepast. Temeer nadat Sacha de Boer de uitzending van het *Achtuurjournal* op 4 februari afsloot met de waarschuwing om de namen ‘Joran’ en ‘Johan’ niet met elkaar te verwisselen.

Terwijl de NOS dat in eerdere *Journal*-uitzendingen nog wel deed, wordt op vrijdag 15 februari geen contextgerelateerde informatie geboden. Zowel het nieuws als de daarbij aangeboden beelden vormen een herhaling van wat al gemeld en getoond is in eerdere *Journals*. Met name voor de uitzending van het *Achtuurjournal* is het uitzonderlijk dat het nieuws niet vanuit verschillende invalshoeken wordt gepresenteerd. Mogelijk veronderstelt de NOS dat de kijkers het verhaal over

Joran van der Sloot moe raken. Ook bij de NOS slaat mogelijk de verveling toe. Dit blijkt bijvoorbeeld uit het aantal items en de tijd die er aan het onderwerp gewijd worden in het *Journal*. Bovendien zou vanuit deze gedachte verklaard kunnen worden waarom het aan nauwkeurigheid ontbrak bij het uitspreken van de naam van de hoofdpersoon in het verhaal.

Misdaadverslaggever Peter R. de Vries krijgt een Emmy Award

Ruim zeven maanden na de uitzending brengt de NOS op donderdag 23 september het nieuws naar buiten dat Peter R. de Vries een Emmy Award heeft gekregen voor zijn reportage. In de uitzending van het *Journal* van 09:00 uur worden beelden getoond van een feestelijke taart met daarop de tekst: 'GEFELICITEERD MET JULLIE GEWELDIGE PROGRAMMA'. De beelden zijn afkomstig uit het *Achtuurjournal* van maandag 4 februari. Het commentaar bij de beelden in de *Journal*-uitzending van donderdag 23 september luidt dan ook als volgt:

'Vandaag ongetwijfeld weer taart voor de redactie van Peter R. de Vries. Net als na de veel bekeken Joran-uitzending van het programma. Peter R. de Vries nam vannacht de Emmy Award in ontvangst met de moeder van Natalee Holloway. En ze droegen de prijs op aan het verdwenen meisje.'

Van het oorspronkelijk kritisch commentaar bij de beelden is weinig over gebleven. Waar Lex Runderkamp zeven maanden geleden vraagtekens zette bij de door Peter R. de Vries geleverde wereldprimeur, wordt nu alléén gesproken over de waardering die de misdaadverslaggever hiervoor krijgt. Dit heeft te maken met de dramatische context van de verschillende items waarvoor de beelden zijn gebruikt. De berichtgeving over Joran van der Sloot tekende zich kort voor en kort na de uitzending van Peter R. de Vries met name door het dramatische onderwerp 'criminaliteit'. De items richtten zich op de gevolgen die de reportage had voor Joran van der Sloot. Het item in het *Journal* van 09:00 op donderdag 23 september is daarentegen volledig gericht op de triomf van Peter R. de Vries, wat ondermeer blijkt uit zijn eigen commentaar:

'Dit is de prijs der prijzen waar ik alle andere prijzen voor inlever. Dit moet je toch een beetje zien als het winnen van de Champions League en dat je dan ook nog in die wedstrijd, in die finalewedstrijd een, het winnende doelpunt maakt. Een, uh, geweldig gevoel.'

Deze reactie wordt in de *Journal*-uitzending van 13:00 uur achterwege gelaten. Treffend genoeg komt het volgende commentaar daarvoor in de plaats:

'De zaak-Holloway wordt nog onderzocht door het OM op Aruba. Die neemt binnen enkele maanden een besluit of Joran van der Sloot wordt vervolgd.'

Met het spreken over de mogelijke vervolging van Joran van der Sloot wordt net als in de eerdere berichtgeving gerefereerd aan het dramatische onderwerp ‘criminaliteit’. In het *Achtuurjournaal* wordt niet gesproken over de bestraffing van Joran van der Sloot. Doordat ook de reactie van Peter R. de Vries op het winnen van de Emmy Award ontbreekt, lijkt het relatief zeer korte item van ca. een halve minuut erg beperkt in vergelijking met de twee eerder op de dag gepubliceerde items. Het item in de uitzending om 20:00 uur begint met de volgende feitenopsomming:

‘Misdadverslaggever Peter R. de Vries heeft een Emmy Award gewonnen. Hij krijgt de belangrijke Amerikaanse televisieprijs voor de uitzending waarin Joran van der Sloot praat over de verdwijning van Natalee Holloway. De Vries nam de Emmy in ontvangst, samen met de moeder van Natalee Holloway.’

Het item wordt voor het grootste deel gevormd door fragmenten van de uitreiking van de Emmy Award. De NOS blijft hierbij redelijk op afstand. Er worden vooral medium shots getoond van Peter R. de Vries. Close-ups worden alleen getoond van zijn hand, die de Emmy Award vasthoudt.

De eerder geconstateerde verveling rond het onderwerp Joran van der Sloot lijkt een feit. Wanneer de NOS op 23 september bericht dat Peter R. de Vries een prestigieuze televisieprijs heeft gewonnen voor zijn reportage over de zaak-Holloway, wordt niet meer dan noodzakelijk verwezen naar Joran van der Sloot. In plaats daarvan wordt de eerder uiteengezette verhaallijn gevolgd over de roem die Peter R. de Vries in Amerika ten deel valt. Was de misdadverslaggever in februari te gast bij een aantal grote Amerikaanse televisieshows, wordt hij nu beloond met een Emmy Award. Niet niks voor een Nederlander. Dit laatste gegeven vormt dan ook groot nieuws. Misschien wel meer dan het feit dat de gebeurtenis een gevolg is van de nieuwsaanleiding in de eerdere berichtgeving, namelijk de door Peter R. de Vries in het geheim opgenomen bekentenis van Joran van der Sloot in de zaak-Holloway. In de uitzending van 09:00 uur vergelijkt Peter R. de Vries het winnen van een Emmy Award voor de reportage over Joran van der Sloot met het maken van het winnende doelpunt in de finalewedstrijd van de Champions League. Deze typering komt aardig overeen met hetgeen dat uitgelegd is als een journalistiek gesol met een verdachte en lijkt op een game met highscores.

4.4 Conclusie

De psychologische nabijheid van de gebeurtenissen rond Joran van der Sloot is groot. Te meer omdat Natalee Holloway – een rijk meisje, afkomstig uit het westerse eliteland Amerika – verdween op een eiland dat behoort tot het Koninkrijk der Nederlanden. De ontkenning van haar verdwijning beantwoordt aan een maatschappelijk verwachtingspatroon, is uitzonderlijk, negatief en openbaarde zich op een zeer verrassende manier. Met de geheime camerabeelden van Peter R. de Vries wordt een omvangrijke dramatische climax bereikt. Vreemd is het daarom niet dat uit de resultaten van de

kwantitatieve analyse blijkt dat de berichtgeving over Joran van der Sloot verscheidene kenmerken van sensationisme vertoont. De resultaten weerspiegelen een hoge inzet van de dramatiserende cameratechnieken ‘close-up’ en ‘inzoomen’. Net zoals dit bij soapseries vaak het geval is. Van dramatiserende montage technieken blijkt minder gebruik gemaakt. Dit resultaat is vooral opmerkelijk met betrekking tot het *Achtuurjournaal*. Het vergroten van dramatiek in beelden lijkt immers een pré tijdens prime time. Desalniettemin vormen de statistieken belangrijke aanwijzingen die ingaan tegen de hypothese dat het gehalte van sensationisme hoger is in het *Achtuurjournaal* dan in *Journal*-uitzendingen overdag.

Met name in *Journal*-uitzendingen van 20:00 uur kiest de NOS ervoor om personen aan het woord te laten die op basis van hun expertise bij de zaak-Holloway betrokken zijn. Zij zorgen voor nieuwe impulsen in de aanloop en de nasleep van de onthulling van de verborgen camera beelden waarin Joran van der Sloot schokkende bekentenissen doet. De druk om met nieuws te komen, brengt de NOS ertoe om vooral in uitzendingen van het *Achtuurjournaal* te speculeren over de inhoud en de gevolgen van de verborgen camera beelden. De uitzending van Peter R. de Vries wordt vanaf het begin gedefinieerd als oplossing in de zaak-Holloway en daarmee als een bevestiging van de vermoedens die er sinds 2005 spelen, namelijk dat Joran van der Sloot betrokken is bij de verdwijning van Natalee Holloway. Zoals soaps uit een aantal vaste personages bestaan, vormen de jongen en het meisje de kern van het verhaal. Net als soappersonages krijgen Natalee Holloway en Joran van der Sloot een duidelijk karakter dat door de jaren heen hetzelfde is gebleven. De NOS redactie lijkt zich te willen vastklampen aan iedere aanwijzing dat Joran van der Sloot ontmaskerd wordt als dader, ‘een niet te vertrouwen slechterik’. Natalee Holloway is zijn slachtoffer, ‘het zielige meisje’. In *Journal*- ‘seizoen’ 2008 komt daar de heldenrol van Peter R. de Vries bij, die voor het slachtoffer in de bres springt en de slechterik ontmaskert. Deze inkadering levert voor de NOS een nieuwsthema (of soapthema ‘list en bedrog’) op, dat vervolgens als leidraad fungeert voor de berichtgeving.

Zoals het een soapserie betaamt, wordt bijna van *Journal*-uitzending tot *Journal*-uitzending de spanning opgebouwd rond de vraag of er al ‘iets’ meer bekend is. Feitelijk worden per uitzending weinig nieuwe gegevens verstrekt, waardoor de berichtgeving net als een soap makkelijk te volgen is als een *Journal*-editie gemist wordt. En voor de trouwe kijker geldt dat hem/haar geen twijfel mogelijk wordt gelaten over de bekentenis van Joran van der Sloot. In de *Journal*-uitzendingen van 09:00 uur en 13:00 uur worden de uitspraken die hij voor de verborgen camera doet steeds herhaald. Binnen uitzendingen van 20:00 uur is meer ruimte voor nuance en kritisch commentaar. Het gevolg is een verbreding en verdieping van verschillende nieuwsonderwerpen over Joran van der Sloot. Het blijkt dat *Journal*-uitzendingen van 09:00 uur en 13:00 uur meer gekenmerkt worden door snelheid. Mogelijk houdt de NOS er rekening mee dat mensen overdag haastiger naar het *Journal* kijken omdat zij (terug) aan het werk moeten, kinderen naar school moeten brengen of druk zijn met andere bezigheden. Over het algemeen lijkt men ’s avonds meer tijd te hebben om ‘in alle rust’ naar het

Journal te kijken. In dit licht bezien, is in het *Achtuurjournal* meer plaats voor uitgebreide informatie, uitleg en diepgang en minder sensatie.

5. Berichtgeving over de Fritzl-zaak

5.1 Inleiding

Met de Fritzl-zaak wordt verwezen naar een incestschandaal dat zich voordeed in het Oostenrijkse plaatsje Amstetten. Op 27 april 2008 kwam aan het licht dat de 73-jarige Josef Fritzl zijn dochter Elisabeth sinds haar elfde seksueel had misbruikt. Vanaf 1984 had hij het toen 18-jarige meisje opgesloten in een kelder onder zijn huis. Josef Fritzl verwekte 7 kinderen bij zijn dochter. Drie van hen werden opgevoed door Fritzl en zijn vrouw, die later verklaarde dat zij niets wist van de kelder. Fritzl zou zijn vrouw hebben wijsgemaakt dat haar dochter was weggelopen en de kinderen had achtergelaten. Eén kindje overleed enkele dagen na zijn geboorte en werd door Josef Fritzl verbrand in de oven. Drie kinderen werden met hun moeder gevangen gehouden in de kelder. De zaak kwam aan het licht toen het oudste (klein)kind in het ziekenhuis moest worden opgenomen. Vanaf dat moment begon ook de NOS met de berichtgeving over de Fritzl-zaak in het *Journal*. Een volgens Roshco (1975) belangrijke journalistieke grondregel trad vanaf die tijd in werking: ‘namen maken het nieuws’. De man die zijn dochter bijna 24 jaar in zijn kelder had opgesloten, werd naast Josef Fritzl al snel bekend als het ‘Monster van Amstetten’, ‘Het Oostenrijkse keldermonster’, ‘Opa Fritzl’ en ‘Horroropa’. Fritzl stond terecht voor moord, verkrachting, incest, slavernij, wederrechtelijke vrijheidsberoving en bedreiging met geweld en is op 19 maart 2009 veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf en tbs.

5.2 Kwantitatieve inhoudsanalyse

Zijn de kenmerken van sensationisme van toepassing op de berichtgeving over de Fritzl-zaak in 2008? Volgens de in hoofdstuk 3 geformuleerde criteria, geldt dat van een sensationeel item gesproken kan worden indien deze op tenminste één positieve indicator scoort. Het geanalyseerde beeldmateriaal over de Fritzl-zaak bestaat uit 8 items. Volgens de maatstaf zou dus sprake zijn van een sensationele berichtgeving als het geanalyseerde beeldmateriaal positief scoort op tenminste 8 indicatoren voor sensationisme, uitgezonderd van de indicator ‘expert spreekt’, de itemlengte en de shotlengte. *Grafiek 5.1* laat zien dat de items over de Fritzl-zaak op 63 indicatoren voor sensationisme zijn gescoord. Bij geen van deze indicatoren gaat het om de indicator ‘expert spreekt’. In *Tabel 5.1* is de itemlengte en de shotlengte weergegeven. Uit de resultaten blijkt dat beiden naar verhouding kort zijn in *Journals* om 09:00 uur en 13:00 uur. In de uitzendingen op de dag bedraagt de gemiddelde itemlengte 1:30 minuten en is de gemiddelde shotlengte 6:08 seconden. In het *Achtuurjournal* is de gemiddelde itemlengte van 3:06 minuten en shotlengte van 8:05 seconden

langer. Met name voor *Journal*-uitzendingen overdag geldt daarom tot dusverre een bevestigend antwoord op de vraag of de berichtgeving over de Fritzl-zaak anno 2008 sensationeel is.

Tabel 5.1 Aandeel berichtgeving over de Fritzl-zaak in het NOS Journal van 2008

Datum uitzending	Tijdstip uitzending	Totale duur uitzending	Itemlengte*	Aantal shots	Shotlengte*
Maandag 28 april	09:00 uur	09:02 minuten	01:23 minuten	11	08 seconden
Maandag 28 april	13:00 uur	14:37 minuten	01:17 minuten	14	06 seconden
Dinsdag 29 april	13:00 uur	14:31 minuten	02:30 minuten	17	09 seconden
Woensdag 30 april	13:00 uur	10:35 minuten	00:47 minuten	11	04 seconden
Zondag 27 april	20:00 uur	14:48 minuten	02:17 minuten	20	07 seconden
Maandag 28 april	20:00 uur	24:32 minuten	05:41 minuten	31	11 seconden
Dinsdag 29 april	20:00 uur	25:48 minuten	02:37 minuten	27	06 seconden
Woensdag 30 april	20:00 uur	25:28 minuten	02:29 minuten	15	10 seconden

* Verwijst naar een afname van sensationisme.

In tabel 5.2 zijn uitzendingen van 09:00 uur en 13:00 uur samengevoegd tot *Journals* overdag. Hieruit volgt dat (ondanks een gelijk verdeeld aantal uitzendingen) de geanalyseerde hoeveelheid beeldmateriaal afkomstig uit het *Achtuurjournal* meer dan twee keer de hoeveelheid aan beeldmateriaal uit *Journals* overdag bedraagt. Uit tabel 5.1 blijkt dat dit verschil geweten moet worden aan een ongelijke verdeling van meer kortere items in *Journals* overdag tegenover meer langere items in het *Achtuurjournal*. Een tweezijdige t-toets wijst echter uit dat deze verdeling geen significant verschil oplevert tussen de twee *Journal*-edities ($t = -1.579$, $df = 7$, $p = 0.158$).

Tabel 5.2 Totaal overzicht van het geanalyseerde beeldmateriaal met betrekking tot de Fritzl-zaak (2008)

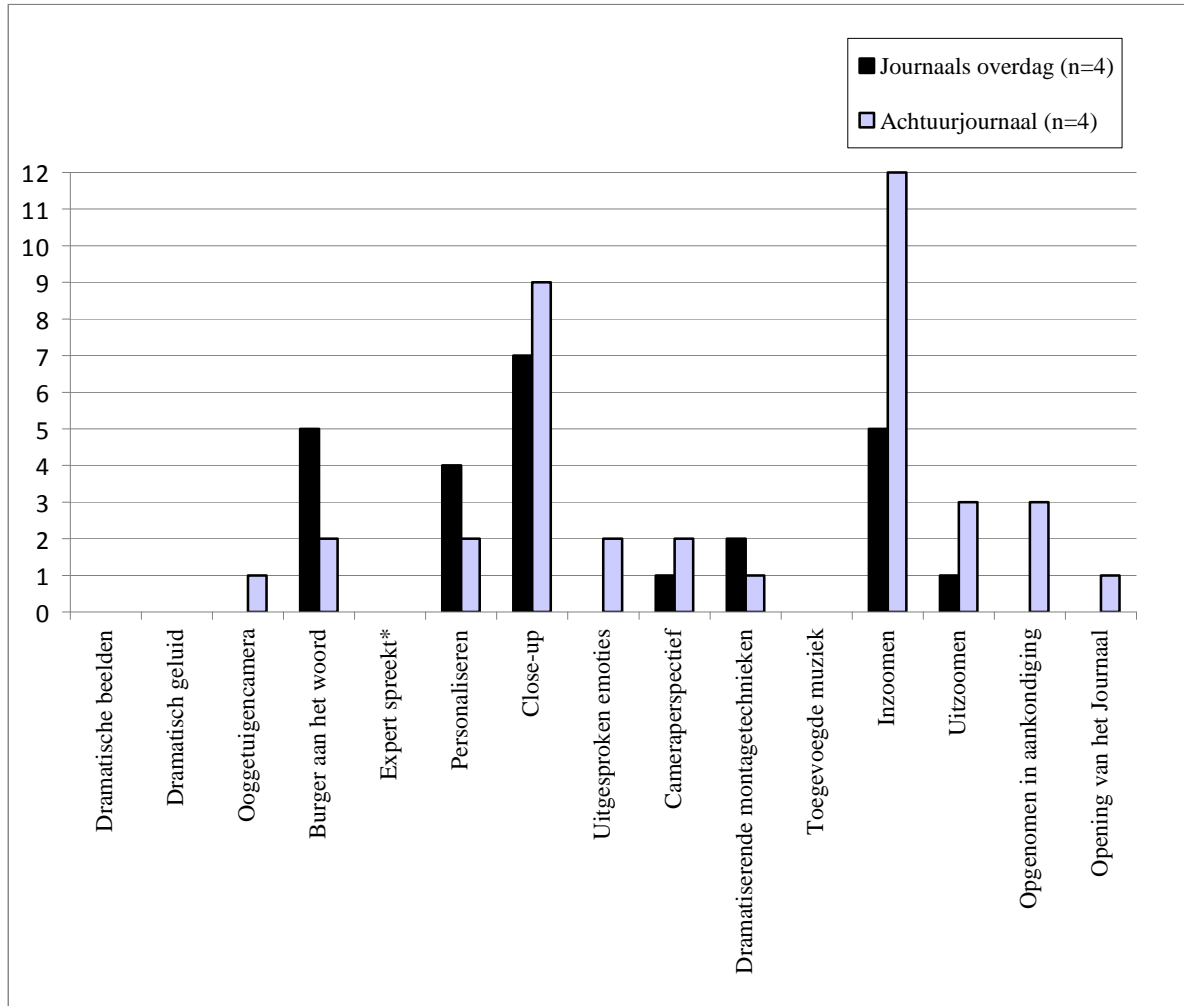
Type uitzending	Aantal uitzendingen (=n)	Totale duur Beeldmateriaal (in minuten)
<i>Journals</i> overdag	4	05:57
<i>Achtuurjournal</i>	4	13:04
Totaal	8	19:01

Refererend aan tabel 5.2 leveren de kwantitatieve parameters in grafiek 5.1 in eerste instantie een tweezijdig beeld. Het aantal (38) gescoorde positieve indicatoren voor sensationisme in het *Achtuurjournal* is aan de ene kant groter dan het aantal (25) positieve indicatoren die geteld zijn in *Journals* overdag. Aan de andere kant betreft het verschil in aantallen niet meer dan twee keer de hoeveelheid. Tegenover de aanzienlijk grotere hoeveelheid aan beeldmateriaal uit het *Achtuurjournal*

lijkt het verschil van 13 indicatoren niet groot op een totaal van 63 indicatoren met *Journal's* overdag erbij.

Grafiek 5.1 Sensationalisme in de berichtgeving over de zaak-Frizl (2008) naar Journaal-uitzending

* Verwijst naar een afname van sensationalisme.

Om te toetsen in hoeverre het verschil in de mate van sensationalisme tussen *Journal's* overdag en het *Achtuurjournaal* significant is, is voor iedere indicator een tweezijdige t-toets uitgevoerd. Uit de resultaten in *tabel 5.3* blijkt dat de scores op 4 indicatoren ('ooggetuigencamera', 'uitgesproken emoties', 'cameraperspectief' en 'uitzoomen') wijzen op een hogere mate van sensationalisme in het *Achtuurjournaal*. Van betekenis zijn ook de scores op de 4 indicatoren ('dramatische beelden', 'dramatisch geluid', 'expert spreekt' en 'toegevoegde muziek') die in geen van de *Journal*-uitzendingen voorkomen. Bij de overige 6 indicatoren ('burger aan het woord', 'personaliseren', 'close-up', 'inzoomen', 'opgenomen in aankondiging' en 'opening van het *Journaal*') zijn verschillen niet significant. Dat betekent dat het *Achtuurjournaal* in beperkte mate sensationeler is dan *Journal's* overdag.

Tabel 5.3 Significantie van verschillen tussen Journaal-uitzendingen overdag en het Achtuurjournaal op sensationisme in de berichtgeving over de Fritzl-zaak anno 2008 ($n = 8$)

Indicator	t	df	p (tweezijdig)
Dramatische beelden	7.937	7	0.000
Dramatisch geluid	7.937	7	0.000
Ooggetuigencamera	7.514	7	0.000
Burger aan het woord	1.488	7	0.180
Expert spreekt	7.937	7	0.000
Personaliseren	2.049	7	0.080
Close-up	-1.080	7	0.316
Uitgesproken emoties	5.000	7	0.002
Cameraperspectief	4.965	7	0.002
Dramatiserende montagetechnieken	3.211	7	0.015
Toegevoegde muziek	7.937	7	0.000
Inzoomen	-1.106	7	0.305
Uitzoomen	5.292	7	0.001
Opgenomen in aankondiging	-0.357	7	0.732
Opening van het <i>Journaal</i>	-1.426	7	0.197

In het licht van het vorige hoofdstuk bezien, lijken met name de minimale score op de indicator ‘expert spreekt’ en de wat hogere totaal score op de indicatoren ‘burger aan het woord’ en ‘personaliseren’ interessant. Waar de berichtgeving over Joran van der Sloot relatief hoog scoort op de indicator ‘expert spreekt’, scoort die lager op de indicatoren ‘burger aan het woord’ en ‘personaliseren’. Voornamelijk in het *Achtuurjournaal* komen personen aan het woord op basis van hun expertise bij de zaak-Holloway. Bij de kwalitatieve inhoudsanalyse van de berichtgeving over de Fritzl-zaak zal gekeken worden in hoeverre nieuws verschilt wanneer personen op basis van ‘nabije betrokkenheid’ aan het woord komen.

5.3 Kwalitatieve inhoudsanalyse

Welke gevolgen heeft het voor de berichtgeving over de Fritzl-zaak, dat ‘gewone’ personen op basis van persoonlijke betrokkenheid (in een privé-omgeving en/of over een privé-situatie) aan het woord komen? Dragen ze bij aan een bevestiging van het perspectief waaruit de NOS bericht? Welk perspectief is dit? Centraal in deze paragraaf staat het verloop van de berichtgeving over de Fritzl-zaak. Daarbij gaat het niet alleen om de ontdekking van de kelder maar ook om de daaropvolgende fases waarin ‘de schuldvraag’ en de verwerking van het drama optreden. In *Tabel 5.3* staan de fases per cluster weergegeven.

Tabel 5.3 Overzicht van aan elkaar gerelateerde Journaal-items over de Fritzl-zaak

Nr. cluster	Onderwerp	Nr. item	Datum	Journaal-uitzending
1	Een Oostenrijkse vrouw zou 24 jaar in een kelder gevangen gehouden en seksueel misbruikt zijn door haar vader.	1	Zondag 27 april	20:00 uur
		2	Maandag 28 april	09:00 uur
2	Josef Fritzl bekent dat hij zijn dochter heeft misbruikt.	1	Maandag 28 april	13:00 uur
		2	Maandag 28 april	20:00 uur
3	Josef Fritzl wordt voorgeleid inzake het incestdrama in Amstetten en het politie onderzoek wordt voortgezet.	1	Dinsdag 29 april	13:00 uur
		2	Dinsdag 29 april	20:00 uur
4	De nasleep van het incestdrama in het Oostenrijkse plaatsje Amstetten.	1	Woensdag 30 april	13:00 uur
		2	Woensdag 30 april	20:00 uur

De ontdekking van de kelder

De Fritzl-zaak wordt vanaf het begin geïdentificeerd als ‘een grote zedenzaak in Oostenrijk’ en daarmee als een vervolg op een gebeurtenis die eerder heeft plaatsgevonden. Op zondag 27 april 2008 begint presentator Rik van de Westerlaken het *Achtuurjournaal* met het volgende bericht:

‘Goedenavond. Oostenrijk is opnieuw in de ban van een grote zedenzaak. In het noordelijke plaatsje Amstetten is een vrouw mogelijk meer dan 20 jaar door haar vader gevangen gehouden in een kelder. Ook wordt de vader verdacht van incest. Hij zou 7 kinderen hebben verwekt bij zijn dochter. Drie van hen zouden jarenlang bij hun moeder in de kelder opgesloten hebben gezeten. De man had z’n dochter opgegeven als vermist. Ze kwam weer terecht doordat één van haar kinderen herhaaldelijk in het ziekenhuis werd opgenomen met een zeldzame ziekte. Het verhaal roept tal van vragen op. Maar de Oostenrijkse politie neemt de zaak zeer serieus.’

Afgaande op de eerste zin, gaat de *Journaal*-presentator er kennelijk vanuit dat de kijker op de hoogte is van nóg een zedenzaak in Oostenrijk. Uit de rest van het bericht blijkt dat het in dit geval wellicht gepaster is om over een ‘incestzaak’ te spreken. Als verslaggeefster Margriet Brandsma het bericht vervolgt met de beschrijving van ‘de vorige zedenzaak’ blijkt dat de presentator er waarschijnlijk bewust voor had gekozen om het woord ‘incestzaak’ níet te gebruiken. In dat geval was de vergelijking met de zaak rondom de in Oostenrijk ontvoerde Natascha Kampusch minder sterk geweest. Dit meisje werd weliswaar ook voor lange tijd vastgehouden maar niet door haar vader:

‘De zaak roept in Oostenrijk pijnlijke herinneringen op aan Natascha Kampusch, een meisje dat ruim 8 jaar werd vastgehouden en in 2006 aan haar ontvoerder wist te ontsnappen. Omwonenden reageren ook nu geschokt’ (*Achtuurjournaal*, zondag 27 april 2008).

Om dat laatste te bevestigen, staat de verslaggeefster in de straat waar het drama zich heeft afgespeeld. Aan een Duits sprekende man wordt om een reactie gevraagd. Hij zegt dat hij niet kan begrijpen wat zich heeft afgespeeld. Dat geldt waarschijnlijk voor meer mensen maar wat deze man bijzonder maakt, is dat hij uitzonderlijk dicht bij het drama betrokken lijkt te zijn. Onder in beeld staat namelijk in hoofdletters: BUURMAN. De man is volgens de verslaggeefster niet de enige met onbegrip. Volgens de politie, zo meldt Brandsma, is het slachtoffer erg in de war. Deze constatering vormt voor de *Journal*-presentator klaarblijkelijk reden om ervan uit te gaan dat de kijker meer wil weten over de (specifieke) plek waar het slachtoffer gevangen heeft gezeten. Rik van de Westelaken sluit het *Achtuurjournal* van zondag 27 april namelijk af met de woorden:

‘Ja, en wat betreft de kerker, waar de vrouw gevangen heeft gezeten... De Oostenrijkse poli...televisie meldt zojuist dat de politie die op aanwijzing van de verdachte heeft gevonden en daar nu onderzoek doet.’

Bovendien speelt de presentator met deze woorden in op een eerder in het item gedane uitspraak van een Oostenrijkse politiewoordvoerder waaruit bleek dat de kelder nog niet gevonden was. De tijd tussen deze boodschap en de laatste melding in het item bedraagt 52 seconden. Technisch gezien is het mogelijk dat de politie in dit tijdsbestek de kelder ontdekte. Waarschijnlijker is het om aan te nemen dat de uitspraak van de politiewoordvoerder eerder is opgenomen. Hiermee is de tijd tussen de twee bekendmakingen (een stuk) groter.

De volgende ochtend wordt in het *Journal* van 09:00 uur bevestigd dat de politie inderdaad de kelder onderzocht heeft. Door de chef van het Oostenrijkse rechteam wordt een beperkt aantal details prijsgegeven over de ondergrondse ruimtes waar het slachtoffer met haar drie kinderen gevangen heeft gezeten. Er wordt gemeld dat er voorzieningen waren om te slapen, douchen en koken. Het slachtoffer heeft nog geen naam. Wel wordt de voornaam en leeftijd van de verdachte vader genoemd: Josef F., een 73-jarige man. Van de man wordt een portretfoto getoond waarbij zijn ogen schuil gaan achter een zwart balkje. Enerzijds kan beargumenteerd worden dat dit de foto minder identificeerbaar en dus minder persoonlijk maakt. Anderzijds kan gesteld worden dat dit mogelijk een gevoel van spanning oproept. Ten eerste omdat het zwarte balkje nieuwsgierig maakt naar wat erachter schuilgaat. Daarnaast worden personen over het algemeen alléén op een dergelijke manier onherkenbaar gemaakt indien zij iets ernstigs misdaan hebben. Deze gedachtegang wordt kracht bijgezet wanneer een westers uitziend meisje met lang blond haar vertelt dat zij vanuit haar huis naar binnen kan kijken bij de woning van Josef F. en zegt:

‘Und dass man denkt, ob da was drinnen ist, das könnte man gar nicht vorstellen... so jetzt, weil es so... ja... das ist so schlimm irgendwie’ (*Journal* van 09:00 uur, maandag 28 april 2008).

Als aanvulling hierop, wordt net als in het *Achtuurjournaal* van de vorige dag gemeld dat het slachtoffer in de war is. Het item wordt afgesloten met de informatie dat ook de toestand van de drie kinderen die in de kelder leefden, verschrikkelijk is.

In het eerste bericht van de NOS over de zaak-Fritzl worden direct gelijkenissen genoemd met de zaak-Kampusch. De Fritzl-zaak wordt daarmee gecategoriseerd als ‘Oostenrijkse zedenzaak’. Deze inkadering in het *Achtuurjournaal* van zondag 27 april, levert een nieuwsthema op dat als leidraad kan fungeren voor de verdere berichtgeving. De nieuwswaardigheid van allerlei zedenmisdrif gerelateerde informatie neemt daardoor toe. Te meer doordat verslaggeefster Margriet Brandsma de daden van Josef F. als ‘schokkend’ definieert. Hiermee lijkt druk te ontstaan op vervolgnieuws en reacties, blijkt de volgende ochtend in het *Journaal* van 09:00 uur. Er worden beperkte details vrijgegeven over de ondergrondse gevangenis, de naam en de leeftijd van de verdachte. En om nogmaals te benadrukken dat de gebeurtenissen rond deze verdachte schokkend zijn, wordt een buurmeisje gevraagd om haar reactie. Met de afsluitende woorden over de slechte toestand waarin de slachtoffers van Josef F. zich verkeren, wordt ruimte gecreëerd voor nieuws over eventuele progressie. Ook zorgt het voor een mogelijke behoefte aan informatie over de gevolgen die de ontdekking van de kelder voor de verdachte hebben.

Josef Fritzl bekend

In het *Journaal* van 13:00 uur wordt op maandag 28 april de berichtgeving over de Fritzl-zaak vervolgd. De presentator begint het item met de volgende woorden:

‘De bejaarde Oostenrijker die is opgepakt voor het jarenlang gevangen houden en misbruiken van z’n dochter, heeft bekend. Hij heeft bij de politie een lange verklaring afgelegd. In Oostenrijk is geschokt gereageerd sinds de incestzaak gisteren aan het licht kwam.’

Een aantal dingen valt hierbij direct op. Met het uitspreken van de woorden ‘De bejaarde Oostenrijker die...’ gaat de *Journaal*-presentator ervan uit dat direct begrepen wordt om wie het hier gaat. Wanneer de kijker inderdaad naar één van de vorige *Journaal*-uitzendingen heeft gekeken, weet niet alléén om wie het hier gaat maar is ook al bekend met de als ‘schokkend’ gedefinieerde reactie in Oostenrijk. Deze constatering betreft dus geen nieuwe informatie. Wél nieuw is dat de gebeurtenissen rond de bejaarde Oostenrijker geïdentificeerd worden als ‘incestzaak’ in plaats van de eerder identificatie ‘zedenzaak’. Wellicht hangt dit samen met de bekentenis die de vader heeft afgelegd over het misbruik van zijn dochter. Tot nog toe was in de berichtgeving onzeker of het verhaal klopte en werd een vergelijking getrokken met de zaak-Kampusch. Deze zaak komt op cruciale vlakken overeen met het kelderdrama in Amstetten. Hierdoor kan de waarheid van de ene zaak ook als geldig worden beschouwd voor de andere zaak. De bekentenis in de zaak-Fritzl maakt deze redenering overbodig.

Voor de derde keer op rij blijkt uit de reactie van een inwoner uit het Oostenrijkse plaatsje Amstetten dat men zich afvraagt hoe het kelderdrama zich heeft kunnen afspelen. Opnieuw wordt

bevestigd dat de kelder écht gevonden is door de politie. Ter confirmatie wordt een nieuw detail toegevoegd aan de al bekende details van de kelder; er stond ook een televisie. Bovendien worden bewijsfoto's getoond van de ingang van de 'kerker', iets dat kan doorgaan als ondergrondse ruimte en een klein badkamertje. De foto's die bewijzen dat wat niet mogelijk lijkt daadwerkelijk heeft plaatsgevonden, worden ook getoond in het *Achtuurjournaal* van maandag 28 april. Anders dan in de uitzending van 13:00 uur wordt nu op de foto's ingezoomd, waardoor alles behalve dichterbij ook duidelijker zichtbaar is.

Bron: *Daily Mail*,
May 9th 2008.

Bron: *Bad Nes Day*,
May 6th 2008.

Bron: *Scrape TV News*,
March 19th 2009.

De drie foto's leveren een sfeerbeeld op van hoe het ondergrondse leven er daar uit moet hebben gezien. Dit beeld vormt een opvallend contrast met de shots die eerder in de *Journaal*-uitzending zijn getoond. In het item over de bekentenis in het Oostenrijkse kelderdrama worden beelden getoond van een vredig uitzijnde groenrijke omgeving waaraan een geel huis met rode dakpannen grensde. Op de achtergrond is het geluid van tjlpende vogeltjes te horen. Het commentaar bij de beelden luidt als volgt:

'Het geluid van de lente op de plek waar Josef Fritzl zijn dochter 24 jaar lang vasthield en misbruikte. Ze was 18 toen ze de kelderruimte onder deze tuin werd ingelokt. Nu is 42. In de tussentijd baarde zij hier 7 kinderen van haar vader. Een badruimte en twee kamers. Geen daglicht. De wereld kwam binnen via televisie en radio. De wijkburgemeester was één van de eersten die gisteren de kelder zag' (*Achtuurjournaal*, maandag 28 april 2008).

Net als in de tekst nemen de beelden een tegenstellende wending aan als halverwege het commentaar de foto's van de kelder worden getoond. Net als in het commentaar bestaat de wending in de beelden bij de gratie van het contrast tussen daglicht, buiten in de lente en donkerte, binnen onder de grond. De extreme tegenstelling verhoogt de ernst van de zaak-Fritzl. Bovendien zorgt deze voor een meer

levendige en makkelijker te begrijpen voorstelling van de zaak. Om de mogelijkheid tot identificatie verder te bevorderen, worden in deze uitzending de volledige namen genoemd van de dader, zijn vrouw en zijn slachtoffer. Respectievelijk zijn dat: Josef Fritzl, Rosemarie Fritzl en Elisabeth Fritzl. De naam van de echtgenote wordt genoemd in verband met de uitleg die gegeven wordt over haar onwetendheid van wat zich onder haar huis afspeelde. Wederom speelt de vraag op hoe het kelderdrama plaats heeft kunnen vinden. In de speurtocht naar dit antwoord wordt speciaal overgeschakeld naar een journalist ter plekke. *Journal*-presentatrice Sacha de Boer:

‘En correspondentente Margriet Brandsma is in Amstetten. Met op de achtergrond het huis met de gruwelkelder. Margriet, heeft nou nooit iemand iets gemerkt? Zelfs de echtgenote niet? Ik bedoel, hij moet toch ook eten naar die kelder hebben gebracht?’ (*Achtuurjournal*, maandag 28 april 2008).

Een eenduidig antwoord kan correspondentente Margriet Brandsma niet geven op die vragen. Ze licht toe dat tijdens een persconferentie eerder op de dag, de politiewoordvoerder voortdurend een foto ophield van Josef Fritzl. Volgens Brandsma probeerde de woordvoerder van de politie op deze manier naar getuigen te zoeken. Mensen die hem eventueel gezien hebben toen hij eten haalde, herkennen hem mogelijk, wordt geredeneerd. Uitgerekend in deze *Journal*-uitzending laat de NOS een foto van Josef Fritzl zien waarbij voor het eerst zijn ogen niet schuil gaan achter een zwart balkje. Alhoewel de dader met naam en gezicht nu bekend heeft en niet meer getwijfeld hoeft te worden aan de waarheid van de gebeurtenissen rond Josef Fritzl, lijkt dit nieuws niet bevredigend genoeg. Omdat de antwoorden op haar vorige vragen misschien niet de gehoopte honger naar informatie hebben gestild, kiest de *Journal*-presentatrice voor een andere invalshoek. Op basis van de eerder gedane vergelijking wil Sacha de Boer weten of de Oostenrijkers de schok van de zaak-Kampusch al te boven zijn. Ze voegt hieraan toe dat Natascha Kampusch immers 8 jaar heeft vastgezet. Deze informatie kan op twee manieren geïnterpreteerd worden. Een voor de hand liggende aanname is dat de presentatrice hiermee duidt op de vanzelfsprekendheid van een schokreactie op het gegeven dat iemand 8 jaar lang gevangen is gehouden. Tegelijk geeft zij hiermee aan dat een nóg grotere schokreactie verwacht kan worden op de wetenschap dat iemand 24 jaar lang heeft vastgezet. Een bevestiging van beide veronderstellingen ligt besloten in het antwoord dat Margriet Brandsma geeft:

{‘nee’ schuddend} Totaal niet. Op dit moment loopt er een parlementair onderzoek naar de zaak Natascha Kampusch. En wat hier voortdurend naar buiten komt in, uh, Oostenrijk, is dat politie, politiek in die zaak-Kampusch behoorlijk hebben gefaald. Ze had véél eerder bevrijd kunnen worden. Ja, en dat maakt mensen natuurlijk argwanend. Dat merk je ook nu hier al. Op dit moment is natuurlijk nog vooral de vraag: “Hoe kan het?”. Heel voorzichtig steekt toch ook al wel de vraag de kop op: “Wie heeft het gedaan? Wie is de zondebok?”. Echt de vraag náár de zondebok, náár de schuldige, náár mensen die fouten hebben gemaakt, nou die vraag wordt waarschijnlijk vanaf morgen hardop gesteld. {heftig ‘ja’ knikkend} Nou, en ik denk dat die zoektocht snel gaat beginnen.’

Deze woorden zorgen voor het open einde van het *Achtuurjournaal* op maandag 28 april. ‘Snel’ zal nieuws volgen over de zoektocht naar de mensen die fouten hebben gemaakt in de zaak-Fritzl.

Nadat op maandag 28 april in het *Journaal* van 13:00 uur ten eerste is benadrukt dat het kelderdrama in Amstetten moeilijk te bevatten is, wordt de gebeurtenis in het *Achtuurjournaal* makkelijker begrijpbaar gemaakt. Aan de Fritzl-zaak wordt op verschillende manieren een menselijk gezicht gegeven. De dader wordt volledig in beeld gebracht, zijn naam en de namen van zijn echtgenote en slachtoffers worden voluit uitgesproken en er wordt een uitgebreide sfeerreportage gegeven van de kelder waar het drama zich heeft afgespeeld. Tegenstellingen worden hierbij ingezet als stijlmiddel om de nieuwswaardigheid van de Fritzl-zaak te benadrukken. Toch lijkt de zaak op zich onvoldoende om er langdurig over te berichten. Steeds wordt de zaak-Kampusch aangegrepen als zich niet genoeg nieuwe ontwikkelingen voordoen. Wordt binnen het *Journaal* van 13:00 uur alléén geduid op belangrijke overeenkomsten, wordt in het *Achtuurjournaal* de controverse tussen 8 jaar en 24 jaar vastzitten, gebruikt als aanleiding om nader op de Fritzl-zaak in te gaan. Des te meer zal volgens verslaggeefster Margriet Brandsma ‘de schuldvraag’ een rol gaan spelen in de vervolgerberichtgeving.

Het politieonderzoek naar Josef Fritzl

Het verhaal over Josef Fritzl neemt een interessante wending aan volgens de presentator van het *Journaal* om 13:00 op dinsdag 29 april 2008. Volgens hem zou het ‘opmerkelijk’ zijn dat de gearresteerde Josef Fritzl niet alléén in een cel zit. Of de presentator hiermee doelt op het vergelijkbare gegeven dat de door hem opgesloten slachtoffers ook niet alléén in hun kerker zaten, is onduidelijk. Uit het commentaar van het hoofd van de gevangenis in Sankt Pölten blijkt (in ieder geval) dat gekozen is voor een tweemanscel om Josef Fritzl te behoeden voor zelfmoord. Ook meent het gevangenis hoofd dat Fritzl door deze keuze meer beschermd is tegen medegevangenen die hem iets aan kunnen doen. Omdat Josef Fritzl later op de dag in Sankt Pölten voor een onderzoeksrechter zal verschijnen, is Margriet Brandsma ter plekke om toe te lichten wat er verder met hem zal gebeuren:

‘Het is eigenlijk een formele procedure. Hij wordt voorgeleid aan een, uh, rechter die moet besluiten wat er verder met deze Josef Fritzl gaat gebeuren. Nou, het staat wel vast dat ie in de cel blijft terwijl het onderzoek verder gaat, want het is natuurlijk ondenkbaar dat ie vrij zou kunnen rondlopen tijdens dat onderzoek. Vanwege, ook weer mogelijke zelfmoord. Maar ook omdat iedereen natuurlijk weet hoe ie eruit ziet. Dus het is ook vanwege zijn eigen veiligheid. Want ja, het zou mensen zomaar op ideeën kunnen brengen natuurlijk’ (*Journaal* van 13:00 uur, dinsdag 29 april 2008).

Opvallend is de stelligheid waarmee de correspondentie zaken aanneemt. In het korte commentaar gebruikt zij drie keer het woord ‘natuurlijk’, waarmee ze de rol van een ‘expert’ lijkt aan te nemen. De *Journaal*-presentator lijkt volledig af te gaan op de expertise van Margriet Brandsma. Nadat hij aanneemt dat de schok van zondag, toen de Fritzl-zaak aan het licht kwam, nog steeds nadreunt in

Oostenrijk, vraagt hij de correspondentente om bevestiging. Met haar reactie wordt het nieuwsbericht over Josef Fritzl in het 13:00 *Journal* op dinsdag 29 april besloten:

‘Natuurlijk nog steeds hier de vraag: “Hoe kan het?”. Dat komt ook omdat er nog voortdurend nieuwe details bekend worden. Bijvoorbeeld vandaag weer dat Josef Fritzl regelmatig naar Thailand op vakantie ging. Nou, hoe verzorgde hij dan zijn dochter en zijn kinderen in die kelder, is de vraag. Andere vragen worden intussen ook hardop gesteld. En die gaan vooral over mogelijke fouten van autoriteiten. Waarom is nooit goed uitgezocht waarom Elisabeth Fritzl in ’84 verdween? Waarom werd steeds maar weer geloofd dat zij haar kinderen te vondeling legde? Waarom is nooit goed gezocht naar die sekte waar ze lid van geworden zou zijn? Aan de ene kant dus nog steeds ongelooft maar ook steeds nadrukkelijker hoor je de vraag naar vooral verantwoordelijkheden’.

Wederom veel vragen, wederom een attendering op de onbeantwoorde schuldvraag, wederom voeding voor vervolgnieuws en een nieuwe episode in het verhaal ‘Josef Fritzl en het Amstettense kelderdrama’. De presentatrice van het *Achtuurjournal* vervolgt de berichtgeving op dinsdag 29 april dan ook met de woorden: ‘En dan het incestdrama in Oostenrijk’. Daarmee suggereert zij dat de *Journal*-kijker bekend is met het onderwerp dat nu volgt. Logischerwijs zou de kijker in dit geval ook over voldoende achtergrondkennis beschikken en hoeven in het *Journal*-item dus alléén nieuwe ontwikkelingen genoemd te worden. Deze berusten op het gegeven dat:

- Josef Fritzl geen woord tegen de onderzoeksrechter heeft gesproken;
- DNA-onderzoek uitwees dat Josef Fritzl inderdaad de vader is van de kinderen die zijn dochter heeft gekregen;
- Josef Fritzl in de jaren ‘60 ook al in aanraking met de politie is geweest in verband met een aanrandingszaak;
- Josef Fritzl een gevangenisstraf van maximaal 25 jaar boven het hoofd hangt;
- dochter Elisabeth Fritzl en haar kinderen door psychiaters behandeld worden in een ziekenhuis. Daarbij wordt gesuggereerd dat zij mogelijk een nieuwe identiteit nodig hebben om ooit een normaal leven te kunnen leiden.

Vijf nieuwe invalshoeken via welke de berichtgeving over de Fritzl-zaak kan worden voortgezet. Desondanks kiest de NOS ervoor om het verhaal (eerst) verder te vertellen vanuit het al gekozen perspectief omtrent de nog te beantwoorden schuldvraag. Dit blijkt uit het commentaar van Margriet Brandsma, die net als in het *Journal* van 13:00 uur, de berichtgeving over de Fritzl-zaak in het *Achtuurjournal* op dinsdag 29 april besluit:

‘Hoe is het mogelijk? En, is er sprake geweest van nalatigheid? Die vragen blijven Amstetten beheersen. Autoriteiten bezweren dat er géén fouten zijn gemaakt maar zijn misschien wat vroeg met

die conclusie. Want heel veel vragen zijn nog niet beantwoord. En dat zal nog weken, zo niet maanden duren voordat duidelijk is wat zich hier precies heeft afgespeeld.'

Wordt de *Journal*-kijker tot die tijd op de hoogte gehouden van het verloop in de Fritzl zaak?

De Fritzl-zaak lijkt een ideaal nieuwsonderwerp voor de NOS. Er zijn telkens nieuwe ontwikkelingen te melden die vervolgens weer nieuwe invalshoeken met zich meebrengen. Bovendien zorgt de nieuwswaardigheid van deze invalshoeken ervoor dat geen nieuws ook nieuws kan zijn. Eerder in de berichtgeving bleek dat al toen werd gemeld dat de kelder nog niet gevonden was en in het *Achtuurjournal* van dinsdag 29 april uit zich dat in de verkondiging dat Josef Fritzl met géén woord tegen de onderzoeksrechter heeft gesproken. In plaats dat de NOS ervoor kiest om bewezen zaken nader toe te lichten, wordt gekozen voor de kennisgeving van nóg onbeantwoorde vragen. Met de nadruk op nóg, omdat het denkbaar is dat de 'trouw *Journal* volgende kijker' in een latere uitzending deze vragen wél beantwoord ziet.

De nasleep van de Fritzl-zaak

Met het *Journal*-item in de uitzending van 13:00 uur op woensdag 30 april wordt (extra) duidelijk dat de hoofdrol in de verhaalvertelling over de Fritzl-zaak vergeven is aan Josef Frizl en niet aan zijn slachtoffers. Het tot nu toe kortste nieuwbericht van 47 seconden gaat over de bijeenkomst die de vorige avond is gehouden voor Elisabeth Fritzl en haar kinderen. De *Journal*-presentatrice leidt het item als volgt in:

'In het Oostenrijkse Amstetten is gisterenavond een bijeenkomst gehouden voor de slachtoffers van Josef Fritzl, de man die zijn dochter jarenlang opsloot, misbruikte en 7 kinderen bij haar verwekte'
(*Journal* van 13:00 uur, woensdag 30 april 2008).

Buiten de itemlengte die mogelijk iets zegt over de hoeveelheid aandacht die de NOS bereid is aan de bijeenkomst te besteden, valt op dat de presentatrice van het *Journal* met haar introductie van de gebeurtenis wél de naam van de schuldige (groot)vader noemt en niet de namen van zijn onschuldige dochter en (klein)kinderen. Bovendien wordt het jaren opsluiten en misbruiken van de vrouw niet als passieve maar als actieve bejegening omschreven. Hiermee wordt eerder dader Josef Fritzl geïdentificeerd dan zijn slachtoffers.

Dat de hoofdrol is toebedeeld aan Josef Fritzl, maakt het item in het *Achtuurjournal* van woensdag 30 april duidelijk. Wanneer de Oostenrijkse kanselier Alfred Gusenbauer de pers toespreekt en verklaart dat er geen sprake is van een 'zaak-Amstetten' of een 'zaak-Oostenrijk' maar van 'een enkele misdadiger die een niet te bevatten gruweldaad heeft gedaan', wordt opnieuw gerefereerd aan een actieve bejegening. Hij verklaart dat deze constante media-aandacht voor de dader ervoor zorgt dat Oostenrijk imagoschade oploopt. De kanselier belooft er daarom alles aan te doen om dit tegen te werken. Het lijkt erop dat de NOS de woorden als verzoek opvat om hier vervolgens gehoor aan te

geven. De eerste beelden na het commentaar van kanselier Gusenbauer zijn de eerder in het *Journal* van 13:00 uur getoonde shots van de in Amstetten georganiseerde bijeenkomst. Het verslag van Margriet Brandsma klinkt ditmaal anders:

‘Een wake op het centrale plein van Amstetten. Ouders van schoolkinderen branden kaarsen voor de vrouw en kinderen die door hun vader in z’n kelder gevangen zijn gehouden’
(*Achtuurjournal*, woensdag 30 april 2008).

In ieder shot is te zien dat het regent maar dit heeft de mensen er niet van weerhouden om in groten getale op te draven. De beelden vormen daarmee de bevestiging van wat steeds al in de berichtgeving werd benadrukt; in Oostenrijk reageert men geschokt. Bovendien symboliseert de regen het sombere karakter van de gebeurtenis. Het item wordt vervolgd met de mededeling dat het team van mensen die onderzoek doen naar de Fritzl-zaak een voorlopig laatste ontmoeting met de wereldpers heeft gehad. Aansluitend geeft Margriet Brandsma kennis van de beter wordende toestand van de 19-jarige dochter van Elisabeth Fritzl, het ernstig zieke meisje, wiens ziekenhuisbezoek ervoor zorgde dat de Fritzl-zaak aan het licht kwam. Het commentaar van de verslaggeefster eindigt met een aantal homevideobeelden van Josef Fritzl in een zonnig vakantieoord. Zij vormen een schril contrast met de beelden van de wake in regenachtige Amstetten:

‘En dit is Josef Fritzl op vakantie in Thailand. Hij heeft hier, de 24 jaar dat zijn dochter en haar kinderen vast zaten in z’n kelder, twee keer zo’n reis gemaakt met een Duitse vriend. De voorraadkast en het koelkastje in de kelder stouwde hij dan vol met eten. De Duitse vriend betraptte Fritzl in Thailand een keer toen hij een avondjurk en damesondergoed kocht. Fritzl snauwde hem toe dat hij er een vriendin op nahield en dat de Duitse vriend daar met niemand over mocht spreken. Spreken doet Josef Fritzl zelf op het moment ook niet meer. Z’n advocaat heeft hem aangeraden na zijn eerste bekentenis voorlopig nu te zwijgen’ (*Achtuurjournal*, woensdag 30 april 2008).

Vormde het zwijgen tegen de onderzoeksrechter eerder in de berichtgeving nog nieuws, blijkt de stilte van zijn kant nu samen te vallen met de afsluiting van het hoofdstuk ‘Fritzl-zaak’. Op woensdag 30 april wordt de NOS berichtgeving over de Fritzl-zaak in 2008 beëindigd.

De speciaal georganiseerde wake in Amstetten karakteriseert niet alléén de nasleep van de zaak-Fritzl maar tekent tegelijk de verslapping van aandacht voor de reeks gevolgen van het kelderdrama. In de laatste *Journal*-uitzending wordt het persoonlijke beeld van Josef Fritzl volledig ingekleurd met videobeelden die gemaakt zijn door een vriend die op dat moment zowel letterlijk als figuurlijk dichtbij leek te staan. Aan het begin van de berichtgeving werden mondjesmaat details over de man prijsgegeven, nu was Josef Fritzl vrijwel ontbloot in beeld te zien. Meer dan dit zou de *Journal*-kijker waarschijnlijk niet van de man te zien en horen krijgen. Deze verblijft daarbij in de wetenschap dat Josef Fritzl vast zit en op aanraden van zijn advocaat zal zwijgen. Een eventueel

geruststellende gedachte is dat ‘het personage’ dat de Fritzl-zaak aan het licht bracht, de doodzieke (klein)dochter, nu aan de beterende hand is. De reeks *Journal*-uitzendingen met een open einde stopt op dit punt en vertoont overeenkomsten met een verhaal dat eindigt bij ‘eind goed, al goed’.

5.4 Conclusie

De berichtgeving over de Fritzl-zaak is aantoonbaar sensationeel. Met minder overtuiging is vast te stellen dat het *Achtuurjournal* daarbij sensationeler is dan *Journals* overdag. In beide *Journal*-edities wordt vooral op de indicatoren ‘close-up’ en ‘inzoomen’ hoog gescoord. Bronnen worden veelal gekenmerkt als ‘burger aan het woord’. Baserend op deze resultaten is in het tweede gedeelte van dit hoofdstuk gekeken hoe nieuws over de Fritzl-zaak ‘dichtbij’ de *Journal*-kijker wordt gebracht. Belangrijke stijlmiddelen die de NOS gebruikt om de berichtgeving over de Fritzl-zaak meer identificeerbaar te maken zijn ‘vergelijkingen’ en ‘tegenstellingen’. Vergelijkbare stijlmiddelen worden ook ingezet in soapseries, die vaak overdreven vormen van de werkelijkheid beslaan. De personages beleven de meest rare dingen terwijl het leven in een soap toch herkenbaar moet zijn voor de kijker. Waarschijnlijk om diezelfde reden kiest de NOS voor de duidelijk te herkennen tegenstelling tussen licht en donker in beelden en commentaar bij de sfeerreportage van de kelder en de omgeving boven de grond in het *Achtuurjournal* van maandag 28 april. Hiermee kan een goede voorstelling gemaakt worden van het contrasterende leven van de slachtoffers in de kelder. Om dit bewustzijn te vergroten, wordt ingezoomd op foto’s van de ondergrondse ruimtes. Verscheidene details werden hierdoor goed zichtbaar. Dit levert een enerzijds levendiger, anderzijds dieper (informatief) inzicht op van de zaak, wat overeenkomt met het tweezijdige antwoord op de vraag of het *Achtuurjournal* sensationeler is dan *Journals* overdag.

Er ontstaat een stroom van sfeerreportages waarin buurtbewoners, onderzoekers, hulpverleners en verslaggeefster Margriet Brandsma hun licht laten schijnen op de Fritzl-zaak. In een beperkt aantal ‘decors’ worden in medium close-up pratende mensen getoond, net als in een soap. In hun uitspraken overheersen termen als ‘schokkend’ en ‘onbegrijpelijk’. In het *Achtuurjournal* treedt Margriet Brandsma veelal op als vraagbaken voor de nieuws-presentator en -presentatrice. Daarbij oppert zij nieuwe vragen die volgens haar in de samenleving leven of ‘natuurlijk’ zullen opspelen. In het eerste stadium van de berichtgeving wordt vooral aandacht besteed aan de vraag: Wat is er gebeurd en hoe kon dit gebeuren? Later komt de schuldvraag aan de orde: Wie kunnen er verantwoordelijk gehouden worden voor de gebeurtenis? Deze vragen zorgen niet alléén voor verdieping maar vooral voor een verbreding van het nieuwsonderwerp. Als bij een soap wordt de kijker nieuwsgierig gemaakt. Door de vragen aan het einde van de *Journal*-items wil de kijker weten hoe het afloopt: Hoe gaat de berichtgeving over Josef Fritzl verder? De invalshoek is niet de gevangenneming en het misbruik op zich, maar het feit dat dit 24 jaar plaats heeft kunnen vinden zonder dat iemand dit door had. Dat het slachtoffer in die periode ook nog van 7 kinderen beviel, vormt een interessant ingrediënt. Zeker

omdat juist de ziekte van één van die kinderen er uiteindelijk toe leidde dat mensen wél van de gevangenneming en het misbruik afweten. De schok die de ontdekking van de kelder volgens de NOS te weeg brengt, moet aan Josef Fritzl worden toegeschreven. Dit maakt dat hij centraal staat in de berichtgeving.

Een perspectief waarbij aandacht uitgaat naar de slachtoffers blijkt geen onuitputtelijke invalshoek. In het *Journal* van 13:00 op woensdag 30 april wordt maar kort aandacht besteed aan de speciaal voor de slachtoffers georganiseerde wake in Amstetten. In het *Achtuurjournal* wordt vervolgens toegelicht waarom de NOS niet veel aandacht aan de slachtoffers besteedt. Tegenover de regenachtige beelden van de bijeenkomst in Amstetten worden homevideobeelden getoond van Josef Fritzl in een zonnig Thailand. Hoewel de inhoud van de eerder gebruikte tegenstelling tussen licht en donker is veranderd, lijkt het doel ervan hetzelfde. Het geeft opheldering over de manier waarop Josef Fritzl in het leven staat. Het leven wat hij vanaf nu zal leiden achter de tralies zal een stuk minder lichtdragelijk zijn. Voor zijn slachtoffers geldt mogelijk: na regen komt zonneschijn. Gepaard met deze omkering van daderperspectief naar slachtofferperspectief komt het besluit van de NOS om (gepaste) afstand van de zaak te nemen. Een mogelijke oorzaak is dat de nieuwswaarde met deze invalshoek daalt. Een andere reden kan wederom gezocht worden in het format van een soap. Hiervoor geldt dat als personages niet veel (nare) dingen meemaken en (te) gelukkig zijn, dit saai is voor de kijker. Zodra er niets spannends meer gebeurt, betekent dit het einde van de soap. In dit geval de berichtgeving over Josef Fritzl. De zeer menselijke reden die de NOS geeft in het *Achtuurjournal*, is dat een vermindering van aandacht nodig is om de slachtoffers kans te bieden op een normaal – en dus niet nieuwswaardig – leven. Ook deze informatie kan tweezijdig geïnterpreteerd worden met betrekking tot de vraag of het gehalte van sensationisme binnen de berichtgeving over de Fritzl-zaak hoger is in het *Achtuurjournal*. De informatieve toelichting die ontbreekt in het *Journal* van 13:00 uur zorgt in de uitzending van 20:00 uur immers voor een ‘levendige verdieping’.

6. Berichtgeving over de aanslagen in Mumbai

6.1 Inleiding

De aanslagen in Mumbai (vroeger bekend als Bombay) betreffen een reeks van tien gelijktijdig gepleegde aanslagen die op 26 november 2008 in de Indiase miljoenenstad plaatsvonden. Dagenlang vonden zeer gewelddadige bezettingen van gebouwen en gijzelingen plaats. De daders vielen het centraal station, twee luxe hotels, een Joods religieus centrum, een restaurant en enkele kleinere doelen aan. Er vielen zeker 170 doden en meer dan 200 gewonden. Onder de doden en gewonden bevonden zich ook westerlingen. Eén Nederlander kwam om het leven. Op 29 november 2008 kwam met het binnenvallen van commandotroepen in het Taj Mahal Palace-hotel een einde aan de terreuracties. De enige gearresteerde heeft bevestigd dat hij en de negen andere verdachten die zijn neergeschoten, allen afkomstig waren uit Pakistan. De aanslagen in Mumbai worden ook wel omschreven als ‘Indiaas 9/11’. Het hoeft geen betoog dat 9/11 het symbool werd voor terrorisme/extremisme. Dikwijls wordt 9/11 begrepen als een directe aanval op de ‘westerse cultuur’. Ook de aanslagen in Mumbai zouden hier het toonbeeld van vormen. Nithiya Sagayam, secretaris van de Indiase Commissie Rechtvaardigheid en Vrede, uit hierop kritiek. Het zou beschamend zijn dat de wereldwijde media geen aandacht had voor de aanslagen op het station en op markten waar ‘gewone Indiase arbeiders’ slachtoffer werden. ‘Volgens de bisschoppelijke commissie kan de overvloedige berichtgeving over het Taj Mahal slechts begrepen worden vanuit de vaststelling dat dit een hotel betreft van rijken en machtigen’ (Kerknet, 10 december 2008). Ofwel, de aanslagen in Mumbai zouden voor de NOS nieuwswaardig(er) zijn omdat er ‘elitepersonen’ uit ‘westerse elitelanden’ – waaronder ‘betekenisvol’ Nederland – bij betrokken waren.

6.2 Kwantitatieve inhoudsanalyse

Net als in hoofdstukken 4 en 5 is voor de berichtgeving over de aanslagen in Mumbai het aantal indicatoren voor sensationisme in *Journal*-uitzendingen overdag en ’s avonds geteld. De resultaten van de analyse staan weergegeven in *grafiek 6.1*. Wederom blijkt uit de resultaten dat het *Journal* in enige mate sensationeel is. Resultaten die staan weergegeven in *tabel 6.1* spreken de hypothese dat het *Achtuurjournal* sensationeler is dan *Journals* overdag tegen. Een *Journal*-item uit een uitzending op de dag duurt gemiddeld 3:20 minuten en heeft een gemiddelde shotlengte van 8 seconden. Een item uit het *Achtuurjournal* duurt gemiddeld 6:03 minuten en heeft een gemiddelde shotlengte van 9 seconden.

Tabel 6.1 Aandeel berichtgeving over de aanslagen in Mumbai in het NOS Journaal van 2008

Datum uitzending	Tijdstip uitzending	Totale duur uitzending	Itemlengte*	Aantal shots	Shotlengte*
Donderdag 27 november	09:00 uur	10:42 minuten	03:04 minuten	31	06 seconden
Vrijdag 28 november	09:00 uur	09:20 minuten	03:51 minuten	37	06 seconden
Donderdag 27 november	13:00 uur	14:41 minuten	05:10 minuten	31	10 seconden
Vrijdag 28 november	13:00 uur	14:25 minuten	05:08 minuten	29	11 seconden
Zaterdag 29 november	13:00 uur	04:16 minuten	01:34 minuten	10	09 seconden
Maandag 1 december	13:00 uur	15:02 minuten	01:10 minuten	12	06 seconden
Donderdag 27 november	20:00 uur	25:10 minuten	08:42 minuten	48	11 seconden
Vrijdag 28 november	20:00 uur	24:46 minuten	07:12 minuten	51	08 seconden
Zaterdag 29 november	20:00 uur	20:22 minuten	06:15 minuten	32	12 seconden
Zondag 30 november	20:00 uur	15:31 minuten	02:04 minuten	20	06 seconden

* Verwijst naar een afname van sensationisme.

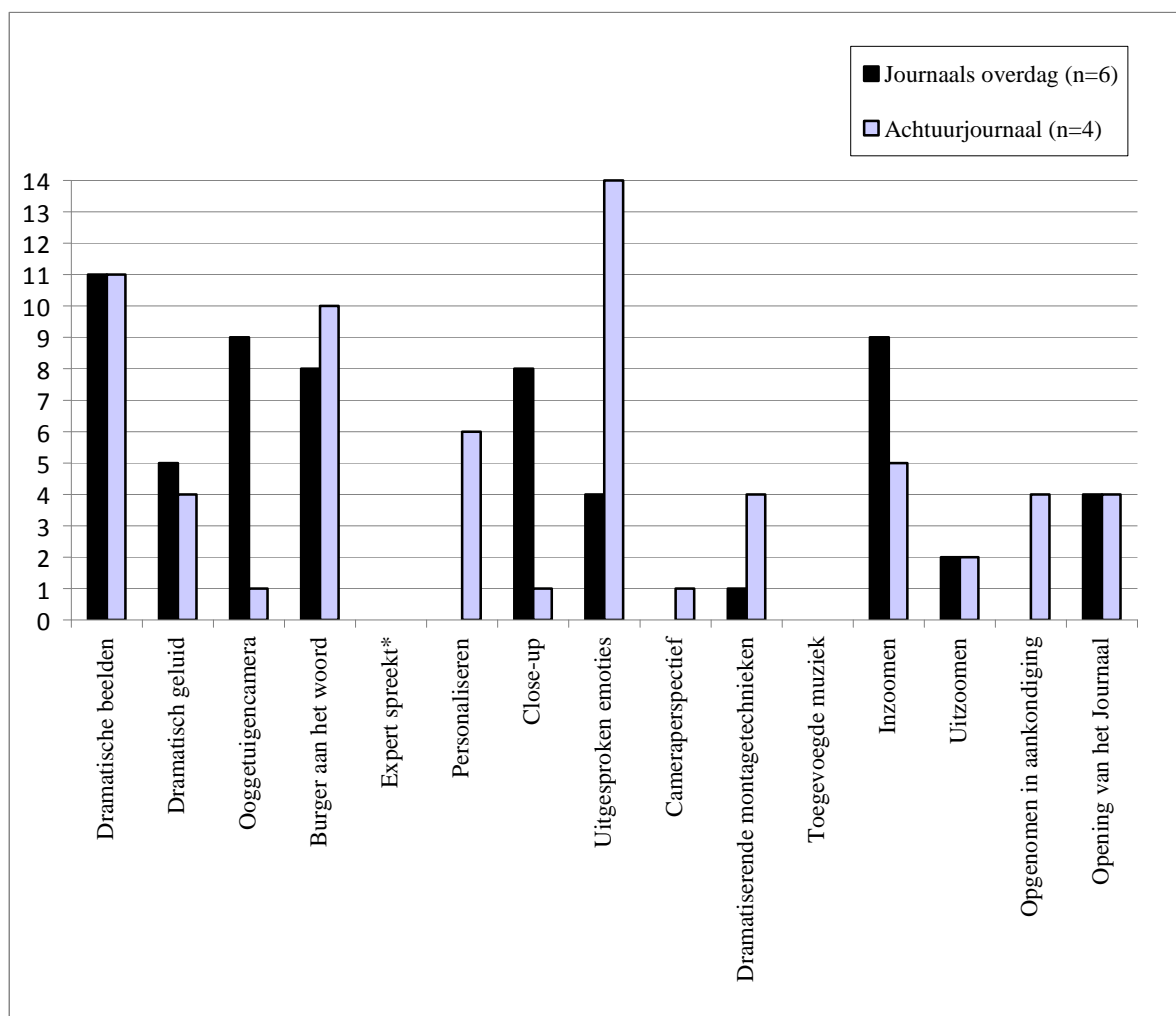
In tabel 6.2 zijn uitzendingen van 09:00 uur en 13:00 uur zoals in de twee voorgaande hoofdstukken samengevoegd tot 'Journaals overdag'. Echter, in tegenstelling tot de vorige casussen geldt voor de berichtgeving over de aanslagen in Mumbai dat het verschil tussen meer kortere items in *Journaals* tegenover meer langere items in het *Achtuurjournaal* (zie tabel 6.1) significant is ($t = 3.990$, $df = 9$, $p = 0.003$). Resultaten die volgen uit de kwantitatieve analyse mogen dus niet worden toegeschreven aan een verschil tussen het format van *Journaals* overdag en 's avonds maar moeten geweten worden aan het verschil in de lengte van items. Een hogere score op indicatoren voor sensationisme in het *Achtuurjournaal* dient geïnterpreteerd te worden als gevolg van een langere duur van het geanalyseerde beeldmateriaal uit deze *Journaal*-editie. Een hogere score op indicatoren in *Journaals* overdag moet begrepen worden als het gevolg van een groter aantal geanalyseerde (kortere) items uit dit type uitzendingen. Immers, korte nieuwsitems vormen op zichzelf al een indicator voor sensationisme.

Tabel 6.2 Totaal overzicht van het geanalyseerde beeldmateriaal met betrekking tot de aanslagen in Mumbai (2008)

Type uitzending	Aantal uitzendingen (=n)	Totale duur Beeldmateriaal (in minuten)
<i>Journaals</i> overdag	6	19:57
<i>Achtuurjournaal</i>	4	24:13
Totaal	10	44:10

In *grafiek 6.1* staan de resultaten gerapporteerd die conclusies genereren over de totaal scores op indicatoren voor sensationisme in de 6 *Journal*-uitzendingen overdag en de 4 uitzendingen van het *Achtuurjournal*. Uit de grafiek blijkt een relatief hoge score op ‘dramatische beelden’. Hoewel de indicator ‘expert spreekt’ niet voorkomt, wordt relatief hoog gescoord op de indicator ‘burger aan het woord’. In combinatie met de hoge score op de indicator ‘uitgesproken emoties’ lijkt dit resultaat te bevestigen dat de NOS zich voor de berichtgeving over de aanslagen in Mumbai daarom veelal tot emotionele ooggetuigen richt.

Grafiek 6.1 Sensationalisme in de berichtgeving over de aanslagen in Mumbai (2008) naar Journal-uitzending

* Verwijst naar een afname van sensationisme.

Uit *tabel 6.3* blijkt een significant hogere score op ‘uitgesproken emoties’ in het *Achtuurjournal*. Zoals is zichtbaar in *grafiek 6.1* vormt dit resultaat een uitschieter in het score overzicht van indicatoren voor sensationisme. De kleinere verschillen tussen *Journaals* overdag en ‘s avonds bij de 9 andere indicatoren (‘dramatisch geluid’, ‘ooggetuigencamera’, ‘burger aan het woord’,

‘personaliseren’, ‘close-up’, ‘cameraperspectief’, ‘dramatiserende montagetechnieken’, ‘inzoomen’ en ‘opgenomen in aankondiging’) blijken niet betekenisvol. Gelijke scores in *Journalen* overdag en ’s avonds zijn significant bij 3 indicatoren (‘expert spreekt’, ‘toegevoegde muziek’ en ‘uitzoomen’) en zijn niet betekenisvol bij 2 indicatoren (‘dramatische beelden’ en ‘opening van het *Journal*’). Op basis van deze resultaten kan niet geconcludeerd worden dat het *Journal* ’s avonds sensationeler is dan overdag.

Tabel 6.3 Significantie van verschillen tussen *Journal*-uitzendingen overdag en het *Achtuurjournal* op sensationisme in de berichtgeving over de aanslagen in Mumbai anno 2008 ($n = 10$)

Indicator	<i>t</i>	<i>df</i>	<i>p</i> (tweezijdig)
Dramatische beelden	-1.247	9	0.244
Dramatisch geluid	1.627	9	0.138
Ooggetuigencamera	0.537	9	0.604
Burger aan het woord	-1.000	9	0.343
Expert spreekt	8.510	9	0.000
Personaliseren	1.300	9	0.226
Close-up	0.937	9	0.373
Uitgesproken emoties	-1.168	9	0.273
Cameraperspectief	9.000	9	0.000
Dramatiserende montagetechnieken	1.714	9	0.121
Toegevoegde muziek	8.510	9	0.000
Inzoomen	-0.287	9	0.780
Uitzoomen	3.857	9	0.004
Opgenomen in aankondiging	-1.309	9	0.223
Opening van het <i>Journal</i>	0.429	9	0.678

6.3 Kwalitatieve inhoudsanalyse

In het eerste deel van het hoofdstuk is door middel van een kwantitatieve analyse vastgesteld dat de berichtgeving over de aanslagen in Mumbai vooral hoog scoort op de indicatoren ‘dramatische beelden’ en ‘uitgesproken emoties’. Eerder bleek dat precies deze kenmerken van sensationisme relatief weinig voorkomen in de berichtgeving over Joran van der Sloot en de Fritzl-zaak. Er wordt weinig over emoties gesproken en er is weinig tot geen drama te zien. Bij de kwalitatieve analyse van de rampberichtgeving over de aanslagen in Mumbai ligt de focus daarom extra op de (hoge) inzet van emotie. In *Tabel 6.3* is te zien in welke verbanden de *Journal*-items over de terreurdaden geanalyseerd zijn.

Tabel 6.3 Overzicht van aan elkaar gerelateerde Journaal-items over de aanslagen in Mumbai

Nr. cluster	Onderwerp	Nr. item	Datum	Journaal-uitzending
1	Na een serie terroristische aanslagen vinden er in Mumbai gijzelingen en gevechten plaats.	1	Donderdag 27 november	09:00 uur
		2	Donderdag 27 november	13:00 uur
		3	Donderdag 27 november	20:00 uur
2	Na aanslagen en gijzelingen, wordt er nog steeds gevochten in Mumbai. Gecoördineerde commando's grijpen in om hieraan een einde te maken.	1	Vrijdag 28 november	09:00 uur
		2	Vrijdag 28 november	13:00 uur
		3	Vrijdag 28 november	20:00 uur
3	De krijgsmacht van India maakt een einde aan drie dagen terreur in Mumbai.	1	Zaterdag 29 november	13:00 uur
		2	Zaterdag 29 november	20:00 uur
4	De premier van de deelstaat rond Mumbai in India neemt ontslag na de terroristische aanslagen.	1	Zondag 30 november	20:00 uur
		2	Maandag 1 december	13:00 uur

Gijzelingen en gevechten in Mumbai

Op donderdag 27 november opent het NOS *Journaal* van 09:00 uur met een beschrijving van de gebeurtenissen die zich de vorige avond in Mumbai hebben afgespeeld. Presentator Jeroen Tjepkema:

‘Goedemorgen. Het leger in de Indiase stad Mumbai heeft twee luxe hotels bestormd om een eind te maken aan de gijzeling van zeker tientallen buitenlandse toeristen. De situatie na de aanslagen van gisteravond blijft chaotisch en onoverzichtelijk. De politie heeft de situatie in de stad nog altijd niet onder controle. Op zeker twee plekken worden dus nog mensen gegijzeld. Het aantal doden is opgelopen tot 101. Onder hen zouden 6 buitenlanders zijn’.

Uit de toon van de berichtgeving blijkt dat er in een eerdere uitzending al melding is gemaakt van de aanslagen in Mumbai. Dit moet dan in een late editie van het *Journaal* geweest zijn want in het *Achtuurjournaal* van woensdag 26 november werd hierover nog niet bericht. Opvallend is de schatting van het aantal gegijzelde buitenlandse toeristen en de benoeming van het aantal gedode buitenlanders. Hun toevallige aanwezigheid in Mumbai lijkt hen nog onschuldiger te maken dan de slachtoffers met een Indiase achtergrond. Over de achtergrond en de beweegredenen van de daders achter de aanslagen is nog niets bekend. Wel worden zij direct bestempeld als terroristen, zonder dat hierbij een uitleg wordt gegeven van de definitie van terrorisme. Voor de NOS staat het sowieso vast dat de aanslagen het gevolg zijn van een terroristische terreurorganisatie. De informatie dat de belangrijkste antiterrorisme commandant van Mumbai is omgekomen tijdens de gevechten, is daarmee extra pijnlijk. Uit de woorden van presentator Jeroen Tjepkema blijkt dat het werk dat de man deed een hoog maatschappelijke goedkeuring genoot:

'President Bush wil onderzoeken in hoeverre Washington hulp kan bieden bij de bestrijding van de terroristen. En ook aankomend president Obama keurt terreuracties af. Hij vindt dat India en andere landen moeten worden gesteund bij een poging om terreurnetwerken te vernietigen. Namens de Europese Unie heeft Frankrijk de aanslagen veroordeeld' (*Journal* van 09:00 uur, donderdag 27 november).

In het *Journal* van 13:00 uur wordt een fragment getoond uit een tv-toespraak van de Indiase premier. Ook hij veroordeelt de aanslagen, te meer omdat zij gericht waren op 'onschuldige gasten uit het buitenland':

'Dear citizens. The pedestrian terrorist attacks that took place in Mumbai, last night and today, leading to the lost of princely lives and injury of many others, have deeply shocked the nation. I stringy condemn this accent senseless actions against innocent people, including guests of foreign countries. We will take the strongest possible measures to ensure that there is no repetition against such terrorism attacks' (Premier Manmohan Singh in het *Journal* van 13:00 uur, donderdag 27 november).

Direct daarop volgend meldt presentator Jeroen Overbeek dat van 6 buitenlanders zeker vaststaat dat zij zijn omgekomen. Dit aantal is dus nog niet veranderd na de *Journal*-uitzending van 09:00 uur. Opvallend lijkt daarom de expliciete benoeming ervan. Bij de nieuwe cijfers over het aantal mensen dat nog vast zit in het 'luxueuze' Oberoi Hotel en het opgelopen aantal doden wordt namelijk niets gezegd over hun afkomst. Bovendien gaat het hierbij in plaats van concrete cijfers om (ruime) schattingen. Inmiddels zouden meer dan 100 mensen gedood zijn en zouden nog tussen de 100 en 200 mensen gegijzeld worden in het Oberoi Hotel. In het andere 'luxueuze' hotel, het Taj Mahal Hotel, zouden de gegijzelden bevrijd zijn. 's Ochtends vroeg werden granaten afgevuurd waarbij een deel van het hotel vlam vatte. In medium en totaal shots worden de brand en het blussen goed in beeld gebracht. Op de achtergrond is geschreeuw te horen. Volgens de commentator zitten familie en vrienden daarom nog in spanning of alles echt goed is afgelopen. Om dit te bevestigen wordt een Amerikaanse man geïnterviewd, wiens vrouw logeerde in het Taj Mahal Hotel. In close-up is te zien hoe de man op emotionele toon hakkelt:

'I want to make sure that my wife is safe and she is taken care of, she is out, out off that, uhm, uh, hostage situation, safely. And I hoop to, uh, you know, see her, uh, soon' (*Journal* van 13:00 uur, donderdag 27 november).

Correspondent Wilma van der Maten was aanwezig bij de hotels in Mumbai, toen er explosies waren. In een kruisgesprek vraagt de *Journal*-presentator haar om te beschrijven wat ze ziet. Zij voelt zich gedwongen om te antwoorden in termen van het perspectief van de presentator. In eerste instantie zegt zij namelijk dat ze vooral veel vogels ziet. Direct voegt ze hieraan toe dat dit een beetje onbenullig

klinkt en legt uit dat de vogels omhoog schieten. Ze vertelt dat ze verder veel mensen ziet die zich verstoppen en zegt dat zij zich ook gaat verstoppen omdat de dreiging van de terroristen 'angstaanjagend' is. Hiermee wordt het gekozen perspectief weer versterkt. De kijker zal dus zeker op de hoogte worden gehouden van de ernst van de situatie besluit presentator Jeroen Overbeek tot slot van het item in het 13:00 uur *Journal*: 'En tot zover de berichtgeving, in dit *Journal* althans, over Mumbai'.

De ernst van de gebeurtenissen in Mumbai worden aan het begin van het *Achtuurjournal* geconcretiseerd met cijfers. Het dodental is opgelopen tot 150 en nog steeds worden tientallen mensen gegijzeld. Er wordt een samenvatting gegeven van wat zich de afgelopen 24 uur allemaal heeft afgespeeld in 'het financiële centrum van India'. Vanaf een ruimtefoto wordt steeds verder ingezoomd. Eerst op Azië, dan op India, tot het beeld wordt gevuld met een luchtfoto van het schiereiland Mumbai. Terwijl de commentator een opsomming geeft van de doelwitten van de aanslagen, verschijnen op de foto stippen met daarbij de tekst: 'Oberoi Hotel', 'Taj Mahal Hotel', 'Café', 'Joods Centrum', 'Ziekenhuis' en 'Treinstation'. De foto met de stippen helpt (de locaties in) Mumbai te identificeren en geeft een beeld van waar de berichtgeving over gaat. Over de twee hotels wordt gezegd dat zij inmiddels beide bevrijd zijn. Het café en het ziekenhuis blijven onbesproken en of in het Joods Centrum nog mensen vast zitten, is onbekend. In het volgens de commentator belangrijkste treinstation van de stad, zouden de meeste doden zijn gevallen. Van de terroristen die de aanval op het station pleegde, worden foto's getoond van jonge Aziatisch uitziende mannen. Daarna worden beelden getoond van het leed dat zij hebben aangericht. Overal in de stationshal liggen lijken, bloedplassen, losse bagage en opengescheurde tassen. Een ooggetuige vertelt in het Hindi dat hij vlak naast een ontploffing had gestaan en hoe iemand naast hem werd getroffen door een kogel. Om een nóg beter beeld te krijgen van hoe het er in Mumbai moet uitzien, vindt opnieuw een kruisgesprek plaats met correspondent Wilma van der Maten. Zij staat voor het Oberoi Hotel en vertelt dat op de kamers waar licht brandt, mensen worden vastgehouden. Geheel tegenstrijdig aan de berichtgeving eerder in het item, vertelt zij dat zich ook in het Taj Mahal nog veel terroristen ophouden. Dat er nog steeds gevochten wordt, is volgens haar bizar, aangezien meer dan 800 soldaten zijn ingevlogen om de terroristen aan te pakken. Omdat de politie zegt dat het 'maar' om 25 terroristen gaat, vragen de mensen in Mumbai zich volgens de correspondent af: Hoe kan het dat zoveel eenheden niet in staat zijn om deze terroristen aan te pakken?

Om deze vraag te beantwoorden, lijkt de NOS het noodzakelijk te achten om te speculeren over de achtergrond van de mannen. Volgens *Journal*-presentatrice Sacha de Boer waren het vooral radicale Moslims die de afgelopen jaren aanslagen pleegden in India. Ook bij de aanslagen van nu zou er bij de Indiase regering weinig twijfel bestaan en gaat het om Islamitische terroristen. En volgens de Indiase premier zouden die waarschijnlijk hulp van buitenaf hebben gekregen:

‘The well planned and coordinated terrorist attacks probably extended, were indented to create a sense of panic, by choosing high symbolic targets and indiscriminately innocent foreigners’ (Premier Manmohan Singh in het *Achtuurjournaal*, donderdag 27 november).

Hoewel de premier geen uitspraken deed over het land dat de terroristen zou hebben gesteund, zegt de commentator dat iederéén weet dat hij doelt op buurland Pakistan, ‘de eeuwige aartsvijand’. Sacha de Boer neemt deze informatie klakkeloos aan en wil van correspondent Wilma van der Maten weten waarom de Indiase premier denkt dat de daders hulp hebben gekregen van Pakistan. In haar antwoord zorgt de correspondent voor nuance. Ze vertelt dat één dader gearresteerd is. Het zou vast staan dat hij van Pakistaanse afkomst is. Daarbij legt zij uit dat los van de arrestatie, het in India een gewoonte is om Pakistan als schuldige aan te wijzen wanneer er bomaanslagen zijn. Vervolgens zou dikwijls blijken dat er ook Indiase terroristen zijn. Onder het Indiase volk zou op dit moment de schuldvraag daarom overtroffen worden door woede. De regering zou er eerst maar eens voor moeten zorgen dat het land veiliger wordt.

In de eerste berichten op donderdag 27 november over de aanslagen in Mumbai keren steeds cijfers terug die betrekking hebben op het aantal doden, gewonden, gegijzelden, daders en hulptroepen. De telkens terugkerende opsommingen suggereren in combinatie met beeldbevestigende bronnen een ernstpatroon. Het gaat hier om ‘zware terroristische aanslagen’. Bovendien wordt constant herhaald dat ‘onschuldige’ buitenlanders die in ‘luxueuze’ hotels verblijven hier de dupe van zijn. De aard en ernst van de aanslagen spelen dus een rol maar de gebeurtenis wordt ook nog eens in een zodanige context geplaatst dat deze extra nieuwswaarde krijgt. Door de onzekerheid over de situatie in Mumbai richt de *Journaal*-presentator/presentatrice zich vooral tot Wilma van der Maten, journalist ter plekke. Elk nieuw detail is belangrijk nieuws maar ook oude details die niet blijken te kloppen. Opvallend is dat in het *Achtuurjournaal* niet gemeld wordt dat er bij nader inzien onjuiste onthullingen zijn gedaan. In de ‘bevrijde’ hotels blijken toch nog gijzelaars te zitten en er wordt nog heftig gevochten. Het versterkt te meer de gekozen invalshoek: Hoe kan dit?

Gecoördineerde commando’s grijpen in

De aanhoudende gevechten vormen reden tot vervolgnieuws. Op vrijdag 28 november wordt in het *Journaal* van 09:00 uur gemeld dat het officiële dodental inmiddels op 119 staat, wat inhoudt dat eerder een te hoge schatting is gedaan. In het *Achtuurjournaal* van donderdag 27 november werd immers gesproken over 150 doden. Het Joods religieus centrum wordt bestormd door commandotroepen omdat zich binnen nog een onbekend aantal gewapende mannen zou bevinden. Het is onduidelijk of zich gijzelaars in het gebouw bevinden en hoeveel dat er zijn. Wel wordt zichtbaar gemaakt dat in het Oberoi Hotel nog mensen worden vastgehouden. Ook in het Taj Mahal Hotel zouden nog steeds terroristen zijn. Verder zouden verschillende terroristen op de loop zijn. Dit maakt de situatie ‘erg beangstigend’ volgens correspondent Wilma van der Maten. Waar de gewapende

mannen zich allemaal ophouden, is erg vaag en op iedere plek zou een nieuwe gijzeling kunnen uitbreken. Zeker is namelijk volgens de politie dat er 25 terroristen per boot in Mumbai zijn aangekomen met heel zware wapens en verschillende explosieven. Steeds duidelijker wordt ook dat deze mensen ‘toch’ uit Pakistan afkomstig zijn. Van der Maten:

‘En, ja, dat wordt natuurlijk vandaag de, uh, geheime dienst enorm verweten. Hoe komt het dat ze hier totaal niet van op de hoogte zijn geweest. Aan alle kanten heeft deze dienst gefaald, wordt hier vandaag gezegd’ (*Journal van 09:00 uur, vrijdag 28 november*).

Opnieuw dus de ‘hoe-kan-dit-vraag’ en het verwijt over het niet kunnen waarborgen van de veiligheid in de Indiase stad naar de regering toe. Want wat daar gebeurt, is ‘bedreigend’, zo zegt één van de eerste Nederlanders die ’s nachts vanuit Mumbai is aangekomen op Schiphol. En in het *Journal van 13:00 uur* wordt duidelijk dat de situatie er niet beter op is geworden. Waar op het achtergrondscherf tot nog toe het beeld werd getoond van een in brand staand Taj Mahal Hotel, wordt nu het beeld getoond van een helikopter die boven een gebouw hangt. Onder de helikopter bungelt een militair aan een touw. Presentator Jeroen Overbeek meldt:

‘In Mumbai wordt er nog steeds gevochten in de twee hotels waar zware terroristen zich hebben verschanst. En ook bij een Joods religieus centrum wordt nog altijd strijd geleverd. Het officiële dodental van de terreuracties staat op 135. Maar er wordt aangenomen dat dat aantal in werkelijkheid veel hoger ligt. Het leger zegt dat er in het Taj Mahal Hotel en in het Oberoi Hotel veel lijken zijn gevonden’ (*Journal van 13:00 uur, vrijdag 28 november*).

Een commentator voegt hieraan toe dat volgens ooggetuigen ook de situatie elders in de stad onrustiger wordt. In een kruisgesprek bevestigt Wilma van der Maten dit:

‘Ja, volgens de minister van Binnenlandse Zaken, die zojuist een persconferentie voor het Oberoi heeft gegeven, is dat hotel inmiddels bevrijd, zijn de commando’s naar binnen getrokken, hebben ze daar twee terroristen doodgeschoten en zijn ze nu op zoek naar lichamen. Inmiddels zijn 30 mensen, 30 lichamen zijn gevonden. In het Taj Hotel waar, uh, daar heeft de politie, uh, toegegeven, terwijl ze gisterenavond zeker vertelde dat dit hotel ook was bevrijd, dat daar in de bouwval nog steeds mensen worden vastgehouden. Daar wordt ook nog steeds gevochten. En, uh, daar heeft ook zojuist, uh, hebben terroristen nemen we aan, een granaat naar, uh, journalisten gegooid, die daar nu dus allemaal op de grond liggen, uh, te filmen. Dus kijk, ik bedoel, het gaat hier nog steeds door in, uh, in de stad’ (*Journal van 13:00 uur, vrijdag 28 november*).

Intussen zou de Indiase regering nog steeds Pakistan als schuldige aanwijzen. Namens de premier van India is bij het buurland een verzoek ingediend om de chef van de inlichtingendienst naar Mumbai te laten komen om informatie te geven. Maar Wilma van der Maten vraagt zich af of dit iets zal

opleveren. Waarom zou de Pakistaanse inlichtingendienst bereid zijn om informatie te delen als zij constant (onterecht) beschuldigd worden van alle bomaanslagen in India?

Het *Achtuurjournaal* op vrijdag 28 november scheidt niet meer duidelijkheid. De presentatrice begint met de reguliere opsomming van cijfers en meldt dat het officiële dodental nog op 135 staat. Gek genoeg is daarbij het aantal gevonden lichamen in het bevrijde Oberoi Hotel niet toegenomen maar afgenomen tot 24. De eerder gedane schatting in het *Journaal* van 13:00 uur lijkt dus onterecht hoog. Hier wordt echter niet op teruggekomen. In het Joods Centrum zouden drie terroristen door commando's zijn gedood. Ook 5 van de in totaal 6 gegijzelden, waaronder de rabbijn en zijn vrouw, zouden van het leven zijn beroofd. Hoewel niet duidelijk is door wie zij zijn vermoord, wordt aan de commandotroepen een heldenrol toegeschreven. Er worden beelden getoond van springende, klappende mensen, die naar buiten komende militairen toejuichen. Op de achtergrond is een luid gefluit en gejoel te horen. De commentator vervolgt dat er ook in het Oberoi Hotel een militaire actie was:

'Zeker twee terroristen zouden daarbij zijn omgekomen. Bijna 150 buitenlandse toeristen konden worden bevrijd' (*Achtuurjournaal*, vrijdag 28 november).

Treffend aan het commentaar is dat alléén gesproken wordt over het geschatte aantal bevrijde buitenlandse toeristen en het aantal gedode terroristen. Een aantal vragen blijven hiermee onbeantwoord: Werden ook níet buitenlandse toeristen bevrijd? Kwamen óók toeristen om bij de militaire actie? Hoeveel terroristen zijn levend aan de commando's ontkomen? Maar een in medium close-up genomen westers uitziende man met een colbertjasje aan, is de commandotroepen hoe dan ook dankbaar: 'We are definitely grateful for the work done by all of the Indian worriers who were engaged' (*Achtuurjournaal*, 28 november 2008). Direct volgt dat terwijl de operatie in het Oberoi Hotel is afgerond, commando's in het Taj Mahal Hotel nog hard hun best doen en kamer voor kamer doorzoeken. Om nog maar eens te benadrukken tegen welke 'bad guys' de commandotroepen het opnemen, wordt net als in het 13:00 uur *Journaal* gemeld dat de terroristen het 'zelfs' op de verzamelde pers hadden gemunt. Er worden beelden getoond van een groep cameramannen, fotografen en mensen met microfoons die vlug naar achteren deinzen. De camera beweegt mee naar achteren. Een westers uitziende man trekt zijn witte overhemd omhoog en een andere man inspecteert zijn rug. Als de man voorbij de camera loopt, is een schotwond te zien. Een aanwezige journalist zegt hoorbaar en kort ademhalend:

'Keep filming! We're just gonna withdraw a little bit now. Two journalists have been hurt. You can see they're all moving. There's a little bit of panic among, uh, the media. Uhm, hang on a minute' (*Achtuurjournaal*, vrijdag 28 november).

De woorden ‘keep filming’ wekken de suggestie dat de journalist meer waarde hecht aan dramatische beelden dan aan haar eigen veiligheid. Bovendien wordt de kijker met deze woorden geattendeerd op ‘de echtheid’ en tegelijk op ‘de maakbaarheid’ van de beelden, alsof ze deel uitmaken van een ‘reality show’. Hetzelfde geldt voor de daarop volgende shots, waarin Wilma van der Maten volgens de *Journal*-presentatrice getuige is van het ingrijpen bij het Joods Centrum in Mumbai. Opvallend is de meelevende toon van Wilma van der Maten, blijktens woorden als ‘de bewoners zijn blij als het gijzelingsdrama snel tot een einde komt’ en ‘ze zijn angstig en dat is niet voor niets’. Op basis van deze kennis vraagt presentatrice Sacha de Boer in een kruisgesprek met de correspondent waarom de commando’s pas vandaag hebben ingegrepen, terwijl het sinds woensdag al gaande is. Geheel in tegenspraak met de eerdere toon en beelden in het *Achtuurjournal*-item, zorgt juist die vraag ervoor dat getwijfeld wordt aan de kwaliteiten van de commandotroepen in de Indiase stad. Wilma van der Maten lijkt zich bewust te zijn van de ambivalentheid in de berichtgeving van de NOS. Als haar gevraagd wordt naar de situatie bij het Taj Mahal Hotel, schijnt zij kans te zien om secundaire bronnen hiervoor verantwoordelijk te houden:

‘Daarover krijgen we ook tegenstrijdige berichten. Vanmiddag vertelde bijvoorbeeld de militaire commandant dat er nog steeds gegijzelden zich in het hotel zouden bevinden. Hij noemde dat ze in de balzaal zouden zitten opgeslagen, of zitten opgesloten. Maar vanavond zei hij bijvoorbeeld ook weer dat er geen gegijzelden waren. Ik vind de informatie die de afgelopen dagen naar buiten is gekomen, héél erg tegenstrijdig. Gisteravond bijvoorbeeld, rond deze tijd, werd ons verteld dat, uh, het drama in ‘t, uh, Taj Hotel was afgelopen, terwijl er nog de hele dag is gevochten. D’r zijn zelfs vanmiddag twee journalisten gewond geraakt toen de terroristen daar een granaat uit de ramen gooiden. Dus ook dat gaat hier nog steeds door in deze stad. Niet zo ver waar ik nu ben, overigens’ (*Achtuurjournal*, vrijdag 28 november).

Op de tweede dag in de berichtgeving over de aanslagen in Mumbai worden uiteenlopende meldingen gedaan die vooral betrekking hebben op te hoge schattingen. Zij vergroten de ernst van de gebeurtenissen. Het brengen van schokkende verhalen draagt hier ook aan bij. Verder lijken de daders vooral beschuldigd te worden van de gevallen slachtoffers terwijl commando’s vooral geprezen worden om het aantal ‘buitenlandse toeristen’ die zij gered hebben. Misschien hebben zij inderdaad voornamelijk buitenlanders gered maar een andere voor de hand liggende verklaring is dat het aandacht geven aan Indiase slachtoffers minder nieuwswaardig is. Gepaard met de verstrekking van beperkte informatie gaat het vertoon van beelden waarin commandotroepen vooral als helden naar voren komen. Het tegenstrijdige nieuws dat er tóch getwijfeld wordt aan de kwaliteiten van de commando’s, vormt een heikel punt in het *Achtuurjournal* van vrijdag 28 november. Ten eerste versterkt dit het beeld de heersende verontwaardiging over het slechte optreden van de regering. Ten tweede vormt het aanleiding om terug te komen op achteraf onjuist gedane onthullingen van de NOS.

Mogelijk zou het nieuws over de door de militaire commandant ‘verkeerd’ verstrekte informatie zelfs als bewijs kunnen dienen voor de slechte prestaties die onder zijn leiding worden geleverd.

De beëindiging van drie dagen terreur in Mumbai

Zaterdag 29 november vormt de derde dag in de berichtgeving over de aanslagen in Mumbai. Voor het eerst in de berichtgeving vormen de terreurdaden niet het eerst besproken nieuwsonderwerp. Pas halverwege het *Journal* van 13:00 uur meldt de presentatrice dat er na 60 uur een einde is gekomen aan het terreur. Volgens de autoriteiten is de laatste terrorist gedood in het Taj Mahal Hotel. Het dodental is opgelopen tot 195 en 300 mensen zouden gewond zijn geraakt. Er wordt niet vermeld of deze totaalcijfers ook betrekking hebben op de terroristen. Wel is te zien hoe een lijk uit een raam wordt gegooid dat volgens het hoofd van de Indiase Binnenlandse Veiligheidsstroepen van een terrorist is. De navolgende beelden en het bijbehorende commentaar doen vermoeden dat medelijden met de man ongepast is. De verkoop van het lichaam zou een kleine boetedoening zijn voor het leed dat hij heeft aangericht. Het medium shot van een verwoeste ruimte met zwarte muren, een zwart plafond en overal as op de grond, wordt als volgt toegelicht:

‘Binnen in het hotel is de ravage enorm. De commando’s troffen in één zaal de lichamen van 30 mensen aan. Allemaal doodgeschoten’ (*Journal* van 13:00 uur, zaterdag 29 november).

De 30 lichamen vormen een schril contrast met de twee terroristen die in het hotel gedood zouden zijn. Op een derde terrorist wordt volgens een gerucht nog jacht gemaakt door de commando’s. Maar in het *Achtuurjournal* blijkt dat die persoon aan de commandotroepen is ontkomen of dat van zijn bestaan überhaupt geen sprake was. Uit de totaalbalans die wordt opgemaakt van de drie terreurdagen blijkt dat er 13 terroristen in Mumbai aanwezig waren. Negen van hen zouden zijn gedood en één zou er zijn gearresteerd. Omdat hiervan reeds melding was gemaakt in het *Achtuurjournal* van donderdag 27 november, blijkt dat drie terroristen dus voortvluchtig moeten zijn. De eerdere schatting van 25 in Mumbai aanwezige terroristen is in dit geval te hoog. Verder blijkt uit de totaalbalans dat onder de 195 doden ‘slechts’ 22 buitenlanders zijn. Dit lijkt in strijd te zijn met de minimale aandacht die in de berichtgeving uitgaat naar niet-buitenlandse slachtoffers. Echter, in hoeverre (nog) waarde gehecht moet worden aan de cijfers die de NOS presenteert, is steeds moeilijker te bepalen. Nog geen twee minuten nadat Sacha de Boer melding maakte van 13 terroristen zegt een commentator:

‘De terreuraanslagen zijn het werk van totaal 10 terroristen. Negen van hen zijn gedood. De tiende is opgepakt en komt uit Pakistan. Ze wilden geschiedenis schrijven met een Indiase variant van 9/11. Het aantal doden is nu minder maar de angst zit er goed in’ (*Achtuurjournal*, zaterdag 29 november).

De manier waarop de commentator refereert aan 9/11 is verwarrend. Enerzijds zouden de terreurdaden in Mumbai minder heftig zijn vanwege een kleiner aantal doden. Anderzijds is 'de Indiase variant' van de terroristische aanslag in New York net zo 'beangstigend'. Een in medium close-up gebrachte jongeman bevestigt het laatste:

'My home is burning, my people are burning, dying. Ans also it is... I'm shaking. I've come to see. I mean it's like three days I've been glued for the tv. There's, I have not slept a wink' (*Achtuurjournaal*, zaterdag 29 november).

Het interview levert een paradoxaal beeld op. De jongeman met getinte huidskleur ziet er Aziatisch uit. Zijn donkere haar is modern geknipt, hij draagt een moderne Ray-Ban zonnebril en een hip T-shirt, wat hem tegelijk westers laat overkomen. Mogelijk identificeert de *Journaal*-kijker zich daardoor makkelijker met de hoorbaar geëmotioneerde ooggetuige. Hij/zij zou daarom de volgens de commentator groeiende kritiek in India op veiligheidsdiensten die de aanslagen niet hebben zien aankomen, moeten begrijpen. Minder makkelijk te begrijpen, is de constatering dat die kritiek niet geldt voor de commandotroepen. Voor hen zou niets dan lof zijn vanwege de gevaarlijke taak die zij hadden om de terroristen uit te schakelen. Deze aanname lijkt onverenigbaar met het nieuws dat gebracht werd in het *Achtuurjournaal* van vrijdag 28 november. Ook Sacha de Boer blijkt zich te herinneren dat zij het item over de aanslagen in Mumbai de vorige avond besloot met twijfels over de kwaliteiten van de commando's:

'Correspondent Wilma van der Maten was de afgelopen dagen in Mumbai. Ze heeft de gevechten daar van dichtbij gevolgd en ze is nu terug in de hoofdstad New Delhi. Uh, Wilma, de commando's worden toegejuicht. Maar er moet toch ook kritiek zijn?' (*Achtuurjournaal*, zaterdag 29 november).

De woorden van de *Journaal*-presentatrice wekken de suggestie dat Wilma van der Maten een betekenisvol antwoord zal geven. Anders dan de commentator was zij de afgelopen dagen in Mumbai en heeft zij het ingrijpen van de commando's van dichtbij gevolgd. Omdat de situatie volgens de NOS chaotisch is en er veel onzekerheden zijn, lijkt de waarde die in het *Journaal* wordt toegekend aan de journalist ter plekke des te groter. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de reacties van Sacha de Boer na ieder antwoord dat Wilma van der Maten op haar vragen geeft. Allemaal beginnen zij met 'ja', wat in ieder geval aangeeft dat de presentatrice de woorden van de correspondent niet ontkracht. Doordat de correspondent genoodzaakt is om te antwoorden in termen van de context die Sacha de Boer presenteert, kunnen de antwoorden van Wilma van der Maten begrepen worden als perspectief bevestigend en versterkend. Nog meer geldt dit wanneer informatie consequent herhaald wordt:

Er is, uh, heel er veel kritiek vandaag. Maar er is vooral heel veel woede merk je. Niet alléén op straat maar je hoeft de televisie maar aan te zetten. In alle praatprogramma's wordt erover gediscussieerd en

dan blijft er eigenlijk één centrale vraag over: “Hoe kan het met zo’n enorme geheime dienst in India dat er geen tips zijn binnen gekomen, dat ze niet waren voorbereid?”. We hebben het niet meer over 25 terroristen die het de afgelopen dagen waren, maar het waren er maar 10. Nou dit soort jongetjes zijn dus binnengekomen. En de mensen vragen zich ook af: “Zijn we nog wel veilig in India?”. (Wilma van der Maten in het *Achtuurjournaal*, zaterdag 29 november).

Buiten het feit dat de ‘hoe-kan-dit-vraag’ terug keert, wordt deze op een vernuftige manier versterkt. Zoals Wilma van der Maten dit eerder deed in het *Achtuurjournaal* van vrijdag 28 november, reviseert zij informatie om haar boodschap kracht bij te zetten. In dit geval gebruikt zij de bijgestelde cijfers om te benadrukken dat het logisch is dat men zich afvraagt waarom ‘zo’n enorm grote geheime dienst niet in staat bleek om op te treden tegen zo’n klein groepje jongetjes’.

Met name dag drie getuigt van een chaotische berichtgeving over de aanslagen in Mumbai. Cijfers worden steeds bijgesteld en de *Journals* staan bol van tegenstrijdigheden. Behalve dat berichten feitelijk botsen met elkaar lijken zij ook in conflict te zijn met de manier waarop zij gepresenteerd worden. Zo is de hoeveelheid aandacht die gegeven wordt aan Indiase slachtoffers aanzienlijk kleiner dan de hoeveelheid aandacht voor buitenlandse slachtoffers. Dit terwijl het aantal slachtoffers die uit India komen zeker zeven keer zoveel is dan het aantal slachtoffers die niet uit India afkomstig zijn. Wanneer in het *Achtuurjournaal* van zaterdag 29 november wel aandacht is voor een inwoner uit Mumbai, ziet deze er zozeer westers uit dat hij beschouwd kan worden als ‘één van ons’. Daarbij worden de terreurdaden in Mumbai ook nog eens vergeleken met 9/11, de terroristische aanslag waarvan veelal wordt gezegd dat deze gericht was op de westerse cultuur. De suggestie is duidelijk: afkomst speelt een rol bij de verdeling van aandacht en verontwaardiging. Want hoe kan het dat een paar mensen van ‘de tegenpartij’ zoveel mensen ‘aan onze kant’ kwaad konden doen? Een belangrijke vraag die daarom extra wordt benadrukt in het *Achtuurjournaal*.

Indiase premier neemt ontslag na aanslagen in Mumbai

Waar de berichtgeving de vorige avond is geëindigd, gaat deze in het *Achtuurjournaal* van zondag 30 november verder. Onder het vertoon van beelden waarin een stoet van mensen met spandoeken te zien is, verkondigt presentatrice Astrid Kerseboom direct na de openingstone dat de ‘verbijstering in India groeit’. Aansluitend op de aankondiging vervolgt zij:

‘India maakt de balans op, een dag na afloop van de reeks bloedige terreuracties. Veel mensen vragen zich af hoe het mogelijk was dat een klein groepje van niet meer dan 10 terroristen, het land drie dagen lang in zijn greep kon houden. De minister van Binnenlandse Zaken en de nationale veiligheidsadviseur hebben de kritiek op de inlichtingendiensten niet afgewacht. Ze hebben hun ontslag ingediend’ (*Achtuurjournaal*, zondag 30 november).

Een aantal dingen vallen op. Tot nog toe werden in ieder *Journal* tellingen gedaan. Later bleek dat gepresenteerde cijfers niet altijd even nauwkeurig waren. Nu de situatie in Mumbai een dag na de aanslagen minder chaotisch lijkt, is er mogelijk meer zekerheid over werkelijke aantallen. Wanneer de presentatrice letterlijk spreekt over 'het opmaken van een balans' is het tekenend dat zij hierna niet zozeer met cijfers komt maar doelt op een afweging. Veel mensen in India zouden het kleine aantal terroristen afzetten tegen de relatief lange tijd dat zij een heel land in hun macht hielden. Het betreft de zwaartemeter die de 'hoe-kan-dit-vraag' aanvoerde. Deze vraag zou aanstonds hebben geleid tot de beslissing van twee overheidsvertegenwoordigers om hun ontslag in te dienen. Erkenning van de overheid betreft de slechte veiligheid in India is hiermee de invalshoek. Vanuit dit perspectief wordt impliciet een antwoord gegeven op de 'hoe-kan-dit-vraag': de aanslagen in Mumbai zijn het gevolg van een falende overheid. Dit antwoord wordt in de rest van het item steeds opnieuw ondersteund. Met op de achtergrond het Taj Mahal Hotel wordt een modern geklede, Aziatisch uitziende man in medium close-up getoond:

'Just one question: What is the action the government is taken? What is it that went wrong? The intelligences has failed completely' (*Achtuurjournal*, zondag 30 november).

Direct daarna volgt kritiek van een tweede man die voor het Taj Mahal Hotel staat:

'It is disgusting. It is just disgusting. Can't believe it. Because that thing can happen with us also tomorrow. Why tomorrow? After a hour it can happen anywhere at the airport. Anywhere' (*Achtuurjournal*, zondag 30 november).

Ook de Indiase media zijn volgens de commentator kritisch over de aanpak van de crisis. Volgens sommige kranten zouden extra veiligheidsmaatregelen zijn genomen na een waarschuwing van de inlichtingendienst. Kort voor de aanslagen werden deze om onbekende reden teruggedraaid. De commentator impliceert dat er alléén details zijn over de manier waarop de terroristen te werk zijn gegaan. Een Indiase visser legt in het Hindi uit hoe 10 mannen met een rubberen speedboot kwamen aangevaren. Acht mannen met volle rugtassen werden aan wal gezet en twee mannen voeren door. Anders dan de werkwijze van de Indiase overheidsdiensten lijkt de wijze waarop de terroristen te werk gingen dus gestructureerd. Dit contrast benadrukt waarom er zoveel woede is over het falen van de politiek, de inlichtingendiensten en de commandotroepen. In het *Journal* van 13:00 uur op maandag 1 december wordt de invalshoek over het falen van veiligheidsinstanties nog verder vergroot:

'Ook de brandweer van Mumbai zou hebben gefaald. Volgens de eigenaar van het Taj Mahal Hotel kwam de brandweer pas drie uur na de eerste brandmelding opdagen. Inwoners van Mumbai vragen zich af of de stad ooit haar eigen luister terugkrijgt.'

Maar waar de hulptroepen gefaald hebben, zullen de inwoners van Mumbai niet falen, zeggen twee inwoners van de Indiase stad. Een modern geklede, Azaiatisch uitziende man legt uit dat ze van de aanslagen geleerd hebben en dat de inwoners van Mumbai in korte tijd veel wijzer zijn geworden. Een vrouw zegt met een trotse uitdrukking op haar gezicht:

‘There is been a lot of trauma. One has to be really strong. And I know that Mumbai is strong. Mumbai’s aids are strong and we will get back to life again’ (*Journal* van 13:00 uur, maandag 1 december).

Als de vrouw is uitgesproken, verspringt het beeld in een medium close-up van een stukje muur dat vol geplakt is met gekleurde blaadjes. Gefocust wordt op een opvallend geel blaadje met daarop de in hoofdletters geschreven tekst: ‘MUMBAI WILL STAND UNITED’. Dit filmische shot vormt niet alléén het einde van het *Journal*-item maar ook het voorlopige einde van de berichtgeving over de aanslagen in Mumbai. Het shot vormt de climax die duidelijk maakt welke partij er in de berichtgeving ‘gewonnen’ heeft. De tekst ‘Mumbai will stand united’ lijkt in dit geval een soort verbeelding van ‘en ze leefden nog lang en gelukkig’.

Waar de berichtgeving tot ‘het laatste hoofdstuk’ vooral werd getekend door een ‘en-toen-en-toen’ verhaal over verschillende conflicten, zorgen de berichten in de *Journaals* van zondag 30 november en maandag 1 december ervoor dat het verhaal een ‘oorzaak-en-gevolg’ structuur krijgt. Ten eerste wordt de verbijstering onder de Indiase bevolking uitgelegd als gevolg van een falende overheid. Ten tweede wordt deze uitgelegd als de oorzaak van het aftreden van een Indiase premier en nationale veiligheidsadviseur. Deze opheldering zorgt ervoor dat alle conflicten in de berichtgeving een logisch gevolg zijn van elkaar. De conflicten hebben allemaal betrekking op concrete mensen die concreet handelden. Veel aandacht wordt besteed aan de strijdende terroristen, onschuldige buitenlanders, Indiase hulptroepen en de falende Indiase politiek. De minste aandacht lijkt uit te gaan naar de inwoners van Mumbai. Verrassend genoeg blijkt in het *Journal* van 13:00 uur op maandag 1 december juist deze partij nu als sterkste uit de strijd te komen. De NOS verwacht mogelijk dat het idee van de inwoners van Mumbai als ‘overwinnaars’ in plaats van ‘slachtoffers’ niet voldoende aansluit bij het verwachtingspatroon van de *Journal*-kijker. Het nieuws over de Indiase bevolking die zich sterk maakt, keert (al) niet meer terug in het *Achtuurjournal* van die dag. Ook in de daarop volgende dagen gaat de NOS niet door op deze identificatiemogelijkheid en blijft het stil betreffende de gevolgen van de terreurdaden in Mumbai.

6.4 Conclusie

Uit de kwantitatieve analyse blijkt dat de berichtgeving over de aanslagen in Mumbai gekenmerkt wordt door sensationisme. Op basis van de kwantitatieve resultaten kan de hypothese dat het

Journal 's avonds sensationeler is dan overdag niet bevestigd worden. In de *Journals* wordt hoog gescoord op de indicatoren 'dramatische beelden' en 'burger aan het woord'. En met name in het *Achtuurjournal* volgt een hoge score op de indicator 'uitgesproken emoties'. Aan deze emotionele stijlenmerken is daarom veel aandacht besteed bij de kwalitatieve analyse.

De rampberichtgeving begint met een redelijk zakelijke weergave van cijfers maar snel daarop volgden dramatische beelden van lijken, in brand staande ruimtes en interviews met betrokkenen die emotionele uitspraken doen. De dramatische beelden en het commentaar van emotionele burgers zorgen ervoor dat het abstracte thema 'aanslagen in Mumbai' geconcretiseerd wordt. Niet zozeer de aanslagen maar vooral de ernstige gevolgen ervan worden getoond, vergelijkbaar met het optreden van dramatische gebeurtenissen in een soap. Overduidelijk is bij de berichtgeving over de aanslagen in Mumbai sprake van 'versoaping'. Incidenten worden opgeblazen omwille van het spektakel dat dit oplevert.

Te hoge schattingen laten de situatie in Mumbai (in eerste instantie) ernstiger lijken. 'Grote cijfers' maken veel indruk (Van Ginneken, 2006). Meermaals worden verkeerde cijfers genoemd. Misschien wel meer dan voor de berichtgeving over Joran van der Sloot geldt daarom voor de berichtgeving van de aanslagen in Mumbai dat er sprake was van 'journalistiek gesol met slachtoffers en verdachten dat meer lijkt op een game met highscores dan een kritische speurtocht naar de waarheid' (Francisco van Jole, in: *De Nieuwe Reporter*, 31 december 2008). Net als bij een soapaflevering lijkt voor *Journal*-uitzendingen overdag weinig tijd te zijn voor de voorbereiding. De verkeerde schattingen over het aantal doden, gewonden, gegijzelden, daders en hulptroepen komen voor in het *Journal* overdag en worden bijgesteld in het *Achtuurjournal*. Deze *Journal*-editie lijkt daardoor op het eerste gezicht nauwkeuriger. Maar opvallend is dat informatie in de meeste gevallen wordt herzien zonder dat daarbij wordt toegegeven dat de NOS eerder onjuiste onthullingen heeft gedaan. In plaats daarvan wordt gesteld dat Indiase overheidsinstanties verkeerde inschattingen maken. Het betreft een beschuldiging die het perspectief bevestigt dat de Indiase politiek en zijn vertakkingen aan alle kanten heeft gefaald. De situatie in Mumbai zou daardoor zeer chaotisch zijn en veel onzekerheden met zich meebrengen. *Journal*-presentatoren/presentatrices geven dan ook gewillig oor aan de verklaringen van Wilma van der Maten, de journalist ter plekke. Door haar getuigenis van de situatie zou zij meer zekerheid kunnen bieden. Maar de aanwezigheid van de correspondent bij de aanslagen zorgt ervoor dat haar verklaringen eerder neerkomen op persoonlijke ervaringen en speculaties dan op een verslaggeving van feitelijke gebeurtenissen. Ook soaps hebben altijd een heel duidelijke mening over maatschappelijke problemen zodat kijkers hier een voorbeeld aan kunnen nemen (Hermes & Reesink, 2003).

Uit de commentaren blijkt een sterke identificatie met de verontwaardiging die er onder de Indiase bevolking zou heersen over de falende regering. Geïnterviewden bevestigen de grote vraagtekens bij het optreden van de politiek en hulptroepen. Daarmee ondersteunt de berichtgeving telkens weer opnieuw het centrale perspectief over de slecht gewaarborgde veiligheid in India.

Ondanks het feit dat er relatief weinig buitenlandse slachtoffers zijn gevallen bij de aanslagen in Mumbai, gaat in de meeste items de aandacht naar hen uit. Zoals de Indiase secretaris Nithiya Sagayam de wereldmedia verwijt, zijn de *Journal*-uitzendingen vooral gericht op ‘rijke’ westerse toeristen die in ‘luxueuze’ hotels verblijven. Bijna letterlijk wordt het Taj Mahal Hotel door de NOS voorgesteld als icoon van de aanslagen in Mumbai. Zo wordt het hotel als afbeelding op het achtergrondscherf getoond binnen het grootste deel van de nieuwsberichten. Tekenend zijn de beelden van twee mannen uit India die in het *Achtuurjournal* van zondag 30 november worden geïnterviewd met op de achtergrond het Taj Mahal Hotel. Zij zien er zo modern (of westers) uit dat zij voor de kijker onmogelijk door kunnen gaan als ‘gewone Indiase arbeider’.

Kenmerkend voor een soap is dat het leed van een aantal hoofdrolspelers binnen één gebied wordt overdreven (Hermes & Reesink, 2003; Van Ginneken, 2006). Voor de ‘soap’ rond de aanslagen in Mumbai geldt dat de hoofdrol is weggelegd voor de ‘rijke’ slachtoffers. Doorslaggevend is dat de terreurdaden vanaf het begin in de context van terroristische aanslagen worden geplaatst. Terrorisme wordt vaak geassocieerd met religieus (Islamitisch) terrorisme dat zich richt op de (rijke) westerse cultuur. Beeldbevestigende bronnen zorgen dat ook de door de NOS betitelde ‘Indiase 9/11’ hiervan een toonbeeld wordt. De Amerikaanse tegenhanger is uitgegroeid tot een internationale gebeurtenis, een archetype dat bij veel westerlingen angst in boezemt. Zoiets mag niet nog een keer gebeuren. Logischerwijs kan van de door de NOS betitelde ‘Indiase 9/11’ daarom een schrikreactie en grote verontwaardiging verwacht worden. De invalshoek van (erkenning bij) de falende Indiase overheid is daarom succesvol. Minder succesvol lijkt de invalshoek van de zich sterk makende bevolking in Mumbai. Dit perspectief past in de visie van de redactie kennelijk niet bij de beeldvorming van de kijker. Vanuit een hang naar negativiteit zou die begrip hebben voor de concrete en aangrijpende voorbeeldrol die de inwoners van Mumbai innemen als slachtoffers binnen de context van het abstracte thema terrorisme. Het omgekeerde perspectief levert eerder een ‘anticlimax’ dan een ‘nieuwswaardige climax’ en betekent het einde van de berichtgeving over de aanslagen in Mumbai.

Anders dan bij de berichtgeving over Joran van der Sloot en de Fritzl-zaak komt uit de kwalitatieve analyse een minder duidelijk onderscheid tussen *Journals* overdag en het *Achtuurjournal* naar voren. Waar binnen de andere twee casussen kruisgesprekken met de journalist ter plaatse vooral plaats vinden in de avondeditie van het *Journal*, vinden deze binnen de berichtgeving over Mumbai ook in *Journal*-uitzendingen op de dag plaats. Waar het *Achtuurjournal* binnen de berichtgeving over Joran van der Sloot en de Fritzl-zaak vaak leidend is in het aansnijden van nieuwe deelonderwerpen en invalshoeken, gebeurt dit binnen de berichtgeving over de aanslagen in Mumbai verspreid over de verschillende *Journal*-uitzendingen. Omdat de situatie in Mumbai ‘chaotisch’ is en van onduidelijkheden aan elkaar hangt, hebben de *Journal*-items geen vooraf bepaald begin of einde. De berichtgeving kan alle kanten op gaan, zoals dat vaak geldt voor de verhaallijnen in een doorsnee soapserie.

7. Conclusie en discussie

7.1 Inleiding

Het NOS *Journal* is de leidende nieuwsrubriek van Nederland. Met deze rol vormt het *Journal* onderwerp van de discussie over televisie en haar bijdrage aan het ideaal van de goed geïnformeerde burger. De kijker moet kunnen vertrouwen op een accurate berichtgeving die voldoet aan het klassieke ideaal van de journalistiek. De toegenomen concurrentie op de nieuwsmarkt vraagt echter om commerciële aanpassingen en bemoeilijkt het hanteren van ‘ouderwetse’ nieuwsstandaarden bij de selectie en publicatie van nieuws. Steeds vaker bestaat de neiging om nieuwsinhoud af te stemmen op de interesse van het publiek. Vanuit deze achtergrond is onderzocht in hoeverre de berichtgeving van de NOS sensationeel is. Drie dramatische gebeurtenissen in het buitenlandnieuws van 2008 zijn hiervoor kwantitatief en kwalitatief geanalyseerd. Items over Joran van der Sloot, de Fritzl-zaak en de aanslagen in Mumbai zijn geteld op kenmerken van sensationisme en tekstinhoudelijk beschreven. Bijzondere aandacht is hierbij uitgegaan naar verschillen tussen *Journal*-uitzendingen overdag en ‘s avonds. Verwacht werd dat een grotere slag om kijkcijfers tijdens prime-time zou leiden tot een hogere mate van sensationisme in het *Achtuurjournal*.

7.2 Resultaten

Uit de kwantitatieve inhoudsanalyse blijkt dat het NOS *Journal* in 2008 inderdaad in enige mate sensationeel is. In de berichtgeving over dramatische gebeurtenissen zijn duidelijk verscheidene positieve kenmerken van sensationisme aan te wijzen. Minder tastbaar zijn bewijzen te vinden voor de hypothese dat het *Achtuurjournal* sensationeler zou zijn dan *Journals* overdag. Verschillen tussen de twee *Journal*-edities blijken in weinig gevallen significant. Alléén in de berichtgeving over de Fritzl-zaak is voorzichtig vastgesteld dat het *Achtuurjournal* sensationeler is dan *Journal*-uitzendingen overdag. Items uit het *Achtuurjournal* zijn in de berichtgeving over de Fritzl-zaak sensationeler op de kenmerken ‘ooggetuigencamera’, ‘uitgesproken emoties’, ‘cameraperspectief’ en ‘uitzoomen’. Van een systematisch hogere score op deze indicatoren in het *Achtuurjournal* is echter geen sprake in de berichtgeving over Joran van der Sloot en de aanslagen in Mumbai.

Wanneer gekeken wordt naar de kwalitatieve resultaten, blijkt tegen de verwachting in dat het *Achtuurjournal* minder sensationeel is dan *Journals* overdag. Op basis van de kwalitatieve inhoudsanalyse kan geconcludeerd worden dat zich in de berichtgeving over dramatische gebeurtenissen een patroon voordoet waarbij *Journals* overdag sensationeler lijken dan het *Achtuurjournal*. Hoewel de *Journal*-uitzendingen elkaar opvolgen als ‘afleveringen’ in een doorlopende serie en dus aanvankelijk niet fundamenteel met elkaar lijken te verschillen, vertoont het

Achtuurjournaal meer kenmerken van de traditionele nieuwsstandaard. Terwijl *Journaal*-uitzendingen overdag meer getekend worden door snelheid, blijkt in het *Achtuurjournaal* meer tijd te zijn voor controle, dialoog, reflectie en nuance. Volgens critici staat nieuws dat voldoet aan professionele standaarden lijnrecht tegenover sensationeel nieuws. Kwalitatieve resultaten leveren daarom een tegengesteld resultaat aan de hypothese, die daarmee moet worden verworpen.

7.3 Theoretische reflectie

Van de kwantitatieve resultaten die de hypothese bevestigen, blijkt een beperkte zeggingskracht uit te gaan. Een verklaring hiervoor kan gezocht worden in de aanname dat het *Achtuurjournaal* als ‘hoogmis van het nieuws’ wordt beschouwd. Vanuit dit licht bezien kan beredeneerd worden dat het *Achtuurjournaal* minder hard hoeft te vechten om de aandacht van de kijker dan verondersteld is in hoofdstukken 1 en 2. Niet voor niets wordt het *Achtuurjournaal* ‘vlaggenschip van de NOS’ en ‘anker in de programmering van de Publieke Omroep’ genoemd. Het *Journaal* van 20:00 uur trekt al jarenlang een vast en groot aantal kijkers. Met als gevolg dat sensationisering van het *Achtuurjournaal* géén grotere noodzaak is dan het sensationeel verpakken van *Journaal*-uitzendingen overdag. Er is ook een tweede verklaring voor het feit dat bij de kwantitatieve inhoudsanalyse weinig tot geen significante verschillen zijn gevonden tussen *Journaals* overdag en ’s avonds. In de ochtend, middag en avondeditie van het *Journaal* wordt veelal gebruik gemaakt van hetzelfde beeldmateriaal. Logischerwijs is het gevolg hiervan dat *Journaals* van 09:00 uur, 13:00 uur en 20:00 uur – ondanks een verschillend format – meermaals op dezelfde indicatoren voor sensationisme zijn gescoord. Verschillen tussen de *Journaal*-uitzendingen hangen in dat geval af van de extra informatie die in het *Achtuurjournaal* wordt aangeboden. De extra informatie in het *Achtuurjournaal* heeft veelal betrekking op uitspraken, opinies en speculaties die gedaan worden in studio- of kruisgesprekken. Indien deze al gescoord kunnen worden op een indicator voor sensationisme, betreft dit de negatieve indicator ‘expert spreekt’. Hieruit volgt dat er geen hogere mate van sensationisme in het *Achtuurjournaal* verwacht hoeft te worden.

Een meting van het concept sensationisme zoals uitgevoerd binnen het kwantitatieve deel van deze thesis beperkt zich tot het tellen van indicatoren. In het kwalitatieve deel van het onderzoek is daarom een tekst inhoudelijke benadering van sensationisme gegeven. De mogelijkheid om uitspraken te doen over het verschijnsel neemt daarmee toe. Hoewel sensationisme kwalitatief moeilijk meetbaar lijkt op basis van de conceptuele omschrijving die in hoofdstuk 2 is gegeven, is een oplossing gevonden om dieper in te gaan op de aard van sensationisme. In het theoretisch kader is ‘versoaping’ uitgelegd als het opblazen van incidenten omdat het spektakel oplevert. Deze definitie komt ongeveer overeen met de definitie die in deze thesis is gehanteerd voor ‘sensationisme’; de dramatisering van gebeurtenissen om nieuws zo aantrekkelijk mogelijk te maken voor het publiek. Het concept ‘versoaping’ blijkt kwalitatief duidelijk aantoonbaar. Hierdoor ontstaat een oplossing om

noties van sensationisme kwalitatief uit te leggen. De bewuste keuze om alléén dramatische gebeurtenissen te analyseren heeft hier ook zeker aan bijgedragen. Dramatische gebeurtenissen blijken een ideale voedingsbron te zijn voor een dramatische uitvergroting van gebeurtenissen.

De kwalitatieve beschrijving van de berichtgeving over Joran van der Sloot, de Fritzl-zaak en de aanslagen in Mumbai laten veel kenmerken van een soap zien. Naar aanleiding van een dramatische gebeurtenis gaat de NOS op zoek naar nog meer spannend nieuws dat de dramatiek van de gebeurtenis kan bevestigen en uitvergroten. Het gaat daarbij vooral om het gedrag van een aantal vaste personen in de context van het nieuws en de daarmee verbonden emoties. Deze zijn van invloed op relaties met andere personen in de berichtgeving. Steeds duiken er nieuwe problemen op die zorgen voor opwinding. Het traditionele ‘wie-wat-waar nieuwsverhaal’ blijkt meer anekdotisch te zijn geworden. De meest dramatische aspecten worden keer op keer herhaald in *Journal*-uitzendingen die elkaar opvolgen als ‘afleveringen’ in een doorlopende serie. Hierin blijken journalisten als heuse ‘experts’ te fungeren. In de studio, per telefoon of door een microfoon vullen zij het verhaal in. Middels een zo levendig mogelijke (live) uitzending van het *Journal* en de persoonlijke invulling van journalisten komt de nadruk meer op emotionele en oppervlakkige verslaggeving te liggen. Met een persoonlijk verslag van de gebeurtenissen wordt het spektakel en daarmee de levendigheid van de berichtgeving vergroot.

Nu duidelijk is hoe versoaping – als uitleg voor sensationisme – zich manifesteert in de nieuwsproductie, komt de vraag aan de orde hoe een sensationele manier van bericht geven zich verhoudt tot een objectieve berichtgeving. Hebben de critici gelijk als zij stellen dat sensationisme in televisienieuws een bedreiging vormt voor de professionele standaarden van journalistiek? In deze thesis zijn journalistieke standaarden onderscheiden als betrouwbaarheid, evenwichtigheid, onafhankelijkheid, afstandelijkheid, relevantie, maatschappelijke verantwoordelijkheid en pluriformiteit. Samen vormen deze verplichtingen het klassieke objectiviteitsideaal en volgens de journalistieke code die de NOS nastreeft, zou het *Journal* hieraan zoveel mogelijk moeten voldoen. Uitgangspunt voor deze thesis was dan ook de discussie over het verschijnsel sensationisme in het NOS *Journal*; het zou leiden tot gemankeerde informatieoverdracht en niet stroken met het klassieke objectiviteitsideaal. Een sensationeel *Journal* dat inspeelt op de wensen van de kijker en alléén nieuws brengt dat het publiek interessant vindt, kan volgens critici het publiek niet (goed) informeren. Volgens de theorie van de sociale verantwoordelijkheid hebben publieke omroepen de verplichting om via nieuwsberichtgeving bij te dragen aan de goed geïnformeerde burger. Dit betekent dat de Publieke Omroep met een sensationeel *Journal* wat steekjes zou laten vallen.

Rekening houdend met het feit dat 20:00 uur het tijdstip is waarop het *Journal* de meeste kijkers trekt, zou vooral sensationisme in het *Achtuurjournal* bezwaarlijk zijn. In het laatste deel van de theoretische reflectie is de focus dan ook gericht op de beoordeling van sensationele nieuwsberichtgeving in het *Achtuurjournal*. Een absolute norm om te bepalen of het *Achtuurjournal* te sensationeel is, is er niet. Toetsing van de berichtgeving aan ware feiten om vast te stellen in

hoeverre dramatische gebeurtenissen zijn opgeblazen, is immers nauwelijks objectief mogelijk. Uit een gebeurtenis zelf valt niet af te leiden hoeveel aandacht hieraan besteed zou moeten worden. De relevantie van een gebeurtenis is altijd gebaseerd op sociaal geconstrueerde nieuwswaardefactoren. Hoogstens kan de berichtgeving uit het *Achtuurjournaal* vergeleken worden met de berichtgeving uit *Journaals* overdag, er rekening mee houdend dat die ook het resultaat zijn van een bepaalde sociale constructie.

Aanvankelijk lijken *Journaals* overdag en 's avonds niet fundamenteel van elkaar te verschillen. In iedere *Journaal*-uitzending wordt oude informatie herhaald en wordt feitelijk weinig nieuwe informatie toegevoegd. De berichtgeving over dramatische gebeurtenissen is goed te volgen, ook als een *Journaal*-uitzending wordt gemist. Desalniettemin kan geconcludeerd worden dat de kijker beter een uitzending overdag kan missen dan de uitgebreidere uitzending van 20:00 uur. Uit de kwalitatieve inhoudsanalyse blijkt dat journalisten overdag minder tijd en mogelijkheden hebben om het nieuws dat zij brengen te controleren of te voorzien van andere interpretaties. De berichtgeving in *Journaals* overdag verloopt dan voornamelijk vanuit één perspectief. Hoewel de berichtgeving in het *Achtuurjournaal* ook voornamelijk gericht blijkt te zijn op de bevestiging van één perspectief, wordt hierin meer aandacht besteed aan interpretaties en opinies die een licht werpen op andere aspecten en interpretaties van het onderwerp. Zij versterken het centrale perspectief en beïnvloeden de berichtgeving in *Journaals* van de volgende dag. Gebeurtenissen die passen binnen het negatieve perspectief van de verhaallijn worden breed uitgemeten en positieve ontwikkelingen of uitspraken die daar niet in passen krijgen minder aandacht of zorgen voor de beëindiging van de berichtgeving. De vraag is of het *Achtuurjournaal* binnen dit proces recht doet aan de bovengenoemde journalistieke standaarden. Een stapsgewijze bespreking van de geanalyseerde berichtgeving levert de volgende evaluatie op.

Bij de interpretaties van de dramatische gebeurtenis in het *Achtuurjournaal* blijkt er aandacht te zijn voor dezelfde bronnen en wordt weinig tot geen aandacht besteed aan bronnen van de tegenpartij (zie: Berichtgeving over Joran van der Sloot). Bovendien blijkt dat oorspronkelijk nieuws in het *Achtuurjournaal* wordt herzien zonder dat hierbij vermeld wordt dat in de *Journaals* overdag onjuiste informatie is verstrekt (zie: Berichtgeving over de aanslagen in Mumbai). In plaats daarvan wordt nadruk gelegd op meer en ander bevestigend nieuws. Er is gebleken dat nieuwswaardefactoren een grote rol spelen bij de zoektocht naar bevestiging van het centrale perspectief. De beoordeling van de maatschappelijke relevantie van de gebeurtenis is vanaf het begin volgzzaam voor de rest van de berichtgeving. Omdat in het *Achtuurjournaal* steeds meer incidenten worden gemeld die met de dramatische gebeurtenis samenhangen, lijkt de ernst van het onderwerp telkens toe te nemen (zie: Berichtgeving over de Fritzl-zaak). Journalistieke standaarden die bij een dergelijke manier van bericht geven in het geding komen, zijn evenwichtigheid, relevantie en pluriformiteit. Omdat te bezien valt of er nog wel sprake is van een gedegen beoordeling van de ernst en de omvang van de gebeurtenis, zou daarmee ook getwijfeld kunnen worden aan de betrouwbaarheid van de

berichtgeving. Hoewel geconcludeerd is dat het *Achtuurjournaal* zich van *Journals* overdag onderscheidt omdat in deze uitzending meer ruimte is voor verdieping, moet derhalve worden vastgesteld dat deze verdieping van een sensationalistische berichtgeving niet altijd geschiedt volgens journalistieke standaarden. Critici die vinden dat sensationisme een afbreuk doet aan het klassieke objectiviteitsideaal kunnen daarmee in het gelijk worden gesteld. Daarmee is niet bewezen dat de berichtgeving in het NOS *Journaal* ‘slecht’ is. Ofschoon is aangetoond dat de berichtgeving weinig diepgang biedt, is niet bewezen dat de berichtgeving beslist onjuist is.

7.4 Methodologische reflectie

In hoofdstuk 1 is uitgelegd dat onderzoek naar de inhoud en betekenis van sensationisme in televisienieuws zeldzaam is. Behalve dat in deze thesis inspiratie en suggesties zijn gegeven voor kwalitatief onderzoek naar sensationisme, is geprobeerd om een bijdrage te leveren aan de verdere ontwikkeling van kwantitatief onderzoek naar sensationisme. Drie indicatoren (‘itemlengte’, ‘opgenomen in aankondiging’ en ‘opening van het *Journaal*’) zijn toegevoegd aan het nog jonge meetinstrument van Nuijten et al. (2004). Of de toevoeging van ‘itemlengte’ als indicator voor sensationisme in deze thesis gelukkig is gekozen, kan achteraf worden betwijfeld. De gedachte achter ‘itemlengte’ als negatief kenmerk van sensationisme is de veronderstelling dat in langere items meer ruimte is om een expert aan het woord te laten, snelle shotwisselingen minder noodzakelijk zijn en de inzet van meer montage technieken minder waarschijnlijk is dan bij kortere items. Aangezien het *Achtuurjournaal* standaard langer is dan de andere journaals heeft dit direct invloed op de indicator ‘itemlengte’. Geconstateerd kan worden dat alléén bij de berichtgeving over de aanslagen in Mumbai significante resultaten gevonden zijn voor de indicator ‘itemlengte’. Deze resultaten wijzen inderdaad op een hogere mate van sensationisme in *Journals* overdag. Resultaten met betrekking tot de relatie tussen ‘itemlengte’ en sensationisme in *Journals* overdag en ’s avonds bevorderen dus in geen geval de bevestiging van de hypothese.

Tegengesteld aan de indicator ‘itemlengte’ lijkt de keuze voor de indicator ‘opgenomen in aankondiging’ op het eerste gezicht een goede keuze met betrekking tot de hypothese. Vanuit de veronderstelling dat deze indicator alléén kan voorkomen in het *Achtuurjournaal* kan een score op deze indicator nooit wijzen op een hogere mate van sensationisme in *Journals* overdag. In hoeverre scores op de indicator ‘opgenomen in aankondiging’ werkelijk een reflectie zijn van een hogere mate van sensationisme in het *Achtuurjournaal*, kan op basis van de resultaten in deze thesis niet bepaald worden. Bij geen van de casussen is een verschil in voorkomen op de indicator ‘opgenomen in aankondiging’ in *Journals* overdag en ’s avonds significant bevonden. Een mogelijke reden hiervoor is dat de verdeling van de indicator over de verschillende *Journaal*-edities per definitie ongelijk is en

daarom nooit van betekenis kan zijn. In hoeverre dit het geval is, kan op basis van deze thesis echter evenmin worden bepaald.

Ook bij de indicator ‘opening van het *Journal*’ zijn geen significante resultaten gevonden. Desondanks lijkt ‘opening van het *Journal*’ relevant gekozen als positief kenmerk van sensationisme. De theorie ondersteunt de relatie die op basis van de conceptualisering van sensationisme gelegd kan worden tussen het openen van het *Journal* met een specifiek item en het trekken van aandacht. Bovendien lijken de resultaten bij de verschillende indicatoren voor sensationisme erop te wijzen dat het relevant is om (zo veel mogelijk) afzonderlijke kenmerken van het verschijnsel te onderscheiden. Wanneer binnen een casus bij indicatoren geen significante resultaten zijn gevonden, kunnen significante resultaten bij andere indicatoren – die deel uitmaken van hetzelfde concept – gebruikt worden voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag. Indirect dragen niet significante scores op ‘opening van het *Journal*’ daarom bij aan de validiteit van het concept sensationisme.

Verder ingaande op de validiteit in het kwalitatieve deel van dit onderzoek kan er getwijfeld worden over de codeerbetrouwbaarheid. Om fouten te voorkomen tijdens het coderen, is gebruik gemaakt van een vast codeboek en uitgebreide transcripten. Desondanks blijft de meting van indicatoren een subjectieve aangelegenheid. En hoewel in hoofdstuk 3 geconcludeerd is dat de door Nuijten et al. (2004) onderscheiden indicatoren voor sensationisme een geschikt meetinstrument vormen, geeft de hantering van enkele indicatoren (‘ooggetuigencamera’, ‘shotlengte’, ‘expert spreekt’ en ‘uitgesproken emoties’) in deze thesis ook aanleiding tot discussie. Zo was het moeilijk om te bepalen wanneer wel of niet gescoord moest worden op de indicator ‘ooggetuigencamera’. Volgens het codeboek moet op deze indicator gescoord worden als het beeld voor meer dan drie opeenvolgende seconden instabiel is of is opgenomen met een verborgen camera. Enkele problemen bleken zich voor te doen bij het hanteren van deze maatstaf. Zo doet zich in de berichtgeving over de Fritzl-zaak een moment voor waarop Josef Fritzl door een raam wordt gefilmd (zie: Bijlag II, Items over de Fritzl-zaak, Item # 3.1). De man verschijnt op dat moment voor een onderzoeksrechter waarbij geen cameraploegen aanwezig mogen zijn. De achter het raam opgenomen beelden van Josef Fritzl lijken daarmee een soort ‘stiekeme’ betekenis met zich mee te dragen. Toch is hier geen sprake van verborgen camerabeelden. Ook zijn de beelden niet schokkerig waardoor zij volgens het codeboek niet gescoord mogen worden op de indicator ‘ooggetuigencamera’. In hoeverre de codering van de ‘ooggetuigencamera’ valide is, kan daarmee worden betwijfeld. Bovendien had het scoren van de berichtgeving op de indicator ‘ooggetuigencamera’ een negatieve werking op de validiteit van resultaten voor de indicator ‘shotlengte’. Beelden die gescoord zijn op ‘ooggetuigencamera’ zijn niet geteld op het aantal keer dat hierin geknipt is. Op basis van het gebruikte analysemateriaal valt niet te bepalen of ‘knipmomenten’ een reflectie zijn van keuzes die door de NOS zijn gemaakt tijdens de montage. Evengoed zouden verschillende shots in de beelden het gevolg kunnen zijn van het bewust al dan niet onbewust aan- en uitzetten van de camera tijdens het filmen. Uitgaande van de

conceptualisering in deze thesis hebben keuzes omtrent het aan- en uitzetten van een camera geen betrekking op sensationisme. Om die reden is voor beelden die gescoord zijn op 'ooggetuigencamera' alléén een begin- en eindtijd gerapporteerd. Het gevolg is dat gerapporteerde shotlengtes (zie *tabellen 4.2, 5.2 en 6.2*) niet helemaal correct zijn. Desondanks laten zij een goed gemiddelde zien. Doordat de gemiddelde shotlengtes consequent zijn gerapporteerd, dienen zij niet te worden geïnterpreteerd als een ontkrachting van getrokken conclusies.

De derde indicator waarvan een betrouwbare meting in twijfel kan worden getrokken, is 'expert spreekt'. Wanneer Peter R. de Vries op basis van zijn kennis over de zaak-Holloway spreekt, is hij dan een expert? 'Ja' zegt het codeboek: onder experts vallen alle personen die aan het woord komen vanwege specifieke kennis (uit professionele ervaring of onderzoek). Met uitzondering van woordvoerders in leger/politie- uniform vormen experts ook personen die gepresenteerd worden als horende bij een groep mensen die op projectbasis expertise ontwikkelt omtrent een specifiek onderwerp of thema. 'Nee', is consequent gehanteerd in deze studie. Peter R. de Vries is één van de 'hoofdpersonen' in de berichtgeving over Joran van der Sloot. Op basis hiervan is besloten dat een score op 'expert spreekt' bij uitspraken van de misdaadverslaggever net zo merkwaardig is als een score op 'expert spreekt' bij uitspraken van Joran van der Sloot, die vanzelfsprekend ook 'specifieke kennis' heeft van de zaak-Holloway. Uitspraken van deze personen dragen eerder bij aan de verlevendiging van de berichtgeving dan aan het abstractieniveau en de concreetheid van items. Misschien heeft deze gedachtegang ertoe bijgedragen dat de meting van 'expert spreekt' als negatief kenmerk van sensationisme binnen deze studie eerder getuigd van bekwaamheid dan van een beperking.

Ten slotte kan getwijfeld worden aan de validiteit van de indicator 'uitgesproken emoties'. Volgens het codeboek wordt op dit positieve kenmerk van sensationisme gescoord als in een item door woordkeuze wordt gerefereerd aan angst, boosheid, verdriet of blijheid. Echter, een score op de indicator 'uitgesproken emoties' volgt alléén wanneer naar deze basisemoties wordt verwezen met termen die in het codeboek staan opgenomen (zie: Bijlage I, Indicatoren van sensationisme in het item, uitgesproken emoties). Andere termen die (indirect) evengoed verwijzen naar de basisemoties angst, boosheid, verdriet of blijheid, vallen hiermee automatisch buiten de boot: gedacht kan worden aan termen als 'geschokt', 'aangedaan', 'schrikken/geschrokken' maar ook aan de algemenere term 'emotioneel', waarmee veelal gerefereerd wordt aan verdriet. Indien minder sterk zou zijn vastgehouden aan de terminologie in het codeboek zou dit tot een hogere score op 'uitgesproken emoties' hebben geleid. Op basis van de uitgewerkte gegevens is niet te bepalen in hoeverre dit heeft uitgemaakt voor de resultaten. Opnieuw geldt dat door een consequente rapportage resultaten voor 'uitgesproken emoties' niet geïnterpreteerd dienen te worden als ontkrachting van getrokken conclusies. Vanwege de planmatige wijze van coderen kan een lage codeerbetrouwbaarheid in het kwantitatieve deel van deze thesis niet tot systematisch vertekende resultaten leiden. In het slechtste

geval heeft een lage codeerbetrouwbaarheid er toe geleid dat de kwantitatieve resultaten minder uitgesproken zijn dan in het geval van een hogere codeerbetrouwbaarheid.

7.5 Suggesties voor nader onderzoek

Uit dit onderzoek blijkt dat sensationisme zich voordoet in het NOS *Journal*, vermoedelijk als gevolg van concurrentie tussen (nieuws) televisieprogramma's. Een ander belangrijk gevolg dat in deze thesis is vastgesteld, is dat de NOS een ruimere definitie van het klassieke objectiviteitsideaal hanteert en de lat van journalistieke standaarden minder hoog legt dan critici zouden wensen. Het is daarom belangrijk om in een mogelijk vervolg op deze thesis onderzoek te doen naar de intensiteit en de omvang waarmee sensationisme in het *Journal* toeneemt. Een aanbeveling gaat daarom uit naar vervolgonderzoek dat zich baseert op een grotere steekproef wat betreft het aantal te onderzoeken items. In een studie met een groter aantal items die bovendien deel uitmaken van meer verschillende *Journal*-uitzendingen op de dag zijn de mogelijkheden uitgebreider om de relatie tussen concurrentie en sensationisme te onderzoeken. Met een vergroting van het aantal onderzoekers zou bijgedragen kunnen worden aan de verhoging van de codeerbetrouwbaarheid.

In paragraaf 7.3 is aangegeven dat de hypothese beperkt getoetst kon worden. Eén reden hiervoor is dat in *Journal*-uitzendingen gebruik wordt gemaakt van hetzelfde beeldmateriaal. Wanneer dit onderzoek zou worden voortgezet, kan de hypothese nader bestudeerd worden door beeldmateriaal niet dubbel te scoren op dezelfde indicatoren. In de kwantitatieve analyse zouden per *Journal*-uitzending alléén nog niet eerder vertoonde beelden moeten worden meegenomen in de scoring. In de kwalitatieve analyse is het niet mogelijk om beperkte delen uit een item te analyseren. Een kwalitatieve analyse vergelijkbaar aan die in deze studie is namelijk gebaseerd op tekstinhoudelijke benadering van de items. De tekstinhoudelijke beschrijving van de *Journal*-items refereert aan een analyse van specifieke structuren in het beeldmateriaal. Structuren kunnen alléén bepaald worden op basis van de elementen waaruit deze zijn opgebouwd. Een samenhang van elementen in de NOS berichtgeving kan niet worden vastgesteld als hieruit delen zijn weggelaten.

Door middel van een structuurbepaling van nieuwsberichtgeving kan dieper ingegaan worden op de aard van sensationisme. Een suggestie voor een vervolgstudie is daarom een uitbreiding van kwalitatieve analyses. Naast een groter aantal items uit meer verschillende *Journal*-uitzendingen op de dag, wordt daarom ook een uitbreiding van het aantal onderwerpen van items voorgesteld. In deze thesis werden in het licht van het dilemma 'objectiviteit versus sensationisme' alléén items met een dramatisch onderwerp geanalyseerd. Omdat 'dramatische onderwerpen' een indicator voor sensationisme zijn (zie hoofdstuk 3), is het niet verrassend dat er bij de kwantitatieve analyses sensationisme in het NOS *Journal* is vastgesteld. Kwalitatieve analyses waren gericht op de tekstinhoudelijke beschrijving van een sensationele berichtgeving met een dramatisch onderwerp.

Meer inzicht in het verloop van een sensationele berichtgeving over een niet-dramatisch onderwerp lijkt daarnaast interessant. In hoofdstuk 2 is immers beschreven dat het te simplistisch is om een definitie van sensationisme te baseren op alléén nieuwsonderwerpen. Resultaten die wijzen op een sensationele verpakking van nieuws over een niet-dramatisch onderwerp lijken misschien nog meerzeggend dan de constatering dat de berichtgeving over een dramatisch onderwerp sensationeel is. Is het immers niet gemakkelijker om terughoudend te zijn in het sensationeel presenteren van nieuws over de invoering van een nieuw wetsvoorstel dan over de moord op een politicus? Conclusies met betrekking tot de relatie tussen sensationele vorm- en inhoudskenmerken in het NOS *Journal* lijken waardevoller als blijkt dat verschillende nieuwsonderwerpen níet leiden tot een verschil in de mate van sensationisme. Wanneer onderzoek uitwijst dat de intensiteit en frequentie waarmee in het *Journal* op een sensationele manier wordt bericht over niet-dramatische gebeurtenissen, zou dat een bijdrage kunnen leveren aan de heersende discussie over de bijdrage van televisie aan het ideaal van de goed geïnformeerde burger

Literatuur

- Aerts, R. & Vries, de, T. (red.). 2005. *Tijdschrift voor Mediageschiedenis*, 8 (2). Amsterdam: Boom Tijdschriften.
- Arlman, H. 31 december 2008. Dieptepunten 2008. *De Nieuwe Reporter*.
- Bagdikian, B.H. 1997. *The Media Monopoly*. Boston: Beacon Press.
- Bad News Day. May 6th 2008. *Josef Fritzl forced daughter to dig own prison*.
<http://www.bad-news-day.com/josef-fritzl-forced-daughter-to-dig-own-prison>. Geraadpleegd op 1 juni 2009.
- Bantz, C.R. 1985. News Organizations: Conflict as a Crafted Cultural Norm. *Communication*, 8, 225-244.
- Bardoel, J.L.H. 1996. Beyond Journalism: A Profession between Information Society and Civil Society. *European Journal of Communication*, 11 (3), 283-302.
- Bardoel, J.L.H. 2003. *Macht zonder verantwoordelijkheid? Media, mediabeleid en de kwaliteit van de openbare informatievoorziening*. Rede, in verkorte vorm uitgesproken bij de aanvaarding van het ambt van bijzonder hoogleraar 'Mediabeleid in het bijzonder de vorming daarvan in de praktijk' aan de Faculteit der Sociale Wetenschappen van de Katholieke Universiteit Nijmegen op vrijdag 21 februari 2003.
- Bird, E.S. 1998. News We Can Use: An Audience Perspective on the Tabloidisation of News in the United States. *The Public*, 5 (3), 33-49.
- Blundell, W.E. 1988. *The Art and Craft of Feature Writing. Based on the Wall Street Journal Guide*. New York: Penguin Books.
- Boeije, H.R. 2005. *Analyseren in kwalitatief onderzoek. Denken en Doen*. Amsterdam: Boom Onderwijs.
- Boer, de, W. Th. 1996. *Wolters' Ster Woordenboek Nederlands*. Sen'sa·tie, sen·sa·ti·o'neel. Utrecht en Antwerpen: Wolters' Woordenboeken, 351.
- Bogart, L. 1998. Media & Democracy. In: Dennis, E.E. & Snyder, R.W. 1998. *Media & Democracy*. New Brunswick and London: Transaction Publishers, 3-20.
- Boon, den, T., Geeraerts, D. & Sijs, van der, N. 2008. *Groot Woordenboek van de Nederlandse Taal ('Dikke Van Dale')*. *Sensatie, sensualisme*. Utrecht en Antwerpen: Van Dale Lexicografie, 3166.
- Brants, K. & Neijens, P. 1998. The Infotainment of Politics. *Political Communication*, 15 (2), 149-165.
- Coenders, H. 1990. *Kramers Nieuw Woordenboek Nederlands*. Sen'sa·tie. Amsterdam: Argus (Kramers woordenboeken), 1123.
- Connell, I. 1998. Mistaken Identities: Tabloid and Broadsheet News Discourse. *The Public*, 5 (3), 11-31.
- Crone, C.A. 2005. Het Journaal als tegengif. Over de rol van het NTS-Journaal in de discussie over de betekenis van televisie voor Nederland. In: Aerts, R. & Vries, de, T (red.). 2005. *Tijdschrift voor Mediageschiedenis*, 8 (2). Amsterdam: Boom Tijdschriften: 43-60.
- Daily Mail. May 9th 2008. *Remanded in custody: Incest father Fritzl 'will face murder charge over baby son he left to die and burned in an oven'*.
<http://www.dailymail.co.uk/news/article-1018838/Remanded-custody-Incest-father-Fritzl-face-murder-charge-baby-son-left-die-burned-oven.html>. Geraadpleegd op 1 juni 2009.

- De Nieuwe Reporter. 31 december 2008. *Dieptepunten 2008*.
<http://www.denieuwereporter.nl/2008/12/dieptepunten-2008/>. Geraadpleegd op 16 februari 2009.
- Dijkman Dulkes, S. 27 december 2008. Dossier: Jaaroverzicht 2008. Het jaar van Joran. *NOS Dossiers*.
http://www.nos.nl/nosjournaal/dossiers/jaaroverzicht2008/thema_joranvandersloot.html. Geraadpleegd op 5 januari 2009.
- Fortuyn, W. 2000. *De slag om het nieuws. Tv-nieuws en nieuwe technologie*. Den Haag: Sdu Uitgevers.
- Galtung, J. & Ruge, M.H. 1965. The Structure of Foreign News. *Journal of International Peace Research*, 1, 64-90.
- Garmonsway, G.N. 1970. *The Penguin All English Dictionary*. Sensationalism. Paris: Bordas, 639.
- Ginneken, van, J. 2006. *Verborgen verleiders*. Amsterdam: Boom.
- Golding, P. & Elliot, P. 1979. *Making the News*. London and New York: Longman.
- Grabe, M.E., Lang, A. & Zhao, X. 2003. News Content and Form. Implications for Memory and Audience Evaluations. *Communication Research*, 30 (4), August, 387-413.
- Grabe, M.E., Zhou, S. & Barnett, B. 2001. Explicating Sensationalism in Television News: Content and the Bells and Whistles of Form. *Journal of Broadcasting & Electric Media*, 45 (4), Fall, 635-655.
- Grabe, M.E., Zhou, S., Lang, A. & Bolls, P.D. 2000. Packaging Television News: The effects of Tabloid on Information Processing and Evaluative Responses. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 44 (4), Fall, 581-598.
- Graber, D.A. 1994. The infotainment quotient in routine television news: A director's perspective. *Discourse in Society*, 5 (4), 483-808.
- Habermas, J. 1991. The Public Sphere. In: *Rethinking Popular Culture. Contemporary Perspectives in Cultural Studies*. Red. Mukerji, C. & Schudson, M. Berkeley, Los Angeles and London: University of California Press, 398-404.
- Hall, S., Critcher, C., Jefferson, T., Clarke, J. & Roberts, B. 1978. *Policing the Crisis*. London: Macmillan.
- Hansen, A., Cottle, S., Negrine, R. & Newbold, C. 1998. *Mass Communication Research Methods*. Hampshire & London: Palgrave Macmillan.
- Hendriks Vettehen, P. & Nuijten, K. 2006. *In Need of an Audience: Sensationalism in Dutch Public Service News and Current Affairs Programmes in the 1990's*. Paper, presented at the 3th bi-annual RIPE conference, November 16-18, Amsterdam and Hilversum, 1-12.
- Hendriks Vettehen, P., Nuijten, K. & Beentjes, J.W.J. 2006. Research Note: Sensationalism in Dutch Current Affairs Programmes 1992 - 2001. *European Journal of Communication*, 21 (2), 227-237.
- Hermes, J. & Reesink, M. 2003. *Inleiding televisiestudies*. Amsterdam: Boom.
- Holtz-Bacha, C. & Norris, P. 2001. "To Entertain, Inform, and Educate": Still the Role of Public Television. *Political Communication*, 18, 123-140.
- Jole, van, F. 31 december 2008. Dieptepunten 2008. *De Nieuwe Reporter*.
- Kant, E. 1784. Was ist Aufklärung? In: Foucault, M. 2007. *The Politics of Truth*. Los Angeles: Semiotext(e), 29-37.
- Kerknet. 10 december 2008. <http://www.indymedia.be/en/node/30866>. Geraadpleegd op 29 juni.
- Kimball, P. 1994. *Downsizing the News: Network Cutbacks in the Nation's Capital*. Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press.

- Kloor, R. van der. 15 februari 2008. Zaak-Holloway: moeder schakelt Moszkowicz in. *Elsevier*. Dossier Joran van der Sloot & Natalee Holloway.
- Kolsteren, A. & Sanders, E. 2004. *Prisma Vreemde Woorden*. Sensatie. Utrecht: Het Spectrum, 514.
- Liempt, A. van. 2005. *Het Journaal. Achter de schermen van vijftig jaar televisiegeschiedenis*. Amsterdam: Balans.
- Liempt, A. van. 2008. De meedogenloze versnelling van het nieuws. In: Hoogstraten, M. & Jinek, E. (red.) *Het Maakbare Nieuws. Antwoord op Joris Luyendijk – buitenlandcorrespondenten over hun werk*. Amsterdam: Balans, 196-208.
- Lippmann, W. 1965 (oorspronkelijke publicatie in 1922). *Public Opinion*. New York: Free Press, 214-225.
- Liu, Y., Putler, D.S. & Weinberg, C.B. 2004. Is Having More Channels Really Better? A Model of Competition Among Commercial Television Broadcasters. *Marketing Science*, 23 (1), Winter, 120-133.
- Lohmann, E. & Peeters, A. 2000. Van schaarste naar overvloed. Nieuws en actualiteiten op televisie. In: Fortuyn, W. 2000. *De slag om het nieuws. Tv-nieuws en nieuwe technologie*. Den Haag: Sdu Uitgevers, 81-104.
- Martin, W. & Tops, G.A.J. (red.) 1998. *Van Dale Groot Woordenboek Engels-Nederlands*. sensationalism. Utrecht en Antwerpen: Van Dale Lexicografie, 1346.
- McLuhan, M. 2008 (oorspronkelijke publicatie in 1964). *Understanding Media: The Extension of Man*. London: Taylor & Francis Ltd.
- McQuail, D. 2005 (oorspronkelijke publicatie in 1983). Mass Communication Theory. London: Sage Publications. In: R.C. Allen (ed). *Channels of Discourse. Reassembled*.
- Ministerie van Algemene Zaken. 29 november 2002. *NOS, Gesprek met de minister-president, Nederland 3*. Radio/TV-interview, uitgezonden om 22:55 uur.
http://www.minaz.nl/Actueel/Radio_en_televisieteksten/2002/11/NOS_Gesprek_met_de_minister_president_Nederland_3oid@8037. Geraadpleegd op 29 juni 2009.
- Molotch, H. & Lester, M. 1974. News as Purposive Behavior. *American Sociological Review*, 39, February, 101-112.
- Newbold, C. 1998. Analysing the Moving Image: Narrative. In: Hansen, A., Cottle, S., Negrine, R. & Newbold, C. *Mass Communication Research Methods*. Hampshire & London: Palgrave Macmillan, 130-162.
- NOS. 1 januari 2009. *Headlines Jaaroverzicht*.
http://headlines.nos.nl/forum.php/list_messages/13560. Geraadpleegd op 1 maart 2009.
- NOS. 2009a. *Journalistieke code*.
http://www.nos.nl/assets/ombudsman/ombuds_jcode.html. Geraadpleegd op 25 januari 2009.
- NOS. 2009b. *Over de Redactie. NOS Journaal*.
<http://www.nos.nl/nosjournaal/overderedactie/nosnieuws/index.html>. Geraadpleegd op 25 januari 2009.
- NOS. 2009c. *Statuut*.
http://www.nos.nl/assets/ombudsman/ombuds_statuut.html. Geraadpleegd op 25 januari 2009.
- Nuijten, K.C.M. 2007. *Sensatie in Nederlandse televisienieuws 1980-2004*. Proefschrift. Radboud Universiteit Nijmegen/ Nijmegen Institute for Social Cultural Research.
- Nuijten, K.C.M., Hendriks Vettehen, P.G.J. & Storms, A.A.M.M. 2004. Sensationalisme in het Nederlandse televisienieuws in de periode 1995-2001. *Tijdschrift voor Communicatiewetenschap*, 32 (2), 111-127.

- Omroep. 2009. *Programmeermodel Nederlandse Publieke Omroep (NPO)*.
<http://portal.omroep.nl/nossites?nav=ugxkwCsHjCqBfElCwBdCC>. Geraadpleegd op 28 januari 2009.
- Park, R.E. 1940. News as a Form of Knowledge: A Chapter in the Sociology of Knowledge. *American Journal of Sociology*, 45, 669-686.
- Pearsall, J. 2001. *The Concise Oxford Dictionary*. Phenomenalism, sensationalism. Oxford and New York: Oxford University Press, 1071, 1305.
- Pleij, H. 1998. Televisie als beschavingsinstrument. In: Doorman, M. & Zeeman, M. 1998. *Het scherm der verbeelding*. Amsterdam: Meulenhoff, 76-108.
- Postman, N. 1987. *Amusing Ourselves To Death. Public Discourse in the Age of Showbusiness*. London: Methuen Publishing Ltd.
- Postman, N. & Powers, S. 1992. *How To Watch TV News*. New York: Penguin Books.
- Rinnooy Kan, A., Rutten, P., Bardoel, J., Bozkurt, E., Donk, W. van de, Hollander, C. den, Janssen, D., Luiten, G. & Wackerbarth, C. von.. 2004. *Omzien naar de omroep. Rapport van de visitatiecommissie landelijke publieke omroep*. Hilversum: Drukkerij Onkenhout.
- Roshco, B. 1975. *Newsmaking*. Chicago and London: University of Chicago Press.
- Scrape TV News. March 19th 2009. *Josef Fritzl Ppleads Guilty Before Realizing Prisons Do Not Have Cellars*.
<http://www.scrapetv.com/News/News%20Pages/Everyone%20Else/pages-2/Josef-Fritzel-pleads-guilty-before-realizing-prisons-do-not-have-cellars-Scrape-TV-The-World-on-your-side.html>. Geraadpleegd op 1 juni 2009.
- Servaes, J. & Tonnaer, C. 1992. *De Nieuwsmarkt. Vorm en inhoud van de internationale berichtgeving*. Groningen: Wolters-Noordhoff.
- Slattery, K., Doremus, M. & Marcus, L. 2001. Shifts in Public Affairs Reporting on the Network Evening News: A Move Toward the Sensational. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 45 (2), 290-302.
- Slattery, K. & Hakanen, E.A. 1994. Sensationalism Versus Public Affairs Content of Local TV News: Pennsylvania Revisited. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, Spring, 205-216.
- Teunissen, F. 2005. *Wat is nieuws? Tegenstellingen in de journalistiek*. Amsterdam: Boom Onderwijs.
- Tiggeloven, H. 2005. Met de poten in bluswater en Tranen: Het NOS-Journaal en de branden in Amsterdam (1977) en Volendam (2001). In: Aerts, R. & Vries, de, T (red.). 2005. *Tijdschrift voor Mediageschiedenis*, 8 (2). Amsterdam: Boom Tijdschriften: 95-110.
- Tumber, H. 1992. *New.: A Reader*. Oxford and New York: Oxford University Press.
- Uitzending Gemist. 2009. *NOS Journaal*.
<http://www.uitzendinggemist.nl>. Geraadpleegd op 17 juni 2009.
- Vasterman. 2005. *Mediahype*. Amsterdam: Aksant.
- Vasterman, P. & Aerden, O. 1995. *De context van het nieuws*. Groningen: Wolters-Noordhoff.
- Veen, van, P.A.F & Sijs, van der, N. 1997. *Van Dale Etymologisch Woordenboek. De herkomst van woorden*. Sensatie. Utrecht en Antwerpen: Van Dale Lexicografie, 793.
- Vree, van, F. 2000. Kijkcijfers verdringen journalistieke idealen. In: Fortuyn, W. 2000. *De slag om het nieuws. Tv-nieuws en nieuwe technologie*. Den Haag: Sdu Uitgevers, 19-24.
- Wijffes, H. 2005. De journalistiek van het Journaal. Vijftig jaar televisienieuws in Nederland. In: Aerts, R. & Vries, de, T (red.). 2005. *Tijdschrift voor Mediageschiedenis*, 8 (2). Amsterdam: Boom Tijdschriften: 7-29.

Bijlagen

- I. Codeboek bij meetinstrument voor sensationisme (sterk gebaseerd op Nuijten, 2007), zoals gebruikt in empirisch onderzoek
- II. Transcripten

Bijlage I: Codeboek bij meetinstrument voor sensationisme

Codeerhulp

 # Itemnummer

Het itemnummer bestaat uit het clusternummer gevolgd door het uitzendingnummer op de chronologische plaats van het item binnen het cluster, zoals weergegeven in de *tabellen 4.3, 5.3 en 6.3*.

Codeervoorbeeld: # 1.1 -> Clusternummer 1, 1^e nieuwsuitzending

Een item wordt geacht afgelopen te zijn als:

1. de afbeelding op het achtergrondscherf wijzigt en/of
2. na een reportage teruggegaan wordt naar de studio waar een inleiding gegeven wordt op een nieuwe reportage over een verwant onderwerp. Bij een ‘doorstart’ naar een nieuwe reportage wordt dus een nieuw item geteld. Het eindpunt van het eerste item wordt dan bij de inleiding op de tweede reportage gelegd, ook als de afbeelding op het achtergrondscherf achter de nieuwslezer(es) niet verandert.
3. na een reportage teruggegaan wordt naar de studio. Soms wordt nog een afsluitende opmerking gemaakt, deze wordt nog bij het item gerekend.

Dramatische contexten in het item

D1 Seks

Deze variabele wordt gescoord, wanneer seksuele geaardheid, seksuele handelingen, seksueel misbruik, seksuele abnormaliteiten of andere aan seks en seksualiteit gerelateerde thema's aan de orde komen.

D2 Geweld

Deze variabele wordt gescoord, wanneer een direct door mensen veroorzaakte fysieke of verbale dreiging ten opzichte van een mens onderwerp is van een bepaalde bijdrage of wanneer deze dreiging bij een onderwerp ter sprake of in beeld komt. Ook wanneer reconstructies van het gebeurde met beelden en/of geluid waaruit fysieke of verbale dreiging kan worden afgeleid aanwezig zijn, kan deze variabele worden gescoord. Acties met een gewelddadig karakter die uitsluitend tegen objecten gericht zijn (vandalisme, zie D7) wordt

hier niet gescoord. Let op: van fysieke dreiging ten opzichte van een mens is alléén sprake als de betreffende persoon (nog) in leven is. Het dumpen van een lijk wordt dus niet gescoord als geweldpleging.

D3 Criminaliteit

Deze variabele wordt gescoord wanneer een bijdrage refereert aan het plegen van strafbare feiten – met uitzondering van overtredingen – of deze strafbare feiten als onderwerp heeft. Deze variabele moet in ieder geval gescoord worden als een strafmaat wordt genoemd of gesproken wordt over mogelijke vrijheidsbeperking of alternatieve bestrafing.

D4 Onnatuurlijke levensbeëindiging

Deze variabele wordt gescoord als een bijdrage moord of zelfdoding als onderwerp heeft of daaraan refereert. Alle bijdragen die het via niet volledig natuurlijke weg stoppen van leven (van een ander) of de intentie daartoe als onderwerp hebben, worden gescoord.

D5 Vandalisme

Deze variabele wordt gescoord als een bijdrage een destructieve gebeurtenis die niet specifiek op personen gericht is als onderwerp heeft of hieraan refereert.

D6 Extremisme

Deze variabele mag worden gescoord als een item acties van een als extremistisch, fundamentalistisch of terroristisch gepresenteerde groepering of organisatie als onderwerp heeft of hieraan refereert.

Indicatoren van sensationalisme in het item

Let op: omdat de indicatoren gescoord worden per shot (zie indicator 13), kan binnen een item vaker op een zelfde indicator gescoord worden!

1. Dramatische beelden

Deze indicator wordt gescoord wanneer:

- in het item een shot te zien is van gewelddadig of destructief gedrag. Beelden van vechtpartijen/handgemeen worden ook onder deze factor gescoord;
- in het item een shot te zien is van mensen met een lichamelijk trauma (bijvoorbeeld bloed verlies of verminkte ledematen) of die zich in bed in een ziekenhuisomgeving bevinden;

- een shot te zien is van dode mensen. Deze variabele wordt ook gescoord wanneer ontbindende lichamen/skeletten of skeletresten worden getoond of wanneer grafkisten, urnen, lijkwagens, begraafplaatsen, crematoria of dekens over dode lichamen te zien zijn;
- in een shot vuur te zien is (met uitzondering van vuur uit de bovenkant van schoorstenen). Let op: rook is geen vuur. Er moeten vlammen te zien zijn. Deze factor wordt ook gescoord wanneer een shot te zien is van de gevolgen van brand. Hierbij kan gedacht worden aan verwoeste, nasmeulende of afgebrande gebouwen;
- in een shot de achtervolging van een persoon of object te zien is. Let op: de camera moet de/het achtervolgde hierbij van achteren benaderen.

2. Dramatisch geluid

Deze indicator wordt gescoord wanneer in een shot (groepen) mensen gillend, huilend of schreeuwend te horen zijn (en in beeld verschijnen).

3. Ooggetuigencamera

Deze variabele wordt gescoord als:

- het beeld binnen een shot voor meer dan drie opeenvolgende seconden instabiel is. Hiervan is bijvoorbeeld sprake als de cameraman het tijdens het filmen op een lopen moet zetten;
- het beeld in het geheim is opgenomen met een verborgen camera. Let op: middels een tekstbalk moet expliciet vermeld zijn dat het gaat om verborgen camerabeelden. Bij items over Joran van der Sloot wordt op deze variabele alleen gescoord als de jongen zelf in beeld is.

4. Burger aan het woord

Onder (betrokken) burgers vallen ‘gewone’ personen die:

- bij een bepaald thema of onderwerp betrokken zijn en niet alleen maar omdat ze toevallig passant zijn en/of;
- bij naam worden genoemd (*Journal*-tekstbalk telt ook).

Codeervoorbeeld: Man die gezien heeft dat Joran van der Sloot zijn witte sportschoenen in het riool heeft gegooid.

Let op: passanten vallen ook onder deze indicator. De passant komt bijvoorbeeld voor in de vorm van straatinterviews. Onder passanten vallen alle personen die als passant in het item zijn opgenomen. Het gaat om mensen die:

- geen inleiding/naam krijgen;

- die niet aan het onderwerp van het item gerelateerd zijn door een specifieke beleving/ervaring.

5. Expert spreekt

Onder experts vallen alle personen die aan het woord komen vanwege specifieke kennis (uit professionele ervaring of onderzoek). Met uitzondering van woordvoerders in leger/politie-uniform vormen experts ook personen die gepresenteerd worden als horende bij een groep mensen die op projectbasis expertise ontwikkelt omtrent een specifiek onderwerp of thema.

6. Personaliseren

Deze indicator wordt gescoord wanneer:

- een persoon die in het item aan het woord komt over zijn/haar privé-situatie vertelt en/of;
- een persoon die in het item aan het woord komt gefilmd wordt in een omgeving met een privé-karakter.

7. Close-up

Deze indicator wordt gescoord wanneer in het item een shot te zien is waarbij alleen het hoofd in beeld is. Deze factor wordt tevens gescoord wanneer in het item een shot te zien is waarbij een onderdeel van het menselijk lichaam of van een voorwerp groot in beeld is. Let op: het gaat hierbij om een stilstaand beeld. Er vindt geen glijdende beweging plaats; in dat geval wordt ingezoomd (zie factor 14).

8. Uitgesproken emoties

Deze indicator wordt gescoord wanneer in het item door woordkeuze wordt gerefereerd aan:

- angst of bangheid. Terminologie: angst, angstigheid, vrees, bevreesdheid, bangheid;
- boosheid/woede/agressie. Terminologie: haat, woede, agressie, boos*, furieus, kwaad, pissig, nijdig, witheet;
- verdriet/verslagenheid. Terminologie: verdriet*, treur*, ontdaan, teneergeslagen*, depressief, in de put.
- blijheid/euforie. Terminologie: vreugde*, blijdschap, blij*, uitgelaten, vrolijk*, opgetogen*.

(* = ieder achtervoegsel mogelijk)

9. Cameraperspectief

Deze indicator wordt iedere keer gescoord wanneer een persoon niet van voor of achter wordt gefilmd maar van boven- of onderaf.

10. Dramatiserende montagetechnieken

Als in het item behalve cameratechnieken andere technieken zijn gebruikt om personen of objecten op een levendige manier in beeld te brengen, is in de studio gebruik gemaakt van dramatiserende montagetechnieken. Deze indicator wordt iedere keer gescoord als:

- bij een shotwisseling beelden in elkaar overgaan (dissolve);
- een beeld 'op zwart gaat' bij een shotwisseling (fade-out);
- een beeld 'uit het zwart komt' bij een shotwisseling (fade-in);
- een beeld vertraagd wordt afgespeeld (slowmotion);
- beelden en geluiden worden herhaald.

11. Toegevoegde muziek

Deze indicator wordt gescoord als in het item:

- (achtergrond) muziek klinkt. Ook wanneer muziek klinkt die samenhangt met de beeldinhoud. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan muziek uit een voorbijrijdende auto;
- geluiden hoorbaar zijn die niet samenhangen met de beeldinhoud. Hierbij kan gedacht worden aan computergeluiden die hoorbaar zijn bij het verschijnen van een tekst met bullets.

12. Itemlengte

Lengte van item = eindtijdstip min starttijdstip in minuten. Bij het starttijdstip wordt uitgegaan van het moment waarop de nieuwslezer(es) in de studio begint aan de inleiding op het item. Let op: wanneer in de aankondiging wordt gerefereerd aan het item, wordt dit niet gerekend binnen de lengte van het item.

13. Shotlengte

Het tempo van shotwisselingen wordt vastgesteld door de itemlengte te delen door het aantal shots. Iedere keer als in de beelden geknipt is, wordt een nieuw shot geteld. Het aantal shots is gelijk aan het aantal keer knippen + 1.

14. Inzoomen

Deze indicator wordt gescoord wanneer in het item sprake is van een shot waarin het beeld aan het begin een groter geheel laat zien dan het beeld aan het eind. Het vergroten van het beeld verloopt glijdend.

15. Uitzoomen

Deze indicator wordt gescoord wanneer in het item sprake is van een shot waarin het beeld aan het begin een kleiner geheel laat zien dan het beeld aan het eind. Het verkleinen van het beeld verloopt glijdend.

16. Opgenomen in aankondiging

Deze indicator wordt gescoord als in de aankondiging van de *Journal*-uitzending verwezen wordt naar het item. Let op: deze variabele kan alleen gescoord worden bij items uit het *Achtuurjournal*. De *Journals* van 09:00 uur en 13:00 uur hebben geen ‘teasers’.

Omdat aankondigingen van items verderop in de uitzending niet gerekend worden binnen de itemlengte (zie indicator 12), worden zij niet gescoord op indicatoren voor sensationisme.

17. Opening van het *Journal*

Deze indicator wordt gescoord als het item als eerste wordt behandeld in de *Journal*-uitzending. Let op: in de *Journals* van 13:00 uur wordt ook sportnieuws behandeld. Hiervoor zit een speciale sportverslaggever in de studio. Alvorens de presentator van het *Journal* overgaat tot het behandelen van binnen- en buitenlandnieuws, krijgt de sportverslaggever (vaak) kort de gelegenheid om het sportnieuws aan te kondigen. In dit geval geldt dat het eerst behandelde item na de aankondiging van het sportnieuws wordt gescoord als ‘opening van het *Journal*’.

Bijlage II: Transcripten

(Voor een toelichting van de codering bij de transcripten, zie Bijlage I.)

Items over Joran van der Sloot

Item # 1.1 Donderdag 31 januari 2008 – 20:00 uur *Journal*

D3, D4

	Aankondiging NOS <i>Journal</i> . Direct na het tonen van het logo van het NOS <i>Journal</i> wordt een portretfoto van Natalee Holloway getoond.		Direct na openingstune vervolgt de presentator: Nieuwe aanwijzingen in zaak Natalee Holloway.	16
00:00	<p>Presentator in medium shot, aan tafel met papieren.</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: RIK VAN DE WESTELAKEN</p> <p>Zodra de presentator 'Natalee Holloway' noemt, verschijnt haar portretfoto op een achtergrondscherf.</p>		<p>Presentator: Goedenavond. Het Openbaar Ministerie op Aruba onderzoekt nieuwe aanwijzingen in de zaak Natalee Holloway. De informatie komt van misdaadverslaggever Peter R. de Vries. Hij zegt dat hij de zaak heeft opgelost, ondermeer doordat hij enkele dagen lang een verborgen camera heeft ingezet op Aruba. De Vries maakt aanstaande zondag meer bekend over z'n bevindingen in zijn eigen programma. Het Openbaar Ministerie op Aruba wil alleen maar kwijt dat de informatie in belangrijke mate kan bijdragen aan de oplossing van het mysterie rond de verdwijning van het Amerikaanse meisje. Volgens De Vries staat in ieder geval vast dat Natalee Holloway dood is. De misdaadverslaggever laat in het midden of de Nederlander Joran van der Sloot opnieuw moet worden aangemerkt als belangrijkste verdachte. Zojuist had verslaggever Kees van Dam een gesprek met Peter R. de Vries.</p>	17
00:53	<p>Medium close-up van Peter R. de Vries. Op de achtergrond is de hal van een modern en sjiek gebouw te zien (aan het plafond hangt een kroonluchter en De Vries staat naast een roestvrijstalen trap).</p> <p>Zodra De Vries begint ('Wij gaan...') is onder in beeld een hand te zien met daarin een microfoon, voorzien van het NOS logo.</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: PETER R. DE VRIES misdadverslaggever</p>		<p>Interviewer: Meneer De Vries, u komt zondag met een speciale uitzending over de verdwijning van Natalee Holloway. Wat gaat u melden?</p> <p>Peter R. de Vries: Wij gaan de oplossing van de zaak presenteren in een twee uur durende special. En dat zijn de bevindingen van een operatie die maandenlang heeft gelopen, waarbij we ook de verborgen camera hebben ingezet en waarvoor we ook naar Aruba zijn geweest. Ik ben daar eigenlijk net van terug.</p> <p>Interviewer: Gaat u ook een dader aanwijzen?</p> <p>Peter R. de Vries: Wij gaan heel duidelijk maken wie verantwoordelijk is voor de verdwijning van Natalee, ja.</p>	

			<p>Interviewer: Is dat Joran van der Sloot, de hoofdverdachte?</p> <p>Peter R. de Vries: Ik ga op dit moment niemand beschuldigen of vrijpleiten. Ik laat dat in het midden. Zondag wordt alles gepresenteerd.</p> <p>Interviewer: U zegt verdwijning. Je zou zeggen dat als er een dader is, of een mogelijke dader, of een verantwoordelijke, dan is er ook iemand dood. Is Natalee Holloway overleden?</p> <p>Peter R. de Vries: Natalee leeft niet meer, dat is juist.</p> <p>Interviewer: De familie, weet die dat al?</p> <p>Peter R. de Vries: Ja, de familie weet dat. De moeder van Natalee is vanmorgen door mij op Schiphol opgehaald. Ik heb haar verzocht om over te komen naar Nederland en die heb ik vanmiddag uitvoerig ingelicht.</p> <p>Interviewer: Na 2,5 jaar duidelijkheid voor die moeder. Hoe heeft ze gereageerd?</p> <p>Peter R. de Vries: Ja, dat was natuurlijk heel emotioneel. Dit was wel wat ze verwachtte maar als je het dan te horen krijgt, als je weet dat het definitief is, dan is dat natuurlijk toch heel hard.</p> <p>Interviewer: U heeft die informatie doorgegeven aan het OM op Aruba. Wat voor aanwijzingen zijn dat?</p> <p>Peter R. de Vries: Ik heb het OM op Aruba deelgenoot gemaakt van wat wij hebben gedaan en daar hebben ze met heel veel belangstelling – ik mag ook wel zeggen met blijdschap – kennis van genomen. Zij zijn een onderzoek begonnen daarnaar en zij moeten verder voor zichzelf spreken.</p>	
02:34	Presentator in medium shot, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is op een scherm de portretfoto van Natalee Holloway te zien.		Presentator: De kwestie wordt ook in Amerika door alle media op de voet gevolgd. Op de verschillende websites is het nieuws dat de Nederlandse misdaadverslaggever de oplossing in de zaak zou hebben gevonden het belangrijkste nieuws.	
02:38	Zodra de presentator 'verschillende websites' noemt, wordt het hele beeld gevuld met de homepage van een website waarop wederom de portretfoto van Natalee Holloway te zien is. Dit beeld verspringt twee keer in beelden van andere websites met diverse foto's van het meisje.			
02:40				
02:47	Totaal shot van presentator aan tafel met gast.		Presentator: En bij mij aangeschoven is verslaggever Lex Runderkamp. Ja, Lex, een verrassende wending. Peter R. de Vries wil niet zeggen of het bewijs tegen Joran van der Sloot is	
02:52	Medium close-up van gast zodra			

	<p>presentator zegt: 'Peter R. de Vries wil niet...'</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: LEX RUNDERKAMP</p>		<p>gericht. Wat weet jij?</p> <p>Verslaggever: Nou, ja, de afgelopen twee uur, voor zover ik het heb kunnen pijlen bij justitie in Nederland, is absoluut de 'usual suspect', de gebruikelijke verdachte, Joran van der Sloot en twee Surinaamse jongens die altijd in de kijker hebben gestaan. Dat zijn degene op wie ook nu weer gefocust wordt. Het verhaal wat ik begrijp van Peter R., focust zich op het moment op het strand dat Natalee en Joran van der Sloot samen zijn geweest. Vanaf dat moment lopen alle verhalen uiteen over wat er toen gebeurd zou zijn. En ik begrijp dat hij nu, onder andere met die camera's, heeft kunnen vaststellen wat de gang der dingen is geweest.</p>	
03:36	<p>Medium close-up van presentator zodra hij vraagt: 'Ja, hoe ...' Direct gevolgd door een medium close-up van tafelgast.</p>		<p>Presentator: Ja, hoe hard zijn de bewijzen van Peter R., denk je?</p> <p>Verslaggever: Nou, ik neem aan dat hij zéér overtuigend materiaal levert anders komt justitie niet zó in beweging. Máár, het lichaam is niet gevonden, heb ik net een paar minuten geleden kunnen vernemen. Er is geen lichaam van Natalee Holloway en er zijn géén arrestaties verricht. De Amerikaanse media beginnen al te melden – we zagen net de websites – dat er weer mensen zijn aangehouden. Ik begrijp een paar minuten geleden, er zijn géén arrestaties verricht. De advocaat van Joran van der Sloot op Aruba hebben we ook net nog even gesproken, weet ook nog van niks, dus het is echt allemaal wachten tot zondagavond, tot die ongetwijfeld kijkcijferkanon naast <i>Boer Zoekt Vrouw</i> op diezelfde avond.</p>	
04:17			<p>Presentator: Dankjewel, Lex Runderkamp.</p>	

Item # 1.2 Vrijdag 1 februari 2008 – 09:00 uur *Journal*

D3, D4

00:00	<p>Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden.</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: JEROEN TJEPKEMA</p> <p>Zodra de presentator de woorden 'bij elkaar' uitspreekt, verschijnt op een achtergrondschermbild, de portretfoto van Natalee Holloway.</p>		<p>Presentator: Goedemorgen. De top van justitie op Aruba is voor spoedoverleg bij elkaar geweest in verband met de jongste ontwikkelingen in de zaak Natalee Holloway. Gisteren maakte misdaadjournalist Peter R. de Vries bekend dat hij de zaak rond de verdwijning van het Amerikaanse meisje heeft opgelost. De Vries wil verder weinig kwijt. Zondagavond zal volgens hem in zijn eigen tv-programma alles duidelijk worden.</p>	17

00:21	Tegen een zwarte achtergrond wordt de portretfoto van Natalee Holloway getoond. Zodra de commentator de woorden 'is niet' uitspreekt, wordt verder ingezoomd op de foto.	14	<p>Commentator: Het lichaam van Natalee Holloway is niet gevonden, melden justitiebronnen. Ook is er geen keiharde bekentenis van Joran van der Sloot. De Vries heeft wel heimelijk opnames gemaakt waarop Van der Sloot onbekende details geeft over wat er is gebeurd nadat Natalee en Joran 's avonds op het strand van Aruba waren aangekomen. Voor justitie zijn dat nieuwe aanwijzingen. Maar wat De Vries precies heeft ontdekt, dat houdt hij nog voor zich.</p>	
00:27	Zodra de commentator de woorden 'keiharde bekentenis' uitspreekt, verspringt het beeld in een set bewegende beelden waarin te zien is dat Joran van der Sloot geboeid en onder begeleiding een overheidsgebouw uitloopt en in een politieauto stapt. Op dit moment wordt extra ingezoomd op de jongen.	14		
00:33	Zodra de commentator de woorden 'waarop Van der Sloot' uitspreekt, wordt een uitzoom van een beeld getoond, waarin een duinlandschap met een vuurtoren te zien is. Er wordt verder uitgezoomd en als de commentator de woorden 'op het strand' uitspreekt, zijn ook de zee en een rij rieten parasols en ligstoelen in beeld.	15		
00:40	Wanneer de commentator de woorden 'Voor justitie' uitspreekt, is een close-up zichtbaar van een hand met daarin een flyer, getiteld 'DESAPARECIDA' en daaronder foto's van het vermiste meisje. Vervolgens wordt via een tilt shot, het gezicht van de vrouw met de flyer in close-up genomen. De vrouw spreekt in een walkietalkie, waaruit kan worden opgemaakt dat zij mogelijk meewerkt aan de zoekactie naar Natalee Holloway.	7		
		7		
00:46	<p>Medium close-up van Peter R. de Vries. Op de achtergrond is de hal van een modern en sjiek gebouw te zien (aan het plafond hangt een kroonluchter en De Vries staat naast een roestvrijstalen trap).</p> <p>Onderaan in beeld is een microfoon zichtbaar, voorzien van het NOS logo.</p> <p><i>Journal-tekstbalk:</i> PETER R. DE VRIES misdaadverslaggever</p>		<p>Peter R. de Vries: Wij gaan de oplossing van de zaak presenteren in een twee uur durende special. En dat zijn de bevindingen van een operatie die maandenlang heeft gelopen, waarbij we ook de verborgen camera hebben ingezet en waarvoor we ook naar Aruba zijn geweest. Ik ben daar eigenlijk net van terug.</p> <p>Interviewer: Gaat u ook een dader aanwijzen?</p> <p>Peter R. de Vries: Wij gaan heel duidelijk maken wie verantwoordelijk is voor de verdwijning van Natalee, ja.</p> <p>Interviewer: Is dat Joran van der Sloot, de hoofdverdachte?</p> <p>Peter R. de Vries: Ik ga op dit moment niemand beschuldigen of vrijpleiten. Ik laat dat in het midden. Zondag wordt alles gepresenteerd.</p>	
01:19	Een stilstaand beeld van een ondergaande zon en het silhouet van Peter R. de Vries die door de branding loopt. Uitgaande		<p>Voice-over met achtergrondmuziek: "Peter R. de Vries, misdaadverslaggever..." {zachter wordend tot niet hoorbaar} Synchron</p>	11

	<p>van de voice-over en de tekst die op de voorgrond staat, betreft dit het aankondigingsbeeld van de twee uren durende special die op zondag zal worden uitgezonden. Door het enigszins vage/transparante beeld heen, wordt ingezoomd op het portret van Natalee Holloway.</p> <p>Tekst: Peter R. de Vries, Misdaadverslaggever, Zondag 21:30, logo SBS6.</p>	10 14	<p>hieraan is de stem van de commentator hoorbaar: De advocaat van Joran van der Sloot is sceptisch over de onthullingen van De Vries.</p>	
01:23	<p>Medium close-up van een vrouw die in een drukke straat lijkt te staan. Op de achtergrond zijn mensen in beweging, rijden auto's en zijn verlichte winkels te zien. Doordat het schemerig is, is het vroeg in de ochtend of vroeg in de avond.</p> <p>Ondertiteling: Het is heel frustrerend omdat ze steeds beweren nieuw bewijs te hebben, terwijl ze dat nooit hebben. Deze 18-jarige jongen heeft 'n leven, familie, een studie om af te ronden. Maar hij kan niet verder, omdat ze steeds met onzinnige beschuldigingen komen. Er is geen bewijs. Hij heeft niets te maken met de verdwijning van Natalee Holloway.</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: ROSEMARIE ARNOLD (ADVOCAAT)</p>		<p>Advocaat Joran van der Sloot: It's very frustrating because they constantly claim to have new evidence but they end up haven't anything. I mean this eighteen years old boy has a life, and he has a family, and he has studies to finish, and he can't go on with his life because they keep coming up with these nonsense allegations that they have new evidence. But there is no new evidence. He hasn't have anything to do with the disappearance of Natalee Holloway, so there isn't going to be any evidence that he does.</p>	
01:47	<p>Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Op de achtergrond een scherm met daarop op de portretfoto van Natalee Holloway.</p>		<p>Presentator: Correspondent Miriam Sluis vertelt hoe justitie op Aruba heeft gereageerd op de onthullingen van Peter R. de Vries.</p>	
01:55	<p>Een gecomputeriseerde blauwe kaart van de Caribische Zee met daarop het eiland Aruba rood gekleurd. De linker helft van het beeld wordt gevuld met een foto van correspondent Miriam Sluis.</p> <p>Tekst: Zaak-Holloway, Aruba.</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: MIRIAM SLUIS</p>		<p>Verslaggeefster: De zaak is hier eind vorig jaar geseponneerd. Toen heeft het Arubaans ministerie ook de strafrechtelijke vervolging van Joran van der Sloot en zijn medeverdachten, de broers K., gestaakt. Maar het politieonderzoek is wel doorgegaan. Peter R. de Vries heeft onlangs zijn nieuwe bevindingen aan het Arubaanse Openbaar Ministerie voorgelegd. Zij hebben gisteren laten weten dat de nieuwe aanwijzingen in belangrijke mate kán bijdragen aan de oplossing maar ze zijn in eerste instantie nog bezig met het bepalen van de waarde en betrouwbaarheid van die informatie. Dus het geluid op Aruba is dus wel een stuk onderkoelder dan in Nederland.</p>	
02:06	<p>Zodra de verslaggeefster de woorden 'Maar het' uitspreekt, wordt overgegaan op een beeld waarin is ingezoomd op een witte poster aan de zijkant van een strandtent. Op de poster staan foto's van Natalee Holloway, bijgestaan door telefoonnummers, een korte tekst en in rood de schreeuwende kop 'MISSING'.</p>	14	<p>Peter R. de Vries zegt dat hij de zaak heeft opgelost maar het Arubaanse OM is nog aan het kijken hoe waardevol en betrouwbaar die aanwijzingen eigenlijk zijn. In die zin is er ook nog geen sprake van nieuwe aanhoudingen. Alhoewel ook die er in de komende dagen wel kunnen komen.</p>	
02:09	<p>Het beeld verspringt daarna in een close-up van een poster met daarop andere foto's van het vermiste meisje en de titel: 'DESAPARECIDA'. Wanneer</p>	7		
02:11	<p>wordt uitgezoomd, blijkt dat de poster op het dashboard van een politieauto ligt. De</p>	15		

02:16	<p>politieauto begint te rijden en rijdt uit beeld. Direct volgt een beeld van een aankomende politieauto waarin Joran van der Sloot op de achterbank zit. Door het openstaande raampje is de jongen duidelijk zichtbaar. De politieauto rijdt een binnenplaats op, waar nog meer politieauto's staan. Nadat politieagenten – compleet met wapenuitrusting – de hekken van de binnenplaats hebben afgesloten, wordt Joran van der Sloot door de spijlen van het hek verder gefilmd. Te zien is hoe hij vanuit de politieauto een bewaakt gebouw wordt ingeleid.</p>			
02:31	<p>Zodra de verslaggeefster de naam 'Peter R. de Vries' noemt, verandert het beeld weer in de gecomputeriseerde blauwe kaart van de Caribische Zee met daarop het eiland Aruba rood gekleurd. De linker helft van het beeld wordt gevuld met een foto van correspondent Miriam Sluis.</p> <p>Tekst: Zaak-Holloway, Aruba.</p>			
02:47	<p><i>Journal</i>-tekstbalk: MIRIAM SLUIS</p>			

Item # 1.3 Vrijdag 1 februari 2008 – 13:00 uur *Journal*

D3, D4

00:00	<p>Medium shot van presentator en gast, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden.</p>		<p>Presentator: Goedemiddag, het NOS <i>Journal</i> van één uur, met daarin de Amerikaanse advocaat van Joran van der Sloot, die zegt dat zijn cliënt niet bang hoeft te zijn voor de onthullingen van Peter R. de Vries. En er is sportnieuws, Henry Schut?</p>	8
00:13	<p>Zodra de presentator de woorden 'er is' uitsprekt, gaat het beeld over in een medium close-up van de tafelgast.</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: HENRY SCHUT</p>		<p>Sportverslaggever: Ja, en het sportnieuws gaat over Alonso en Afonso. Ze hebben allebei een nieuwe ploeg. De één is officieel gepresenteerd en de ander moet daar nog even op wachten.</p>	
00:22	<p>Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden. Op een scherm wordt de portretfoto van Natalee Holloway getoond.</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: HERMAN VAN DER ZANDT</p>		<p>Presentator: Joran van der Sloot heeft niets te vrezen voor de onthullingen die misdaadverslaggever Peter R. de Vries zegt te gaan doen over de zaak Natalee Holloway. Dat heeft één van de advocaten van Van der Sloot gisterenavond gezegd in een uitzending van de nieuwszender <i>FOX NEWS</i>. Joe Tacopina zegt dat het Openbaar Ministerie op Aruba in het materiaal van Peter R. de Vries géén aanleiding ziet om de zaak-Holloway te heropenen.</p>	17 8
00:46	<p>Tegen een zwarte achtergrond wordt de portretfoto van Natalee Holloway</p>		<p>Commentator: Volgens justitiebronnen is het lichaam van Natalee níet gevonden. Ook is er</p>	

<p>00:50</p> <p>00:54</p> <p>01:02</p>	<p>getoond. Zodra de commentator begint te spreken, wordt verder ingezoomd op de foto.</p> <p>Zodra de commentator de woorden 'Ook is' uitsprekt, verspringt het beeld in een set bewegende beelden waarin te zien is dat Joran van der Sloot geboeid en onder begeleiding een overheidsgebouw uitloopt en in een politieauto stapt. Op dit moment wordt extra ingezoomd op de jongen.</p> <p>Zodra de commentator de woorden 'liet zijn' uitsprekt, worden beelden getoond van de moeder van Natalee Holloway die samen met een man een vliegtuighal komt uitlopen. Uit de luchtige kleding, het wegdek en de nummerplaten op de auto's, kan worden afgeleid dat het hier om het vliegveld op Aruba zal gaan.</p> <p>Wanneer de commentator de woorden 'tot woede' uitsprekt, wordt een close-up van de portretfoto van Natalee Holloway getoond.</p>	<p>14</p> <p>14</p> <p>7</p>	<p>geen keiharde bekentenis van Joran van der Sloot. De Vries liet zijn uitzending al wel aan de moeder van Natalee zien en aan het Arubaanse OM, dat voorlopig net zo weinig zegt als De Vries, tot woede van de advocaat van Joran.</p>	<p>8</p>
<p>01:03</p> <p>01:25</p> <p>01:32</p>	<p>Medium close-up van een vrouw die in een drukke straat lijkt te staan. Op de achtergrond zijn mensen in beweging, rijden auto's en zijn verlichte winkels te zien. Doordat het schemerig is, is het vroeg in de ochtend of vroeg in de avond. Een politieauto rijdt langzaam voorbij, rijdt vervolgens langzaam achteruit en houdt stil achter de vrouw.</p> <p>Ondertiteling: Deze mensen gedragen zich als clowns. De Vries zegt dat hij een bekentenis heeft die de zaak zal oplossen. Als dat waar is, is het wel zo beleefd van justitie om te wachten tot na de uitzending van zijn programma, voor ze de zaak heropenen of de rest van de wereld vertellen dat de zaak is opgelost.</p> <p><i>Journal-tekstbalk:</i> ROSEMARIE ARNOLD (ADVOCaat)</p> <p>Wanneer de advocaat van Van der Sloot eindigt met 'solved', wordt overgegaan in een medium close-up van Peter R. de Vries die door een gang loopt waarin een rek met colbertjes staat. De camera beweegt mee en een kleedruimte vol persmensen met microfoons en camera's wordt zichtbaar.</p> <p>Medium close-up van een vrouw die in een drukke straat lijkt te staan. Op de achtergrond zijn mensen in beweging,</p>		<p>Advocaat Joran van der Sloot: I think these guys are acting like circus clowns. I think that De Vries is saying that he has a confession that is going to solve the case. And if that's so, then it is very polite of the prosecutor to wait until after his show airs on Sunday, before he reopens the case or announces to the rest of us in the world, that the case is solved.</p> <p>Commenator: En zo stellig als De Vries beweert te zijn de zaak te hebben opgelost, zo stellig ontkent de advocaat de betrokkenheid van Joran.</p> <p>Advocaat Joran van der Sloot: There is no new evidence. He hasn't have anything to do with the disappearance of Natalee Holloway, so there</p>	

	rijden auto's en zijn verlichte winkels te zien. Doordat het schemerig is, is het vroeg in de ochtend of vroeg in de avond. Ondertiteling: Er is geen nieuw bewijs. Hij heeft niets te maken met de verdwijning van Natalee Holloway. Dus kan er nooit nieuw bewijs zijn.		isn't gone a be any evidence that he does.	
01:39 1:42	Een stilstaand beeld van een ondergaande zon en het silhouet van Peter R. de Vries die door de branding loopt. Uitgaande van de voice-over en de tekst die op de voorgrond staat, betreft dit het aankondigingsbeeld van de twee uur durende special die op zondag zal worden uitgezonden. Door het enigszins vage/transparante beeld heen, wordt ingezoomd op het portret van Natalee Holloway. Tekst: Peter R. de Vries, Misdaadverslaggever, Zondag 21:30, logo SBS6.	10 14	Voice-over met achtergrondmuziek: "Peter R. de Vries, misdaadverslaggever..." {zachter wordend tot niet hoorbaar} Synchroon hieraan is de stem van de commentator hoorbaar: Het wachten is dus voorlopig op zondag.	11

Item # 1.4 Vrijdag 1 februari 2008 – 20:00 uur *Journal*

D1, D3, D4

00:00	Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Als hij de woorden 'heeft het' uitspreekt, verschijnt op een scherm links in beeld de portretfoto van Natalee Holloway. <i>Journal</i> -tekstbalk: RIK VAN DE WESTELAKEN		Presentator: Goedenavond. Het Openbaar Ministerie op Aruba heeft het onderzoek naar Joran van der Sloot en zijn rol in de verdwijning van de Amerikaanse Natalee Holloway officieel heropend. Misdaadverslaggever Peter R. de Vries heeft z'n video- en geluidsopnames, waarop Van der Sloot details prijs geeft over de verdwijning van de Amerikaanse scholiere, aan justitie op Aruba gegeven. Maar volgens z'n Amerikaanse advocaat heeft Joran van der Sloot niets te vrezen van de komende onthullingen.	17 8
00:27	Medium close-up van Peter R. de Vries die door een gang loopt waarin een rek met colbertjes staat. De camera beweegt mee en een kleedruimte vol persmensen met microfoons en camera's wordt zichtbaar. <i>Journal</i> -tekstbalk: verslag: LEX RUNDERKAMP		Commentator: Er is veel speculatie en verwarring na de aankondiging van Peter R. de Vries dat hij zondag met de oplossing komt van de kwestie-Holloway. Het Openbaar Ministerie kent de onthulling maar komt niet in actie. Ook de moeder van het verdwenen tienermeisje kent de onthulling en zij is gevraagd om tot zondag te zwijgen. Eén van de advocaten van de familie Van der Sloot heeft kritiek op het Openbaar Ministerie.	
00:37	Wanneer de commentator de woorden 'Het Openbaar Ministerie' uitspreekt, wordt een close-up van de portretfoto van	7		
00:39	Natalee Holloway getoond. Zodra de commentator de woorden 'maar komt' uitspreekt, is een close-up zichtbaar van	7		

00:42	een hand met daarin een flyer, getiteld 'DESAPARECIDA' en daaronder foto's van het vermiste meisje. Vervolgens wordt via een tilt shot, het gezicht van de vrouw met de flyer in close-up genomen.	7		
00:47	De vrouw spreekt in een walkietalkie, waaruit kan worden opgemaakt dat zij mogelijk meewerkt aan de zoekactie naar Natalee Holloway. Als de commentator de woorden 'ook de' uitspreekt, worden beelden getoond van de moeder van Natalee Holloway die samen met een man een vliegtuighal komt uitlopen. Uit de luchtige kleding, het wegdek en de nummerplaten op de auto's, kan worden afgeleid dat het hier om het vliegveld op Aruba zal gaan. Direct als de commentator de woorden 'Eén van de' uitspreekt, wordt overgegaan op beelden waarin te zien is dat Joran van der Sloot geboeid en onder begeleiding een overheidsgebouw uitloopt en in een politieauto stapt. Op dit moment wordt extra ingezoomd op de jongen.	14		
00:53	Medium close-up van een vrouw die in een drukke straat lijkt te staan. Op de achtergrond zijn mensen in beweging, rijden auto's en zijn verlichte winkels te zien. Doordat het schemerig is, is het vroeg in de ochtend of vroeg in de avond. Een politieauto rijdt langzaam voorbij, rijdt vervolgens langzaam achteruit en houdt stil achter de vrouw. Ondertiteling: Deze mensen gedragen zich als clowns. De Vries zegt dat hij een bekentenis heeft die de zaak zal oplossen. Als dat waar is, is het wel zo beleefd van justitie om te wachten tot na de uitzending van zijn programma, voor ze de zaak heropenen of de rest van de wereld vertellen dat de zaak is opgelost. <i>Journal-tekstbalk:</i> ROSEMARIE ARNOLD (ADVOCAAT)		Advocaat Joran van der Sloot: I think these guys are acting like circus clowns. I think that De Vries is saying that he has a confession that is going to solve the case. And if that's so, than it is very polite of the prosecutor to wait until after his show airs on Sunday, before he reopens the case or announces to the rest of us in the world, that the case is solved.	5
01:13	Het beeld van een aankomende politieauto waarin Joran van der Sloot op de achterbank zit. Door het openstaande raampje is de jongen duidelijk zichtbaar. De politieauto rijdt een binnenplaats op, waar nog meer politieauto's staan. Politieagenten – compleet met wapenuitrusting – sluiten de hekken van de binnenplaats.		Commentator: En zo stellig als De Vries beweert te zijn de zaak te hebben opgelost, zo stellig ontkent de advocaat de betrokkenheid van Joran.	
01:20	Medium close-up van een vrouw die in een drukke straat lijkt te staan. Op de achtergrond zijn mensen in beweging, rijden auto's en zijn verlichte winkels te		Advocaat Joran van der Sloot: There is no new evidence. He hasn't have anything to do with the disappearance of Natalee Holloway, so there isn't gone a be any evidence that he does.	5

	zien. Doordat het schemerig is, is het vroeg in de ochtend of vroeg in de avond. Ondertiteling: Er is geen nieuw bewijs. Hij heeft niets te maken met de verdwijning van Natalee Holloway. Dus kan er nooit nieuw bewijs zijn.			
01:27 01:33 01:35 01:38 01:41	Medium close-up van Joran van der Sloot in een fragment uit <i>Pauw & Witteman</i> . Een deel van het decor van het actualiteitenprogramma is zichtbaar op de achtergrond. Zodra de commentator de naam 'Peter R. de Vries' noemt, verschijnt een medium close-up van Peter R. de Vries in een fragment uit <i>Pauw & Witteman</i> . Een deel van het decor van het actualiteitenprogramma is zichtbaar op de achtergrond. Wanneer de commentator het woord 'justitiebronnen' uitspreekt, wordt overgegaan op een beeld waarin een witte poster aan de zijkant van een strandtent is te zien. Op de poster staan foto's van Natalee Holloway, bijgestaan door telefoonnummers, een korte tekst en in rood de schreeuwende kop 'MISSING'. Bij de woorden 'cruciale informatie' verspringt het beeld in een close-up van de poster. Bij de het uitspreken van de afkorting 'OM' verschijnen beelden waarin mannen in donkerblauwe korte broeken en witte polo's op quads over het strand rijden. Ze kijken druk om zich heen en lijken ergens naar op zoek. Zodra de commentator het woord 'tegen' uitspreekt, is een blauwe achtergrond zichtbaar. Tegen deze gecomputeriseerde achtergrond is een webpagina te zien met daarop een foto van Peter R. de Vries en de heading: 'de Vries crimereporter'. Tekst: "Dit is het essentiële onderdeel dat we nog misten in ons onderzoek. We hadden zelf ook al bedacht dat dit een erg voor de hand liggende reeks van gebeurtenissen was, maar we hadden er niet genoeg bewijzen voor. Dit lijkt de 'slagroom op de taart' te zijn." <i>Journal-tekstbalk:</i> bron: vkmag.com	7	{Op de achtergrond is zacht de stem van Joran van der Sloot te horen maar er kan niet duidelijk worden onderscheiden wat hij zegt.} Commentator: Joran van der Sloot heeft enkele maanden lang gesproken met een vriend die voor Peter R. de Vries stiekem alles opnam met een verborgen camera. Justitiebronnen zeggen dat het geen bekentenis bevat maar wel cruciale informatie die de zaak oplost. Het OM bevestigt dat de hoofdofficier van justitie op Aruba tegen De Vries heeft gezegd: Voice-over {andere verslaggever}: Dit is het essentiële onderdeel dat we nog misten in ons onderzoek. We hadden zelf ook al bedacht dat dit een erg voor de hand liggende reeks van gebeurtenissen was, maar we hadden er niet genoeg bewijzen voor. Dit lijkt de slagroom op de taart te zijn.	
01:58 02:08	Vanuit een extreme close-up van de ogen, neus en mond van Joran van der Sloot, wordt uitgezoomd op een foto waarop hij in een rokerige ruimte omarmd wordt door twee mannen. Zodra de commentator de woorden 'Het Amerikaanse' uitspreekt, verspringt het beeld in een stilstaand beeld van een	7 15	Commentator: Joran van der Sloot is in elk geval niet gearresteerd . Afgelopen nacht werd hij nog gefotografeerd in een discotheek in Arnhem. Alles in deze zaak is wereldnieuws. Het Amerikaanse tv-station ABC heeft de rechten gekocht van de onthullende uitzending die zondag wordt vertoond. Synchroon aan de woorden 'Het Amerikaanse', zegt een voice-over bijna onhoorbaar:	

	<p>ondergaande zon en het silhouet van Peter R. de Vries die door de branding loopt. Uitgaande van de voice-over en de tekst die op de voorgrond staat, betreft dit het aankondigingbeeld van de twee uur durende special die op zondag zal worden uitgezonden. Door het enigszins vage/transparante beeld heen, wordt ingezoomd op het portret van Natalee Holloway.</p> <p>Tekst: Peter R. de Vries, Misdaadverslaggever, Zondag 21:30, logo SBS6.</p>	10 14	“Peter R. de Vries, misdaadverslaggever...”	
02:14	<p>Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Op het scherm links achter hem is een foto van Joran van der Sloot te zien.</p>		<p>Presentator: Een advocaat van de moeder van Natalee Holloway heeft zojuist op de Amerikaanse televisie het stilzwijgen van Peter R. de Vries doorbroken. Advocaat John Q. Kelly zei het volgende over de betrokkenheid van Van der Sloot bij de verdwijning van Natalee Holloway...</p>	
02:29	<p>Beeld van een televisiescherm waarop een man in medium close-up te zien is. Achter hem is het decor van een talkshow zichtbaar. Verder wordt het televisiescherm gevuld met tekst. Bovenin het scherm staat in grote letters ‘TODAY’ en op het midden van het scherm staat ‘TODAY EXCLUSIVE’, gevolgd door: ‘Taped confession in Holloway case?’. De kleine letters aan de onderkant van het scherm zijn niet te lezen.</p> <p><i>Today Exclusive</i>-tekstbalk: John Q. Kelly advocate for the Holloway family</p> <p>Ondertiteling: Hij zegt dat hij erbij was toen Natalee dood ging en toen het lichaam werd opgeruimd.</p>		<p>Advocaat John Q. Kelly: That would say, being present there at the time Natalee passes away and the disposal of the body.</p>	
02:35	<p>Totaal shot van presentator, aan tafel met gast.</p>		<p>Presentator: Ja, bij mij hier in de studio Lex Runderkamp. Ja, Lex, wat kun jij hier meer over zeggen?</p>	
02:43	<p>Medium close-up van gast zodra hij de woorden ‘net weer’ uitspreekt.</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: LEX RUNDERKAMP</p>		<p>Verslaggever: Ja, ik heb net weer een stapje meer nieuws gekregen dan we nu al bekend maken. Dat is namelijk dat op de tape van Peter R. de Vries, die hij heeft laten opnemen, staat dat Joran van der Sloot vertelt dat hij die avond seks had op het strand. Tot nu toe heeft hij altijd gezegd dat hij dat niet had met haar. Hij vertelt op die band dat hij seks heeft gehad met Natalee Holloway op het strand, dat ze tijdens, aan het eind daarvan onwel werd en zo in elkaar stortte, dat hij dacht dat ze dood ging, dood was. Hij heeft toen een vriend gebeld, niet één van de twee die tot nu toe steeds zijn aangehouden, en gevraagd of die kon helpen om</p>	

			er vanaf te komen en dat die andere jongen is gekomen. Die heeft zelf het lichaam in een boot gelegd en het bootje de zee opgevaren en het daar over boord gegooid.
03:31	Medium close-up van presentator.		Presentator: Ja, nu zou dit dus op band staan. Wat is de betekenis dan hiervan? Is dat nou een bekentenis?
03:35	Medium close-up van tafelgast.		Verslaggever: Ja, dan wordt het... Voor juristen is dit niet echt een bekentenis, want het gaat namelijk, d'r is geen sprake van een moord. Er is sprake van een ongeluk, wat in alle complottheorieën tot nu altijd wel meegespeeld heeft. Men dacht wel: "misschien heeft ze te veel drugs gebruikt, misschien is er iets anders gebeurd, niet direct vermoord". Als dit verhaal waar is, nogmaals hij zegt het op een band en hij is er nog niet over gehoord en dergelijke, dan is dat volkomen bruikbaar in een rechtzaal. Dan heeft hij, je zou kunnen zeggen natuurlijk 'bekend' dat hij betrokken is geweest bij het doen verdwijnen van een lichaam. Aan de ene kant, als die zeker wist dat ze dood was dan is 't het verdwijnen, het doen verdwijnen van een lichaam. Als hij dat niet zeker wist, dat ze dood was en haar toch in zee heeft gegooid, dan heeft hij het risico genomen dat ze dood zou gaan. Maar als ze dat nog niet was, dan kom je toch wel in de zin van 'dat noemen ze dan de voorwaardelijke opzet tot moord'. En dat is een veel zwaarder te bestraffen misdrijf.
04:25	Wanneer de verslaggever de woorden 'dat noemen' uitspreekt, wordt overgegaan in een medium shot van presentator en gast, aan tafel met papieren.		
04:30	Zodra de presentator zijn vraag begint ('Maar wat...'), is hij te zien in medium close-up.		Presentator: Maar wat ik uit jouw woorden begrijp, is dus dat dit in een rechtzaal gewoon te gebruiken is. Verslaggever: Absoluut, ja. Presentator: Als bewijs tegen Van der Sloot?
04:34	Als de verslaggever antwoord geeft ('Ja, ja'), is hij te zien in medium close-up.		Verslaggever: Ja, ja.
04:38	Wanneer de presentator het woord 'gisteren' uitspreekt, wordt overgegaan in een medium shot van de presentator en de gast, aan tafel met papieren.		Presentator: Als dat zo is, waarom heeft justitie hem dan niet meteen al gisteren aangehouden? Hij heeft vannacht nog feest gevierd.
04:41	Zodra de verslaggever antwoord geeft ('Nou, ja, ...'), is hij te zien in medium close-up.		Verslaggever: Nou, ja, ze zijn natuurlijk zeker onzeker over of hij, of we hem 'moord', dan wel 'het doen verdwijnen van een lichaam' ten laste kan worden gelegd. En dat laatste, waar het het meest op lijkt, begrijp ik, is iets waar je op de Antillen geloof ik 6 maanden gevangenisstraf voor kunt krijgen. En dat betekent dat je eigenlijk geen voorarrest kunt gebruiken om iemand snel vast te zetten.

05:05	Als de presentator het woord 'Wat' uitspreekt, wordt overgegaan in een medium shot van de presentator en de gast, aan tafel met papieren.		Presentator: Ok. Wat verwacht jij dat er nu gaat gebeuren? Wacht justitie dan tot na de uitzending?	
05:07	Wanneer de verslaggever antwoord geeft ('Ja, ...'), is hij te zien in medium close-up.		Verslaggever: Ja, je zag het gisteren al aankomen. Het lekt per uur meer details uit. Dus ik durf het niet te voorspellen maar het lijkt me dat justitie, of ze gaan afwachten tot zondagavond na de uitzending met aanhouden van mensen... Ik weet het níet zeker maar ik denk het niet.	
05:22	Zodra de presentator 'voor je' uitspreekt, wordt overgegaan in een medium shot van de presentator en de gast, aan tafel met papieren.		Presentator: Dankjewel, Lex Runderkamp, voor je toelichting.	
05:23				

Item # 2.1 Zaterdag 2 februari 2008 – 13:00 uur *Journal*

D1, D3, D4

00:00	Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden. Als de presentator de woorden 'op dit' uitspreekt, verschijnt op een scherm links in beeld een profielfoto van de hoofden van Joran van der Sloot en zijn vader achter in een auto. <i>Journal</i> -tekstbalk: JEROEN OVERBEEK		Presentator: Goedemiddag. Joran van der Sloot zit op dit moment ondergedoken op een geheim adres. En hij zal vandaag zeker niet in de openbaarheid treden. Gisteravond reageerde Joran in het programma <i>Pauw & Witteman</i> op de geheime tapes van Peter R. de Vries. En hij bevestigde daar zijn bekentenis aan een vriend maar hij zei dat die verzonnen was.	17
00:19	{fragment uit <i>Pauw & Witteman</i> } Medium shot van presentatoren Jeroen Pauw en Paul Witteman. Op de achtergrond is het decor van het actualiteitenprogramma <i>Pauw & Witteman</i> te zien. <i>Pauw & Witteman</i> -tekstbalk: ☞ Joran van der Sloot		Paul Witteman: Hoe is dat nou gegaan met die zogenaamde bekentenis? De stem van Joran van der Sloot door een telefoon: Ja, nee, dat is dus wel waar. Ik heb wel aan iemand verteld iets wat ik niet had moeten vertellen in een verhaal. Iemand die ik al een tijd kende... Paul Witteman: Hoelang kende je die al?	
00:27	Zodra Joran van der Sloot de woorden 'nee, dat' uitspreekt, verschijnt een medium close-up van Joran van der Sloot in een stilstaand beeld uit een eerdere uitzending van <i>Pauw & Witteman</i> . Onder in beeld is het logo van het actualiteitenprogramma te zien.		De stem van Joran van der Sloot door een telefoon: ...alléén ja... Uhm, 6 maanden, ofzo. Jeroen Pauw: Wat heb je verteld? De stem van Joran van der Sloot door een telefoon: Ja, iederéén ziet het zondag wel maar het is echt niet, ja, dat is ook makkelijk te bewijzen dat wat ik heb verteld niet waar is. Dus eigenlijk wordt er een heleboel heisa om niets	

00:37	Zodra Joran van der Sloot de woorden '6 maanden' uitspreekt, zijn Jeroen Pauw en Paul Witteman in een medium shot te zien. Op de achtergrond is het decor van het actualiteiten-programma <i>Pauw & Witteman</i> te zien.		gemaakt.	
00:50	Wanneer Joran van der Sloot zijn antwoord eindigt met 'gemaakt', verschijnt opnieuw de medium close-up van Joran van der Sloot in een stilstaand beeld uit een eerdere uitzending van <i>Pauw & Witteman</i> . Onder in beeld is het logo van het actualiteitenprogramma te zien.		Paul Witteman: Het <i>Journal</i> meldde vanavond dat het zal gaan om het bericht dat jij, nadat je met haar gevreeën had, dat zij plotseling of niet plotseling, maar in elk geval onwel werd en levenloos werd. En dat je een vriend hebt gebeld die met een bootje kwam en dat jullie toen op dat bootje zijn gegaan met haar en haar in het water hebben laten afglijden. De stem van Joran van der Sloot door een telefoon: Ja, nou, dat is ook inderdaad wat ik heb verteld.	
00:57	Als Paul Witteman de woorden 'dat zij plotseling' uitspreekt, worden Jeroen Pauw en Paul Witteman middels een medium shot in beeld gebracht. Op de achtergrond is het decor van het actualiteiten-programma <i>Pauw & Witteman</i> te zien.		Jeroen Pauw: Het is dan toch ongelooflijk dom om dan juist dit te zeggen als het niet waar is? De stem van Joran van der Sloot door een telefoon: Ach, het is zo dom. Het is zo dom. Het is echt dom.	
01:06	Zodra Paul Witteman de woorden 'en dat jullie' uitspreekt, verschijnt weer de medium close-up van Joran van der Sloot in een stilstaand beeld uit een eerdere uitzending van <i>Pauw & Witteman</i> .			
01:22	Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Links in beeld is op een scherm een profielfoto te zien van de hoofden van Joran van der Sloot en zijn vader achter in een auto.		Presentator: En Peter R. de Vries zegt in een reactie dat hij niet onder de indruk is van het verhaal van Joran. Hij herhaalde dat zondag bewezen zal worden dat Joran van der Sloot wel degelijk bij de verdwijning van Natalee Holloway betrokken was.	
01:34				

Item # 2.2 Zaterdag 2 februari 2008 – 20:00 uur *Journal*

D1, D3, D4

	Aankondiging NOS <i>Journal</i> . Direct na het tonen van het logo van het NOS <i>Journal</i> wordt een close-up van Joran van der Sloot getoond.	7	Direct na openingstune vervolgt de presentator: Joran van der Sloot houdt zich schuil voor de media.	16
00:00	Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Als hij de naam 'Joran van der Sloot' noemt, verschijnt op een scherm links in beeld een foto van de jongen. <i>Journal</i> -tekstbalk: JEROEN OVERBEEK		Presentator: Dames en heren, goedenavond. Joran van der Sloot houdt zich verborgen op een geheime plaats. Hij wil voorlopig niet praten met de media. Gisterenavond reageerde die nog in <i>Pauw & Witteman</i> op de bekendmaking van nieuwe details over de verdwijning van Natalee Holloway. Van der Sloot gaf toe dat hij tegen een kennis heeft gezegd dat Natalee bewusteloos of dood in zee is gegooid. Maar hij zegt nu dat het allemaal verzinsels waren. Voor het Openbaar Ministerie zijn er op dit moment te	17

			weinig aanknopingspunten om Joran van der Sloot te arresteren.
00:31	Het beeld wordt gevuld met een stapel kranten. Bovenop ligt het <i>Algemeen Dagblad</i> . De voorpagina opent met de kop 'Peter R. de Vries claimt oplossing zaak-Holloway'. Daaronder is een foto te zien van Peter R. de Vries die met de moeder van Natalee Holloway in de aankomsthal van Schiphol staat. Zodra de commentator de naam 'Peter R. de Vries' noemt, wordt bovenop het <i>Algemeen Dagblad</i> een <i>Telegraaf</i> gelegd. De kop van de voorpagina luidt: 'Joran bekent zaak Natalee' en heeft als ondertitel: 'Op verborgen camera van Peter R. de Vries'. Daaronder is een grote portretfoto van Natalee Holloway en een grote foto van Joran van der Sloot geplaatst. Bij het uitspreken van de naam 'Joran van der Sloot' verschijnt op de voorgrond (over de kranten heen) een portretfoto van Natalee Holloway.		Commentator: Op de geheime tapes van misdaadverslaggever Peter R. de Vries zegt Joran van der Sloot dat Natalee Holloway overleed op het strand nadat ze gevreeën hadden. Joran belde een vriend, die met een bootje, het lichaam van de Amerikaanse scholiere in zee zou hebben gedumpt. In <i>Pauw & Witteman</i> zei hij gisterenavond dat hij ook dit verhaal verzonnen heeft.
00:33			
00:35			Stem van Joran van der Sloot door een telefoon: Iedereen ziet het zondag wel maar het is echt niet, ja, dat is ook makkelijk te bewijzen dat wat ik heb verteld niet waar is. Dus eigenlijk wordt er een heleboel heisa om niets gemaakt.
00:38	<i>Journaal</i> -tekstbalk: verslag: LEX RUNDERKAMP		Jeroen Pauw: Het is dan toch ongelooflijk dom om dan juist dit te zeggen als het niet waar is?
00:46	Wanneer de commentator de woorden 'op het strand' uitspreekt, wordt een uitzoom van een beeld getoond waarin een duinlandschap met een vuurtoren te zien is. De zee en een rij rieten parasols en ligstoelen komen in beeld.		Stem van Joran van der Sloot door een telefoon: Ach, het is zo dom! Het is zo dom. Het is echt dom.
00:57	Als de commentator de woorden 'in <i>Pauw & Wittenman</i> ' uitspreekt, wordt een fragment uit het actualiteitenprogramma getoond. De presentatoren zijn middels een medium shot in beeld gebracht en op de achtergrond is het decor van <i>Pauw & Witteman</i> te zien.		Paul Witteman: Je bent dus niet met een bootje en Natalee Holloway het water op gegaan om haar daarna het water in te laten glijden?
01:08	Zodra Joran van der Sloot de woorden 'Dus eigenlijk' uitspreekt, verschijnt een medium close-up van Joran van der Sloot in een stilstaand beeld uit een eerdere uitzending van <i>Pauw & Witteman</i> .		Stem van Joran van der Sloot door een telefoon: Nee, tuurlijk niet.
01:18	Onder in beeld is het logo van het actualiteitenprogramma te zien.		Paul Witteman: Dat is absoluut niet gebeurd?
	Wanneer Joran van der Sloot zijn antwoord afsluit met 'Het is echt dom', worden Jeroen Pauw en Paul Witteman middels een medium shot in beeld gebracht. Op de achtergrond is het decor van <i>Pauw & Witteman</i> te zien.		Stem van Joran van der Sloot door een telefoon: Nee.
	Als Joran van der Sloot antwoordt met		Jeroen Pauw: En hoe is dat dan uit te zoeken dat dat niet klopt volgens jou?
			Stem van Joran van der Sloot door een telefoon: Ja, ik weet het niet. Wat moet er met die persoon... Denk je dat iemand na 2,5 jaar niet zou zeggen dat ze zoiets met me gedaan hebben. Dat kan toch niet?

01:28	<p>'Nee' verschijnt een medium close-up van Joran van der Sloot in een stilstaand beeld uit een eerdere uitzending van <i>Pauw & Witteman</i>.</p> <p><i>Pauw & Witteman</i>-tekstbalk: Joran van der Sloot</p> <p>Zodra Joran van der Sloot de woorden 'zou zeggen' uitsprekt, wordt middels een dissolve over gegaan in een medium shot van Jeroen Pauw en Paul Witteman. Op de achtergrond is het decor van het <i>Pauw & Witteman</i> te zien.</p>	10		
01:31	<p>Beelden waarin te zien is dat Joran van der Sloot onder begeleiding en geboeid een gebouw uit komt lopen en in een politieauto stapt. Op dit moment wordt extra ingezoomd op de jongen.</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: archief</p>	14	<p>Commentator: Het Openbaar Ministerie op Aruba heeft nog niet om de arrestatie van Joran van der Sloot in Nederland gevraagd. Eerst wil men alle informatie bekijken die De Vries zondagavond uitzendt. Daarna is een arrestatiebevel indien nodig, binnen enkele minuten te regelen.</p>	
01:43	<p>Direct volgt een beeld van een aankomende politieauto waarin Joran van der Sloot op de achterbank zit. Door het openstaande raampje is de jongen duidelijk zichtbaar.</p>			
01:45				

Item # 3.1 Maandag 4 februari 2008 – 09:00 uur *Journal*

D3, D4

00:00	<p>Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden.</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: HERMAN VAN DER ZANDT</p> <p>Zodra de presentator het woord 'ruim' uitsprekt, verschijnt op een achtergrondschermbild, een foto van Joran van der Sloot.</p>		<p>Presentator: Goedemorgen. Ruim 7 miljoen mensen hebben gisteravond gekeken naar de uitzending van Peter R. de Vries over de zaak Natalee Holloway. Alleen belangrijke wedstrijden van het Nederlands Elftal halen dat aantal normaal gesproken. In het programma zei Van der Sloot dat hij betrokken was bij de verdwijning van het lichaam van Holloway. Maar vooralsnog wordt hij daarvoor niet opgepakt. Een verzoek daartoe van het OM is door de rechter-commissaris op Aruba afgewezen omdat de uitspraken van Van der Sloot niet zwaarwegend genoeg zouden zijn.</p>	17
00:32	<p>Door de spijlen van een hek wordt in het donker een overheidsgebouw gefilmd. Er staan enkele politieauto's voor het gebouw.</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: Aruba verslag: MIRIAM SLUIS</p>		<p>Verslaggeefster: Het Arubaanse Openbaar Ministerie heeft tot twee dagen voor de uitzending van gisteravond, van Peter R. de Vries, een verzoek ingediend om Joran in Nederland te mogen aanhouden. Maar de rechter-commissaris besliste dezelfde dag dat het misdrijf dat Joran heeft bekend, het wegmaken van een lijk, niet zwaar genoeg is om hem weer te arresteren. Misdaadverslaggever</p>	
00:37	<p>Bij het uitspreken van het woord</p>			

	<p>'gisterenavond' wordt vanuit een extreme close-up van de ogen, neus en mond van Joran van der Sloot, uitgezoomd op een foto waarop hij in een rokerige ruimte omarmd wordt door twee mannen.</p>	7 15	Peter R. de Vries nam verschillende dagen gesprekken op die in een auto werden gevoerd. Hij stopte de wagen vol af luisterapparatuur. Zodat alles wat er in de auto werd gezegd, is opgenomen.	
00:46	<p>Wanneer de commentator de woorden 'dezelfde dag' uitspreekt, wordt overgegaan op een beeld waarin een witte poster aan de zijkant van een strandtent is te zien. Op de poster staan foto's van Natalee Holloway, bijgestaan door telefoonnummers, een korte tekst en in rood de schreeuwende kop 'MISSING'. Bij de woorden 'het wegmaken' verspringt het beeld in een close-up van de poster.</p>	7		
00:51	<p>Zodra de verslaggeefster de woorden 'zwaar genoeg' uitspreekt, verschijnen beelden waarin mannen in donkerblauwe korte broeken en witte polo's op quads over het strand rijden. Ze kijken druk om zich heen en lijken ergens naar op zoek.</p>			
00:56	<p>Zodra de verslaggeefster de naam 'Peter R. de Vries' noemt, verschijnt een van onderaf gefilmd medium shot van een Range Rover. De deuren van de auto staan open en vier mannen lijken technische snufjes in de auto te plaatsen. Zodra het shot verspringt in een medium close-up van één van de mannen die gebogen staat over de laadruimte en een medium close-up van bedrading, wordt dit idee bevestigd. Het blijkt te gaan om fragmenten uit de uitzending van Peter R. de Vries.</p>	9		
01:03	<p>Bij het uitspreken van het woord 'af luisterapparatuur' verschijnt een medium close-up van Peter R. de Vries en Patrick van der Eem. De misdaadverslaggever geeft Van der Eem een bemoedigend schouderklopje en loopt dan van hem weg. Patrick van der Eem kijkt in de camera en stapt vervolgens in de auto.</p> <p>Linksboven is het logo van SBS6 te zien.</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: bron: SBS6</p>			
01:07	<p>{fragment uit <i>Peter R. de Vries</i>}</p> <p>Medium close-up van Joran van der Sloot in de auto.</p> <p>Linksboven is het logo van SBS6 te zien.</p> <p>SBS6-tekstbalk: VERBORGEN</p>	3		

	<p>CAMERA</p> <p>Ondertiteling: Ja, dat is gewoon... Er is daar gewoon iets gebeurd.</p> <p>Natuurlijk is daar iets gebeurd. Ze is er toch niet meer.</p> <p>Ja, enne... De oceaan is groot hè.</p> <p>Natuurlijk is de zee groot, man.</p> <p>Ik denk gewoon dat ik heel veel mazzel heb gehad dat ze nooit gevonden is. Want als ze dat meisje zouden vinden, ben ik de lul.</p> <p>Ja, het is maar... Ze wordt nooit meer gevonden. Denk ik.</p> <p>Ze is in de zee gegaan.</p> <p>-Ja.</p> <p>Ja? Alleen?</p> <p>-Ja.</p> <p>Hoe? Ben je gaan zwemmen of zo?</p> <p>-Nee.</p> <p>Wat dan? Met een boot.</p> <p>-Ja.</p> <p>Dan is het klaar.</p>		<p>Joran van der Sloot: Ja, dat is gewoon... Er is daar gewoon iets gebeurd.</p> <p>Patrick van der Eem: Ja, natuurlijk is daar iets gebeurd, man. Ze is er toch niet meer.</p> <p>Joran van der Sloot: Ja, ennuh, ja, de, de oceaan is groot, hè.</p> <p>Patrick van der Eem: Natuurlijk is de zee groot, man.</p> <p>Joran van der Sloot: Ennuh, ik denk gewoon dat ik heel veel mazzel heb gehad dat ze nooit gevonden is. Want als ze dat meisje zouden vinden, ben ik de lul.</p> <p>Joran van der Sloot: Ja, het is maar... Ze wordt nooit meer gevonden. Denk ik.</p> <p>Patrick van der Eem: Ze hebben haar de zee in gedaan.</p> <p>Joran van der Sloot: Ja.</p> <p>Patrick van der Eem: Ja? Alleen?</p> <p>Joran van der Sloot: Ja.</p> <p>Patrick van der Eem: Hoe ga je... Ben je gezwommen, gaan zwemmen of zo?</p> <p>Joran van der Sloot: {heftig 'nee' schuddend} Nee.</p> <p>Patrick van der Eem: Wat dan? Met een boot?</p> <p>Joran van der Sloot: {heftig 'ja' knikkend} Ja.</p> <p>Patrick van der Eem: Dan is het klaar, Joran.</p>	
01:42	<p>Medium shot van de achterkant van een Range Rover die de hoek omrijdt.</p> <p>Linksboven is het logo van SBS6 te zien.</p>	1	<p>Verslaggeefster: Joran bekende meerdere keren dat hij het lichaam van Natalee Holloway had laten verdwijnen.</p>	
01:44	<p>Bij het uitspreken van de woorden 'meerdere keren' is een close-up te zien van de portretfoto van Joran van der Sloot links in beeld en rechts in beeld de portretfoto van Natalee Holloway.</p>	7		
01:48	<p>Linksboven is het logo van SBS6 te zien.</p>			

00:00	Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden. Links in beeld wordt op het achtergrondschermbild een foto van Joran van der Sloot getoond.		Presentator: 7 Miljoen mensen hebben gisteravond gekeken naar de uitzending van Peter R. de Vries over de zaak Natalee Holloway. En dat is een record voor een niet-sportprogramma. In de uitzending zei Joran van der Sloot dat hij erbij was toen Holloway op het strand onwel werd en naar zijn indruk overleed. Hij zou daarna een vriend hebben gebeld die het lichaam in zee zou hebben gedumpt. En voor het laten verdwijnen van het lichaam wordt hij vooralsnog niet vervolgd. De rechter-commissaris op Aruba vindt die bekentenis niet zwaarwegend genoeg.	
00:29	Door de spijlen van een hek wordt in het donker een overheidsgebouw gefilmd. Er staan enkele politieauto's voor het gebouw. <i>Journal</i> -tekstbalk: Aruba verslag: MIRIAM SLUIS		Verslaggeefster: Het Arubaanse Openbaar Ministerie heeft tot twee dagen voor de uitzending van gisteravond, van Peter R. de Vries, een verzoek ingediend om Joran in Nederland te mogen aanhouden. Maar de rechter-commissaris besliste dezelfde dag dat het misdrijf dat Joran heeft bekend, het wegmaken van een lijk, niet zwaar genoeg is om hem weer te arresteren. Misdaadverslaggever Peter R. de Vries nam verschillende dagen gesprekken op die in een auto werden gevoerd. Hij stopte de wagen vol afluisterapparatuur. Zodat alles wat er in de auto werd gezegd, is opgenomen.	
00:34	Bij het uitspreken van het woord 'gisteravond' wordt vanuit een extreme close-up van de ogen, neus en mond van Joran van der Sloot, uitgezoomd op een foto waarop hij in een rokerige ruimte omarmd wordt door twee mannen.	7 15		
00:43	Wanneer de commentator de woorden 'dezelfde dag' uitspreekt, wordt overgegaan op een beeld waarin een witte poster aan de zijkant van een strandtent is te zien. Op de poster staan foto's van Natalee Holloway, bijgestaan door telefoonnummers, een korte tekst en in rood de schreeuwende kop 'MISSING'. Bij de woorden 'het wegmaken' verspringt het beeld in een close-up van de poster.	7		
00:48	Zodra de verslaggeefster de woorden 'zwaar genoeg' uitspreekt, verschijnen beelden waarin mannen in donkerblauwe korte broeken en witte polo's op quads over het strand rijden. Ze kijken druk om zich heen en lijken ergens naar op zoek.			
00:53	Zodra de verslaggeefster de naam 'Peter R. de Vries' noemt, verschijnt een van onderaf gefilmd medium shot van een Range Rover. De deuren van de auto staan open en vier mannen lijken technische snuffjes in de auto te plaatsen. Zodra het shot verspringt in een medium close-up van één van de mannen die	9		

01:01	<p>gebogen staat over de laadruimte en een medium close-up van bedrading, wordt dit idee bevestigd. Het blijkt te gaan om fragmenten uit de uitzending van Peter R. de Vries.</p> <p>Bij het uitspreken van het woord 'afluisterapparatuur' verschijnt een medium close-up van Peter R. de Vries en Patrick van der Eem. De misdaadverslaggever geeft Van der Eem een bemoedigend schouderklopje en loopt dan van hem weg. Patrick van der Eem kijkt in de camera en stapt vervolgens in de auto.</p> <p>Linksboven is het logo van SBS6 te zien.</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: bron: SBS6</p>			
01:05	<p>{fragment uit <i>Peter R. de Vries</i>}</p> <p>Medium close-up van Joran van der Sloot in de auto.</p> <p>Linksboven is het logo van SBS6 te zien.</p> <p>SBS6-tekstbalk: VERBORGEN CAMERA</p> <p>Ondertiteling: Ja, dat is gewoon... Er is daar gewoon iets gebeurd.</p> <p>Natuurlijk is daar iets gebeurd. Ze is er toch niet meer.</p> <p>Ja, enne... De oceaan is groot hè.</p> <p>Natuurlijk is de zee groot, man.</p> <p>Ik denk gewoon dat ik heel veel mazzel heb gehad dat ze nooit gevonden is. Want als ze dat meisje zouden vinden, ben ik de lul.</p> <p>Ja, het is maar... Ze wordt nooit meer gevonden. Denk ik.</p> <p>Ze is in de zee gegaan.</p> <p>-Ja.</p> <p>Ja? Alleen?</p> <p>-Ja.</p> <p>Hoe? Ben je gaan zwemmen of zo?</p>	3	<p>Joran van der Sloot: Ja, dat is gewoon... Er is daar gewoon iets gebeurd.</p> <p>Patrick van der Eem: Ja, natuurlijk is daar iets gebeurd, man. Ze is er toch niet meer.</p> <p>Joran van der Sloot: Ja, ennuh, ja, de, de oceaan is groot, hè.</p> <p>Patrick van der Eem: Natuurlijk is de zee groot, man.</p> <p>Joran van der Sloot: Ennuh, ik denk gewoon dat ik heel veel mazzel heb gehad dat ze nooit gevonden is. Want als ze dat meisje zouden vinden, ben ik de lul.</p> <p>Joran van der Sloot: Ja, het is maar... Ze wordt nooit meer gevonden. Denk ik.</p> <p>Patrick van der Eem: Ze hebben haar de zee in gedaan.</p> <p>Joran van der Sloot: Ja.</p> <p>Patrick van der Eem: Ja? Alleen?</p> <p>Joran van der Sloot: Ja.</p> <p>Patrick van der Eem: Hoe ga je... Ben je gezwommen, gaan zwemmen of zo?</p>	

	<p>-Nee.</p> <p>Wat dan? Met een boot.</p> <p>-Ja.</p> <p>Dan is het klaar.</p>		<p>Joran van der Sloot: {heftig 'nee' schuddend} Nee.</p> <p>Patrick van der Eem: Wat dan? Met een boot?</p> <p>Joran van der Sloot: {heftig 'ja' knikkend} Ja.</p> <p>Patrick van der Eem: Dan is het klaar, Joran.</p>	
01:40	<p>Medium shot van de achterkant van een Range Rover die de hoek omrijdt.</p> <p>Linksboven is het logo van SBS6 te zien.</p>	1	<p>Verslaggeefster: Joran bekende meerdere keren dat hij het lichaam van Natalee Holloway had laten verdwijnen.</p>	
01:42	<p>Bij het uitspreken van de woorden 'meerdere keren' is een close-up te zien van links in beeld de portretfoto van Joran van der Sloot en rechts in beeld de portretfoto van Natalee Holloway.</p> <p>Linksboven is het logo van SBS6 te zien.</p>	7		
01:46	<p>Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden. Links in beeld wordt op het achtergrondscherf de portretfoto van Natalee Holloway getoond.</p>		<p>Presentator: En in Amerika, waar Natalee Holloway vandaan komt, wordt het programma van Peter R. de Vries later vandaag uitgezonden door de nieuwszender ABC. Maar ook zonder de beelden van de verborgen camera zijn de bekentenissen van Van der Sloot al nieuws. Zelfs op straat kunnen de Amerikanen er niet aan ontkomen. Zoals hier op Time Square in New York.</p>	
01:59	<p>Tijdens het uitspreken van de woorden 'zelf op straat' verschijnt een totaal shot van Time Square in New York. Gele taxi's rijden voorbij een gebouw waarop in een digitale tekstbalk in blauw verplaatsende letters te lezen is: HOLLOWAY SUSPECT: 'I KNOW WHAT HAPPENED'. Uit de donkerte, de autolampen en een verlicht gebouw, valt af te leiden dat het avond is.</p>			
02:03	<p>Zodra de presentator de woorden 'zoals hier' uitspreekt, verspringt het beeld in een medium close-up van de digitale tekstbalk, waardoor de blauwe letters duidelijk te lezen zijn.</p>			
02:07	<p>Een totaal shot van Time Square 'by night'. Een mensenmassa loopt langs de hoge gebouwen met schreeuwende neonverlichting en flitsende reclames.</p>			
02:10	<p>Medium close-up van halt houdende man. Onder in beeld is zichtbaar hoe hem een microfoon onder de mond wordt gehouden. Op de achtergrond is het drukke Time Square zichtbaar.</p>			
02:12	<p>Ondertiteling: Het lijkt me duidelijk. Medium close-up van een vrouw die halt</p>		<p>Amerikaanse burgerman: It seems to be obvious.</p>	4

	houdt op een zebepad, midden op Time Square. Onder in beeld is zichtbaar hoe haar een microfoon onder de mond wordt gehouden. Ondertiteling: Het is een opmerkelijk verhaal, als hij is gesnapt.		Amerikaanse burgervrouw: It's a remarkable story if it's he that has been got.	4
02:14 02:16	Medium shot van file aan verlichte taxi's.			

Item # 3.3 Maandag 4 februari 2008 – 20:00 uur *Journal*

D3, D4

	Aankondiging NOS <i>Journal</i> . Direct na het tonen van het logo van het NOS <i>Journal</i> {fragment uit <i>Peter R. de Vries</i> } wordt een medium close-up getoond van een pratende Joran van der Sloot in de auto.	3	Direct na openingstune vervolgt de presentator: OM wil Joran van der Sloot vervolgen voor moord.	16
00:00	Medium shot van presentatrice, aan tafel met papieren. <i>Journal</i> -tekstbalk: SACHA DE BOER Zodra de presentatrice de naam 'Joran van der Sloot' uitspreekt, verschijnt op een achtergrondschermbalk een foto van de jongen met daarboven in een tekstbalk de woorden 'VERBORGEN CAMERA'.		Presentatrice: Dames en heren, goedenavond. De recherche heeft vanmiddag het huis van Joran van der Sloot in Arnhem doorzocht. En ook viel de politie het huis van zijn oma binnen, waar Joran zich eerder ophield. Het gebeurde op verzoek van justitie op Aruba. Voor de verborgen camera van Peter R. de Vries vertelde Joran van der Sloot gisterenavond uitgebreid over de dood van Natalee Holloway. Ze zou in zee zijn gedumpt nadat ze op het strand onwel was geworden. Maar Joran van der Sloot is niet aangehouden na zijn ontboezemingen. De rechter-commissaris vindt het daarvoor nog te vroeg. Het Openbaar Ministerie in Aruba gaat in beroep tegen die beslissing. Volgende week moet duidelijk worden of hij kan worden opgepakt. Het OM sluit moord of doodslag niet uit.	17
00:37	Medium close-up van een man in pak. Op de achtergrond is een boekenkast met vakliteratuur te zien. Verondersteld kan worden dat de man achter zijn bureau in een kantoorruimte zit. <i>Journal</i> -tekstbalk: HANS MOS hoofdofficier van justitie op Aruba		Verslaggeefster: Kan Joran ooit nog voor moord worden aangehouden of veroordeeld? Hans Mos: Ja, als het hof ons volgende week gelijk geeft. Want wij hebben hoger beroep aangetekend tegen de beslissing van de rechter-commissaris. Uhm, om hem, uh, opnieuw in voorlopige hechtenis te nemen. Wij delen dat oordeel van de rechter-commissaris niet. Wij gaan het hof vragen om zich daarover uit te laten. Als het hof ons daarin volgt, dan ontstaat de situatie dat wij hem kunnen aanhouden en dat gaan we dan ook doen.	5
01:00	Totaal shot van presentatrice, aan tafel met gast.		Presentatrice: Ja, Lex Runderkamp, welkom. Het OM spreekt dus zelfs van moord. Hoe zit dat nou?	

01:05	Medium close-up van gast, zodra hij antwoordt met 'Ja...'. <i>Journal</i> -tekstbalk: LEX RUNDERKAMP		Lex Runderkamp: Ja, je denkt bij moord altijd, dat is ook de formele redenering, als iemand bij voorbaat, met voorbedachten rade, om het leven brengt. Dat is in dit geval niet aan de orde. Het is, uh, de omschrijving dat zij doordat zij haar in zee hebben gegooid op het moment dat ze niet zeker waren of ze dood was, hebben ze het risico genomen dat zij daardoor zou overlijden. Dan uh, uh, uh, wordt het voorwaardelijke opzet tot moord. Dus dat is wel één van de zwaarste aanklachten die ze kunnen maken, ja.	
01:35	Totaal shot van presentatrice, aan tafel met gast.		Presentatrice: Ja, laten we eerst even kijken naar, uh, de gebeurtenissen die hieraan vooraf gingen.	
01:38	{fragment uit <i>Peter R. de Vries</i> } Linksboven is het logo van SBS6 te zien. SBS6-tekstbalk: VERBORGEN CAMERA In zeer schokkerige en niet al te scherpe camerabeelden is te zien hoe twee mannen naar een Range Rover lopen. <i>Journal</i> -tekstbalk: verslag: LEX RUNDERKAMP	3	Commentator: De auto van de informant van Peter R. de Vries zit vol met camera's en microfoons.	
01:42	Een medium close-up van de rijdersstoel in de Range Rover. Joran van der Sloot opent het portier van de auto en neemt plaats. De jongen heeft een witte plastic tas in zijn hand.			
01:45	Ondertiteling: Wat heb je in die zak daar? - Cadeautje voor jou, man. Iets kleins, maar lekker.		Patrick van der Eem: Wat heb je in die zak daar? Joran van der Sloot: Cadeautje voor jou man. Iets kleins, iets kleins, maar lekker. Patrick van der Eem: Oooooooo, lèkkerrrrrrrr!	
01:51	Vanuit een andere auto wordt de Range Rover vanachter gefilmd.		Commentator: De bestuurder Patrick is informant van het televisieprogramma en hij hoort Joran van der Sloot uit.	
01:55	Medium close-up van Joran van der Sloot in de auto. Ondertiteling: Ja, het is maar... Ze wordt nooit meer gevonden. Denk ik. Ze is in de zee gedaan. - Ja. Ja? Alleen? - Ja.		Joran van der Sloot: Ja, het is maar... Ze wordt nooit meer gevonden. Denk ik. Patrick van der Eem: Ze hebben haar in de zee gedaan. Joran van der Sloot: Ja. Patrick van der Eem: Ja? Alleen? Joran van der Sloot: Ja.	
02:06	Een totaal shot van Time Square,		Commentator: Het is zonder meer een	

	New York 'by night'. Een mensenmassa loopt langs de hoge gebouwen met schreeuwende neonverlichting en flitsende reclames.		wereldprimeur. Al tijdens de uitzending gisteravond verscheen op Time Square in New York het nieuws.	
02:08	Tijdens het uitspreken van het woord 'wereldprimeur' verschijnt een totaal shot van Time Square. Gele taxi's rijden voorbij een gebouw waarop in een digitale tekstbalk in blauw verplaatsende letters te lezen is: HOLLOWAY SUSPECT: 'I KNOW WHAT HAPPENED'. Uit de donkerte, de autolampen en een verlicht gebouw, valt af te leiden dat het avond is.			
02:11	Zodra de commentator 'Time Square' noemt, verspringt het beeld in een medium close-up van de digitale tekstbalk waardoor de blauwe letters duidelijk te lezen zijn.			
02:13	Medium close-up van Peter R. de Vries. Op de achtergrond is een deel van de studio te zien waarin de opnames van zijn misdaadprogramma gemaakt worden. In een kast staan dossiers van zaken waar Peter R. de Vries zich de afgelopen jaren in verdiept heeft.		Peter R. de Vries: Ja, ik denk dat 'once in a lifetime' is. Dat zul je niet, zal ik niet meer meemaken, denk ik.	
02:18	Een medium shot van een drukbezette redactieruimte waar Peter R. de Vries komt binnenlopen. Mensen drinken koffie/thee en er wordt ingezoomd op een feestelijke taart met daarop de tekst: GEFELICITEERD MET JULLIE GEWELDIGE PROGRAMMA.	14	Commentator: Het is voor de misdaadjournalist een feestelijke dag. Maar de vraag moet gesteld worden: "is dit de doorbraak? Is met deze wereldprimeur de zaak-Natalee Holloway nu opgelost?" Het is feitelijk 'nee'. Want er zijn veel vragen. Ten eerste, spreekt Joran dit keer de waarheid of is óók dit een leugen?	
02:28	Zodra de commentator het woord 'doorbraak' uitsprekt, wordt uitgezoomd op een televisiescherm met daarop foto's van Joran van der Sloot, Natalee Holloway en Peter R. de Vries. In witte letters verschijnt op het scherm de tekst: DE DOORBRAAK.	15	Tijdens de uitzoom is een soort flitsend, science fiction geluid te horen.	11
02:33	Wanneer de commentator de naam 'Natalee Holloway' noemt, verschijnt een extreme close-up van haar portretfoto.	7		
02:35	Tijdens het uitspreken van de woorden 'want er', worden de beelden van een in de auto blowende Joran van der Sloot ingezet {fragment uit <i>Peter R. de Vries</i> }. Linksboven is het logo van SBS6 te zien. SBS6-tekstbalk: VERBORGEN CAMERA	3		
02:42	Medium close-up van Peter R. de Vries. Op de achtergrond is een deel van de studio te zien waarin de opnames van zijn		Peter R. de Vries: Hoe je in hemelsnaam indruk bij iemand denkt te maken door zo'n afschrikwekkend verhaal te vertellen, dat je een	

	<p>misdadprogramma gemaakt worden. In een kast staan dossiers van zaken waar Peter R. de Vries zich de afgelopen jaren in verdiept heeft.</p> <p><i>Journal-tekstbalk:</i> PETER R. DE VRIES misdadverslaggever</p>		<p>onschuldig meisje dood laat op het strand, even in de zee dumpt en dan gewoon thuis gaat slapen en daar geen minuut van wakker ligt, volgens mij maak je daar bij niemand op de hele wereld indruk mee.</p>	
02:58	<p>Er wordt uitgezoomd op een televisiescherm met daarop foto's van Joran van der Sloot, Natalee Holloway en Peter R. de Vries. In witte letters verschijnt op het scherm de tekst: DE WET.</p>	15	<p>Tijdens de uitzoom is een soort flitsend, science fiction geluid te horen.</p> <p>Commentator: De tweede vraag raakt de wet. Waarom kan de politie zo'n zaak niet oplossen en de journalist wel? De informant Patrick is eerst bij de politie in Twente geweest om hulp te bieden om Joran van der Sloot de waarheid te ontfutselen.</p> <p>Peter R. de Vries: Toen heeft die politieman gezegd: "Ja, nou ja, zolang hij niets over de zaak gezegd heeft, kunnen wij daar niks mee. Het is mooi dat je een contact hebt maar ja, wij kunnen dat niet, in een, in een, bepaald vat gieten". En nou ja, vervolgens is die, uh, naar mij gekomen ennuh, hebben wij gezegd: "Nou, hou dat contact maar warm, wij zien daar wel wat in". En vervolgens hebben we ons plan ontwikkeld om deze verborgen camera-actie te doen.</p>	11
03:02	<p>Zodra de commentator zijn vraag formuleert ('Waarom...'), verspringt het beeld in een medium shot van Peter R. de Vries die Patrick van der Eem de hand schudt. De mannen staan in het bijzijn van een derde persoon voor de Range Rover.</p>			
03:12	<p>Zodra de stem van Peter R. de Vries ('Toen...') hoorbaar is, is een medium close-up zichtbaar van Patrick van der Eem achter het stuur.</p>			
03:20	<p>Wanneer Peter R. de Vries de woorden 'dat niet' uitsprekt, verspringt het beeld in een medium close-up van Peter R. de Vries. Op de achtergrond is een deel van de studio te zien waarin de opnames van zijn misdadprogramma gemaakt worden. In een kast staan dossiers van zaken waar Peter R. de Vries zich de afgelopen jaren in verdiept heeft.</p>			
03:34	<p>Extreme close-up van de koplamp van een Range Rover. Na een tilt shot is de gehele auto zichtbaar. Op de achtergrond is een parkeergarage zichtbaar en op de bijrijdersstoel zit een man. Het portier staat open.</p>	7 10	<p>Commentator: De recherche heeft te maken met strenge wetgeving. Journalisten kunnen privacy schenden als het een maatschappelijk belang dient. Daarom is De Vries verder gekomen. De aanklagers hebben Joran van der Sloot nu wéér als verdachte aangemerkt...</p>	
03:38	<p>Als de commentator het woord 'privacy' uitsprekt, wordt eerst een close-up getoond van een cameraschermje waarop de man zichzelf ziet. Vervolgens wordt een close-up getoond van twee handen die een camera in het dak van de Range Rover aan het monteren zijn.</p>	7 7		
03:43	<p>Tijdens het uitspreken van de woorden 'de aanklagers' wordt een uitzoom getoond van een televisiescherm met daarop foto's van Joran van der Sloot, Natalee Holloway en Peter R. de Vries. In witte letters verschijnt op het scherm de tekst: DE AANKLAGERS.</p>	15	<p>Tijdens de uitzoom is een soort flitsend, science fiction geluid te horen.</p>	11

03:47	<p>Als het woord ‘aangemerkt’ door de commentator wordt uitgesproken, wordt een close-up van een compact televisieschermje getoond. Op het schermje is Joran van der Sloot in de auto te volgen. Wanneer vervolgens wordt uitgezoomd, wordt zichtbaar hoe Peter R. de Vries en een tweede persoon in een kantoorruimte over het schermje gebogen zitten. De mannen lijken met volle concentratie naar de opnames te kijken.</p>	7 15	<p>Commentator: ...omdat hij niet zeker wist of Natalee al dood was toen ze het water in werd gegooid.</p>	
03:53	<p>{fragment uit <i>Peter R. de Vries</i>}</p> <p>Linksboven is het logo van SBS6 te zien.</p> <p>SBS6-tekstbalk: VERBORGEN CAMERA</p> <p>Een medium close-up van Joran van der Sloot op de rijdersstoel van een auto.</p> <p>Ondertiteling: Hoe wist je zo zeker dat ze dood was, Joran? Je kan toch niet... Weet je, mensen kunnen ook in coma raken. Heb je goed gevoeld enzo, bij haar?</p> <p>Nee, maar het zag er niet goed uit.</p>	3	<p>Patrick van der Eem: Hoe wist je zo zeker dat ze dood was dan, Joran? Je ken toch niet... Weet je, uh, mensen kunnen ook in coma raken... Heb je goed gevoeld enzo bij haar?</p> <p>Joran van der Sloot: Nee... Maar het zag er niet goed uit.</p>	
04:08	<p>Medium shot van Peter R. de Vries die aan de andere kant van het bureau zit, van een man in pak. Op de achtergrond is een kantoorruimte zichtbaar.</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: HANS MOS hoofdofficier van justitie op Aruba</p>		<p>Commentator: Een week geleden was het OM nog zeer opgetogen.</p> <p>Hans Mos: Ja, nu komt die waarheid boven tafel. En daarmee kunnen we de zaak ook denk ik wel rond krijgen.</p>	5
04:14	<p>Zodra de commentator begint te spreken (‘Maar...’), wordt een uitzoom van een beeld getoond waarin een duinlandschap met een vuurtoren te zien is. Er wordt verder uitgezoomd en als de commentator de woorden ‘op het strand’ uitspreekt, zijn ook de zee en een rij rieten parasols en ligstoelen in beeld.</p>	15	<p>Commentator: Maar op de persconferentie vandaag op Aruba is dat optimisme veranderd in voorzichtigheid. Want het OM redeneert: “Wat iedereen ook mag vinden van Joran van der Sloot, hij is een verdachte die onschuldig is, totdat een rechter het tegendeel uitspreekt”.</p>	
04:20	<p>Wanneer de commentator het woord ‘Want’ uitspreekt, is een close-up van Joran van der Sloot in de auto zichtbaar {fragment uit <i>Peter R. de Vries</i>}, gevolgd door een beeld waarin de jongen schokkende bewegingen maakt. Het lijkt erop alsof Joran van der Sloot iemand met een epileptische aanval imiteert.</p> <p>Linksboven is het logo van SBS6 te zien.</p> <p>SBS6-tekstbalk: VERBORGEN</p>	7		

	CAMERA	3		
04:30	Totaal shot van presentator, aan tafel met gast.		Presentatrice: En zo werkt dat nu eenmaal. Uhm, nou, Lex, volgens Joran was er nog iemand bij betrokken. Uh, die heeft met een boot het lijk op zee gedumpt. Uhm, Daury heet hij volgens Joran. Wat weten we van deze Daury?	
04:34	Als de presentatrice de woorden 'bij betrokken' uitspreekt, komt de presentator middels een medium close-up in beeld.			
05:42	Zodra de tafelgast antwoord met 'Ja...', verschijnt hij in medium close-up.		Lex Runderkamp: Ja, er is natuurlijk bij de journalistiek, maar ik neem ook aan bij recherche, al langere dagen, uh, op zoek gegaan naar deze cruciale figuur, die in het verhaal tot nu toe helemaal niet voorkwam. Omdat dat een getuige kan zijn, die de zaak zo zwaar kan aanzetten. Als hij bijvoorbeeld zou getuigen op een gegeven moment, nou ja, of bekennen: "we hebben dat inderdaad samen gedaan", dan is het meer dan alleen maar de verklaringen van Joran van der Sloot. Justitie zit op dit moment echt met een probleem, dat het nieuwe materiaal eigenlijk helemaal gebaseerd is op de verklaringen van Joran van der Sloot zelf. En we kennen allemaal het gezegde: "één getuige is geen getuige". Dat is een cliché maar in de rechtspraak weegt dat toch heel zwaar. Deze uh, uh, bootjesman, Daury, hij is vandaag in de media, zou die even zijn opgedoken. Dat is alweer teruggetrokken, of dat wel de goeie was. Er is natuurlijk een enorme jacht op. Ik begrijp van justitiebronnen dat ze héél hard naar hem op zoek zijn maar hem nog niet hebben.	
05:31	Wanneer de presentator reageert met 'Goed...', wordt overgegaan op een totaal shot van presentator aan tafel met gast.		Presentatrice: Goed. Dankjewel, Lex.	
05:33	Medium close-up van presentatrice.		Presentatrice: Ja, de zaak houdt de gemoederen in elk geval flink bezig. Zo bleek ook wel in Drachten. Het gerucht dat Joran van der Sloot zich daar in een appartementencomplex verborgen zou houden, leidde tot een ware volksoploop. Eén van de bewoners van het complex had de pech dat hij Johan heet. En Johan kan door een intercom makkelijk verstaan worden als Joran.	
05:53	Medium shot van een groep jongeren, die zich ophoudt voor een appartementengebouw. Het is donker en het gebouw is verlicht. Veel jongeren hebben fototoestellen of videocamera's in hun handen. Dit beeld wordt afgewisseld met beelden van bewoners die nieuwsgierig vanuit de ramen van het appartementengebouw naar buiten kijken en beelden van mensen die zich voor de hoofdingang verzamelen en met hun vingers langs verschillende naamplaatjes gaan. Een politieauto rijdt langzaam		Stem Johan: Het begon eigenlijk vrijdag al. Er ging ergens een gerucht hier in het dorp dat, ja, Joran van der Sloot zou hier dan zijn en hij zou dan in dit appartementencomplex waar ik woon, zou die naar binnen zijn gegaan. Bij de hele straat hebben ze aangebeld. Op een gegeven moment... Uh, één of ander buurvrouwje heeft dan gezegd: "Ja, er zit wel eens iemand met zo'n naam op 114". Vanaf dat moment heeft mijn deurbel roodgloeiend gestaan. En wat bijvoorbeeld SBS6 gedaan heeft, ze hebben een klein stukje uitgezonden waar ik via de intercom zeg van: "geen commentaar" of "ik wil er niets	4, 6

	<p>rondjes om het gebouw.</p> <p>Wanneer Johan het woord ‘honderden’ uitspreekt, wordt een medium close-up getoond van de vele mensen die krioelen rond het appartementencomplex. In de donkerte zijn de vele flitsen van fototoestellen goed zichtbaar.</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: stem: Johan</p>	<p>aan toevoegen”. Echt, direct na die uitzending stonden hier, nou, ik heb ze niet geteld maar honderden mensen voor de deur van het appartementencomplex...</p> <p>Tijdens het tonen van de medium close-up is in plaats van de stem van Johan, even een rumoerige/schreeuwerige mensenmassa te horen.</p> <p>Stem van Johan: ... Eén groot circus. Ik zie het een beetje als een slechte tv-show. Heel veel camera's en fototoestellen, met heel veel boos publiek. Ja, ik noem het even doodsbedreigingen. Ze zouden mijn huis in de brand steken, je vermoorden... Richting Joran van der Sloot dan hè. Ze weten niet wie ze voor die intercom uh, te spreken krijgen. Maar, uh, dat ging door tot uh, een uur of acht in de morgen. Een aantal mensen zijn ook gewoon binnen geraakt in dit, in dit appartementencomplex. Toen letterlijk bij mij voor de deur op de ramen en deur... En 't, 't, is zelfs zo, uh, uh, we hebben een beveiliging die wij in moeten huren. Anders had er waarschijnlijk niets van het gebouw over gebleven.</p>	<p>2</p> <p>8</p>
07:14	Medium close-up van presentatrice.	Presentatrice: Ja, voor alle duidelijkheid. Deze Johan, die u net hoorde, heeft dus helemaal niets te maken met Joran van der Sloot. Het gaat om een persoonsverwisseling, met voor deze Johan vervelende gevolgen.	
07:23			

Item # 4.1 Dinsdag 5 februari 2008 – 09:00 uur *Journal*

D3, D4

00:00	<p>Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden. Het achtergrondschermbild toont een beeld van Joran van der Sloot. In een tekstbalk bovenin staat: VERBORGEN CAMERA.</p>	<p>Presentator: Joran van der Sloot wil praten met justitie. Dat zei zijn advocaat gisterenavond in het tv-programma <i>NOVA</i>. Van der Sloot zit ondergedoken maar hij houdt zich wel beschikbaar voor de politie.</p>	
00:12	<p>{fragment uit <i>NOVA</i>}</p> <p>Medium shot van presentator aan tafel met de advocaat van Joran van der Sloot. Met op de achtergrond het decor van <i>NOVA</i>. Op de televisieschermen die deel uitmaken van het decor, worden beelden vertoond van Joran van der Sloot en Natalee Holloway.</p>	<p>Bert de Rooij: Ik heb gesproken met de, uh, persoon van de KLPD, die de doorzoeking heeft, uh, gedaan.</p> <p>Presentator: Ja.</p> <p>Bert de Rooij: Uhm, en hem aangegeven dat Joran bereid is om, uh, zodra men dat wenst, zich onder verhoor te laten stellen. Uhm, en ik heb begrepen van, uh, die verbalisant van de</p>	5

00:15	Zodra de tafelgast de woorden 'de, uh' uitspreekt, verspringt het beeld in een medium close-up van de man. <i>Journal-tekstbalk: BERT DE ROOIJ advocaat van Joran van der Sloot</i>		KLPD dat dat in overleg met het Openbaar Ministerie, denk ik, op Aruba, uh zal gaan geschieden of niet. Dat weet ik niet. Uh, maar goed...	
00:23	Wanneer de advocaat de naam 'Joran' noemt, wordt een fragment uit de uitzending van <i>Peter R..de Vries</i> getoond. Medium close-up van Joran van der Sloot. <i>Journal-tekstbalk: beelden: SBS6</i> Linksboven is het logo van SBS6 te zien. Rechtsboven staat in een tekstbalk: VERBORGEN CAMERA	3	Presentator: Maar dat kan wel? Wat Joran betreft op korte termijn? Bert de Rooij: Het kan wat Joran betreft op korte termijn.	
00:31	Terwijl de advocaat het woord 'verbalisant' uitspreekt, wordt overgegaan op een medium close-up van de man.			
00:39	Zodra de presentator zegt 'Wat Joran betreft', verspringt het beeld in een medium shot van de presentator en de advocaat aan tafel.			
00:41	Medium shot van een tussenwoning. Op straat is het donker en door de gesloten luxaflex komt flauw licht naar buiten.		Verslaggeefster: De politie weet waar hij is. Op verzoek van justitie zijn gisteren twee huiszoekingen in Arnhem gedaan. Bij zijn huis en op het logeeradres bij het huis van zijn oma.	
00:44	Wanneer de verslaggeefster de woorden 'waar hij is' uitspreekt, wordt een shot getoond van het slaapkamerraam van de tussenwoning. Ook hier is te zien dat achter de gesloten luxaflex licht brandt.			
00:47	Tijdens het uitspreken van de plaatsnaam 'Arnhem' wordt een shot van de voordeur van het huis getoond.			
00:53	{fragment uit <i>NOVA</i> } Medium close-up van de advocaat van Joran van der Sloot. Met op de achtergrond het decor van <i>NOVA</i> . Op de televisieschermen die deel uitmaken van het decor, worden beelden vertoond van Joran van der Sloot en Natalee Holloway. <i>Journal-tekstbalk: BERT DE ROOIJ advocaat van Joran van der Sloot</i>		Bert de Rooij: Ik heb begrepen, want Joran heeft contact gehad met zijn grootmoeder, dat er, uh, bij, in de woning van de grootmoeder, de harddisk is meegenomen van de computer waarop Joran, uh, uh, computerde. En ik heb van Joran begrepen dat zijn laptop zou zijn meegenomen uit de, uh, studentenflat waar hij voorheen woonachtig was.	5
01:11	Door de spijlen van een hek wordt in het donker een overheidsgebouw gefilmd. Er staan enkele politieauto's voor het gebouw.		Verslaggeefster: Het Openbaar Ministerie wil graag een afspraak met Van der Sloot en wacht zijn verklaring af.	
01:16	Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Op het achtergrondscherm		Presentator: En Daury, de man die volgens Van der Sloot het lichaam van de Amerikaanse	

01:42	is Joran van der Sloot te zien. In een tekstbalk bovenin staat: VERBORGEN CAMERA.	Natalee Holloway heeft weggewerkt, heeft een interview gegeven aan de Amerikaanse zender ABC. Hij zegt dat hij met de zaak niets te maken heeft en dat hij in die periode ook helemaal niet op Aruba was. Volgens het ANP heeft Daury dat inmiddels ook aan het OM op Aruba verklaard. Maar een woordvoerder van justitie zegt van niets te weten.	
-------	---	--	--

Item # 4.2 Vrijdag 8 februari 2008 – 20:00 uur *Journal*

D3

00:00	<p>Beeld van een televisiescherm waarop Joran van der Sloot in de auto te zien is. {fragment uit <i>Peter R. de Vries</i>} Daar overheen is een portretfoto van Beth Holloway (de moeder van Natalee Holloway) geplaatst. Rechts onderin is een microfoon afgebeeld, met daarbij de tekst: LARRY KING LIVE.</p> <p>Links onderin staat het logo van CNN.</p> <p>Verder staat onder in het televisiescherm de Engelse tekst: JORAN'S DEADLY CONFESSION ON TAPE? SECRYTLY-RECORDED TAPES REVEAL SHOCKING COMMENTS FROM JORAN VAN DER SLOOT. Zodra de commentator de naam 'Peter' noemt, verandert de portretfoto van Beth Holloway in een kader waarin Peter R. de Vries te zien is.</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: PETER R. DE VRIES OP DE AMERIKAANSE TELEVISIE</p>	<p>Amerikaanse journalist: Peter, explain how this whole thing, this tape came about.</p> <p>Peter R. de Vries: Well, uh... {stemgeluid wordt zachter en zijn stemgeluid wordt overstemd door het commentaar van de <i>Journal</i>-presentator}</p> <p><i>Journal</i>-presentator: Peter R. de Vries maakte gisteren een kleine tournee langs de Amerikaanse zenders CNN, ABC en FOX. De misdaadverslaggever werd geïnterviewd over zijn programma met daarin de bekentenis van Joran van der Sloot. ABC kocht de hele uitzending met de verborgen camera-actie en zond die afgelopen maandag in Amerika uit.</p>	
00:07	<p>Wanneer de presentator de woorden 'tournee langs' uitspreekt, wordt een beeld getoond van een televisiescherm waarop te zien is dat Peter R. de Vries te gast is bij een Amerikaanse talkshow. Het decor ziet eruit als een huiskamer. De presentator en Peter R. de Vries zitten tegenover elkaar in gemakkelijke stoelen. Onder in het televisiescherm staat de tekst: GMA EXCLUSIVE SOLVING THE HOLLOWAY CASE? WILL JORAN BE RE-ARRESTED?</p> <p>Rechts onderin is het logo van <i>ABC NEWS</i> te zien.</p> <p><i>ABC News</i> tekstbalk: PETER de VRIES</p>		

00:15	<p>DUTCH CRIME REPORTER</p> <p>Zodra de presentator de woorden ‘de bekentenis’ uitspreekt, wordt een beeld getoond van een televisiescherm met daarop twee kaders. In het linker kader is een medium shot van een Amerikaanse journalist te zien en in het rechter kader is een medium shot van Peter R. de Vries te zien.</p> <p>Links onderin is het logo van <i>FOX NEWS</i> te zien.</p> <p>Verder is onder in het scherm de volgende tekst te lezen: CAUGHT ON TAPE JORAN TAPED WITH UNDERCOVER CAMERA DISCUSSING NATALEES DEATH JORAN EXPOSED</p>			
00:23	<p>Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Op het achtergrondschermb is een foto van Patrick van der Eem te zien.</p>		<p>Presentator: Peter R. de Vries zou worden vergezeld door Patrick van der Eem, de man tegen wie Joran van der Sloot z’n bekentenis aflegde tijdens diverse autoritjes. Maar hij mocht het land niet in. Bij aankomst op het vliegveld in New York kreeg hij geen bezoekersvisum omdat hij een strafblad heeft. En zojuist werd bekend dat Joran van der Sloot vanmorgen op een politiebureau in Rotterdam twee uur lang is verhoord. Hij heeft daar gezegd dat hij onder invloed was van marihuana toen hij tegen Van der Eem sprak. Hij blijft erbij dat hij met de verdwijning van Natalee Holloway niks te maken heeft. Het OM gaat door met het onderzoek en Van der Sloot blijft verdachte.</p>	
00:40	<p>Wanneer de presentator de woorden ‘en zojuist’ uitspreekt, verandert de afbeelding op het achtergrondschermb in een foto van Joran van der Sloot.</p>			
01:00				

Item # 5.1 Vrijdag 15 februari 2008 – 09:00 uur *Journal*

D3

00:00	<p>Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden. Het achtergrondschermb toont een beeld van Joran van der Sloot. In een tekstbalk bovenin staat: VERBORGEN CAMERA.</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: JEROEN TJEPKEMA</p>		<p>Presentator: Goedemorgen. Joran van der Sloot wordt niet opnieuw gearresteerd in de zaak-Natalee Holloway. Dat heeft het hof op Curaçao besloten.</p>	17
00:08	<p>{fragment uit <i>Peter R. de Vries</i>}</p> <p>Medium close-up van Joran van der Sloot die op de bijrijdersstoel van een auto zit.</p>		<p>Commentator: Volgens het hof is Joran van der Sloot’s bekentenis in het programma van Peter R. de Vries niet voldoende voor een nieuwe arrestatie. Zo wordt die</p>	

	In een tekstbalk bovenaan staat: VERBORGEN CAMERA <i>Journal</i> -tekstbalk: beeld: SBS6	3	bekentenis niet ondersteund door ander bewijs.	
00:22	Gecomputeriseerde blauwe kaart van de Caribische Zee met daarop het eiland Aruba rood gekleurd. De linker helft van het beeld wordt gevuld met een foto van correspondent Miriam Sluis. Tekst: Zaak-Holloway, Aruba. <i>Journal</i> -tekstbalk: MIRIAM SLUIS vanuit Aruba		Verslaggeefster: Dat Joran, uh, lijkt te hebben bekend in de uitzending van Peter R. de Vries, is voor het hof niet doorslaggevend. Vooral omdat Joran verschillende bekentenissen heeft gedaan, die niet kloppen met de situatie op het strand waar hij Natalee Holloway met behulp van een vriend in zee zou hebben gedumpt. {tekst wordt vervolgd door de commentator die eerder aan het woord was}	
00:24	{fragment uit <i>Peter R. de Vries</i> } Zodra de verslaggeefster de naam 'Peter R. de Vries' noemt, verschijnt een medium close-up van Joran van der Sloot in de auto. In een tekstbalk bovenaan staat: VERBORGEN CAMERA	3		
00:32	Wanneer de verslaggeefster het woord 'strand' uitspreekt, verschijnt opnieuw de gecomputeriseerde blauwe kaart van de Caribische Zee met daarop het eiland Aruba rood gekleurd. De linker helft van het beeld wordt gevuld met een foto van correspondent Miriam Sluis. Tekst: Zaak-Holloway, Aruba. <i>Journal</i> -tekstbalk: MIRIAM SLUIS vanuit Aruba			
00:36	Als de verslaggeefster het woord 'gedumpt' uitspreekt, vervaagt de gecomputeriseerde kaart en verschijnt door dit beeld wederom een fragment uit de uitzending van <i>Peter R. de Vries</i> . Medium close-up van Joran van der Sloot in de auto. In een tekstbalk bovenaan staat: VERBORGEN CAMERA	10		
00:41	Terwijl de commentator het woord 'aangegeven' uitspreekt, verschijnt het beeld van de achterkant van een Range Rover die de hoek omrijdt.	3	Commentator: Daarnaast zegt het hof dat het OM, dat Joran wil arresteren, zelf al heeft aangegeven dat Joran een ernstige persoonlijkheidsproblematiek heeft. Wat hem dus minder geloofwaardig maakt.	
00:47	Tegen een blauwe achtergrond wordt een stilstaand fragment uit <i>NOVA</i> getoond. Het betreft een medium close-up van de advocaat van Joran van der Sloot. Op de achtergrond is een stuk van het decor van	1	Stem van Bert de Rooij door een telefoon: Joran die is afgelopen vrijdag verhoord door de politie. Hij heeft daarin aangegeven wat hij tegen Van der Eem heeft verteld en bovendien dat ie, uh, die, uh, uitlatingen tegen Van der Eem niet	5

	NOVA te zien. <i>Journal</i> -tekstbalk: BERT DE ROOIJ advocaat van Joran van der Sloot		kunnen kloppen. Verifieerbaar onjuist zijn. Dus hij heeft zitten liegen.	
01:00	Middels een fade-in wordt het beeld zichtbaar van Joran van der Sloot, die geboeid en onder begeleiding een overheidsgebouw uitloopt en in een politieauto stapt. Op dit moment wordt extra ingezoomd op de jongen.	10	Commentator: Van der Sloot is twee keer eerder vastgezet vanwege de verdwijning van Natalee Holloway maar telkens wegens gebrek aan bewijs weer vrijgelaten. Het hof vindt dat er belangrijke nieuwe aanwijzingen moeten zijn om hem nogmaals te arresteren.	
01:11	Direct volgt een beeld van een aankomende politieauto waarin Joran van der Sloot op de achterbank zit.	14		
01:13	Door het openstaande raampje is de jongen duidelijk zichtbaar.			

Item # 5.2 Vrijdag 15 februari 2008 – 20:00 uur *Journal*

D3

00:00	Medium shot van presentator, aan tafel met papieren.		Presentator: Joran van der Sloot wordt níet opnieuw gearresteerd in de zaak Natalee Holloway. Dat heeft het gerechtshof op Curaçao besloten. Volgens het hof is Joran van der Sloot's bekentenis in het programma van Peter R. de Vries niet voldoende voor een nieuwe arrestatie. Sterker nog, Van der Sloot heeft in een politieverhoor kunnen aantonen dat z'n zogenaamde bekentenis op onderdelen aantoonbaar onjuist is. Hij zou dus óók weer hebben gelogen tegen de informant van het televisieprogramma. Volgens het Openbaar Ministerie, dat hem had willen arresteren, heeft Johan van der Sloot mogelijk een persoonlijkheidsproblematiek. Daarom is hij volgens het hof minder geloofwaardig.	
00:08	{fragment uit <i>Peter R. de Vries</i> } Zodra de presentator de woorden 'volgens het hof' uitspreekt, verschijnen de beelden van Joran van der Sloot in de auto. In een tekstbalk bovenaan staat: VERBORGEN CAMERA <i>Journal</i> -tekstbalk: beeld: SBS6	3		
00:32	Terwijl de presentator de woorden 'heeft Johan van der Sloot' uitspreekt, verschijnt het beeld van de achterkant van een Range Rover die de hoek omrijdt.	1		
00:38	Zodra de presentator het woord 'geloofwaardig' uitspreekt, is te zien hoe Joran van der Sloot geboeid en onder begeleiding een overheidsgebouw uitloopt.			
00:40				

Item # 6.1 Donderdag 23 september 2008 – 09:00 uur *Journal*

00:00	Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden. Het scherm links achter de presentator laat een portretfoto van Peter R. de Vries zien.		Presentator: Peter R. de Vries heeft een Emmy Award gekregen voor de reportage waarin Joran van der Sloot erkent betrokken te zijn bij de verdwijning van Natalee Holloway. De Emmy's zijn de belangrijkste Amerikaanse televisieprijsen. De reportage was genomineerd in de categorie actualiteiten.	
00:15	Medium close-up van een feestelijke taart met daarop de tekst: GEFELICITEERD MET JULLIE GEWELDIGE PROGRAMMA.		Presentator: Vandaag ongetwijfeld weer taart voor de redactie van Peter R. de Vries. Net als na de veel bekeken Joran-uitzending van het programma. Peter R. de Vries nam vannacht de Emmy Award in ontvangst met de moeder van Natalee Holloway. En ze droegen de prijs op aan het verdwenen meisje.	
00:18	Tijdens het uitspreken van de naam 'Peter R. de Vries' wordt overgegaan op een medium shot van een drukbezette redactieruimte waar Peter R. de Vries komt binnenlopen. Mensen drinken koffie/thee. De camera volgt De Vries. Van zijn blije gezicht verplaatst de camera zich met een lichte inzoom terug naar de taart.			
00:33	Tegen een blauwe achtergrond wordt een stilstaand fragment uit een eerder interview met Peter R. de Vries getoond. Het betreft een medium close-up van de misdaadverslaggever. Op de achtergrond is een deel van de studio te zien waarin de opnames van zijn programma gemaakt worden. In een kast staan dossiers van zaken waar Peter R. de Vries zich de afgelopen jaren in verdiept heeft.		Stem van Peter R. de Vries door een telefoon: Dit is de prijs der prijzen waar ik alle andere prijzen voor inlever. Dit moet je toch een beetje zien als het winnen van de Champions League en dat je dan ook nog in die wedstrijd, in die finalewedstrijd een, het winnende doelpunt maakt. Een, uh, geweldig gevoel.	
00:48	<i>Journal</i> -tekstbalk: PETER R. DE VRIES misdaadverslaggever			

Item # 6.2 Donderdag 23 september 2008 – 13:00 uur *Journal*

D3

00:00	Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden. Het scherm links achter de presentator laat een foto zien van Peter R. de Vries met een Emmy Award in zijn hand.		Presentator: Peter R. de Vries heeft een Emmy Award gekregen. Hij kreeg deze voor de reportage waarin Joran van der Sloot erkent betrokken te zijn bij de verdwijning van Natalee Holloway. De Emmy's zijn de belangrijkste Amerikaanse televisieprijsen.	

00:14	Tegen een rode achtergrond is een medium close-up van Joran van der Sloot te zien. Het betreft een fragment uit de uitzending van <i>Peter R. de Vries</i> . Rechts is een Emmy Award afgebeeld, met daarbij de tekst: 29 EMMY WINNER Peter R. de Vries – Natalee Holloway. Boven het kader met daarin het fragment, staat de tekst: INTERNATIONAL – CURRENT AFFAIRS. Onder in beeld beweegt een tekstbalk van links naar rechts. Hierop staat: EMMY AWARDS NEWS & DOCUMENTARY.		Commentator: De uitzending van <i>Peter R. de Vries – misdaadverslaggever</i> was genomineerd in de categorie actualiteiten.	
00:21	Medium shot van een man in pak die achter een spreekgestoelte met microfoons staat. Ondertiteling: De internationale Emmy gaat naar: Peter R. de Vries		Spreker: The international Emmy goes to Peter R. de Vries {gevolgd door het geluid van een luid applaus en gejuich}.	
00:30	Medium shot van een vrouw die Peter R. de Vries omhelst en op de mond zont. De misdaadverslaggever heeft een Emmy Award in zijn hand. Het tweetal wordt vergezeld door een aantal mensen met blije gezichten. Op de achtergrond is een gang zichtbaar met een de rode muur waarop zwart-wit foto's hangen van internationale filmsterren. Vermoedelijk betreft het een ruimte in het gebouw waar de Emmy's zijn uitgereikt.		Commentator: Peter R. de Vries nam de Emmy Award in ontvangst, samen met de moeder van Natalee Holloway.	
00:34	Tijdens het uitspreken van de naam 'Emmy Award' wordt een close-up van de televisieprijs in de handen van de misdaadverslaggever getoond.	7		
00:36	Medium shot van Peter R. de Vries die achter een spreekgestoelte met microfoons staat. Ondertiteling: Ik draag deze speciale onderscheiding op aan haar vermiste dochter, Natalee. <i>Journal</i> -tekstbalk: PETER R. DE VRIES (MISDAADVERSLAGGEVER)		Peter R. de Vries: I'd like to dedicate this special award to her missing daughter, Natalee.	
00:42	Medium shot van een gang met een rode muur waarop zwart-wit foto's van internationale filmsterren hangen. Vermoedelijk betreft het een ruimte in het gebouw waar de Emmy's zijn uitgereikt. Het is druk in de gang en er loopt een man met een grote, professioneel uitzijnde camera op zijn schouder. Peter R. de Vries krijgt een schouderklopje van een man, bij wijze van felicitatie.		Commentator: De zaak-Holloway wordt nog onderzocht door het OM op Aruba. Die neemt binnen enkele maanden een besluit of Joran van der Sloot wordt vervolgd.	

00:45	Wanneer de commentator de woorden 'OM op Aruba' uitspreekt, wordt een close-up getoond van een Emmy Award. Het shot wordt onmiddellijk gevolgd door een medium shot van Peter R. de Vries met de Emmy Award. Hij wordt samen met een jonger meisje gefotografeerd.	7		
00:50				

Item # 6.3 Donderdag 23 september 2008 – 20:00 uur *Journal*

00:00	Medium shot van een gang, met een rode muur waarop zwart-wit foto's van internationale filmsterren hangen. Vermoedelijk betreft het een ruimte in het gebouw waar de Emmy's zijn uitgereikt. Het is druk in de gang en er loopt een man met een grote, professioneel uitziende camera op zijn schouder. Peter R. de Vries krijgt een schouderklopje van een man, bij wijze van felicitatie. <i>Journal</i> -tekstbalk: EMMY AWARD VOOR PETER R. DE VRIES		Presentator: Misdaadverslaggever Peter R. de Vries heeft een Emmy Award gewonnen. Hij krijgt de belangrijke Amerikaanse televisieprijs voor de uitzending waarin Joran van der Sloot praat over de verdwijning van Natalee Holloway. De Vries nam de Emmy in ontvangst, samen met de moeder van Natalee Holloway.	
00:03	Tijdens het uitspreken van de woorden 'Emmy Award' verschijnt tegen een rode achtergrond een medium close-up van Joran van der Sloot. Het betreft een fragment uit de uitzending van <i>Peter R. de Vries</i> . Rechts is een Emmy Award afgebeeld, met daarbij de tekst: 29 EMMY WINNER Peter R. de Vries – Natalee Holloway. Boven het kader met daarin het fragment, staat de tekst: INTERNATIONAL – CURRENT AFFAIRS. Onder in beeld beweegt een tekstbalk van links naar rechts. Hierop staat: EMMY AWARDS NEWS & DOCUMENTARY. <i>Journal</i> -tekstbalk: EMMY AWARD VOOR PETER R. DE VRIES beelden: RTL Nieuws			
00:13	Wanneer de presentator de naam 'De Vries' noemt, wordt overgegaan op een medium shot van een vrouw die Peter R. de Vries omhelst en op de mond zont. De misdaadverslaggever heeft een Emmy Award in zijn hand. Het tweetal wordt vergezeld door een aantal mensen			

	<p>met blijde gezichten. Op de achtergrond is een gang zichtbaar met een de rode muur waarop zwart-wit foto's van internationale filmsterren hangen. Vermoedelijk betreft het een ruimte in het gebouw waar de Emmy's zijn uitgereikt.</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: beelden: RTL Nieuws</p>			
00:16	<p>Close-up getoond van een Emmy Award. Het shot wordt onmiddellijk gevolgd door een medium shot van Peter R. de Vries met de Emmy Award. Hij wordt samen met een jonger meisje gefotografeerd.</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: beelden: RTL Nieuws</p>	7		
00:19	<p>Medium shot van Peter R. de Vries die achter een spreekgestoelte met microfoons staat.</p> <p>Ondertiteling: Ik draag deze speciale onderscheiding op aan haar vermiste dochter, Natalee.</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: PETER R. DE VRIES</p>		Peter R. de Vries: I'd like to dedicate this special award to her missing daughter, Natalee.	
00:25 00:31	<p>Close-up van de Emmy Award in de handen van Peter R. de Vries.</p>	7	Presentator: De reportage was genomineerd in de categorie actualiteiten.	

Items over de Fritzl-zaak

Item # 1.1 Zondag 27 april 2008 – 20:00 uur *Journal*

D1, D2, D3

	Aankondiging NOS <i>Journal</i> . Direct na het tonen van het logo van het NOS <i>Journal</i> worden beelden getoond van een grijs, betonnen woonhuis.		Direct na de openingstune vervolgt de presentator: Oostenrijkse vrouw 24 jaar gevangen gehouden door haar vader.	16	
00:00	<p>Presentator in medium shot, aan tafel met papieren.</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: RIK VAN DE WESTELAKEN</p> <p>Zodra de presentator het woord 'zedenzaak' uitspreekt, verschijnt op een achtergrondschermbild het beeld van een grijs, betonnen woonhuis.</p>		<p>Presentator: Goedenavond. Oostenrijk is opnieuw in de ban van een grote zedenzaak. In het noordelijke plaatsje Amstetten is een vrouw mogelijk meer dan 20 jaar door haar vader gevangen gehouden in een kelder. Ook wordt de vader verdacht van incest. Hij zou 7 kinderen hebben verwekt bij zijn dochter. Drie van hen zouden jarenlang bij hun moeder in de kelder opgesloten hebben gezeten. De man had z'n dochter opgegeven als vermist. Ze kwam weer terecht doordat één van haar kinderen herhaaldelijk in het ziekenhuis werd opgenomen met een zeldzame ziekte. Het verhaal roept tal van vragen op. Maar de Oostenrijkse politie neemt de zaak zeer serieus.</p>	17	
00:36	Totaal shot van een doorgaande weg met aan beide kanten woonhuizen.		<p>Verslaggeefster: Hier in deze straat, achter deze onopvallende gevel zou het drama zich hebben afgespeeld. De zaak kwam aan het rollen toen de oudste dochter van het slachtoffer ernstig ziek in een ziekenhuis werd opgenomen.</p>		
00:40	<p>Wanneer de verslaggeefster de woorden 'deze onopvallende' uitspreekt, wordt een close-up getoond van slaapkamerramen met daarop dieren stickers geplakt.</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: Berlijn verslag: MARGRIET BRANDSMA</p>	7			
00:42	Bij het uitspreken van de woorden 'de zaak' wordt een medium shot getoond van een voordeur met daarnaast verscheidene naamplaatjes en deurbellen.				
00:44	Zodra de verslaggeefster de woorden 'oudste dochter' uitspreekt, wordt uitgezoomd op een aantal mannen met camera's en fotoestellen. Zij houden zich op voor een grijs, betonnen woonhuis. Op de voorgrond staat een busje met daarop de tekst 'POLIZEI'.	15			
00:49	<p>Medium close-up van een man in pak, gezeten achter een aantal microfoons.</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: WOORDVOERDER POLITIE</p> <p>Ondertiteling: In de eerste verhoren heeft</p>		<p>Politiewoordvoerder: Ihrer ersten Befragung</p>		

	de vrouw gezegd, dat zij al op vroege leeftijd door haar vader seksueel is misbruikt. En dat zou meermaals tot een zwangerschap hebben geleid.		zufolge wäre sie schon im frühen Jugendalter von ihrem Vater, eben diesem Großvater, hier in Amstetten sexuell missbraucht worden und es wäre sogar daraus mehrmals zu Schwangerschaften gekommen.	
01:06	Medium shot van de achterkant van een openstaand busje. In de laadruimte zijn onderzoeksmaterialen te zien. Voor het busje is een grijs, betonnen gevel te zien. Twee mannen in witte recherchepakken staan met elkaar te praten.		Verslaggeefster: Volgens de politie zouden 3 van de 6 kinderen van het slachtoffer door haar vader en moeder zijn opgevoed en, gewoon naar school zijn gegaan.	
01:08	Als de verslaggeefster de woorden '3 van de 6' uitspreekt, wordt ingezoomd op de twee rechercheurs.	14		
01:14	Medium close-up van een man in pak, gezeten achter een aantal microfoons. Ondertiteling: De anderen hebben kennelijk, net als hun moeder, in een kerker in de kelder gewoond. De kerker hebben we tot nu toe, hoewel we intensief zoeken, nog niet gevonden. De ingang is kennelijk goed verborgen.		Politiewoordvoerder: Und die anderen haben offenbar sowie ihre Mutter im Keller, in irgendeinem Verlies gewohnt, im Verlies, im Gefängnis, das wir bisher, obwohl wir intensiv suchen, noch nicht gefunden haben. Der Eingang ist offenbar auch dort sehr sehr gut verborgen.	
01:32	Totaal shot van de achtergevel van een grijs, betonnen woonhuis.		Verslaggeefster: De zaak roept in Oostenrijk pijnlijke herinneringen op aan Natascha Kampusch, een meisje dat ruim 8 jaar werd vastgehouden en in 2006 aan haar ontvoerder wist te ontsnappen. Omwonenden reageren ook nu geschokt.	
01:35	Zodra de verslaggeefster de naam 'Natascha Kampusch' noemt, verspringt het beeld in een totaal shot van de voorgevel van een grijs, betonnen woonhuis met veel ramen.			
01:40	Tijdens het uitspreken van de woorden 'een meisje' wordt een totaal shot getoond van een doorgaande weg met aan beide kanten woonhuizen.			
01:43	Wanneer de verslaggeefster het woord 'omwonenden' uitspreekt, wordt een medium shot getoond van de achterkant van het openstaande recherchebusje. Het hek van de oprit waarop het busje staat, is gesloten. Een rechercheur spreekt twee casual geklede mannen toe van achter het hek. De twee mannen die voor het hek staan, kijken hier nieuwsgierig overheen.			
01:44	Bij het uitspreken van de woorden 'ook nu' wordt ingezoomd op de twee mannen.	14		
01:45	Medium close-up van een man in pak. Op de achtergrond is de gevel van een woonhuis, een tuinhuisje en een geparkeerde auto te zien. <i>Journal</i> -tekstbalk: BUURMAN Ondertiteling: Dit is niet normaal. Het		Oostenrijkse burger: Das gibt's doch nicht, ist	4, 6

	waren altijd aardige mensen. Dit is moeilijk te begrijpen.		doch nicht normal! Sie waren doch immer so nett, vielleicht gibt's... Das kann man sich überhaupt nicht vorstellen.	
01:54	Een totaal shot met op de voorgrond een busje met daarop de tekst 'POLIZEI' en op de achtergrond een man die zijn camera op een statief aan het installeren is voor de achtergevel van een grijs, betonnen woonhuis.	7	Verslaggeefster: Volgens de politie is het slachtoffer erg in de war. De vrouw wilde alleen praten als haar vader geen contact meer met haar kon opnemen én als voor haar kinderen gezorgd zou worden.	
01:57	Tijdens het uitspreken van de woorden 'in de war' wordt een close-up getoond van een holster bij een politieagent.			
02:00	Zodra de verslaggeefster de woorden 'als haar' uitspreekt, verspringt het beeld in een totaal shot van een doorgaande weg. Rechts in beeld staan geparkeerde auto's voor een hek bij een grijs, betonnen woonhuis. Vanaf de stoep spreekt een politieagent een inzittende aan door een openstaand autoraam. Op de achtergrond zijn enkele cameramannen en camerabusjes zichtbaar.			
02:04	Bij het uitspreken van de woorden 'gezorgd zou worden' verschijnt een totaalshot van een voorgevel van een grijze, betonnen woning met veel ramen.			
02:06	Medium close-up van <i>Journal</i> -presentator.		Presentator: Ja, en wat betreft de kerker, waar de vrouw gevangen heeft gezeten... De Oostenrijkse poli...televisie meldt zojuist dat de politie die op aanwijzing van de verdachte heeft gevonden en daar nu onderzoek doet.	
02:17				

Item # 1.2 Maandag 28 april 2008 – 09:00 uur *Journal*

D1, D2, D3

00:00	Medium shot van presentatrice, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden. Het achtergrondscherf toont een beeld van een grijze, betonnen woning.		Presentatrice: De Oostenrijkse politie heeft de kelder onderzocht waar een 73-jarige man zijn dochter bijna 24 jaar gevangen heeft gehouden en seksueel heeft misbruikt. De man zou bij zijn dochter 7 kinderen hebben verwekt, van wie er één kort na de geboorte overleed.	
00:16	Medium shot van een betonnen gang, met aan het einde een deur. Zodra de verslaggever begint te spreken ('In de kelder...') beweegt de camera mee langs de muren van de gang.		Verslaggever: In de kelder van dit huis heeft het drama zich afgespeeld. Achter een kleine verborgen deur vond de politie de ruimtes waar de man zijn dochter gevangen hield en misbruikte.	
00:26	Medium close-up van een man in pak. Op de achtergrond is een stukje grasveld,			

	<p>struikgewas en een deel van het dak van een tuinhuisje te zien.</p> <p><i>Journal-tekstbalk: CHEF RECHERCHE</i></p> <p>Ondertiteling: In de ondergrondse gevangenis bevinden zich ruimtes die dienen om te slapen, met bedden en om te koken. Ook is er sanitair, zoals een toilet en een douche.</p>		<p>Oostenrijkse recherchechef: Was ist im unterirdischen Gefängnis, dass sich dort ein paar Räume befinden, die zum Schlafen gedient haben, mit Betten, eine Kochplatte zum Kochen und auch sanitäre Anlagen wie WC und Duschgelegenheiten.</p>	
00:37	<p>Tegen een blauwe achtergrond wordt een portretfoto getoond van een oudere man. Zijn ogen worden verborgen achter een zwart balkje.</p> <p><i>Journal-tekstbalk: JOSEF F. verdachte in Oostenrijkse zedenzaak</i></p>	15	<p>Verslaggever: De verdachte is de 73-jarige Josef F.. Volgens de politie zijn 3 van de 6 kinderen van het slachtoffer door hem en zijn vrouw opgevoed. Ook gingen ze gewoon naar school. De drie andere kinderen leefden in de kelder.</p>	
00:45	<p>Wanneer de verslaggever de woorden 'ook gingen zij' uitspreekt, wordt uitgezoomd vanuit een rij ramen in een grijze, betonnen voorgevel, wat uiteindelijk het totaalbeeld van een woning oplevert.</p>			
00:48	<p>Medium close-up van een meisje met lang blond haar. Op de achtergrond is een gelige, betonnen muur van een woonhuis te zien. Onder in beeld is een deel van een microfoon zichtbaar.</p> <p>Ondertiteling: Ik kan vanaf het balkon en het raam naar binnen kijken. Als je bedenkt wat daar gebeurde, dat is niet te bevatten.</p>		<p>Oostenrijkse burger: Ich find's sehr schlimm, denn ich kann von meinem Balkon und meinem Fenster aus das Haus richtig sehen. Und dass man denkt, ob da was drinnen ist, das könnte man gar nicht vorstellen... so jetzt, weil es so... ja... das ist so schlimm irgendwie.</p>	4, 6
01:00	<p>Een busje met daarop de tekst 'POLIZEI' is op de voorgrond in beeld. Het busje staat geparkeerd in een straat waar cameramannen heen en weer lopen en waar camerabusjes geparkeerd staan voor een grijs, betonnen huis. Verder is een stukje gras en een stukje tuinhuis zichtbaar.</p>		<p>Verslaggever: Josef F. is gearresteerd en wordt verhoord door de politie.</p>	
01:03	<p>Medium close-up van een man in pak. Op de achtergrond is een stukje grasveld, struikgewas en een deel van het dak van een tuinhuisje te zien.</p> <p><i>Journal-tekstbalk: CHEF RECHERCHE</i></p> <p>Ondertiteling: We proberen een reconstructie te maken op basis van de verklaringen van de gevangene. We hopen dat de verdachte snel een bekentenis aflegt.</p>		<p>Oostenrijkse recherchechef: ...all das zu rekonstruieren, was die Gefangene selbst gesagt hat und was man dem Beschuldigten vorwerfen kann, oder wozu er sich hoffentlich bald auch einmal geständlich zeigen wird.</p>	
01:14	<p>Close-up van een klein raampje in een</p>	7	<p>Verslaggever: Het slachtoffer is erg in de war en</p>	

01:17	grijze, betonnen muur. Wanneer de verslaggever de woorden 'slecht aan toe' uitspreekt, verspringt de close-up van het kleine raampje in een close-up van slaapkamerramen met daarop dierenstickers geplakt.	7	is er lichamelijk slecht aan toe. De toestand van de drie kinderen die in de kelder leefden is volgens de politie verschrikkelijk.	
01:21	Tijdens het uitspreken van de woorden 'de kelder' verschijnt een totaal shot van de achterkant van een grijze, betonnen woning.			
01:23				

Item # 2.1 Maandag 28 april 2008 – 13:00 uur *Journal*

D1, D2, D3

00:00	Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden. Het achtergrondschermbild toont een beeld van een grijze, betonnen woning.		Presentator: De bejaarde Oostenrijker die is opgepakt voor het jarenlang gevangen houden en misbruiken van z'n dochter, heeft bekend. Hij heeft bij de politie een lange verklaring afgelegd. In Oostenrijk is geschokt gereageerd sinds de incestzaak gisteren aan het licht kwam.	
00:17	Medium shot van een Oostenrijkse krantenkiosk. Bijna alle voorpagina's van de kranten gaan over het aan het licht gekomen incestdrama. Dat blijkt uit koppen als: 'Vater sperrte Tochter 24 Jahre in Verlies', 'Das Märtyrertum im Horror Haus' en '24 Jahre im Kelder gefangen'.		Verslaggever: Voor veel inwoners van het stadje Amstetten is het een raadsel. Veel mensen vragen zich af hoe het kan dan niemand er al die jaren iets van heeft gemerkt.	
00:19	Bij het uitspreken van de woorden 'veel mensen' verspringt het beeld in een medium close-up van enkele kranten. Hierdoor zijn de schreeuwende koppen (nog) beter leesbaar.			
00:22	Zodra de verslaggever eindigt met de woorden 'heeft gemerkt' verspringt het beeld in een close-up van de krant die als kop heeft: 'Vater sperrte Tochter 24 Jahre in Verlies'.	7		
00:26	Medium close-up van een jonge vrouw die staat voor een gesloten voordeur van een woonhuis. Dit blijkt ondermeer uit de brievenbus die naast de deur hangt. Onder in beeld is de arm van de interviewer te zien. Een hand houdt een rode microfoon vast met daarop de letters ORF. Ondertiteling: Dit is waanzin, ik ben helemaal verbaasd. Dit hoor je niet elke		Oostenrijkse burger: ...war Wahnsinn. Das ist fassungslos. Das ... hört man nicht alle Tag',	4, 6

	dag en dan blijkt het in je eigen buurt gebeurd te zijn.		aber dass es gleich im Bei... bei uns, ...da war man... {nee schuddend}	
00:33	<p>Medium shot van een casual geklede man. Op de achtergrond is een doorgaande weg te zien met aan weerszijden huizen. Naast de man is een deel van een straatnaambord te zien en achter hem is een parkeerplaats met enkele auto's. Onder in beeld is de arm van de interviewer te zien. Een hand houdt een rode microfoon vast met daarop de letters ORF.</p> <p>Ondertiteling: Om eerlijk te zijn, heb ik niet goed geslapen. Het is ongelooflijk. Ik heb ook een dochter. Het moet vreselijk geweest zijn.</p>		<p>Oostenrijkse burger: Ich muss ganz ehrlich sagen, ich hab' schlecht geschlafen. Ich sag', es ist unvorstellbar. Hab' selbst auch eine Tochter und ich sag' da, was hier, was da vor sich gegangen ist, ich glaube, muss schrecklich gewesen sein.</p>	4, 6
00:43	Totaal shot van de verdachte Josef F.. Zijn ogen gaan verborgen achter een zwart balkje.		<p>Verslaggever: Volgens de Oostenrijkse politie heeft de 73-jarige man vanmorgen een lange bekentenis afgelegd. Daarin gaf hij ondermeer toe de vader te zijn van de 7 kinderen die zijn dochter de afgelopen 24 jaar onder zijn huis baarde. De politie heeft gisteren de kelder geopend waarin de vrouw door haar vader werd verkracht en vastgehouden. In de kelder die één meter zeventig hoog is, waren ondermeer sanitair en een televisie. Er was ook een keukentje. De zaak kwam aan het rollen toen een 19-jarige dochter een week geleden ernstig ziek in een ziekenhuis werd opgenomen. Ze zou nog in kritieke toestand in het ziekenhuis liggen.</p>	
00:48	Wanneer de verslaggever de woorden 'een lange bekentenis' uitspreekt, verspringt het beeld in een medium close-up van de verdachte. Zijn ogen worden verborgen achter een zwart balkje.			
00:53	Tijdens het uitspreken van de woorden 'die zijn dochter' verspringt het beeld in een medium shot van twee politieagenten in uniform. Op hun rug staat het woord 'POLIZEI'. De agenten staan met elkaar te praten op een oprit van vermoedelijk een woonhuis. Dit kan opgemaakt worden uit de coniferen langs zij en uit de grindtegels waarop de mannen staan.			
00:57	Zodra de verslaggever de woorden 'de politie' uitspreekt, verschijnt een totaal shot van de achterkant van een grijze, betonnen woning.			
00:59	Bij het uitspreken van het woord 'kelder' wordt tegen een zwarte achtergrond een foto getoond van een ruimte die lijkt op een bergruimte. Er staan wat gereedschapskistjes en er staat een blik met verf. Een geel bordje met daarop een zwarte '1' wijst erop dat het hier gaat om een plaats delict.			
01:03	Tijdens het uitspreken van de woorden 'in de kelder' wordt tegen een zwarte achtergrond een foto getoond van een smalle doorgang. Daarachter is een bed te zien waarop een geel nummerplaatje staat, dat doorgaans gebruikt wordt om			

	een plaats delict mee aan te duiden.			
01:07	Wanneer de verslaggever de woorden 'er was ook' uitspreekt, wordt tegen een zwarte achtergrond een foto getoond van een klein badkamertje met daarin een wasbak, toilet en bad versus douchebak. Op de badrand staat een geel bordje met daarop een zwarte '8', wat wijst op een plaats delict.			
01:12	Bij het uitspreken van de woorden 'ernstig ziek' verspringt het beeld in een totaal shot van een groot, zalmkleurig, betonnen gebouw met veel ramen. Een groot wit bord met daarop een rood kruis, wijst erop dat het hier gaat om een ziekenhuis.			
01:17				

Item # 2.2 Maandag 28 april 2008 – 20:00 uur *Journal*

D1, D2, D3

	Aankondiging NOS <i>Journal</i> . Nadat eerst het logo van het NOS <i>Journal</i> en enkele andere beelden zijn getoond, wordt een medium close-up getoond van Josef F..		Presentatrice: En vader legt bekentenis af in Oostenrijks kelderdrama.	16
00:00	Medium shot van presentatrice, aan tafel met papieren. Op het achtergrondscherf is een grijs, betonnen woonhuis te zien.		Presentatrice: In Oostenrijk heeft een 73-jarige vader bekend dat hij zijn dochter 24 jaar lang opsloot en seksueel misbruikte. De Oostenrijkse autoriteiten spreken over de ergste misdaad die het land ooit meemaakte. De man verwekte zeven kinderen bij zijn dochter. Drie van hen moesten met haar in een kelder leven zonder ooit daglicht te zien. De moeder en de kinderen zijn nu opgenomen in een psychiatrische kliniek.	
00:23	Medium shot van een houten hekwerk en een klein hout bruggetje omgeven met veel groen. Op een stok staat een omgekeerde emmer.		{Op de achtergrond zijn tjilpende vogeltjes te horen.}	
00:29	Wanneer de commentator de naam Josef Fritzl noemt, wordt overgegaan op een medium shot van de achtergevel van een gelig betonnen woonhuis met rode dakpannen. Hierdoor wordt de suggestie gewekt dat het voorgaande beeld betrekking had op de achtertuin van het huis.		Commentator: Het geluid van de lente op de plek waar Josef Fritzl zijn dochter 24 jaar lang vasthield en misbruikte. Ze was 18 toen ze de kelderruimte onder deze tuin werd ingelokt. Nu is ze 42. In de tussentijd baarde zij hier 7 kinderen van haar vader. Een badruimte en twee kamers. Geen daglicht. De wereld kwam binnen via televisie en radio. De wijkburgemeester was één van de eersten die gisteren de kelder zag.	
00:34	Wanneer de woorden 'ze was' worden uitgesproken, wordt van bovenaf een tuinhok en een stuk groen getoond. De suggestie wordt gewekt dat dit het beeld	9		

<p>00:39</p> <p>00:43</p> <p>00:45</p> <p>00:49</p>	<p>is wat je ziet vanuit het raam dat in het vorige shot zichtbaar was. Wanneer de camera beweegt, is het houten hekwerk uit het eerdere shot zichtbaar.</p> <p>Zodra de commentator de woorden ‘in de tussentijd’ uitspreekt, wordt ingezoomd op een foto van een smalle doorgang. Daarvoor staat een geel bordje met een zwart cijfer ‘7’. Achter de doorgang is een bed te zien waarop ook een geel nummerplaatje staat. De bordjes worden doorgaans gebruikt om een plaats delict mee aan te duiden.</p> <p>Tijdens het uitspreken van het woord ‘badruimte’ wordt ingezoomd op een foto van een klein badkamertje met daarin een wasbak, toilet en bad versus douchebak. Op de badrand staat een geel bordje met daarop een zwarte ‘8’, wat wijst op een plaats delict.</p> <p>Bij het uitspreken van de woorden ‘geen daglicht’ wordt ingezoomd op een foto van een ruimte die lijkt op een bergruimte. Er staan wat gereedschapskistjes en er staat een blik met verf. Een geel bordje met daarop een zwarte ‘1’ wijst erop dat het hier gaat om een plaats delict.</p> <p>Zodra de commentator het woord ‘televisie’ uitspreekt, wordt overgegaan op beelden van druk door elkaar heenlopende politieagenten en cameramannen op de oprit van een woonhuis. Voor de garagedeur staat een busje met daarop het woord ‘POLIZEI’.</p>	<p>14</p> <p>14</p> <p>14</p>		
<p>00:53</p>	<p>Medium shot van twee mannen in pak. Eén van hen houdt een rode microfoon met daarop de letters ORF onder de mond van de ander. Op de achtergrond is de bovenkant van het gelige huis met de rode dakpannen te zien. Omdat de mannen op gelijke hoogte van de dakrand staan en naast hun ook een stukje dak te zien is, staan zij vermoedelijk op een balkon of iets vergelijkbaars.</p> <p>Tekstbalk: ZIB 13:00 Hans-Heinz Lenze Bezirkshauptmann Amstetten</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: WIJKBURGERMEESTER</p> <p>Ondertiteling: De diepst mogelijke schok. Meer kan ik niet zeggen. Toen ik die wand van beton en staal zag en de</p>		<p>Oostenrijkse wijkburgermeester: Tiefste Erschütterung. Mehr kann ich dazu nicht sagen. Mein erster Eindruck war, als ich diese</p>	<p>6</p>

	elektronische vergrendeling, was mijn eerste gedachte: “Welke verschrikkingen hebben zich hier afgespeeld?”.		Betonstahlwand gesehen hab’, die hier in eine Wand eingebaut worden ist und elektronisch abgesichert ist, welche furchtbaren Qualen müssen sich hinter diesen Türen abgespielt haben.	
01:12	Totaal shot van een doorgaande weg. Er rijden auto’s voorbij. Op een oversteekplaats steken twee voetgangers over.	7	<p>Commentator: Eén van de zeven baby’s overleed kort na de geboorte. De vader verbrandde het in een oven. Drie baby’s legde hij ten vondeling op de stoep van zijn eigen huis.</p> <p>Oostenrijkse politiewoordvoerder: Er hat einen Brief schreiben lassen von der von ihm Gefangenen, in der sie selbst reden muss und in der sie zum Ausdruck bringt, dass es ihr ja so leid tut, dass sie ihr Kind weggeben muss. In Wahrheit hat der Vater das Kind selbst hinaufgenommen in das Haus und hat dieses Kind mit seiner Frau aufgezogen.</p>	
01:15	Wanneer de commentator het woord ‘vader’ uitspreekt, verspringt het beeld in een totaal shot van de voorgevel van een grijs, betonnen woonhuis. Door de deur komt een oudere man naar buiten.			
01:19	Bij het uitspreken van de woorden ‘drie baby’s’ wordt een medium shot van een deur in een grijze, betonnen muur getoond. Naast de deur zijn verscheidene deurbellen met naamplaatsjes te zien.			
01:24	Zodra de politiewoordvoerder begint te spreken (‘Er hat...’), wordt een close-up getoond van een bel met een naamplaatje waarop staat: FRITZL Josef u. Rosemarie			
01:26	Zodra de Oostenrijkse politiewoordvoerder het woord ‘Gefangenen’ uitspreekt, wordt een medium close-up getoond van een man in pak, gezeten achter een aantal microfoons.			
	Ondertiteling: Hij liet zijn dochter een brief schrijven waarin ze moest zeggen...			
01:26	Zodra de Oostenrijkse politiewoordvoerder het woord ‘Gefangenen’ uitspreekt, wordt een medium close-up getoond van een man in pak, gezeten achter een aantal microfoons.			
	Ondertiteling: ...dat ze het zo erg vond dat ze haar kind moest afstaan. In werkelijkheid haalde hij het zelf uit de kelder en heeft hij het samen met zijn vrouw opgevoed.			
01:43	Wanneer de Oostenrijkse politiewoordvoerder eindigt met het woord ‘aufgezogen’ wordt een totaal shot van Josef Fritzl getoond.			
01:45	Medium close-up van Josef Fritzl.		Commentator: Fritzl vertelde zijn vrouw dat hun dochter bij een sekte zat. De politie gaat ervan uit dat zij van niets wist. De drie kinderen die met hun moeder in de kelder leefden, zien nu voor het eerst daglicht.	
01:51	Tijdens het uitspreken van de woorden ‘de drie kinderen’ verspringt het beeld in een totaal shot van een persconferentie. Vier mannen in pak zitten zij aan zij achter een tafel vol met microfoons. Voor de tafel staat een tiental cameramannen en interviewers.			
01:55	Medium close-up van één van de vier			

	<p>mannen aan tafel. Het is de wijkburgemeester die eerder in het item te zien was.</p> <p>Ondertiteling: De vijfjarige is heel goed gemutst. Hij keek heel graag televisie en vertelde dat hij zo ontzettend blij was dat hij nu in een echte auto kon rijden.</p>		<p>Oostenrijkse wijkburgermeester: ... und der Fünfjährige, der sich in einem sehr, sehr härteren Zustand befindet, er ist gut aufgelegt, er hat gerne ferngeschaut und hat mir nochmals erzählt, wie glücklich er das empfunden hätte, dass er in einem richtigen Auto am Samstag fahren konnte... am Sonntag fahren konnte.</p>	
02:11	<p>Medium shot van twee mannen in witte recherchepakken. De mannen staan met hun rug naar de camera en verdiepen zich in de inhoud van de laadruimte van een openstaand busje. Op de achtergrond is een deel van een grijs, betonnen huis te zien. Daarnaast staan enkele camerabusjes.</p>		<p>Commentator: De oudste dochter ligt in kritieke toestand in het ziekenhuis. En zo kwam de zaak ook aan het licht. Ze werd ruim een week geleden bewusteloos gevonden. Bij haar lag een briefje van haar moeder dat iemand voor haar moest zorgen...</p> <p>{Op de achtergrond is het geluid van flitsende fotocamera's te horen.}</p>	
02:15	<p>Zodra de commentator de woorden 'aan het licht' uitsprekt, verspringt het beeld in een medium shot van een rechercheur die vanaf een afdakje onderzoekend over een hek heen kijkt.</p>		<p>... Afgelopen zaterdag trof de politie de dader en zijn dochter aan in de buurt van het ziekenhuis. En vandaag heeft hij dus een bekentenis afgelegd.</p>	
02:20	<p>Wanneer de woorden 'Bij haar...' worden uitgesproken, wordt een medium shot getoond van twee rechercheurs die een tuin uitlopen. Achter hen wordt door een agent in uniform het tuinhek gesloten. Bij het hek staan een aantal fotografen.</p>			
02:31	<p>Medium shot van <i>Journal</i>-presentatrice, aan tafel met papieren. De presentatrice richt zich tot een scherm achter haar. Hierop is in medium close-up een vrouw te zien met een microfoon in haar hand. Zij staat in een woonwijk. Achter haar zijn cameramannen te zien en doordat het schemerig is waar zij staat, is af en toe een duidelijke flits te zien.</p>		<p>Presentatrice: En correspondentie Margriet Brandsma is in Amstetten. Met op de achtergrond het huis met de gruwelkelder. Margriet, heeft nou nooit iemand iets gemerkt? Zelfs de echtgenote niet? Ik bedoel, hij moet toch ook eten naar die kelder hebben gebracht?</p>	
02:39	<p>Bij het uitspreken van de naam 'Margriet' verschijnt de <i>Journal</i>-presentatrice in medium close-up.</p>			
02:44	<p>Medium close-up van een vrouw met een microfoon in haar hand. Zij staat in een woonwijk. Achter haar zijn cameramannen te zien en doordat het schemerig is waar zij staat, is af en toe een duidelijke flits te zien.</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: MARGRIET BRANDSMA in Amstetten</p>		<p>Margriet Brandsma: Zelfs die echtgenote Rosemarie Fritzl heeft nooit iets gemerkt. Ze had zelf met Josef Fritzl, de dader dus, 7 kinderen. Hij, die Josef, pikte Elisabeth eruit. Die sloot hij in '84 op in een kelder. De andere 6 kinderen zouden daar nooit iets van hebben gemerkt. Hoe kan dat? Nou, tijdens de persconferentie vanmiddag was heel erg opvallend dat de woordvoerder van politie voortdurend een foto ophield van Josef Fritzl, van de dader. En zei: "Dit is hem, zo ziet hij er nu uit". Waarom deed hij dat, die politiewoordvoerder? Nou, eigenlijk was hij op</p>	

			zoek naar getuigen want Josef Fritzl moet voortdurend onderweg geweest zijn. Om eten te kopen, om kleding te kopen. Dat moet mensen zijn opgevallen, zonder dat ze misschien onmiddellijk argwanend zijn geworden. Nou, argwanend moeten ze nu intussen wél zijn geworden na alles wat bekend is intussen. En dus vraagt de politie: “Meld je alsjeblieft zodat we misschien een paar vragen alsnog kunnen beantwoorden”.	
03:35	Medium shot van <i>Journal</i> -presentatrice, aan tafel met papieren. De presentatrice richt zich tot een scherm achter haar. Hierop is in medium close-up een vrouw te zien met een microfoon in haar hand. Zij staat in een woonwijk. Achter haar zijn cameramannen te zien en doordat het schemerig is waar zij staat, is af en toe een duidelijke flits te zien.		Presentatrice: Ja, en die drie kinderen, uh, die boven woonden, wisten die ook niks van hun echte moeder beneden?	
03:41	Medium close-up van een vrouw met een microfoon in haar hand. Zij staat in een woonwijk. Achter haar zijn cameramannen te zien en doordat het schemerig is waar zij staat, is af en toe een duidelijke flits te zien.		Margriet Brandsma: { ‘nee’ schuddend } Die wisten daar ook niets van. Die wisten niet dat zij boven hun moeder en nog twee broers en een oudere zuster leefden. Dat hebben ze pas afgelopen zaterdag gehoord. Met die kinderen, horen we hier, gaat het vrij goed. Het is..., die zijn goed opgevoed. Ik heb hier vanmiddag met een aantal kinderen in de straat gesproken. Die zeiden..., hebben verteld: “Ja, we hebben met die kinderen op school gezeten”. Het waren eigenlijk hele gewone kinderen. Ze deden het redelijk op school, ze deden mee met sportwedstrijden... Het enige opvallende was dat ze niet veel vriendjes hadden. Maar verder { schouders ophalend } niets aan de hand.	
04:11	Medium shot van <i>Journal</i> -presentatrice, aan tafel met papieren. De presentatrice richt zich tot een scherm achter haar. Hierop is in medium close-up een vrouw te zien met een microfoon in haar hand. Zij staat in een woonwijk. Achter haar zijn cameramannen te zien en doordat het schemerig is waar zij staat, is af en toe een duidelijke flits te zien.		Presentatrice: Ja, die drie kinderen werden dus zogenaamd te vondeling gelegd. Maar dat kan toch niet onopgevalen zijn gebleven voor de politie?	
04:17	Medium close-up van een vrouw met een microfoon in haar hand. Zij staat in een woonwijk. Achter haar zijn cameramannen te zien en doordat het schemerig is waar zij staat, is af en toe een duidelijke flits te zien.		Margriet Brandsma: Dat is natuurlijk één van de hele grote vragen. Het, dat, dat, uh, behoort tot het perfecte dubbelleven van Josef Fritzl. Hij heeft natuurlijk vanaf ‘84 de buitenwereld verteld: “Mijn dochter die is weggelopen, ze zit bij een sekte. Het enige contact dat we nog met haar hebben, is dat ze af en toe een baby bij ons op de stoep legt met een briefje of je, of we alsjeblieft voor haar, voor die baby dus, willen zorgen. Omdat ze dat zelf niet kan bij die sekte”. Nou, dat briefje had de moeder, Elisabeth, dus onder dwang zelf geschreven. Dé grote vraag is natuurlijk: “Hoe is het mogelijk dat niet al na het eerste kind toch een beetje alarmbellen zijn gaan rinkelen bij de politie?”. Dat, dat dus drie keer heeft kunnen gebeuren.	

04:55	Medium close-up van presentatrice.		Presentatrice: Ja. Nu is dit het tweede kelderdrama in ruim twee jaar tijd. Waren de Oostenrijkers eigenlijk al de schok te boven van Natascha Kampusch? Want die heeft 8 jaar vastgezet.	
05:03	Medium close-up van een vrouw met een microfoon in haar hand. Zij staat in een woonwijk. Achter haar zijn cameramannen te zien en doordat het schemerig is waar zij staat, is af en toe een duidelijke flits te zien.		Margriet Brandsma: {‘nee’ schuddend} Totaal niet. Op dit moment loopt er een parlementair onderzoek naar de zaak Natascha Kampusch. En wat hier voortdurend naar buiten komt in, uh, Oostenrijk, is dat politie, politiek in die zaak-Kampusch behoorlijk hebben gefaald. Ze had véél eerder bevrijd kunnen worden. Ja, en dat maakt mensen natuurlijk argwanend. Dat merk je ook nu hier al. Op dit moment is natuurlijk nog vooral de vraag: “Hoe kan het?”. Heel voorzichtig steekt toch ook al wel de vraag de kop op: “Wie heeft het gedaan? Wie is de zondebok?”. Echt de vraag náár de zondebok, náár de schuldige, náár mensen die fouten hebben gemaakt, nou die vraag wordt waarschijnlijk vanaf morgen hardop gesteld. {heftig ‘ja’ knikkend} Nou, en ik denk dat die zoektocht snel gaat beginnen.	
05:39 05:41			Presentatrice: Dankjewel, Margriet Brandsma in Amstetten.	

Item # 3.1 Dinsdag 29 april 2008 – 13:00 uur *Journal*

D1, D2, D3, D4

00:00	Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden. Het achtergrondscherf toont een portretfoto van Josef Fritzl.		Presentator: Josef Fritzl, de man die heeft bekend in de geruchtmakende incestzaak in Oostenrijk, verschijnt vandaag voor een onderzoeksrechter in de plaats Sankt Pölten. Politie arresteerde Josef Fritzl afgelopen zondag. De man bleek bij zijn huis in het Oostenrijkse plaatsje Amstetten een kelder te hebben gebouwd. Daar hield hij zijn dochter en 3 van de 7 bij haar verwekte kinderen gevangen. Ze zaten vast in een ruimte van één meter zeventig hoog, zonder ramen. De echtgenote van de dader wist van niets. Ze is net, ze is net als alle andere slachtoffers in een kliniek opgenomen. Fritzl zit in deze gevangenis. Opmerkelijk genoeg niet alléén in een cel.	
00:11	Als de presentator de woorden ‘Politie arresteerde...’ is te zien hoe een donkere auto met een Oostenrijks nummerbord een afgesloten ruimte binnenrijdt. Twee bewapende agenten in uniform lopen achter de auto aan naar binnen.			
00:16	Tijdens het uitspreken van de woorden ‘de man’, wordt Josef Frizl vanachter een raam gefilmd. Bij het uitspreken van de plaatsnaam ‘Amstetten’ wordt op zijn gezicht ingezoomd. Beelden van de bewegingen die de man vervolgens maakt, worden vertraagd.	14 10		
00:23	Wanneer de presentator de woorden ‘3			

	van de 7' uitspreekt, wordt overgegaan op een medium shot van de achtergevel van een gelig betonnen woonhuis met rode dakpannen.			
00:27	Zodra de commentator de woorden 'in een ruimte' uitspreekt, wordt ingezoomd op een foto van een smalle doorgang. Daarvoor staat een geel bordje met een zwart cijfer '7'. Achter de doorgang is een bed te zien waarop ook een geel nummerplaatje staat. De bordjes worden doorgaans gebruikt om een plaats delict mee aan te duiden.	14		
00:31	Tijdens het uitspreken van de woorden 'van niets' wordt ingezoomd op een foto van een klein badkamertje met daarin een wasbak, toilet en bad versus douchebak. Op de badrand staat een geel bordje met daarop een zwarte '8', wat wijst op een plaats delict.	14		
00:33	Bij het uitspreken van de woorden 'alle anderen' wordt ingezoomd op een foto van een ruimte die lijkt op een bergruimte. Er staan wat gereedschapskistjes en er staat een blik met verf. Een geel bordje met daarop een zwarte '1' wijst erop dat het hier gaat om een plaats delict.	14		
00:36	Zodra de presentator de naam 'Fritzl' noemt, wordt een van onderaf gefilmde gele, classicistische voorgevel getoond. Wanneer de camera naar beneden beweegt, blijkt dat het gaat om een gevangenis. Voor de ramen zijn tralies bevestigd en in het midden zijn grote, massieve deuren te zien.	9		
00:44	Close-up van een man op middelbare leeftijd. Achter hem is een stuk gele muur te zien. Op een bordje staat: JUSTIZANSTALT ST. PÖLTEN. <i>Journal-tekstbalk:</i> HOOFD GEVANGENIS SANKT PÖLTEN Ondertiteling: We hebben natuurlijk nagedacht over hoe we hem het beste kunnen onderbrengen. Een tweemanscel leek ons het veiligste. Enerzijds omdat hij misschien zelfmoordneigingen heeft en we willen voorkomen dat hij zelfmoord pleegt. Anderzijds om te verhinderen dat andere gevangenen hem wat aandoen.	7		
01:03	Bij het uitspreken van het woord 'andererseits' wordt een close-up van	7		Hoofd gevangenis Sankt Pölten: Wir haben natürlich schon vorher überlegt, wie wir ihn also für die erste Nacht unterbringen werden und wir haben so einen Zweimannhaftraum gewählt um so in jeder Richtung eine gewisse Sicherheit zu haben. Einerseits also um vielleicht suizidale Tendenzen einzuengen oder zu verhindern und andererseits gilt es den Schutz vor Übergriffen vielleicht durch Mitinsassen zu verhindern.

	prikkel draad getoond.			
01:07	Medium close-up van presentator.		Presentator: Correspondent Margriet Brandsma is in Amstetten, de plek waar het allemaal is gebeurd. Uh, Margriet, die Frizl wordt vandaag voorgeleid. Wat gaat er met hem gebeuren?	
01:17	Zodra Margriet Brandsma begint te spreken ('Het is...') wordt een gecomputeriseerde blauwe kaart van Europa getoond met daarop Oostenrijk rood gekleurd. Bij een wit vierkantje bovenin het land staat 'Amstetten'. De linker helft van het beeld wordt gevuld met een portretfoto van correspondent Margriet Brandsma.		Stem van Margriet Brandsma door een telefoon: Het is eigenlijk een formele procedure. Hij wordt voorgeleid aan een, uh, rechter die moet besluiten wat er verder met deze Josef Fritzl gaat gebeuren. Nou, het staat wel vast dat hij in de cel blijft terwijl het onderzoek verder gaat, want het is natuurlijk ondenkbaar dat hij vrij zou kunnen rondlopen tijdens dat onderzoek. Vanwege, ook weer mogelijke zelfmoord. Maar ook omdat iedereen natuurlijk weet hoe hij eruit ziet. Dus het is ook vanwege zijn eigen veiligheid. Want ja, het zou mensen zomaar op ideeën kunnen brengen natuurlijk.	
	Tekst: OOSTENRIJK <i>Journal-tekstbalk:</i> MARGRIET BRANDSMA vanuit Amstetten			
01:26	Wanneer Margriet Brandsma de woorden 'terwijl het onderzoek' uitspreekt, verspringt de kaart van Europa in stilstaand beeld van een doorgaande weg waaraan een grijs, betonnen woonhuis staat. Links in beeld is de portretfoto van Margriet Brandsma zichtbaar.			
	Tekst: OOSTENRIJK <i>Journal-tekstbalk:</i> MARGRIET BRANDSMA vanuit Amstetten			
01:42	Medium close-up van presentator. Op de achtergrond zijn mensen bezig met verscheidene redactionele bezigheden.		Presentator: Ja, de schok van zondag, toen die zaak aan het licht kwam, die dreunt nog na in Oostenrijk neem ik aan. Hoe is de stemming?	
01:47	Tegen een blauwe achtergrond wordt een stilstaand beeld getoond van een doorgaande weg waaraan een grijs, betonnen woonhuis staat. Links in beeld is de portretfoto van Margriet Brandsma zichtbaar.		Stem van Margriet Brandsma door een telefoon: Natuurlijk nog steeds hier de vraag: "Hoe kan het?". Dat komt ook omdat er nog voortdurend nieuwe details bekend worden. Bijvoorbeeld vandaag weer dat Josef Fritzl regelmatig naar Thailand op vakantie ging. Nou, hoe verzorgde hij dan zijn dochter en zijn kinderen in die kelder, is de vraag. Andere vragen worden intussen ook hardop gesteld. En die gaan vooral over mogelijke fouten van autoriteiten. Waarom is nooit goed uitgezocht waarom Elisabeth Fritzl in '84 verdween? Waarom werd steeds maar weer geloofd dat zij haar kinderen te vondeling legde? Waarom is nooit goed gezocht naar die sekte waar ze lid van geworden zou zijn? Aan de ene kant dus nog steeds ongelof maar ook steeds nadrukkelijker hoor je de vraag naar vooral verantwoordelijkheden.	
	Tekst: OOSTENRIJK <i>Journal-tekstbalk:</i> MARGRIET BRANDSMA vanuit Amstetten	10		
01:53	Zodra Margriet Brandsma het woord voortdurend uitspreekt, wordt het stilstaande beeld steeds vager tot de blauwe kaart van Europa weer zichtbaar is. Oostenrijk is rood gekleurd en bij een wit vierkantje bovenin het land staat 'Amstetten'. De linker helft van het beeld wordt nog steeds gevuld met de foto van correspondent Margriet Brandsma.			
	Tekst: OOSTENRIJK			

02:28 02:30	<i>Journal</i> -tekstbalk: MARGRIET BRANDSMA vanuit Amstetten		Presentator: Dankjewel, Margriet Brandsma vanuit Amstetten.	
----------------	---	--	--	--

Item # 3.2 Dinsdag 29 april 2008 – 20:00 uur *Journal*

D1, D2, D3

	Aankondiging NOS <i>Journal</i> . Nadat eerst het logo van het NOS <i>Journal</i> en andere beelden zijn getoond, wordt het beeld getoond van drie oudere mensen die druk gebarend met elkaar in gesprek zijn. Het drietal staat in een woonwijk. Op de achtergrond zijn delen van huizen te zien en in de straat staan veel mensen. Ook staan er enkele camerabusjes.		Presentatrice: Oostenrijkers bekritisieren politie en kindbescherming na incestzaak.	16
00:00	Medium shot van presentatrice, aan tafel met papieren. Zodra de presentatrice de woorden 'in het land' uitspreekt, verschijnt op het achtergrondschermd de portretfoto van Josef Fritzl.		Presentatrice: En dan het incestdrama in Oostenrijk. In het land vraagt men zich collectief af of de politie en jeugdbescherming niet enorm hebben gefaald. Want mogelijk is Josef Fritzl ook in de jaren '60 al met de politie in aanraking geweest vanwege een aanrandingszaak. Vandaag bleek uit DNA-onderzoek dat Fritzl inderdaad de vader is van de zes kinderen die z'n dochter heeft gekregen. Hij sloot zijn dochter 24 jaar geleden op maar niemand kreeg argwaan toen zij verdween. En ook niet toen Fritzl steeds nieuwe kinderen adopteerde.	
00:29 00:30 00:32 00:35	Een donkere auto komt het beeld in gereden. Door een zijraam is op de achterbank een oudere man te zien. Hij heeft een katoenen zak, vergelijkbaar met een kussensloop, over zijn hoofd. Op die manier is het gezicht van de man niet herkenbaar. Zodra de verslaggeefster het woord 'onderzoeksrechter' uitspreekt, wordt ingezoomd op het zijraampje van de auto. <i>Journal</i> -tekstbalk: verslag: MARGRIET BRANDSMA Wanneer de verslaggeefster de woorden 'geen woord' uitspreekt, worden beelden getoond van een afgesloten binnenplaats. Er lopen enkele mannen rond. Eén van hen draagt een uniform. Een casual geklede man doet het portier van een donkere auto open. Voordat de deuren van de binnenplaats worden gesloten is nog net te zien hoe twee benen uit de auto stappen. Bij het uitspreken van het woord	14	Verslaggeefster: Voor de onderzoeksrechter sprak Josef Fritzl vanmorgen geen woord. Maar de bewijzen tegen hem zijn overweldigend. Zo heeft de politie de brieven gevonden die hij zijn dochter liet schrijven om zijn verhaal aannemelijk te maken. En DNA-onderzoek leidde maar tot één conclusie...	

00:37	'overweldigend' wordt overgegaan op van achter een raam gefilmde beelden van Josef Frizl.			
00:39	Tijdens het uitspreken van het woord 'brieven' wordt een medium close-up getoond van een wit vel papier dat met pen is beschreven. Enkele regels zijn oranje en geel gemarkeerd. Zodra de verslaggeefster het woord 'verhaal uitspreekt' wordt ingezoomd op de brief.	14		
00:41	Zodra de verslaggeefster het woord 'DNA-onderzoek' uitspreekt, verspringt het beeld in een totaal shot van een persconferentie. Zes mannen in pak zitten zij aan zij achter een tafel vol met microfoons. Voor de tafel staat een tiental cameramannen en interviewers.			
00:44	Medium close-up van een man in pak. Onder in beeld zijn twee microfoons zichtbaar. <i>Journal-tekstbalk:</i> WOORDVOERDER POLITIE Ondertiteling: De zes kinderen die Elisabeth Fritzl heeft gebaard in de kelder, hebben een en dezelfde vader. Namelijk haar vader, de 73-jarige Josef Fritzl.		{Op de achtergrond is het geluid van flitsende fotocamera's te horen.}	Oostenrijkse politiewoordvoerder: ... die sechs Kinder, die der bedauerlichen Elisabeth Fritzl, die die bedauerliche Elisabeth Fritzl geboren hat im Keller... dass alle sechs Kinder eindeutig als leiblichen Vater ihren Vater, nämlich den dreiundsiebzig... den heute dreiundsiebzigjährigen Josef Fritzl haben.
01:04	Uitzoom van de voorkant van een politieauto die op de oprit van een woonhuis staat. De achterklep staat open en politieagenten lopen heen en weer.	15		Verslaggeefster: Toch nog wordt in de kelder onder het huis van Frizl onafgebroken naar sporen gezocht. Zo wordt geprobeerd het leven van Elisabeth Fritzl en de drie kinderen die daar op gesloten zaten, zo nauwkeurig mogelijk te reconstrueren. Media berichten vandaag dat Josef Fritzl in de jaren '60 veroordeeld zou zijn vanwege seksuele intimidatie.
01:07	Wanneer de verslaggeefster de woorden 'nog onafgebroken' uitspreekt, wordt een medium shot getoond van een rechercheur die iets uit een openstaand busje pakt.			
01:09	Tijdens het uitspreken van de woorden 'zo wordt' verspringt het beeld in een medium shot van de rechercheur die in de richting van een tuinhek loopt. Het hek wordt voor hem geopend door een agent in uniform. Alles wordt vastgelegd door een handjevol fotografen voor het hek.			
01:12	Bij het uitspreken van de woorden 'drie kinderen' wordt ingezoomd op een foto van een ruimte die lijkt op een bergruimte. Er staan wat gereedschapskistjes en er staat een blik met verf. Een geel bordje met daarop een zwarte '1' wijst erop dat het hier gaat om een plaats delict.	14		

01:14	Wanneer de verslaggeefster de woorden 'zo nauwkeurig' uitspreekt, wordt ingezoomd op een foto van een klein badkamertje met daarin een wasbak, toilet en bad versus douchebak. Op de badrand staat een geel bordje met daarop een zwarte '8', wat wijst op een plaats delict.	14		
01:16	Als de verslaggeefster de woorden 'Media berichten vandaag' uitspreekt, wordt een medium shot getoond van een groep dicht op elkaar staande mensen. De mannen en vrouwen dragen regenjassen en enkele van hen houden een paraplu in de lucht. Op de lens van de camera zitten wat regendruppels. Als de camera beweegt is op de achtergrond een stukje van een tuinhuisje te zien.			
01:22	Tijdens het uitspreken van de woorden 'seksuele intimidatie' worden beelden getoond van een groep cameramannen en interviewers in regenjassen. Allen lijken zij zich op één persoon te storten. Het gaat waarschijnlijk om de persoon van wie er een zwarte paraplu boven de groep uitsteekt. Camera's zijn afgedekt met plastic tegen de regen.			
01:24	Close-up van een man. Achter zijn hoofd is een stukje van een zwarte paraplu te zien. <i>Journal-tekstbalk: GOUVENEUR</i> Ondertiteling: Als Fritzl al een veroordeling had, stond het niet in zijn strafblad. In ieder geval niet toen wij de adoptie regelden.	7		
01:27	Tijdens het uitspreken van het woord 'Vorstrafe', wordt overgegaan op een medium shot waarbij de man vanaf de zijkant onder zijn paraplu te zien is. Voor hem staan cameramannen.			
01:31	Wanneer de Oostenrijkse gouverneur het woord 'Pflegschaftsakte' uitspreekt, wordt hij in close-up getoond. Achter zijn hoofd is een stukje van een zwarte paraplu te zien.	7		Oostenrijkse gouverneur: Und wenn dieser Herr Fritzl Vorstrafe gehabt hat, so hat er sie zumindest nicht im Strafregister aufgezeichnet gehabt zu jenem Zeitpunkt, wo wir die Adoption durchgeführt haben und anschließend die Pflegschaftsakte erledigten...
01:38	Medium shot van een van onderaf gefilmde gele, classicistische voorgevel. Wanneer de camera naar beneden beweegt, blijkt dat het gaat om een gevangenis. Voor de ramen zijn tralies bevestigd en in het midden zijn grote, massieve deuren te zien.	9		Verslaggeefster: Josef Fritzl hangt een gevangenisstraf boven het hoofd van maximaal 25 jaar. Voorlopig deelt hij zijn cel met een andere gedetineerde, dit uit veiligheidsoverwegingen.

02:31	Medium close-up van <i>Journal</i> -presentatrice.		Presentatrice: En de rechter heeft vanmiddag besloten dat het voorarrest van Josef Fritzl met tenminste twee weken wordt verlengd.	
02:37				

Item # 4.1 Woensdag 30 april 2008 – 13:00 uur *Journal*

D1, D2, D3

00:00	Medium shot van presentatrice, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden. Het achtergrondschermbild toont het beeld van een grijze, betonnen woning.		Presentatrice: In het Oostenrijkse Amstetten is gisterenavond een bijeenkomst gehouden voor de slachtoffers van Josef Fritzl, de man die zijn dochter jarenlang opsloot, misbruikte en zeven kinderen bij haar verwekte.	
00:13	Medium close-up van een vrouw onder een paraplu. Buiten is het donker. Achter de vrouw weerkaatst het licht van reclameletters boven winkels in de regenplassen op straat. Onder in beeld is een rode microfoon te zien met daarop de letters ORF. Ondertiteling: Als ik thuis zit, zit ik maar te piekeren. Te piekeren hoe het toch kan dat zo iets in onze gemeenschap kan gebeuren.		Oostenrijkse vrouw: Wenn ich zu Hause sitze, wird nur gegrübelt. Also, wir grübeln zu Hause "Warum kann das sein? Wieso passiert so was in unserer Gesellschaft?" Und wenn man dann unter Menschen ist, denkt und fühlt jeder, glaube ich, das gleiche.	4, 6
00:20	Tijdens het uitspreken van het woord 'Wieso' wordt een close-up getoond van een lantaarn met daarin een brandende kaars, versiert met bloemen.	7		
00:22	Wanneer de Oostenrijkse vrouw de woorden 'unter Menschen' uitsprekt, verspringt het beeld in een medium shot van een aantal jongeren die op een stenen rand onder een boom kaarsen aansteken. Achter hen bevindt zich een grote mensenmassa. Veel mensen houden lantaarns vast. Ondertiteling: Als je onder elkaar bent, denkt en voelt iedereen hetzelfde.			
00:24	Zodra de woorden 'denkt und fühlt' worden uitgesproken, wordt over gegaan op een medium shot van drie kleine kinderen die een waxinelichtje vasthouden. Zij kijken naar de kaarsen die op een stenen rand onder een boom staan.			
00:27	Medium close-up van rij met kaarsen op een stenen rand.		{ Op de achtergrond is kerkelijk gezang te horen. }	

00:29	Zodra de <i>Journal</i> -presentatrice begint te spreken ('kwamen'), wordt een close-up getoond van een hand met daarin een waxinelichtje in een glas.	7	Presentatrice: {Een deel van haar tekst is niet uitgezonden}...kwamen naar het centrale plein van Amstetten. Veel in stilte, vol ontzetting over hun stadsgenoot.	
00:35	De camera beweegt van het waxinelichtje omhoog naar de verlichte kerktoren.		{Op de achtergrond is kerkelijk gezang te horen.}	
00:37	Medium shot van mensenmassa. Veel mannen en vrouwen houden een kaars in de ene hand en een paraplu in de andere hand vast.		{Op de achtergrond is kerkelijk gezang te horen.}	
00:39	Medium close-up van een vrouw onder een paraplu. Onder in beeld is een rode microfoon zichtbaar met daarop de letters ORF. Ondertiteling: Ik ben echt sprakeloos. Hier kun je geen woorden voor vinden.		Oostenrijkse vrouw: Es ist... Wirklich sprachlos. Man findet wirklich keine Worte.	4
00:42	Tijdens het uitspreken van het woord 'Worte' wordt een klein meisje van achteren gefilmd. Ze staat voor een verzameling van kaarsjes bij een boom.			
00:47	Het shot eindigt met een inzoom op de kaarsjes.	14		

Item # 4.2 Woensdag 30 april 2008 – 20:00 uur *Journal*

D1, D2, D3

00:00	Medium shot van presentatrice, aan tafel met papieren. Op het achtergrondscherm wordt een grijze, betonnen woning getoond.		Presentatrice: De Oostenrijkse kanselier Alfred Gusenbauer is bang voor imagoschade voor z'n land, als gevolg van het schandaal in Amstetten. Voor de tweede keer in enkele jaren tijd, bleek dat een Oostenrijker iemand jarenlang in z'n kelder opsloot. Josef Fritzl hield z'n dochter en de drie kinderen die hij bij haar verwekte, 24 jaar in zijn kelder gevangen. Twee jaar geleden werd Oostenrijk geconfronteerd met de zaak Natascha Kampusch, die 8 jaar in een kelder werd vastgehouden. De Oostenrijkse kanselier wil een campagne beginnen om verdere imagoschade te voorkomen.	8
00:31	Totaal shot van twee net geklede mannen die achter spreekgestoelten staan. Achter hen staan twee bloemstukken. Vlak naast de man links in beeld, staan twee mannen in pak met de handen op de rug. Op de grond voor de spreekgestoelten zit een fotograaf in kleermakerszit. De lens van zijn camera is immens groot. De zaal waarin het gezelschap zich verkeert, doet slijk aan. Aan het plafond hangt een kroonluchter, tegen de muur staat een schouw en op de grond ligt een Perzisch			

01:19	<p>het beeld gevuld met zeven mannen die onder het bord, zij aan zij zitten aan een tafel vol met microfoons. Op stoelen zitten legio interviewers en op de grond zitten, liggen en staan fotografen en cameramannen.</p> <p>Als de verslaggeefster de woorden 'één van de artsen' uitspreekt, wordt ingezoomd op één van de mannen aan tafel.</p>	15		
01:23	<p>Medium shot van twee mannen in witte doktersjassen. De twee mannen zitten aan een tafel met wat microfoons. De man links in beeld houdt eigenhandig een microfoon vast.</p> <p><i>Journal-tekstbalk: ARTS</i></p> <p>Ondertiteling: In de ruimte kunnen de kleintjes spelen en zich vrij bewegen. Ze hebben hun eigen speelgoed terug.</p>			
01:29	<p>Tijdens het uitspreken van het woord 'zurück', wordt een totaal shot getoond van legio interviewers, fotografen en cameramannen die op stoelen zitten of op de grond liggen.</p>			Oostenrijkse arts: In diesem Bereich können die Kleinen spielen, turnen, sich frei bewegen. Sie haben ihre persönlichen Dinge, Spielzeug, zurückgehabt. Gestern haben wir sogar eine kleine improvisierte Geburtstagsfeier für den Zwölfjährigen arrangiert mit einer Geburtstagstorte und alle waren begeistert.
01:32	<p>Wanneer de arts het woord 'Gestern' uitspreekt, verspringt het beeld in een medium shot van twee mannen in witte doktersjassen. De twee mannen zitten aan een tafel met wat microfoons. De man links in beeld houdt eigenhandig een microfoon vast.</p> <p>Ondertiteling: Gisteren hebben we zelfs een klein verjaardagsfeestje georganiseerd voor de 12-jarige. Er was taart en iedereen was vrolijk.</p>	8		
01:44	<p>Schokkerige homevideobeelden van Josef Fritzl. Eerst zit de man aan tafel en stopt lachend een stuk vlees in zijn mond. Aan zijn Hawaï-shirt, zijn korte broek en zijn gebruikte huid valt op te maken dat Josef Fritzl op vakantie is. De volgende beelden bevestigen dat. Josef Fritzl ligt nu op het strand en wordt gemasseerd door een Thaise vrouw. In de daarna komende beelden is te zien hoe Josef Fritzl in een kledingwinkel staat en een avondjurk aanwijst. Een Thaise verkoopster haalt de jurk vervolgens van de paspop en Fritzl stopt haar geld toe. De compilatie van homevideobeelden wordt afgesloten met een shot waarin Josef Fritzl opstaat van z'n badhanddoek. In zijn zwembroek loopt hij langs de camera. Hij maakt een joviaal gebaar.</p>	3	<p>{Op de achtergrond is muziek en een lachende man hoorbaar.}</p> <p>Verslaggeefster: En dit is Josef Fritzl op vakantie in Thailand. Hij heeft hier, de 24 jaar dat zijn dochter en haar kinderen vast zaten in z'n kelder, twee keer zo'n reis gemaakt met een Duitse vriend. De voorraadkast en het koelkastje in de kelder stouwde hij dan vol met eten. De Duitse vriend betrapte Fritzl in Thailand een keer toen hij een avondjurk en damesondergoed kocht. Fritzl snauwde hem toe dat hij er een vriendin op nahield en dat de Duitse vriend daar met niemand over mocht spreken. Spreken doet Josef Fritzl zelf op het moment ook niet meer. Z'n advocaat heeft hem aangeraden na zijn eerste bekentenis voorlopig nu te zwijgen.</p>	

02:27	Wanneer de verslaggeefster het woord 'zwijgen' uitspreekt, gaat het beeld			
02:29	langzaam op zwart.	10		

Items over de aanslagen in Mumbai

Item # 1.1 Donderdag 27 november 2008 – 09:00 uur *Journal*

D2, D4, D6

Tijd-code	Beeld		Geluid	
00:00	<p>Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden.</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: JEROEN TJEPKEMA</p> <p>Zodra de presentator de plaatsnaam 'Mumbai' uitspreekt, verschijnt op een achtergrondschermbild het beeld van een sjiek gebouw dat in lichte laai staat.</p>		<p>Presentator: Goedemorgen. Het leger in de Indiase stad Mumbai heeft twee luxe hotels bestemd om een eind te maken aan de gijzeling van zeker tientallen buitenlandse toeristen. De situatie na de aanslagen van gisteravond blijft chaotisch en onoverzichtelijk. De politie heeft de situatie in de stad nog altijd niet onder controle. Op zeker twee plekken worden dus nog mensen gegijzeld. Het aantal doden is opgelopen tot 101. Onder hen zouden 6 buitenlanders zijn.</p>	17
00:14	<p>Wanneer de presentator de woorden 'de politie' uitspreekt, wordt het beeld gevuld met een blauwe, gedigitaliseerde kaart. Rechts in beeld is in een kader India in het rood afgebeeld. Een wit vierkantje geeft aan welke kuststreek rechts uitvergroot in beeld is. Tegen de blauwe achtergrond staat in een rood schiereiland 'Mumbai'. Zeven witte stippen geven aan waar de vorige avond aanslagen zijn gepleegd. Bij één stip staat 'Oberoi Hotel' en bij een andere stip staat 'Taj Palace Hotel'.</p>			
00:21	<p>Als de presentator de woorden 'Het aantal' uitspreekt, springt het beeld terug op een medium shot van de presentator aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden. Het achtergrondschermbild toont het beeld van een sjiek gebouw dat in lichte laai staat.</p>			
00:27	<p>Schokkerige zwart-wit beelden van een gewapende man met een getinte huidskleur. De man draagt een kogelwerend vest en staat met zijn rug tegen de muur gedrukt. Hij kijkt over de rand van een imposant balkon. De beelden verspringen in en laten twee andere Aziatisch uitziende mannen met helmen op zien.</p>	3	<p>Verslaggever: Antiterreureenheden op het dak van het Taj Mahal Hotel op het moment dat er binnen nog gijzelaars worden vastgehouden.</p>	
00:32				
00:34	<p>Medium shot met op de voorgrond twee brandweerauto's en op de achtergrond</p>		<p>{Op de achtergrond zijn geweerschoten hoorbaar.}</p>	

00:36	<p>een stuk van een slijk gebouw. Een man met handcamera rent snel achteruit, weg uit beeld.</p> <p>Tekstbalk boven in beeld: Taj Hotel</p> <p>Tekstbalk onder in beeld: MORE ROUNDS OF FIRE AT TAJ</p> <p>Ondertiteling: Opnieuw is er geschoten in het Taj Mahal Hotel.</p> <p>Zodra de naam 'Taj Mahal Hotel' wordt genoemd, wordt een medium shot getoond van het dak van een slijk gebouw. Er woedt een hevige brand. Behalve de vuurzee, is een grote zwarte rookwolk zichtbaar.</p>	1	Voice-over: Again there were gunshots within the Taj Mahal.	
00:40 00:43 00:46	<p>Medium shot van twee gewapende mannen in camouflagepakken. Ze zitten gehurkt achter een betonnen buis.</p> <p>Als de verslaggever het woord 'luxueus' uitspreekt, wordt een medium shot getoond van een man die in een camouflagepak op de grond ligt naast het wiel van een brandweerauto.</p> <p>Bij het uitspreken van de woorden 'hoeveel is nog' verspringt het beeld in een schokkerig medium shot van een groepje mensen dat ineengedoken bij een muur zit. Er komen meer mensen aangerend. Zij sluiten zich aan bij het groepje. Af en toe raakt onopzettelijk een hand voor de lens van de camera.</p>	3	Verslaggever: In delen van Mumbai lijkt het wel oorlog. Ook in een ander luxueus hotel worden nog gijzelaars vastgehouden. Hoeveel is nog onbekend. Enkelen wisten te ontsnappen.	
00:49	<p>Medium close-up van een westers uitziende man. Achter hem kijken drie Aziatisch uitziende mannen nieuwsgierig mee over zijn schouder. Het viertal staat op straat.</p> <p><i>Journal-tekstbalk: BRITSE TOERIST</i></p> <p>Ondertiteling: De gewapende mannen vertelden ons dat we naar boven moesten gaan. We liepen naar boven en na twee of drie verdiepingen moesten we stoppen. We moesten onze handen omhoog houden en ze vroegen ons: "Waar komen jullie vandaan? Zijn er Britten of Amerikanen? Toon ons jullie identificatie." Mensen pakte hun visitekaartje, identiteitskaart of zoiets. Mijn vriend zei: "Vertel dat je Italiaan bent of zoiets als ze naar je toekomen." Ik stond daar met mijn handen omhoog en ik wist dat ik ja in behoorlijke moeilijkheden zat.</p>		Westers uitziende man: The gunned men told us to go upstairs, the fire escape stairs. There were about thirty men, all together. So we were walking up each flat of stairs and then they stopped us after three or four flats. They told us to put the hands up and said: "Where you from? Are there any British's or Americans here? Show us your ID and all this". People were starting getting out their visitor cards or ID-card or whatever. And my friend said, you know: "Tell them you are an Italian or something, you know, if they come up to you". So I was there, stood up with my hand up, thinking... Yeah, basically I was in serious trouble.	4

01:24	Schokkerige beelden van een man die voorover gebukt staat in een restaurant met omgevallen stoeltjes en kapot glaswerk. Als ingezoomd wordt, blijkt dat hij over een enorme plas bloed gebogen staat.	1, 3 14	Verslaggever: Gisteravond vielen terroristen gelijktijdig zeker tien plekken aan in de stad. Ze gooiden granaten en schoten met automatische geweren. De politie krijgt ondersteuning van het Indiase leger maar de situatie is nog lang niet onder controle. Twaalf politiemensen zijn bij de aanslagen en gevechten omgekomen. Onder wie de belangrijkste antiterrorismecommandant in Mumbai.
01:29	Wanneer de verslaggever de woorden 'tien plekken' uitspreekt, wordt overgegaan op andere schokkerige beelden. Er ligt een lijk in een plas bloed. Onder in beeld staat een Arabische tekst.	1, 3	
01:34	Als de woorden 'de politie' worden uitgesproken, verspringen de beelden in een medium shot van een legervoertuig waar gewapende mannen in camouflagepakken uitstappen. Op de voorgrond staan cameramannen en mannen met microfoons in hun hand.		
01:37	Bij het uitspreken van de woorden 'nog lang niet' verschijnt een medium shot van een groep Aziatisch uitzijende mannen die in camouflagepakken voorbij lopen.		
01:41	Zodra de verslaggever het woord 'omgekomen' uitspreekt, wordt een medium shot getoond van twee mannen die achter een stapel stenen liggen met een helm op en een camouflagepak aan. De mannen houden hun geweer in de aanslag. Onder in beeld staat een Arabische tekst.		
01:44	Tijdens het uitspreken van de woorden 'onder wie', worden beelden getoond van een man die al schreeuwend en druk gebarend een gebouw komt uitgerend. Achter hem volgen enkele mannen die een brancard dragen. Heel kort wordt op de brancard ingezoomd.	2 14	
01:47	Medium close-up van presentator.		Presentator: Correspondent Wilma van der Maten over de acties van de politie in de hotels waar nog gijzelaars vast zitten.
01:53	Het beeld wordt gevuld met een gecomputeriseerde blauwe kaart van Azië met daarop het land India rood gekleurd. In het rood gekleurde land geven twee witte blokjes aan waar New Dehli en Mumbai liggen. De linker helft van het beeld wordt gevuld met een foto van correspondent Wilma van der Maten. Tekst: INDIA <i>Journal</i> -tekstbalk: WILMA VAN DER MATEN vanuit New Dehli		Stem van Wilma van der Maten door een telefoon: Ze zijn hier beide hotels nog, uh, binnen gevallen vanochtend. Uh, in ieder geval hebben ze de eerste lichamen naar buiten gebracht. Zes mensen zijn, uh, omgekomen, weten we tot nu toe en worden nu in ambulances weggebracht. In het Stadshotel zullen nog 40 tot 50 gijzelaars vast worden gehouden. In het andere hotel zitten er nog ruim 100. Dat is het laatste nieuws dat zojuist door de politie bekend is gemaakt.

01:58	Wanneer de woorden 'in ieder geval' worden uitgesproken, wordt een totaal shot van het Taj Mahal Hotel getoond. Brandweerwagens zijn bezig het vuur te blussen. Er komt een enorme rookwolk vanuit het hoteldak.	1		
02:02	Zodra de verslaggeefster het woord 'omgekomen' uitspreekt, verspringt het beeld in een medium shot van een groepje mannen dat in de richting van een slijk gebouw loopt en rent, alwaar zij naar binnen gaan. Eén van de mannen draagt een kogelwerend vest. Als later nog meer mannen met kogelwerende vesten aan komen lopen, wordt op hen ingezoomd.	14		
02:08	Tijdens het uitspreken van het woord 'gijzelaars' wordt een totaal shot getoond van een groepje personen die ineengedoken naar een hek rennen. Een aantal agenten rent met open armen naar hen toe. Links in beeld is te zien hoe een groepje mensen dekking zoekt achter een soort bushuisje.			
02:12	Zodra de verslaggever de woorden 'andere hotels' uitspreekt, wordt een medium shot getoond van twee mannen die achter een stapel stenen liggen met een helm op en een camouflagepak aan. De mannen houden hun geweer in de aanslag. Achter de stenen is een krullerig, smeedijzeren hekwerk te zien. Door de spijlen heen is de achterkant van een dure Mercedes te zien.			
02:16	Medium close-up van presentator.		Presentator: Ok. En weten we al iets meer over de achtergrond van de terroristen?	
02:19	Het beeld wordt gevuld met een gecomputeriseerde blauwe kaart van Azië met daarop het land India rood gekleurd. In het rood gekleurde land geven twee witte blokjes aan waar New Dehli en Mumbai liggen. De linker helft van het beeld wordt gevuld met een foto van correspondent Wilma van der Maten. Tekst: INDIA <i>Journal</i> -tekstbalk: WILMA VAN DER MATEN vanuit New Dehli		Stem van Wilma van der Maten door een telefoon: Nee. Het blijft een hele schimmige beweging. En mensen vragen zich ook af of dit wel de werkelijke organisatie is waar het om gaat of dat het misschien die andere terreurorganisatie is die verschillende bomaanslagen op z'n naam heeft staan. En eigenlijk was dat de eerste mogelijkheid die, uh, voor de politie, nou, of voor de onderzoekers die, uh, eraan werken. Maar ik denk dat we de komende uren misschien wat meer duidelijk kunnen krijgen. De Indiase premier is in ieder geval onderweg. Die wordt overgebracht naar Mumbai en, uh, zal later deze dag ook een toespraak geven voor het Indiase volk.	
02:22	Wanneer de verslaggeefster de woorden 'zich ook af' uitspreekt, verspringt het beeld in een medium shot van een aantal mannen die op de grond liggen tussen			

02:26	auto's op straat. Zij lijken hier dekking te zoeken. Een van de mannen heeft een geweer. Tijdens het uitspreken van het woord 'terreurorganisatie' wordt zeer schokkerig uitgezoomd. De camera glijdt over de grond waardoor plasjes bloed en brokstukken zichtbaar zijn.	3 15		
02:35	Bij het uitspreken van de woorden 'ik denk' wordt een close-up getoond van een gebarsten ruit met daarin een kogelgat.	7		
02:37	Zodra de verslaggever de woorden 'duidelijkheid gaan' uitspreekt, wordt een close-up getoond van een huls en glasscherven op de grond.	7		
02:40	Wanneer de plaatsnaam 'Mumbai' wordt uitgesproken, wordt het beeld gevuld met een gecomputeriseerde blauwe kaart van Azië met daarop het land India rood gekleurd. In het rood gekleurde land geven twee witte blokjes aan waar New Dehli en Mumbai liggen. De linker helft van het beeld wordt gevuld met een foto van correspondent Wilma van der Maten. Tekst: INDIA <i>Journal-tekstbalk:</i> WILMA VAN DER MATEN vanuit New Dehli			
02:49	Medium close-up van de presentator. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden.		Presentator: President Bush wil onderzoeken in hoeverre Washington hulp kan bieden bij de bestrijding van de terroristen. En ook aankomend president Obama keurt terreuracties af. Hij vindt dat India en andere landen moeten worden gesteund bij een poging om terreurnetwerken te vernietigen. Namens de Europese Unie heeft Frankrijk de aanslagen veroordeeld.	
03:04				

Item # 1.2 Donderdag 27 november 2008 – 13:00 uur *Journal*

D2, D4, D5, D6

Tijd-code	Beeld	Geluid	
00:00	Medium shot van presentator en gast, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden.	Presentator: Goedemiddag, het NOS <i>Journal</i> met de toestand in Mumbai zo na de aanslagen van gisteravond. En sport. Henry?	17
00:08	Medium close-up van tafelgast. <i>Journal-tekstbalk:</i> HENRY SCHUT	Henry Schut: Ja, we hebben veel Europees voetbal zo meteen. Ondermeer de stunt van Panathinaikos, de ploeg van coach	

			Henk ten Cate.	
00:14	<p>Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden.</p> <p>Zodra de presentator de woorden 'centrum van Mumbai' uitspreekt, verschijnt op het achtergrondschermbild van een sjeik gebouw dat in lichter laaie staat.</p> <p><i>Journal-tekstbalk:</i> JEROEN OVERBEEK</p>		<p>Presentator: De toestand in het financiële centrum van Mumbai, India, is nog steeds onoverzichtelijk. De gijzelingsactie in het Taj Mahal Hotel is voorbij, maar er zijn nog steeds terroristen in het gebouw. In het andere hotel, het Oberoi, zouden terroristen nog steeds buitenlanders in gijzeling houden. En zojuist heeft de Indiase premier in een tv-toespraak de aanslagen veroordeeld en scherpe veiligheidsmaatregelen aangekondigd.</p>	
00:38	<p>Medium close-up van een man met een getinte huidskleur. De man heeft een baardje en draagt een tulband. Op de achtergrond staat een Buddha en hangt een Indiase vlag. Onder in beeld staat een Arabische tekst en loopt een digitale klok vanaf 16:35 uur. Halverwege het commentaar van de Indiase premier, verschijnt linksboven in beeld het woord 'LIFE'.</p> <p><i>Journal-tekstbalk:</i> PREMIER MANMOHAN SINGH (INDIA)</p> <p>Ondertiteling: Beste burgers. De laaghartige terroristische aanslagen van afgelopen nacht en vandaag in Mumbai, hebben geleid tot het verlies van vele waardevolle levens en vele gewonden. Dit heeft het land diep geschokt. Ik veroordeel deze zinloze acties tegen onschuldige mensen, onder wie veel gasten uit het buitenland. We zullen de strengste maatregelen nemen om herhaling van zulke aanslagen te voorkomen.</p>		<p>Indiase premier: Dear citizens. The pedestrian terrorist attacks that took place in Mumbai, last night and today, leading to the lost of princely lives and injury of many others, have deeply shocked the nation. I stringly condemn this accent senseless actions against innocent people, including guests of foreign countries. We will take the strongest possible measures to ensure that there is no repetition against such terrorism attacks.</p>	
01:12	<p>Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden. Het achtergrondschermbild laat het beeld zien van een sjeik gebouw dat in lichter laaie staat.</p>		<p>Presentator: Dat was de Indiase premier. Er worden nog steeds tussen de 100 en 200 mensen vastgehouden in het luxueuze Oberoi Hotel in Mumbai. Er waren in het afgelopen uur opnieuw explosies en schoten. In de Indiase havenstad werden gisterenavond op 10 plaatsen verschillende aanslagen gepleegd. Een tot nog toe onbekende groep Islamitische terroristen heeft de verantwoordelijkheid opgeëist. Meer dan 100 mensen zijn gedood, onder wie zeker 6 buitenlanders.</p>	
01:24	<p>Zodra de presentator de woorden 'de Indiase havenstad' uitspreekt, verspringt het beeld in een gedigitaliseerde kaart. Tegen een blauwe achtergrond staat in een rood schiereiland 'Mumbai'. Zeven witte stippen geven aan waar de vorige avond aanslagen zijn gepleegd. Bij één stip staat 'Oberoi Hotel' en bij een andere stip staat 'Taj Palace Hotel'. Rechts in</p>			

	beeld is in een kader India in het rood afgebeeld. Een wit vierkantje geeft aan welke kuststreek rechts uitvergroet in beeld is.			
01:37	Medium shot van twee mannen in camouflagepakken. De mannen lopen rond met een geweer in de handen.			<p>Commentator: Antiterreureenheden en soldaten hebben het Oberoi Hotel nog steeds van alle kanten omsingeld. Binnen zitten nog tussen de 100 en 200 mensen vast. Er zouden ongeveer 10 militanten binnen zijn die de groep gegijzeld houdt. {Op de achtergrond zijn gewerschoten hoorbaar.}</p> <p>Vanmorgen vroeg werden granaten afgevuurd, ook op het Taj Mahal Hotel. Delen van het hotel vatten daardoor vlam. Inmiddels zijn het de antiterreureenheden en het leger daar al wel gelukt om de gegijzelden te bevrijden.</p>
01:39	Zodra de commentator de naam 'Oberoi Hotel' uitsprekt, verspringt het beeld in een medium shot van twee Aziatisch uitziende mannen die gewapend op een imposant balkon staan. De mannen dragen kogelwerende vesten en op de rand van het balkon staat een spiegeltje zodat ze kunnen zien wat er beneden hen gebeurt.			
01:42	Als de commentator het woord 'omsingeld' uitsprekt, wordt een medium shot getoond van een man die in een camouflagepak op de grond ligt naast het wiel van een brandweerauto.			
01:44	Bij het uitspreken van het woord 'mensen' wordt ingezoomd op de bovenkant van een wolkenkrabber. Het gebouw ziet er strak, modern uit. Onder in beeld staat een Arabische tekst.	14		
01:48	Tijdens het uitspreken van de woorden 'de groep' verspringt het beeld in een medium shot met op de voorgrond twee brandweerauto's en op de achtergrond een stuk van een sjeik gebouw. Een man met handcamera rent snel achteruit, weg uit beeld.			
	Tekstbalk boven in beeld: Taj Hotel			
	Tekstbalk onder in beeld: MORE ROUNDS OF FIRE AT TAJ			
01:51	Wanneer de commentator het woord 'Vanmorgen' uitsprekt, wordt een medium shot getoond van het dak van een sjeik gebouw. Er woedt een hevige brand. Behalve de vuurzee, is een grote zwarte rookwolk zichtbaar.	1		
01:54	Als de commentator de naam 'Taj Mahal Hotel' noemt, wordt overgegaan op een totaal shot van een sjeik gebouw. Uit een deel van het gebouw komen vlammen en rook naar buiten. Voor het gebouw staan twee brandweerauto's en veel mensen.	1		
01:57	Tijdens het uitspreken van de woorden 'Inmiddels zijn' wordt een medium shot			

	<p>borst en de gouden epauletten op zijn schouders, kan worden opgemaakt dat hij een hoge legerrang heeft. De man links draagt een camouflagepak en heeft een baret op. Ook deze Aziatisch uitziende man heeft een aanzienlijk aantal onderscheidingen op zijn borst. Rechts in beeld is een microfoon met daarop het cijfer '8' te zien.</p> <p><i>Journal-tekstbalk: WOORDVOERDER INDIASE LEGER</i></p> <p>Ondertiteling: Er kunnen zich nog terroristen schuilhouden, of mensen of gijzelaars. We moeten ook zoeken naar explosieven. Speurhonden gaan mee en mochten er lichamen liggen dan moeten ze allemaal besnuffeld worden om zeker te zijn dat het geen boobytraps zijn.</p>				<p>Indiase legerwoordvoerder: Every room has to be searched. There might be hidden terrorists, human beings or hostages. There would be a search for even explosives. Sniffle dogs have to be taken in dead park and even if there will be bodies, which may be there, every body has to be sniffled so that they are not booby trapped.</p>
03:05	<p>Medium shot van twee mannen in camouflagepakken die met geweren langs rennen. Achter hen liggen twee mannen in camouflagepakken met geweren op de grond voor een hoop stenen.</p>				<p>Commentator: De situatie in de rest van Mumbai is nog steeds niet helemaal onder controle. De autoriteiten hebben iedereen opgeroepen om binnen te blijven.</p>
03:09	<p>Zodra de verslaggever de woorden 'onder controle' uitspreekt, wordt een medium shot getoond van twee mannen die achter een stapel stenen liggen met een helm op en een camouflagepak aan. De mannen houden hun geweer in de aanslag. Achter de stenen is een krullerig, smeedijzeren hekwerk te zien. Door de spijlen heen is de achterkant van een dure Mercedes te zien.</p>				
03:10	<p>Medium shot van een gehurkte man in camouflagepak, met een helm op en een geweer in aanslag. Op een plein achter hem zitten veel duiven.</p>				
03:13	<p>Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden. Het achtergrondschermbild laat het beeld zien van een slijk gebouw dat in lichter laaie staat.</p>				<p>Presentator: Het Ministerie van Buitenlandse Zaken adviseert Nederlanders om niet naar Mumbai te reizen. In Mumbai hebben 8 Nederlanders een noodpaspoort aangevraagd bij het consulaat. Ze zaten in één van de twee luxe hotels die door terroristen waren aangevallen.</p>
03:18	<p>Het beeld wordt gevuld met een gecomputeriseerde blauwe kaart van Azië met daarop het land India rood gekleurd. In het rood gekleurde land geeft een wit blokje aan waar Mumbai ligt. De linker helft van het beeld wordt gevuld met een foto van Hans Ramaker.</p> <p><i>Journal-tekstbalk: HANS RAMAKER consul-generaal Nederland</i></p>				<p>Stem van Hans Ramaker door een telefoon: We weten van alle Nederlanders die in Bombay zijn, die bij ons geregistreerd zijn, dat ze, uh, oké zijn. En op dit moment hebben zich een man of acht bij ons gemeld die, uh, terug willen naar Nederland. Ik heb gehoord dat er een Nederlander gewond is geraakt en die proberen we op dit moment op te sporen. Maar we hebben heel weinig aanknopingspunten. Dus we zijn alle hotels aan het afbellen, we bellen alle</p>

			ziekenhuizen, we hebben de politie, uh, gevraagd naar zijn, uh, zijn mogelijke verblijfplaats en daar zijn we nog mee bezig.	
03:53	Medium close-up van presentator.		Presentator: En correspondent Wilma van der Maten was bij de hotels in Mumbai, toen er een uurtje geleden explosies waren.	
03:58	Het beeld wordt gevuld met een gecomputeriseerde blauwe kaart van Azië met daarop het land India rood gekleurd. In het rood gekleurde land geeft een wit blokje aan waar Mumbai ligt. De linker helft van het beeld wordt gevuld met een foto van correspondent Wilma van der Maten. Tekst: INDIA <i>Journal</i> -tekstbalk: WILMA VAN DER MATEN vanuit Mumbai		Stem van Wilma van der Maten door een telefoon: In het Oberoi Hotel, waar ik net ben geweest, daar worden op dit moment... {een hoop lawaai, verbinding valt even weg}...600 mensen gegijzeld. Je hoort daarnet alweer een zware explosie hier, bij het, uh, Stadshotel, waar ik op dit moment sta. Daar zou de gijzeling beëindigd zijn. Maar goed, als je dit, uh, soort {een luide knal}knallen, zo hoort, dit soort explosies, dan betekent het dat er nog steeds terroristen waarschijnlijk zich in dit hotel bevinden {luid geschreeuw}.	2
04:21	Medium close-up van presentator.		Presentator: Wat zie jij als jij, uh, die explosies hoort? Kun je beschrijven wat je ziet?	
04:24	Het beeld wordt gevuld met een gecomputeriseerde blauwe kaart van Azië met daarop het land India rood gekleurd. In het rood gekleurde land geeft een wit blokje aan waar Mumbai ligt. De linker helft van het beeld wordt gevuld met een foto van correspondent Wilma van der Maten. Tekst: INDIA <i>Journal</i> -tekstbalk: WILMA VAN DER MATEN vanuit Mumbai		Stem van Wilma van der Maten door een telefoon: Nou, vooral veel vogels. Het klinkt een beetje onbenullig { <i>Journal</i> -presentator lacht aarzelend} maar vooral {presentator herstelt zich met "ja"} veel vogels zie ik tegelijk omhoog schieten en, uh, mensen die zich op dit moment allemaal verstoppen. Ik ga me ook maar even verstoppen achter een, uh, een grote muur hier. Het is bijna uitgestorven hier ook op straat. Er staan hier nog wel heel veel militaire wagens maar soldaten zijn er op dit moment niet. Helikopters cirkelen in de lucht. En wat zich precies {een hoop geschreeuw op de achtergrond} op dit moment allemaal in dit, uh, hotel afspeelt, dat... Ik hoor ook een grote bomexplosie. Allerlei journalisten... Maar goed, dat is allemaal, ook al is hier, uh, zo de, de, de... het gijzeldrama opgelost, er zijn blijkbaar nog steeds terroristen in dit hotel, die dit soort zware explosieven hebben om, om uh, dit uit te voeren. Angstaanjagend zou ik willen zeggen.	2 8
05:06 05:10	Medium shot van presentator.		Presentator: En tot zover de berichtgeving, in dit <i>Journal</i> althans, over Mumbai.	

Item # 1.3 Donderdag 27 november 2008 – 20:00 uur *Journal*

D2, D4, D5, D6

Tijd-code	Beeld	Geluid	
	Aankondiging NOS <i>Journal</i> . Direct na het tonen van het logo van het NOS	Direct na de openingstune vervolgt de presentatrice: Nog steeds mensen gegijzeld door	16

	<i>Journal</i> worden beelden getoond van een in brand staand slijk gebouw, dat geblust wordt.		terroristen in India.	
00:00	Presentatrice in medium shot, aan tafel met papieren. <i>Journal</i> -tekstbalk: SACHA DE BOER Zodra de presentatrice het woord 'hotels' uitspreekt, verschijnt op het achtergrondschermbild een beeld van een slijk gebouw dat in lichter laaie staat.		Presentatrice: Dames en heren, goedenavond. Nog steeds worden er tientallen mensen gegijzeld in hotels in Mumbai, in India. Het aantal doden als gevolg van de reeks terreuraanslagen in de havenstad is opgelopen tot 125. De Indiase autoriteiten vermoeden dat de terroristen buitenlandse hulp hebben gehad. 24 Uur geleden begon het, toen terroristen, gewapend met machinegeweren, handgranaten en rugzakken vol munitie, lukraak mensen dood schoten. Dat gebeurde op tien plaatsen in de slijkste wijk van Mumbai. In twee hotels en in een Joods religieus centrum werden mensen in gijzeling genomen.	17
00:34	Medium close-up van een raam in een strakke gevel van een grijs betonnen gebouw. Achter het raam staan drie mannen.		Commentator: De hele dag zaten angstige gasten vast in de twee hotels. De Indiase autoriteiten sloten omgeving af en stuurden elitetroepen, die de hotels uiteindelijk bestormden. Eén van de beide hotels werd tegen het eind van de dag bevrijd en zojuist meldt een Indiase overheidsfunctionaris dat ook het tweede hotel is bevrijd. Het Indiase leger vroeg om begrip voor de voorzichtige, tijdrovende operatie.	8
00:39	Zodra de verslaggever de woorden 'Indiase overheid' uitspreekt, wordt een medium shot getoond van twee mannen die achter een stapel stenen liggen met een helm op en een camouflagepak aan. De mannen houden hun geweer in de aanslag. Achter de stenen is een krullerig, smeedijzeren hekwerk te zien. Door de spijlen heen is de achterkant van een dure Mercedes te zien.			
00:41	Tijdens het uitspreken van het woord 'elitetroepen' wordt een medium shot getoond van een Aziatisch uitziende man die via de regenpijp langs een gevel omhoog klimt. De man draagt een kogelwerend vest en heeft een geweer.			
00:45	Bij het uitspreken van de woorden 'van de beide' wordt overgegaan op een medium shot van een westers uitziende man in pak, die via de regenpijp langs een gevel naar beneden daalt.			
00:47	Wanneer de commentator het woord 'overheidsfunctionaris' uitspreekt, wordt een medium shot getoond van een groep mensen die een gebouw uitkomen. De groep wordt geleid door een man met een kogelwerend vest.			
00:51	Als de commentator het woord 'tweede' uitspreekt, verspringt het beeld in een medium shot van een man die in een camouflagepak op de grond ligt naast het wiel van een brandweerauto.			
00:53	Tijdens het uitspreken van de woorden			

	<p>‘vroeg om begrip’ wordt een totaal shot getoond van een groepje dat ineengedoken naar een hek rent. Een aantal agenten rent met open armen naar hen toe. Links in beeld is te zien hoe een groepje mensen dekking zoekt achter een soort bushuisje.</p>			
00:58	<p>Medium close-up van twee mannen op de achterbank van een auto. Rechts zit een Aziatisch uitziende man in een wit uniform met een witte tulband. Uit de hoeveelheid onderscheidingen op zijn borst en de gouden epauletten op zijn schouders, kan worden opgemaakt dat hij een hoge legerrang heeft. De man links draagt een camouflagepak en heeft een baret op. Ook deze Aziatisch uitziende man heeft een aanzienlijk aantal onderscheidingen op zijn borst. Rechts in beeld is een microfoon met daarop het cijfer ‘8’ te zien.</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: WOORDVOERDER INDIASE LEGER</p> <p>Ondertiteling: Er kunnen zich nog terroristen schuilhouden, of mensen of gijzelaars. We moeten ook zoeken naar explosieven. Speurhonden gaan mee en mochten er lichamen liggen dan moeten ze allemaal besnuffeld worden om zeker te zijn dat het geen boobytraps zijn.</p>			<p>Indiase legerwoordvoerder: Every room has to be searched. There might be hidden terrorists, human beings or hostages. There would be a search for even explosives. Sniffle dogs have to be taken in dead park and even if there will be bodies, which may be there, every body has to be sniffled so that they are not booby trapped.</p>
01:12	<p>Vanaf een ruimtelfoto van de aarde, wordt ingezoomd op een luchtfoto van een schiereiland in India. Wanneer de commentator de doelwitten opnoemt, verschijnen één voor één op de kaart stippen met daarbij de tekst: ‘Oberoi Hotel’, ‘Taj Mahal Hotel’, ‘Café’, ‘Joods Centrum’, ‘Ziekenhuis’ en ‘Treinstation’.</p> <p>Tekst: bron: Google Earth</p>	14		<p>Commentator: De aanslagen werden gepleegd in het westen van India in de havenstad Mumbai, het vroegere Bombay, het financiële centrum van India. Onder de tien doelwitten waren het luxeuze Oberoi Hotel, het beroemde Taj Mahal Hotel, een bekend café, een Joods religieus centrum, een ziekenhuis en het belangrijkste treinstation van de stad.</p>
01:32	<p>Een van bovenaf gefilmd beeld van een vijftal mannen dat dicht op elkaar staat in een kleine betonnen ruimte. Drie van de mannen dragen kogelwerende vesten en helmen, houden een geweer in de aanslag en lijken de twee casual geklede Aziatisch uitziende mannen te beschermen die achter hen staan.</p>	9		<p>Commentator: Indiase scherpschutters namen vandaag posities in rond de hotels. Na de bestorming werd er van kamer tot kamer gevochten. Beide hotels zouden inmiddels dus zijn bevrijd. Of in het Joods Centrum nog mensen vast zitten, is op dit moment niet helemaal duidelijk. Inmiddels zijn foto’s beschikbaar van de terroristen die de aanval op het station uitvoerden. Ze zijn opvallend jong. En dit is wat ze hebben aangericht... In het treinstation zijn de meeste doden gevallen. In totaal zijn bij de aanvallen meer dan 300 mensen gewond geraakt.</p>
01:36	<p>Tijdens het uitspreken van het woord ‘posities’ wordt een close-up getoond van een hand met daarin een automatisch geweer.</p>	7		
01:38	<p>Bij het uitspreken van het woord ‘gevochten’ verspringt het beeld in een totaal shot van een aantal hoge</p>			

	gebouwen.		
01:42	Wanneer de commentator de woorden 'Of in het' uitspreekt, wordt een medium close-up getoond van twee Aziatisch uitziende mannen. Een van de mannen draagt een T-shirtje en lijkt de man in een kogelwerend vest iets uit te leggen. Hij wijst ergens naar.		
01:45	Als de commentator het wordt 'duidelijk' uitspreekt, wordt een medium close-up getoond van een raampartij met een soort gaaswerk ervoor. Eén van de ramen is gebroken.		
01:48	Tijdens het uitspreken van het woord 'beschikbaar' verspringt het beeld in een medium shot van een casual geklede Aziatisch uitziende, jonge man. Hij draagt een rugzak, zwaait met een geweer en lijkt in een soort stationsruimte te lopen.		
01:50	Bij het uitspreken van het woord 'station' wordt een medium close-up getoond van een jonge, Aziatisch uitziende man. Hij hangt in een ongemakkelijke positie tegen een hek, heeft zijn ogen gesloten en omklemt een blauwe rugzak. In één van zijn handen hangt slapjes een geweer. Uit zijn hoofd en over zijn gezicht stroomt veel bloed. Waarschijnlijk is de jonge man dood.	1	
01:52	Zodra de commentator de woorden 'opvallend jong' uitspreekt, wordt een medium close-up getoond van twee jonge, Aziatisch uitziende mannen, die een ruimte inlopen. Ze dragen rugzakken en geweren.		
01:54	Wanneer de woorden 'hebben aangericht' uitgesproken worden, verspringt het beeld in een medium shot van twee lichamen die levenloos in bloedplassen naast een rij stationpoortjes liggen.	1	
01:56	Het beeld verspringt in een medium shot van een hal die vol met tassen, koffers en opengescheurde zakjes ligt. Overal liggen bloedplassen en zijn sporen van bloed te zien die de suggestie wekken dat er met lichamen is gesleept.		
02:00	Tijdens het uitspreken van de woorden 'het treinstation', verspringt het beeld in een medium shot van twee mannen in uniform die over twee bebloede lijken staan heen gebogen.	1	
02:03	Als de commentator de woorden 'meer		

	dan' uitspreekt, wordt een medium close-up getoond van een aantal dicht op elkaar staande, Aziatisch uitziende mannen. Sommige van hen vallen anderen huilend in de armen.		{Op de achtergrond is een hoop geschreeuw te horen. }	2
02:07	Medium close-up van een Aziatisch uitziende man in een geruit overhemd. Achter hem staan enkele andere Aziatisch uitziende mannen op straat. <i>Journal-tekstbalk: OOGGETUIGE TREINSTATION</i> Ondertiteling: Plotseling was er een ontploffing vlakbij waar onze bagage lag. Wij waren net bezig onze spullen te pakken. Iemand die achter mij stond, werd door een kogel getroffen in zijn linkerarm.		{De ooggetuige spreekt in het Hindi. }	4
02:24	Medium close-up van presentatrice.		Presentatrice: En de Indiase politie zegt dat ze 7 schutters hebben gearresteerd. Voor deze uitzending sprak ik met correspondent Wilma van der Maten.	
02:33	Medium shot van <i>Journal</i> -presentatrice, aan tafel met papieren. De presentatrice richt zich tot een scherm achter haar. Hierop is in medium close-up een vrouw te zien met een microfoontje opgespeld en oordopjes in. Zij staat voor een hoog gebouw. Achter haar is een mensenmassa. Het is schemerig en er branden straatlantaarns.		Presentatrice: Wilma, jij bent vanochtend in Mumbai aangekomen. Hoe is het daar nu?	
02:39	Medium close-up van een vrouw met een microfoontje opgespeld en oordopjes in. Zij staat voor een hoog gebouw. Achter haar is een mensenmassa. Het is schemerig en er branden straatlantaarns. <i>Journal-tekstbalk: WILMA VAN DER MATEN in Mumbai</i>		Wilma van der Maten: Het is een beetje onwezenlijk op dit moment. Zeker als ik je vertel dat ik nu sta bij 't, uh, Oberoi Hotel, achter mij. Waar dus tenminste nog 40 mensen worden gegijzeld. En als ik je vertel dat op de kamers waar op dit moment het licht brandt, dat daar dus verschillende mensen worden vastgehouden. En helemaal in de stad moet ik zeggen... Ik ken Mumbai niet meer zoals het hier vroeger was. Je kwam de stad binnen en dan mocht je, was je in feite aan het vechten om een plekje te krijgen met je auto. En nu rijd je vanaf het vliegveld in een kwartiertje hier naartoe. De stad is uitgestorven. Alle winkels zijn dicht, kinderen zijn vandaag ook niet naar school gegaan en dan hebben we het wel over een miljoenenstad.	
03:16	Medium close-up van presentatrice.		Presentatrice: Ja. Nou, heb je enig idee om hoeveel terroristen het precies gaat?	
03:19	Medium close-up van een vrouw met een microfoontje opgespeld. Zij staat voor een hoog gebouw. Achter haar is een mensenmassa. Het is schemerig en er branden straatlantaarns. De vrouw drukt even met haar vinger op één van de		Wilma van der Maten: De politie zegt dat 't, uh, vermoedelijk om, uh, 25 mensen gaat. En dat maakt de situatie wel heel erg bizar als ik je vertel dat er meer dan 800 soldaten zijn, uh, ingevlogen de afgelopen uren, de afgelopen nacht. Iedere straat hier om me heen, uh, zijn	

	oordopjes, waarschijnlijk om de <i>Journal</i> -presentatrice beter te verstaan.		soldaten, zijn speciale politie-eenheden, die dus niet in staat zijn om deze terroristen aan te pakken. En dat maakt mensen hier op straat ook bijzonder woedend. Uh, bijvoorbeeld het Taj Mahal Hotel, op dit moment, waar nu nog, uh, verschillende terroristen zich zouden ophouden. Daar wordt nog steeds gevochten. Daar is opnieuw een gedeelte van het hotel in brand gegaan. En hier zeggen de mensen: "Hoe kan het dat zoveel eenheden niet in staat zijn om deze mensen, deze terroristen aan te pakken?". Dus vooral heel veel woede hier vandaag.	8 8
04:02	Medium shot van <i>Journal</i> -presentatrice, aan tafel met papieren. De presentatrice richt zich tot een scherm achter haar. Hierop is in medium close-up een vrouw te zien met een microfoontje opgespeld en oordopjes in. Zij staat voor een hoog gebouw. Achter haar is een mensenmassa. Het is schemerig en er branden straatlantaarns.		Presentatrice: Ja, dan ben je ook nog een Nederlander tegengekomen die ternauwernood ontsnapt is. Wat, wat vertelde hij?	
04:07	Medium close-up van een vrouw met een microfoontje opgespeld en oordopjes in. Zij staat voor een hoog gebouw. Achter haar is een mensenmassa. Het is schemerig en er branden straatlantaarns.		Wilma van der Maten: {al 'ja' knikkend} Ja, hij zat dus gisteravond in het centrum te dineren met zijn vrouw toen plotseling de deuren dicht gingen. In die drie uur dat hij daar heeft vast gezeten, wist hij absoluut niet wat er aan de hand was. 't Was dat daar een, uh, cricketteam uit Zuid-Afrika over was met speciale beveiligingsmensen, die er dus voor gezorgd hebben dat ze uiteindelijk hebben kunnen ontsnappen. En zeg maar het meest bizarre was, toen we dus buiten kwamen, uh, en de politie daar buiten stond, dat we niet werden ondervraagd, dat we niet werden tegengehouden. We hadden makkelijk een terrorist kunnen meenemen naar buiten. Dat is niet gebeurd. En deze mensen hebben dus tot vanochtend vijf uur op de stoep zitten wachten, hebben gezien hoe het hotel in brand ging, hoe lichamen naar buiten werden gebracht, hoe opnieuw bommen afgingen, zonder dat ze werden geëvacueerd. En deze man zegt: "Het geeft duidelijk aan hoe groot de chaos op dit moment hier in de stad is".	
04:56	Presentatrice in medium shot, aan tafel met papieren. Op het achtergrondschermbild is het beeld te zien van een slijkgebouw dat in lichter laaie staat.		Presentatrice: Dankjewel, Wilma. Ik spreek je zo meteen nog even. Want India kent een lange lijst van terreurnetwerkorganisaties. Soms zijn ze politiek geïnspireerd, soms gaat het om afscheidsbewegingen. Maar India, met z'n Hindoe meerderheid en een grote Moslim minderheid, kent vooral veel religieus geweld. De afgelopen jaren waren het vooral radicale Moslims die aanslagen pleegden.	
05:14	Medium shot van mannen die heftig naar elkaar staan te gebaren en elkaar uitschelden. Ze staan op een hoop puin naast een verwoeste vrachtauto. Er lijkt een explosie te hebben plaatsgevonden.		{Op de achtergrond is te horen hoe de mannen hard in het Hindi tegen elkaar schreeuwen.} Commentator: Mumbai, 15 jaar geleden. Bij 13 bomaanslagen op één dag, komen ruim 250 mensen om het leven. De daders van één van de	2

05:20	Zodra de commentator het woord 'bomaanslagen' uitspreekt, verspringt het beeld in een medium shot van de hal van een half ingestort gebouw waarin uitgebrande auto's staan en een hoop puin ligt.	15	grootste terreuraanslagen uit de Indiase geschiedenis zijn Islamitische radicalen. {Op de achtergrond zijn enkele explosies te horen.} Net als in 2001. Islamitische terroristen voeren een spectaculaire aanval uit op het parlamentscomplex in New Delhi. 7 Doden. Volgens de Indiase politie kregen ze hulp van Pakistan. {Op de achtergrond zijn schoten en naderende sirenes te horen.} En in de zomer van 2006 pleegden Islamitische radicalen een serie aanslagen op forenzentreinen tijdens het spitsuur in Mumbai. Er vallen meer dan 200 doden. {Het geluid van gewerschoten.} Ook bij de aanslagen van nu lijkt er bij de Indiase regering weinig twijfel te bestaan: het gaat om Islamitische terroristen. Maar hebben ze hulp gekregen van buitenaf?	
05:26	Bij het uitspreken van de woorden 'grootste terreuraanslagen' wordt uitgezoomd vanaf een verwoeste auto die onder het betonpoeder ligt.			
05:32	Tijdens het uitspreken van de woorden 'net als in' wordt een totaal shot getoond van de onderkant van een gebouw waar veel rook uitkomt.			
05:35	Zodra de commentator het woord 'parlamentscomplex' uitspreekt, zijn beelden te zien van zakelijk geklede mensen die een gebouw uitrennen. Tussen kolossale klassieke zuilen op een hogere verdieping, staan zakelijk geklede mensen op het punt om naar beneden te springen.			
05:45	Wanneer de woorden 'in de zomer van' worden uitgesproken, wordt een totaal shot getoond van een verwoeste treinwagon. Naast het spoor loopt een stroom mensen weg van de trein.			
05:55	Synchroon aan het geluid van schoten, wordt een medium close-up getoond van twee mannen die vanuit het raam met geweren een doelwit beschieten. De Aziatisch uitziende mannen dragen helmen en kogelwerende vesten met een camouflageprint.			
05:59	Tijdens het uitspreken van de woorden 'de aanslagen van nu' wordt een totaal shot getoond van hoge gebouwen. Het betreft een beeld dat al eerder in deze uitzending is getoond.			
06:04	Bij het uitspreken van de woorden 'het gaat om' wordt een totaal shot getoond van een soldaat die op het dak van een grijs, betonnen gebouw ligt. Hij draagt een helm en kogelwerend vest met camouflageprint en richt zijn geweer naar beneden.			
06:09	Medium close-up van een man met een getinte huidskleur. De man heeft een baardje en draagt een tulband. Op de achtergrond staat een Buddha en hangt een Indiase vlag. <i>Journal-tekstbalk: PREMIER</i>			

	MANMOHAN SINGH (INDIA) Ondertiteling: De aanslagen waren goed gepland en gecoördineerd. Waarschijnlijk kregen de terroristen buitenlandse hulp. Het was hun bedoeling paniek te veroorzaken, dus kozen ze symbolische doelen en doodden ze willekeurig onschuldige buitenlanders.		Indiase premier: The well planned and coordinated terrorist attacks probably extended, were indented to create a sense of panic, by choosing high symbolic targets and indiscriminately innocent foreigners.	
06:23	Schokkerige camerabeelden waarin flitsen zijn te zien en waarop mannen met helmen en geweren druk door elkaar rennen. Er wordt met een lichaam gesleept.	3 1	{Op de achtergrond zijn luide gewerschoten te horen.} Commentator: De premier deed geen uitspraken over welk land de terroristen zou hebben gesteund. Maar iederéén weet waar hij het over heeft: de eeuwige aartsvijand, buurland Pakistan. {Er is een hoop geschreeuw te horen.}	2
06:34	Medium shot van <i>Journal</i> -presentatrice, aan tafel met papieren. De presentatrice richt zich tot een scherm achter haar. Hierop is in medium close-up een vrouw te zien met een microfoontje opgespeld en oordopjes in. Zij staat voor een hoog gebouw. Achter haar is een mensenmassa. Het is schemerig en er branden straatlantaarns.		Presentatrice: De Indiase premier denkt dat de daders hulp uit Pakistan hebben gekregen. Waarom denkt hij dat?	
06:41	Medium close-up van een vrouw met een microfoontje opgespeld en oordopjes in. Zij staat voor een hoog gebouw. Achter haar is een mensenmassa. Het is schemerig en er branden straatlantaarns.		Wilma van der Maten: Er is vanochtend een, uh, terrorist gearresteerd. Hij heeft verteld dat hij uit Pakistan kwam. Dat hij met een, uh, boot uit, uh, Pakistan is gebracht. Dat ze hier ergens aan de kust hebben aangelegd. Vervolgens zijn ze met kleine opblaasbare boten hier naar Mumbai gekomen. Hier aan de kant {gebarend met haar hoofd naar rechts voor de kijker} van het water waar ik sta, zouden ze zijn aangekomen. Nou moet ik zeggen, de politie heeft vandaag, of de marine moet ik zeggen, heeft een schip aangehouden op zee. Een schip dat afkomstig was uit Pakistan. Maar het is nu al zo vaak voorgekomen dat er een bomaanslag was ergens in India, dat als eerste werd gezegd: Pakistan zit erachter. En dan vervolgens blijkt dat er ook Indiase terroristen zijn. Dus ook hierover haalt men zijn schouders op vandaag en heeft zoiets van: zorg eerst nou maar is dat het land veiliger wordt, in plaats van altijd maar Pakistan de schuld te geven.	
07:23	Medium close-up van presentatrice.		Presentatrice: En enig idee wat de daders eigenlijk willen bereiken met deze aanslagen? Is het alléén paniek zaaien of zit er meer achter?	
07:30	Medium close-up van een vrouw met een microfoontje opgespeld en oordopjes in. Zij staat voor een hoog gebouw. Achter haar is een mensenmassa. Het is schemerig en er branden straatlantaarns.		Wilma van der Maten: Uh, ik denk wat, uh, wat, uh, zij hebben gewild, is vooral, uh, deze, deze staat te ontwrichten, dit land te ontwrichten en vooral waar ik nu ben, deze miljoenenstad Mumbai te ontwrichten. Vergeet niet, dit is wel de stad, uh, waar het, uh, zakenwereld zit. Waar alle grote bedrijven zitten, waar alle grote banken zitten op internationaal gebied. Hier zit de beurs, het kloppend hart van Mumbai, maar ook het kloppend hart van dit land. En er wordt	

			wel eens gezegd dat als je in staat bent om Mumbai op de knieën te krijgen, dat is er vandaag in feite gebeurd, dan kun je eigenlijk toch wel heel India op de knieën krijgen. En dat maakt het zo {heftig 'ja' knikkend} zorgwekkend.	
08:04	Medium shot van <i>Journal</i> -presentatrice, aan tafel met papieren. De presentatrice richt zich tot een scherm achter haar. Hierop is in medium close-up een vrouw te zien met een microfoontje opgespeld en oordopjes in. Zij staat voor een hoog gebouw. Achter haar is een mensenmassa. Het is schemerig en er branden straatlantaarns.		Presentatrice: Opvallend is dat er nu juist doelwitten zijn uitgezocht waar veel westerlingen komen. Uhm, wordt er nou ook een link gelegd met Al Qaida?	
08:11	Medium close-up van een vrouw met een microfoontje opgespeld en oordopjes in. Zij staat voor een hoog gebouw. Achter haar is een mensenmassa. Het is schemerig en er branden straatlantaarns.		Wilma van der Maten: Nee, absoluut niet. Er werd vanochtend wel gespeculeerd maar dat gebeurt ook altijd moet ik zeggen. Als er een bomaanslag is, zeker als er westerlingen bij betrokken worden, wordt er altijd Al Qaida genoemd. Maar vergeet niet, de eerste grote aanslag gisterenavond was wel op het station hier, uh, in Mumbai. En daar lopen geen westerlingen rond. Daar lopen vooral Indiërs rond. Mensen die de hele dag hebben gewerkt en die met de trein terugkeren hier in deze stad. En de meeste doden zijn toch wel daar gevallen en de gewonden. En niet in de hotels of in de restaurants.	
08:42			Presentatrice: Oké. Dankjewel, Wilma van der Maten in Mumbai.	

Item # 2.1 Vrijdag 28 november 2008 – 09:00 uur *Journal*

D2, D4, D6

Tijd-code	Beeld	Geluid	
00:00	Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden. <i>Journal</i> -tekstbalk: JEROEN TJEPKEMA Zodra de presentator de plaatsnaam 'Mumbai' uitspreekt, verschijnt op een achtergrondschermbild het beeld van een sjiek gebouw dat in lichte laagte staat.	Presentator: Goedemorgen. In de Indiase stad Mumbai wordt nog steeds gevochten tussen elitetroepen en terroristen bij een Joods religieus centrum en twee hotels. Ruim anderhalve dag na de aanslagen worden er ook nog steeds mensen gegijzeld. Het officiële dodental staat inmiddels op 119. Meer dan 300 mensen raakten gewond.	17
00:09	Wanneer de presentator de woorden 'anderhalve dag' uitspreekt, wordt het beeld gevuld met een blauwe, gedigitaliseerde kaart. Rechts in beeld is		

00:15	<p>in een kader India in het rood afgebeeld. Een wit vierkantje geeft aan welke kuststreek rechts uitvergroet in beeld is. Tegen de blauwe achtergrond staat in een rood schiereiland 'Mumbai'.</p> <p>Als de presentator de woorden 'Het officiële' uitspreekt, springt het beeld terug op een medium shot van de presentator aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden. Het achtergrondscherf toont het beeld van een sjiek gebouw dat in lichter laaie staat.</p>			
00:21	Medium shot van een straat met daarin een rij wachthoudende soldaten.		Commentator: Een Joods religieus centrum is helemaal omsingeld. Een onbekend aantal gewapende mannen bevindt zich binnen. Ze weigeren zich over te geven.	
00:25	Tijdens het uitspreken van de woorden 'onbekend aantal' wordt een medium shot getoond van een helikopter die boven een gebouw opstijgt.			
00:30	Schokkerige beelden vanuit een gebouw genomen. Een helikopter vliegt langs. Synchroon aan de explosies, schokt de camera.	3	{Op de achtergrond is een hoop lawaai van de helikopter te horen. Daarnaast zijn heftige explosies te horen.}	
00:37	Medium shot van een soldaat die onderaan een helikopter bungelt. De man daalt uiteindelijk neer op het dak van een gebouw.		Commentator: Vlak na zonsopgang beginnen commandotroepen met de bestorming. Snel dalen ze af en nemen posities in op het dak van het Joodse Centrum. In de omringende gebouwen geven scherpshutters dekking aan de commandotroepen.	
00:41	Zodra de commentator de woorden 'snel dalen' uitspreekt, verspringt het beeld in een totaal shot van een helikopter die boven gebouwen cirkelt. Onder de helikopter bungelt een soldaat aan een touw. Uiteindelijk wordt hij boven op het dak van een gebouw gedropt.			
00:43	Tijdens het uitspreken van de woorden 'van het' wordt een totaal shot getoond van twee soldaten die boven op het dak van een gebouw zitten. Boven hen stijgt een helikopter op.			
00:46	Bij het uitspreken van de woorden 'omringende gebouwen', wordt een medium shot getoond van een man in een zwarte overall die met een geweer de trap van een gebouw komt afgerend.			
00:52	Totaal shot van een grijs betonnen gebouw. Op een balkon staat een rij scherpshutters met hun geweren op een ander gebouw gericht.		{Op de achtergrond zijn geweerschoten te horen.}	
00:57	Close-up van een gebroken raam met een soort rasterwerk.	7	Commentator: Of er zich gijzelaars in het gebouw bevinden en hoeveel dat er zijn, is	

01:01	Tijdens het uitspreken van het woord 'onduidelijk', wordt een totaal shot getoond van een raam met rasterwerk waarachter een silhouet van een man te onderscheiden valt. Er wordt op de silhouet ingezoomd.	14	onduidelijk. Wel is er nog niets gehoord van de beheerder van het centrum, een rabbijn. Ook in het Taj Mahal Hotel en het Oberoi Hotel zouden nog enkele terroristen zitten die fel verzet bieden. In het Oberoi is duidelijk te zien dat enkele gasten nog vastzitten op hun kamer. De terreuraanslagen zouden het werk zijn van 25 zwaar bewapende mannen. Er zijn honderden militairen ingezet om een einde te maken aan de bezettingen en gijzelingsacties.		
01:05	Zodra het woord 'rabbijn' wordt uitgesproken, wordt een medium shot getoond van een straat waarin aan weerszijden rijen staan van Aziatisch uitziende mannen in zandkleurige uniforms.				
01:08	Wanneer de commentator de naam 'Oberoi Hotel' uitspreekt, wordt een totaal shot getoond van een hoog modern gebouw. Aan de voet van het gebouw staat een mensenmassa. Een enkeling wijst omhoog.				
01:12	Bij het uitspreken van de woorden 'fel verzet' wordt een vage en schokkerige inzoom getoond van een man die in een raamkozijn van een strakke gevel zit. Er vliegt een vogel voorbij.				3 14
01:17	Als de commentator het woord 'kamer' uitspreekt, wordt een medium shot getoond van een groep Aziatisch uitziende mannen die in camouflagepakken met geweren door een straat marcheren.				
01:20	Met het uitspreken van de woorden 'zwaar bewapende' verspringt het beeld in een medium close-up van een voorbij rijdend legervoertuig met daarin een groep militairen.				
01:29	Medium close-up van presentator. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden.		Presentator: En correspondent Wilma van der Maten over de situatie in de stad.		
01:32	Het beeld wordt gevuld met een gecomputeriseerde blauwe kaart van Azië met daarop het land India rood gekleurd. In het rood gekleurde land geeft een wit blokje aan waar Mumbai ligt. De linker helft van het beeld wordt gevuld met een foto van correspondent Wilma van der Maten. Tekst: INDIA <i>Journal</i> -tekstbalk: WILMA VAN DER MATEN vanuit Mumbai		Stem van Wilma van der Maten door een telefoon: Je hoort overal nog explosies afgaan. Er wordt geschoten. Ik ben net bij dat Joodse Centrum geweest, waar ook flink wordt geschoten en gisteren zelfs twee burgers zijn omgekomen. Uh, verder de stand van zaken, uh, wij horen weinig. Wat we wel weten, dat er nog verschillende terroristen op de loop zouden zijn. En dat maakt het gevoel hier bij de bevolking van Mumbai zo angstig. Of er misschien op elk moment, op een andere plek weer een andere gijzeling zou kunnen uitbreken.	8	

01:41	Wanneer de correspondentie de woorden 'zijn omgekomen' uitspreekt, verspringt het beeld in een medium close-up van een partij ramen die kapot zijn. Onder in beeld staan Arabische teksten en links boven in beeld staat het woord 'LIFE'.			
01:44	Tijdens het uitspreken van de woorden 'wij horen' verspringt het beeld in een medium close-up van een man met een kogelwerend vest met een camouflage print. Onder in beeld staan Arabische teksten en links boven in beeld staat het woord 'LIFE'.			
01:51	Zodra de woorden 'elk moment' worden uitgesproken, wordt het beeld weer gevuld met een gecomputeriseerde blauwe kaart van Azië met daarop het land India rood gekleurd. In het rood gekleurde land geeft een wit blokje aan waar Mumbai ligt. De linker helft van het beeld wordt gevuld met een foto van correspondent Wilma van der Maten. Tekst: INDIA <i>Journal</i> -tekstbalk: WILMA VAN DER MATEN vanuit Mumbai			
01:54	Medium close-up van presentator. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden.		Presentator: Ja. Die terroristen lopen gewoon door de stad?	
01:58	Het beeld wordt gevuld met een gecomputeriseerde blauwe kaart van Azië met daarop het land India rood gekleurd. In het rood gekleurde land geeft een wit blokje aan waar Mumbai ligt. De linker helft van het beeld wordt gevuld met een foto van correspondent Wilma van der Maten. Tekst: INDIA <i>Journal</i> -tekstbalk: WILMA VAN DER MATEN vanuit Mumbai		Stem van Wilma van der Maten door een telefoon: Nou ja, er zijn er verschillenden ontsnapt. De politie houdt er rekening mee dat er 25 mensen hier zijn aangekomen in Mumbai. Er zijn er een paar opgepakt, er zijn er een paar doodgeschoten, er zijn er ook een paar ontsnapt. En waar houden die mensen zich op dit moment op? En dat is op dit moment wat de mensen hier in de straat zeggen. Dat ze eigenlijk liever hun deur niet uitkomen vanuit de angst dat ze straks gepakt gaan worden. Dus een beetje een onwezenlijk gevoel.	8
01:59	Bij het uitspreken van het woord 'ontsnapt' wordt een medium close-up getoond van een jonge, Aziatisch uitziende man. Hij hangt in een ongemakkelijke positie tegen een hek, heeft zijn ogen gesloten en omklemt een blauwe rugzak. In één van zijn handen hangt slapjes een geweer. Uit zijn hoofd en over zijn gezicht stroomt veel bloed. Waarschijnlijk is de jonge man dood.	1		

02:05	Tijdens het uitspreken van het woord 'doodgeschoten' verspringt het beeld in een medium shot van een casual geklede, Aziatisch uitziende jonge man. Hij draagt een rugzak en zwaait met een geweer en lijkt in een soort stationsruimte te lopen.			
02:12	Zodra de woorden 'Dat ze eigenlijk' worden uitgesproken, wordt het beeld weer gevuld met een gecomputeriseerde blauwe kaart van Azië met daarop het land India rood gekleurd. In het rood gekleurde land geeft een wit blokje aan waar Mumbai ligt. De linker helft van het beeld wordt gevuld met een foto van correspondent Wilma van der Maten. Tekst: INDIA <i>Journal</i> -tekstbalk: WILMA VAN DER MATEN vanuit Mumbai			
02:18	Medium close-up van presentator. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden.		Presentator: Is er al meer duidelijk over wat, wat die mensen proberen te bereiken met hun aanslagen?	
02:22	Het beeld wordt gevuld met een gecomputeriseerde blauwe kaart van Azië met daarop het land India rood gekleurd. In het rood gekleurde land geeft een wit blokje aan waar Mumbai ligt. De linker helft van het beeld wordt gevuld met een foto van correspondent Wilma van der Maten. Tekst: INDIA <i>Journal</i> -tekstbalk: WILMA VAN DER MATEN vanuit Mumbai		Stem van Wilma van der Maten door een telefoon: Het blijft allemaal erg vaag. Er is in ieder geval wel contact gezocht met een lokaal Hindoe station waar ze gezegd zouden hebben dat ze willen dat er, uh, mensen bevrijd zouden moeten worden die door de Indiase overheid gevangen worden genomen. Maar wie het dan allemaal, uh, precies zijn... We zouden er wel steeds meer duidelijkheid over krijgen dat deze mensen toch wel uit Pakistan afkomstig zijn en dus met een boot hier, uh, uh, richting de kust zijn gevaren en kans hebben gezien om hier met heel wat munitie, heel wat zware wapens en verschillende explosieven hier de hotels binnen te komen. En, ja, dat wordt natuurlijk vandaag de, uh, geheime dienst enorm verweten. Hoe komt het dat ze hier totaal niet van op de hoogte zijn geweest. Aan alle kanten heeft deze dienst gefaald, wordt hier vandaag gezegd.	
03:01	Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden. Het achtergrondscherp laat het beeld zien van een sjiek gebouw dat in lichter laaie staat.		Presentator: Ja, en op Schiphol kwamen vannacht de eerste Nederlanders aan uit Mumbai.	
03:06	Close-up van scherm met daarop de aankomsttijden van vliegtuigen afkomstig uit verschillende wereldsteden. Boven in het scherm staat een dalend vliegtuigje	7		

	afgebeeld met daarnaast de tekst 'Flight arrivals'.			
03:08	Medium close-up van een jonge vrouw die een wat oudere man omhelst en hem een kus op zijn wang geeft. Op de achtergrond staat een geluidsman met microfoon op stok en een koptelefoon op.		Man: Haaaaai. Vrouw: We zijn er weer. Man: Hoe is 't?	
03:13	Close-up van jonge, blonde vrouw. Onder in beeld is een microfoon te zien met daarop het logo van de NOS.	7	Jongen vrouw: Ja, je kijkt naar de beelden op tv. Het is 20 kilometer verder. Maar dan, ja, nog is 't, uh, ja, is 't, uh, een beetje onwerkelijk allemaal. Dus, uh...	4
03:22	Medium close-up van een vrouw met kort blond haar. Onder in beeld is een microfoon te zien met daarop het logo van de NOS.		Vrouw: Op het állerlaatste moment hebben we dit vliegtuig {met haar hoofd naar achter gooierend} kunnen pakken vannacht. Dat is fijn. Interviewer: Heeft u iets gemerkt van wat daar aan de hand was? Vrouw: Nou, ja, je zag een heleboel wegen waren afgesloten, en, uh, ja, ze stonden met van die hele grote geweren daar.	4
03:36	Wanneer de vrouw de woorden 'wel bedreigend' uitspreekt, verspringt het beeld in een totaalshot van een groepje mensen. Zij staan met een trolley in de aankomsthal van Schiphol staat.		Stem van een vrouw: 't Is wel bedreigend omdat je continu televisiebeelden ziet... Dus dat is wel de manier dat je continu op de hoogte bent van elke stap daar, wat er gebeurt. En je ziet het op de televisiebeelden en dan, uh, nou, dat is dan 20 kilometer verderop. Dat is wat, uh... Je zit er niet heel lekker dan, haha.	4
03:39	Bij het uitspreken van de woorden 'Dus dat' verspringt het beeld in een medium close-up van een vrouw met een blonde bos krullen. Onder in beeld is een microfoon te zien met daarop het logo van de NOS.			
03:51				

Item # 2.2 Vrijdag 28 november 2008 – 13:00 uur *Journal*

D2, D4, D6

Tijd-code	Beeld	Geluid	
00:00	Medium shot van presentator en gast, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden.	Presentator: Goedemiddag, het NOS <i>Journal</i> van 13:00 uur. Er wordt nog steeds gevochten in Mumbai. Sportnieuws. Dione?	17
00:06	Medium close-up van tafelgast. <i>Journal</i> -tekstbalk: DIONE DE GRAAFF	Dione de Graaff: Ja, de trainer van Ajax, Marco van Basten, was gisteren na 20 jaar weer terug in Hamburg en was daar opnieuw succesvol.	
00:13	Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden.	Presentator: In Mumbai wordt er nog steeds gevochten in de twee hotels waar zware terroristen zich hebben verschanst. En ook bij een Joods religieus centrum wordt nog altijd strijd geleverd. Het officiële dodental van de	

	Zodra de presentator de woorden 'twee hotels' uitspreekt, verschijnt op het achtergrondschermbild het beeld van een helikopter die boven een gebouw hangt. Onder de helikopter bungelt een militair aan een touw. <i>Journal-tekstbalk:</i> JEROEN OVERBEEK		terreuracties staat op 135. Maar er wordt aangenomen dat dat aantal in werkelijkheid veel hoger ligt. Het leger zegt dat er in het Taj Mahal Hotel en in het Oberoi Hotel veel lijken zijn gevonden.	
00:36	Medium close-up van een krioelende mensenmassa. Er wordt ingezoomd op een baby'tje dat op de arm van een westers uitziende man zit.	14	Commentator: Volgens het leger zijn alle gijzelaars uit het Oberoi Hotel nu bevrijd. Gijzelaars worden met auto's en bussen naar elders gebracht. Meer dan 40 uur zaten ze vast.	
00:40	Tijdens het uitspreken van de naam 'Oberoi Hotel' verspringt het beeld in een medium shot van een krioelende mensenmassa. Tussen de casual geklede westers uitziende mensen begeven zich militairen met helmen op.			
00:43	Wanneer de commentator de woorden 'naar elders' uitspreekt, wordt een medium close-up getoond van een westers uitziende man die een baby'tje draagt.			
00:47	Medium close-up van een westers geklede vrouw met een zonnebril op en pareloorbellen in. Onder in beeld is een hand te zien die een microfoon vasthoudt. Ondertiteling: Een terrorist volgde ons... toen ik 'n deur zag probeerde ik daardoor te vluchten samen met een Spaans stel. Ik dacht dat mijn man en vrienden me volgden maar er was niemand en toen ging de deur dicht.		Westers geklede vrouw: One terrorist followed us and, uh, the minute I saw him, there was, I saw a door and I just ran out with a Spanish couple. And I thought my husband and friends were behind me but there was nobody there and the door shutted.	4
01:03	Schokkerige beelden vanuit een gebouw genomen. Een helikopter vliegt langs. Synchroon aan de explosies, schokt de camera.	3	{Op de achtergrond is een hoop lawaai van een helikopter te horen. Daarnaast zijn heftige explosies hoorbaar.}	
01:11	Medium shot van een soldaat die onderaan een helikopter bungelt. De man daalt uiteindelijk neer op het dak van een gebouw.		Commentator: Ook wordt er nog steeds gevochten bij het Joodse Centrum in de stad. Al sinds gisteren proberen elitetroepen de terroristen te overmeesteren.	
01:14	Bij het uitspreken van de woorden 'sinds gisteren', wordt een medium shot getoond van een man in een zwarte overall die met een geweer de trap van een gebouw komt afgerend.			
01:19	Totaal shot van een grijs betonnen gebouw. Op een balkon staat een rij scherpshutters met hun geweren op een ander gebouw gericht.		{Op de achtergrond zijn gewerschoten te horen.}	
01:23	Totaal shot van een groep mannen die in		Commentator: Ook in het Taj Mahal hotel	

01:29	blauwe overalls door het gras tijgeren. Zodra de commentator het woord 'commandant' uitsprekt, verspringt het beeld in een medium shot van drie Aziatisch uitziende mannen in kogelwerende vesten met een camouflageprint. Onder de vesten dragen de mannen zandkleurige uniforms. De mannen hebben een geweer in hun handen en leunen tegen een militair voertuig aan.		hebben de elitetroepen de situatie nog steeds niet onder controle. Een commandant geeft toe dat het langzamer gaat dan verwacht en dat de operatie moeilijk te coördineren valt.	
01:32	Tijdens het uitspreken van de woorden 'en dat ook' wordt een medium shot getoond van twee mannen in zwarte overalls met bivakmutsen op en kogelwerende vesten aan. Het tweetal zit achter een tafel vol met microfoons. Achter hen staat een rij mannen die hetzelfde zijn uitgerust als de twee mannen.			
01:35	Medium close-up van een man met een zwarte bivakmuts en zonnebril op. <i>Journal-tekstbalk: INDIASE COMMANDANT ELITETROEPEN</i> Ondertiteling: We hebben geen plattegrond van het hotel. Er is geen staf, wel wat politie, maar die hebben ook geen plattegrond. We moeten het dus zelf uitzoeken en 'n uitweg vinden.		Indiase commandant: We do not know the lay-out of that hotel. There are no, not much of stuff. There are some policemen as well there. The also probably did not know the lay-out. And hence, we have to do, go everywhere on our own. Try to find our way out.	
01:57	Medium shot van een hoge toren die vast zit aan een lager gebouw dat slijk en kolossaal oogt. Als de camera naar beneden beweegt is te zien dat het om het Taj Mahal Hotel gaat. Op enige afstand staan veel fotografen en cameramannen.		Commentator: Vannacht is er in het hotel een harde slag geleverd. Er zouden zeker 50 mensen zijn gedood. Volgens ooggetuigen wordt de situatie intussen elders in de stad onrustiger. Er zouden schoten gehoord zijn bij het station en bij een ziekenhuis.	
02:01	Wanneer de commentator de woorden 'een harde slag' uitsprekt, wordt een totaal shot getoond van een helikopter in de lucht. Als de camera naar beneden beweegt is het Joods religieus centrum uit eerdere beelden te herkennen.			
02:12	Tijdens het uitspreken van de woorden 'en het' wordt een medium shot getoond van een straat waar stapvoets een autobusje doorheen rijdt. De straat staat vol met mannen gekleed in camouflagepakken en zandkleurige uniforms. Twee mannen met camouflagepakken lopen naast het busje mee.			
02:14	Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een		Presentator: In Mumbai is nog steeds Wilma van der Maten.	

	<p>deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden. Het achtergrondschermbild toont het beeld van een helikopter die boven een gebouw hangt. Onder de helikopter bungelt een militair aan een touw.</p>		
02:16	<p>Het beeld wordt gevuld met een gecomputeriseerde blauwe kaart van Azië met daarop het land India rood gekleurd. In het rood gekleurde land geeft een wit blokje aan waar Mumbai ligt. De linker helft van het beeld wordt gevuld met een foto van correspondent Wilma van der Maten.</p> <p>Tekst: INDIA</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: WILMA VAN DER MATEN vanuit Mumbai</p>		<p>Stem van Wilma van der Maten door een telefoon: Ja, volgens de minister van Binnenlandse Zaken, die zojuist een persconferentie voor het Oberoi heeft gegeven, is dat hotel inmiddels bevrijd, zijn de commando's naar binnen getrokken, hebben ze daar twee terroristen doodgeschoten en zijn ze nu op zoek naar lichamen. Inmiddels zijn 30 mensen, 30 lichamen zijn gevonden. In het Taj Hotel waar, uh, daar heeft de politie, uh, toegegeven, terwijl ze gisteravond zeker vertelde dat dit hotel ook was bevrijd, dat daar in de bouwval nog steeds mensen worden vastgehouden. Daar wordt ook nog steeds gevochten. En, uh, daar heeft ook zojuist, uh, hebben terroristen nemen we aan, een granaat naar, uh, journalisten gegooid, die daar nu dus allemaal op de grond liggen, uh, te filmen. Dus kijk, ik bedoel, het gaat hier nog steeds door in, uh, in de stad.</p>
02:58	<p>Medium close-up van presentator. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden.</p>		<p>Presentator: Ja. Wordt er veel gesproken over, uh, de betrokkenheid van Pakistan bij de aanslagen?</p>
03:02	<p>Het beeld wordt gevuld met een gecomputeriseerde blauwe kaart van Azië met daarop het land India rood gekleurd. In het rood gekleurde land geeft een wit blokje aan waar Mumbai ligt. De linker helft van het beeld wordt gevuld met een foto van correspondent Wilma van der Maten.</p> <p>Tekst: INDIA</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: WILMA VAN DER MATEN vanuit Mumbai</p>		<p>Stem van Wilma van der Maten door een telefoon: Ja, Pakistan ontkent natuurlijk. Uh, de president van, uh, Pakistan heeft al gezegd dat de geheime dienst van het land hier niets mee te maken heeft. Er is dan ook een verzoek in gediend namens de premier van India bij Pakistan of de chef van de inlichtingendienst naar India kan komen. Naar Mumbai kan komen om informatie te delen. Zadari heeft daarin toegestemd dus die zal straks vertrekken hier naartoe. Uh, maar goed, of dat iets zal opleveren? Er zijn zoveel bomaanslagen geweest de afgelopen tijd in India, waarvan verschillende keren werd gezegd dat de Pakistaanse geheime dienst erachter zou zitten. Uhm, dus ik weet, ik vraag me af of, uh, dit ook maar iets zal opleveren. En of de geheime dienst ook bereid is om, om, uh, informatie te delen met India.</p>
03:41	<p>Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden. Het achtergrondschermbild toont het beeld van een helikopter die boven een gebouw hangt. Onder de helikopter bungelt een</p>		<p>Presentator: Wilma van der Maten. En de Nederlander die vast zat in dat Oberoi Hotel in Mumbai, is vanochtend bij die actie door Indiase commando's bevrijd. Hij heeft samen met drie anderen 30 uur in een hotelkamer vast gezeten. De Nederlandse consul-generaal in Mumbai over hoe die Nederlander dat heeft beleefd.</p>

	militair aan een touw.			
03:56	<p>Het beeld wordt gevuld met een gecomputeriseerde blauwe kaart van Azië met daarop het land India rood gekleurd. In het rood gekleurde land geeft een wit blokje aan waar Mumbai ligt. De linker helft van het beeld wordt gevuld met een foto van Hans Ramaker.</p> <p><i>Journal</i>-tekstbalk: HANS RAMAKER consul-generaal Nederland</p>		Stem van Hans Ramaker door een telefoon: Dat het angstig was. Hij schatte de kans dat hij eruit zou komen hoog in maar zijn kamergenoten dachten daar af en toe iets anders over. Dus dat maakt het natuurlijk allemaal ingewikkeld. Uh, die hadden bij elkaar toevlucht gezocht op een andere verdieping. Maar hij heeft toen het hotel eenmaal vrijgegeven werd, is hij terug gegaan naar zijn eigen kamer om z'n spullen op te halen. En hij heeft uiteindelijk gewoon met al zijn zaken naar buiten kunnen komen. Wij hebben hem opgevangen toen hij uit het hotel kwam en toen is hij hier naartoe gebracht en daarna naar een hotel gebracht waar hij op krachten kan komen en geprobeerd hem op een vliegtuig te krijgen naar huis. Ja, hij was vooral moe denk ik. Heel erg moe. Hij was bij mij, uh, op bezoek vanochtend en, uh, hij maakt zich op om naar huis te gaan.	8
04:34	Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden. Het achtergrondschermbild toont het beeld van een helikopter die boven een gebouw hangt. Onder de helikopter bungelt een militair aan een touw.		Presentator: En de Nederlandse consul heeft voor inwoners uit de Benelux-landen opvang geregeld. Zo'n 300 mensen worden daar in de loop van de dag verwacht.	
04:41	Close-up van een navigatiebalk op een computerscherm. Met de muis wordt het woord 'Chat' aangeklikt.	7	Stem van <i>Journal</i> -presentator: Heel veel vragen krijgen we nu binnen.	
04:42	Wanneer de presentator de woorden 'nu binnen' uitsprekt, verspringt het beeld kort in een totaal shot van de presentator met een gast aan tafel. Vanaf dat moment wordt een snelle compilatie getoond van allerlei beelden. De compilatie eindigt als het beeld op zwart gaat en de volgende tekst verschijnt:	10	{ Verschillende geluidsfragmenten lopen door elkaar heen. Er worden allerlei vragen gesteld maar deze zijn niet te verstaan doordat er steeds een nieuwe vraag doorheen wordt gesteld. }	
04:49				
	NOS CHAT WWW.NOS.NL ELKE VRIJDAG 17.05			
04:53	Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden.		Presentator: NOS Chat op Internet, ook te volgen via ons digitale kanaal <i>Journal</i> 24, gaat het vanmiddag over de terroristische aanslagen in Mumbai. Te gast is Azië-specialist Ward Berenschot. Hij is van de Universiteit van Amsterdam. Stel nu alvast de vragen over de situatie in Mumbai op nos.nl en dan even doorklikken naar chat.	
05:08				

Tijd-code	Beeld		Geluid	
	Aankondiging NOS <i>Journal</i> . Direct na het tonen van het logo van het NOS <i>Journal</i> worden beelden getoond van een militair die zich vanuit een helikopter op het dak van een gebouw laat droppen.		Direct na de openingstune vervolgt de presentatrice: Commando's grijpen in op derde dag van strijd in Mumbai.	16
00:00	Presentatrice in medium shot, aan tafel met papieren. <i>Journal</i> -tekstbalk: SACHA DE BOER Zodra de presentatrice de woorden 'de terreurdaden' uitspreekt, verschijnt op het achtergrondscherf het beeld van een helikopter die boven een gebouw hangt. Onder de helikopter bungelt een militair aan een touw.		Presentatrice: Dames en heren, goedenavond. De terreurdaden in de Indiase stad Mumbai hebben volgens de officiële cijfers zeker aan 135 mensen het leven gekost. Met gecoördineerde commandoacties is er twee dagen na het begin van het terreur ingegrepen om een eind te maken aan de bezettingen. De schietpartijen en bezettingen van hotels en een Joods Centrum begonnen op woensdagavond. In het Taj Mahal Hotel wordt nog volop gevochten met 6 terroristen. De gijzeling in het Oberoi Hotel is voorbij en er zijn 24 lijken aangetroffen. Gegijzelden en terroristen. In het Joods Centrum Nariman House zijn drie terroristen door commando's gedood. Ook 5 gegijzelden, waaronder de rabbijn en zijn vrouw, werden gedood.	17
00:40	Medium shot van een soldaat die onderaan een helikopter bungelt. De man daalt uiteindelijk neer op het dak van een gebouw.		Commentator: Mumbai vanmiddag. In het Joodse Centrum worden zeker zes Israëliërs gegijzeld. Ook een onbekend aantal andere buitenlanders zit nog binnen. Commando's bereiden zich voor op de aanval.	
00:48	Tijdens het uitspreken van de naam 'Israëliërs' wordt een medium shot getoond van een gedeeltelijk verwoest gebouw.			
00:51	Wanneer de commentator de woorden 'andere buitenlanders' uitspreekt, verspringt het beeld in een totaal shot van een grijs betonnen gebouw. Op een balkon staat een rij scherpschutters met hun geweren op een ander gebouw gericht.			
00:55	Medium shot van gebouw waar een explosie plaatsvindt. Een deel van de grijze betonnen pui knalt naar buiten en er komt een hoop stof vrij. Er wordt ingezoomd op een aantal grote gaten in de muur.	14	{Op de achtergrond is een luide knal te horen.}	
00:58	Medium shot van een dubbele rij auto's die vaststaan in een straat. Het is schemerig. Terwijl de commentator de woorden 'als het avond' uitspreekt, wordt ingezoomd op een groepje mensen. Zij klimmen over een kapot geschoten muur.	14	Commentator: Als het avond is komen er meer commando's naar buiten. Ze worden toegejuicht door het toegestroomde publiek. {Op de achtergrond zijn juichende en fluitende mensen te horen.}	
01:11	Medium shot van een legervoertuig met militairen die in de schemering voorbij		{Op de achtergrond zijn juichende en fluitende mensen te horen.}	

01:20	rijdt. Langs de zijkant staan mensen te klappen. Onder in beeld staat de tekst: WARZONE MUMBAI. Wanneer de commentator het woord 'dood' uitspreekt, wordt het beeld van het juichende publiek verkleind. Uiteindelijk is het beeld zo klein dat deze verdwijnt in een stip op een luchtfoto van het schiereiland Mumbai. Bij de stip staat 'Joods Centrum'. Tijdens het uitspreken van de woorden 'om het leven' verschijnt er een tweede stip op de luchtfoto met daarbij de naam 'Oberoi Hotel'. Uit de stip komt het beeld te voorschijn van een modern hoog gebouw. Het beeld wordt vergroot totdat de luchtfoto niet meer te zien is.	10	Commentator: Drie terroristen zijn dood. Maar ook de lichamen van 5 gijzelaars werden het Joodse Centrum uitgedragen. Onduidelijk is hoe ze om het leven kwamen. Iets verderop in het Oberoi Hotel. Ook daar was een militaire actie. Zeker twee terroristen zouden daarbij zijn omgekomen. Bijna 150 buitenlandse toeristen konden worden bevrijd.		
01:29	Zodra de woorden 'twee terroristen' worden uitgesproken, wordt het medium shot getoond van een touringcarbus die stapvoets door een menigte komt aangereden. Boven de voorruit van de bus staat 'ASIAN'.	10			
01:34	Als de commentator de woorden 'buitenlandse toeristen' uitspreekt, verspringt het beeld in een medium close-up van een raam in de touringcarbus. Achter een half open geschoven gordijntje is het gezicht van een westers uitziende man zichtbaar. Hij drukt zijn hand tegen het raam.				
01:37	Medium close-up van een westers uitziende man met een colbertjasje aan.				
01:40	Ondertiteling: We zijn de militairen die ons bevrijd hebben erg dankbaar.		Westers uitziende man: We are definitely grateful for the work done by all of the Indian warriors who were engaged. Commentator: Maar terwijl de operatie in het Oberoi Hotel afgerond is, wordt er op een andere plek nog geschoten. Het lijkt erop dat commando's het Taj Hotel, kamer voor kamer doorzoeken.	4	
01:47	Tijdens het noemen van de naam 'Oberoi Hotel' wordt het beeld van de geïnterviewde man verkleind. Uiteindelijk is het beeld zo klein dat deze verdwijnt in een stip op een luchtfoto van het schiereiland Mumbai. Bij de stip staat 'Oberoi Hotel'. Terwijl de commentator de woorden 'andere plek' uitspreekt, verschijnt een nieuwe stip op de luchtfoto, waarbij de naam 'Taj Mahal Hotel' staat. Uit de stip komt het beeld te voorschijn van een slijk kolossaal gebouw. Het beeld wordt vergroot totdat de luchtfoto niet meer te zien is.	10			
01:50	Medium shot van een groepje mannen met kogelwerende vesten aan. Op de grond zit een militair gehurkt. Hij bestuurt een machinegeweer.	10			
01:56	Medium shot van een groep mannen die		{Op de achtergrond is een luid geweerschot te horen.}		
02:00			{Op de achtergrond is een luid geweerschot te		

	in blauwe overalls door het gras tijgeren.		horen. }	
02:01	Totaal shot van een rij brandweerauto's en ziekenwagens. Achter één van de ziekenauto's houdt een groepje militairen zich schuil. Zij houden hun geweer in de aanslag. Wanneer wordt uitgezoomd, komt ook een groep cameramannen en fotografen zichtbaar in beeld.	15	Commentator: Even is er verwarring. Het lijkt alsof er op de verzamelde pers is geschoten.	
02:09	Beelden van een groep cameramannen, fotografen en mensen met microfoons. Zij deinzen vlug terug naar achteren. De camera beweegt zich mee naar achteren. Een westers uitziende man trekt zijn witte overhemd omhoog en een andere man inspecteert zijn rug. Als de man voorbij de camera loopt, is een schotwond te zien. Ondertiteling: Blijf filmen! We trekken ons nu een beetje terug. Twee journalisten zijn gewond geraakt. U ziet ze allemaal weglopen. Er is een beetje paniek bij de pers.		Hijgende stem van een vrouw: Keep filming! We're just gonna withdraw a little bit now. Two journalists have been hurt. You can see they're all moving. There's a little bit of panic among, uh, the media. Uhm, hang on a minute.	
02:31	Een zeer donker beeld waarop nauwelijks een smetijzeren hekwerk te onderscheiden valt bij de ingang van een gebouw waar twee mannen naar binnen gaan.		Commentator: Inmiddels is het nacht in Mumbai. En nog steeds wordt er in het Taj Hotel geschoten. {Op de achtergrond is een aantal gewerschoten te horen. }	
02:38	Verlicht medium shot van een militair die de wacht houdt bij een gesloten deur waarvan de ramen zijn afgeplakt.		{Op de achtergrond is een aantal gewerschoten te horen. }	
02:40	Medium shot van de zijgevel van het Taj Mahal Hotel. Het is donker en er branden straatlantaarns.		{Op de achtergrond is een aantal gewerschoten te horen. }	
02:43	Presentatrice in medium shot, aan tafel met papieren. Op het achtergrondschermbild is het beeld te zien van een helikopter die boven een gebouw hangt. Onder de helikopter bungelt een militair aan een touw.		Presentatrice: Correspondent Wilma van der Maten was getuige van het ingrijpen bij het Joodse Centrum in Mumbai. Ze sprak er met omwonenden die al heel veel angstige uren hebben meegemaakt.	8
02:53	Medium close-up van een blonde vrouw met een langwerpige microfoon in haar hand. De vrouw staat in een vertrek met grijze betonnen muren. Door een klein raampje valt een flauw licht op de verslaggeefster.		Wilma van der Maten: Als je dus hier, uh, uit het raampje kijkt, dan zie je daar in de verte nog allemaal commando's staan in het Joodse Orthodoxe Huis, dat nu al meer dan twee dagen wordt bezet door, uh, deze terroristen. En of er nog steeds gegijzelden binnen zijn, dat weten we niet. {Op de achtergrond is een luid gewerschot te horen. } Maar er wordt nog steeds geschoten.	
02:56	Terwijl de verslaggeefster de woorden 'commando's staan' uitspreekt, wordt een totaal shot getoond van een tegenoverliggend gebouw. Op het balkon staan een aantal militairen met geweren. <i>Journal-tekstbalk:</i> WILMA VAN DER MATEN verslag: MUMBAI			

02:59	Als de verslaggeefster de woorden 'twee dagen' uitspreekt, verspringt het beeld weer in een medium close-up van de blonde vrouw met een microfoon in haar hand. De vrouw staat in een vertrek met grijze betonnen muren. Door een klein raampje valt een flauw licht op de verslaggeefster.			
03:07	Een onder een betonnen afdak genomen medium shot van een tegenoverliggend gebouw. Op het dak staan een aantal militairen met geweren.		{Op de achtergrond is een luid gewerschot te horen.} Stem van Wilma van der Maten: Vanuit het flatgebouw dat tegenover het Joodse Centrum ligt, kun je de explosies en de aanhoudende geweersalvo's goed horen. De bewoners zijn blij als het gijzelingsdrama snel tot een einde komt.	8
03:16	Terwijl Wilma van der Maten de woorden 'de bewoners' uitspreekt, wordt een medium close-up getoond van twee Aziatisch uitziende mannen. Zij zitten met een arm om elkaar heen geslagen naar buiten kijken.			
03:20	Medium close-up van een Aziatisch uitziende man. Ondertiteling: Kantoren zijn gesloten, bussen rijden niet meer, alles zit dicht		{Aziatisch uitziende man spreekt Hindi.}	4, 6
03:25	Medium close-up van een Aziatisch uitziend jongetje. Onder in beeld is een langwerpige microfoon te zien. Ondertiteling: Mijn school is gesloten. En de winkel van mijn vader zit ook dicht.		{Aziatisch uitziend jongetje spreekt Hindi.}	4, 6
03:31	Medium close-up van drie jonge Aziatisch uitziende mannen die naar een klein televisietoestelletje zitten te kijken. Er worden beelden van de situatie in Mumbai getoond.	6	Stem van Wilma van der Maten: Vanuit de appartementen volgen de bewoners de ontwikkelingen op de voet. Ze zijn angstig. En dat is niet voor niets. Want twee mensen in deze buurt zijn door terroristen doodgeschoten.	8
03:34	Als de verslaggeefster de woorden 'is niet voor' uitspreekt, wordt een medium close-up getoond van een klein televisietje waarop een Aziatisch uitziende man met een tulband te zien is. Verspreid in beeld staan Arabische teksten en onderin staat de tekst 'BREAKING NEWS'.			
03:44	Medium close-up van twee handen die een Arabische krant vasthouden. De camera beweegt omhoog totdat het gezicht van een Aziatisch uitziende vrouw te zien is. De vrouw heeft een tikka op haar voorhoofd. Ondertiteling: Mijn zoon was dol op cricket. Toen hij 's avonds thuiskwam, vertelde hij dat India gewonnen had. Toen hoorde hij geluiden en ging naar buiten. Daar kreeg hij een kogel in zijn borst en stierf.		{Vrouw met tikka spreekt Hindi.}	4, 6

03:58	Totaal shot van een menigte die wordt tegengehouden achter een touw. Er stapt een man in een zandkleurig uniform over het touw heen. Op de achtergrond zijn gesloten winkeltjes te zien.		Stem van Wilma van der Maten: In de buurt rond het Joodse Centrum is het leven tot stilstand gekomen. Maar sinds vandaag durven de mensen wel weer voor het eerst de straat op. Ze zijn nieuwsgierig en nemen daarom ook risico's. Een paar straten verderop van het Joodse Centrum is de markt weer open. De buurt waar alle religies met elkaar samen leven. De terroristen zijn volgens de politie, Moslims uit Pakistan. Maar de Moslims uit de buurt veroordelen de acties.	
04:06	Als de verslaggeefster de woorden 'zijn nieuwsgierig' uitspreekt, wordt een totaal shot getoond van een groepje Aziatisch uitziende mensen die boven op het dak van een woonhuis zitten.			
04:08	Tijdens het uitspreken van het woord 'risico's' wordt een medium shot getoond van een militair die gewapend rond loopt op het dak van een gebouw.			
04:10	Bij het uitspreken van de woorden 'een paar straten' wordt een medium shot getoond van een aantal kraampjes met groente en fruit in schalen. Het levert een kleurig beeld op en er staan mannen te lachen.			
04:17	Wanneer het woord 'religies' wordt uitgesproken, wordt een medium close-up getoond van een Aziatisch uitziende man met een keppeltje op.			
04:20	Bij het uitspreken van de woorden 'de Moslims uit de buurt' wordt een medium shot getoond van een groepje Aziatisch uitziende mannen die naast een marktkraampje met elkaar staan te lachen.			
04:23	Medium close-up van westers uitziende man. Achter zijn hoofd kijken andere westers en Aziatisch uitziende mannen nieuwsgierig over zijn schouders mee. De man heeft een moderne bril op. Ondertiteling: Hier in deze wijk leven we allemaal samen. Sterker nog, we helpen elkaar.		Westers uitziende man: People living in this area. We all stay together. I mean, stay together, we live together and in fact they are very helpful.	4, 6
04:31	Medium shot van vier Aziatisch uitziende mannen in kogelwerende vesten met camouflageprint, met helmen op en zandkleurige broeken aan. De vier mannen staan naast een vrachtauto en leunen op hun geweren.		Stem van Wilma van der Maten: De politie had beloofd dat vanochtend om acht uur een einde zou zijn gekomen aan de terreur. Maar het gaat maar door.	
04:32	Zodra de verslaggeefster de woorden 'vanochtend om' uitspreekt, wordt een medium close-up getoond van één van de mannen. Hij kijkt rustig voor zich uit.			
04:37	Medium close-up van presentatrice.		Presentatrice: Correspondent	
04:41	Als de presentatrice de woorden 'is er al'		Wilma van der Maten in Mumbai. Uh, Wilma, is er al meer bekend over de achtergrond van de	

	uitspreekt, verspringt het beeld in een medium shot van de presentatrice die zich richt tot een scherm achter haar. Hierop is in medium close-up een blonde vrouw te zien. Zij staat voor een hoog gebouw. Achter haar is een mensenmassa. Het is schemerig en er branden straatlantaarns.		daders?	
04:47	Medium close-up van een blonde vrouw. Zij staat voor een hoog gebouw. Achter haar is een mensenmassa. Het is schemerig en er branden straatlantaarns. <i>Journal-tekstbalk:</i> WILMA VAN DER MATEN in Mumbai		Wilma van der Maten: Nou, er is gisteren een, uh, terrorist gearresteerd, waarover de politie heeft verteld dat hij uit Pakistan afkomstig zou zijn. Uit, uh, Karachi, wordt nu zelfs gezegd. Ze zouden per schip hier naartoe zijn gegaan. De politie heeft kleine bootjes gevonden waarmee ze zich verplaatst zouden hebben. En vandaag zijn er ook, uh, explosieven gevonden, er is munitie gevonden, waarover een onderzoeksteam dus zegt dat dat afkomstig moet zijn uit Pakistan. Dus daarmee is het land toch aardig in verlegenheid gebracht, denk ik.	
05:10	Medium shot van de presentatrice die zich richt tot een scherm achter haar. Hierop is in medium close-up een blonde vrouw te zien. Zij staat voor een hoog gebouw. Achter haar is een mensenmassa. Het is schemerig en er branden straatlantaarns.		Presentatrice: Ja, dat zal de broze relatie tussen India en Pakistan nou ook niet bepaald goed doen.	
05:15	Medium close-up van een blonde vrouw. Zij staat voor een hoog gebouw. Achter haar is een mensenmassa. Het is schemerig en er branden straatlantaarns.		Wilma van der Maten: Nee, want, uh, de premier van, uh, India heeft vandaag toch gezegd dat hij vermoedt dat Pakistan erachter zit. Er is zelfs contact geweest vandaag tussen Pakistan en India. De premier heeft gevraagd aan de president van Pakistan, aan Zadari, of de directeur van, uh, de geheime dienst hier naar India kan komen om de informatie te delen. Om te vertellen wat zij weten over deze organisatie, die dus achter deze terreurdaden zit. Pakistan heeft gezegd: "Dat willen we wel doen, op één voorwaarde: dat we vooraf willen vertellen dat we dus niet achter deze acties zitten". En dat gelooft India nog niet echt.	
05:47	Medium close-up van presentatrice.		Presentatrice: Vandaag hebben commando's ingegrepen. Waarom eigenlijk nu pas, terwijl het sinds woensdag al gaande is?	
05:52	Medium close-up van een blonde vrouw. Zij staat in voor een hoog gebouw. Achter haar staat een mensenmassa. Het is schemerig en er branden straatlantaarns.		Wilma van der Maten: Nou, de militaire commandant vanmiddag, die, uh, een persconferentie gaf, die zei dat het enerzijds komt omdat ze heel voorzichtig te werk gaan. Ze willen zo veel mogelijk, uh, er voor zorgen dat, uh, de mensen levend naar buiten komen. Maar dat er, uh, zo min mogelijk doden vallen. En anderzijds zei de militaire commandant dat hij niet van alle hotels een plattegrond heeft. Dus dat ze ook niet precies weten hoeveel kamers, waar de terroristen allemaal zouden kunnen zitten... Maar ja, dat argument... Er werd vandaag ook gezegd: als dat het probleem is, dan is het toch één telefoontje naar het hoofdkantoor van het Taj Mahal Groep en dan	

			kan je toch een plattegrond opvragen? Dus, ja, er wordt toch wel getwijfeld aan de kwaliteiten van, uh, van de, van de troepen, van de soldaten hier in de stad.	
06:31	Medium close-up van presentatrice.		Presentatrice: Je noemde net al het Taj Mahal Hotel. Hoe is de situatie daar nu?	
06:34	Medium close-up van een blonde vrouw. Zij staat voor een hoog gebouw. Achter haar is een mensenmassa. Het is schemerig en er branden straatlantaarns.		Wilma van der Maten: Daarover krijgen we ook tegenstrijdige berichten. Vanmiddag vertelde bijvoorbeeld de militaire commandant dat er nog steeds gegijzelden zich in het hotel zouden bevinden. Hij noemde dat ze in de balzaal zouden zitten opgeslagen... of zitten opgesloten. Maar vanavond zei hij bijvoorbeeld ook weer dat er geen gegijzelden waren. Ik vind de informatie die de afgelopen dagen naar buiten is gekomen, héél erg tegenstrijdig. Gisteravond bijvoorbeeld, rond deze tijd, werd ons verteld dat, uh, het drama in 't, uh, Taj Hotel was afgelopen, terwijl er nog de hele dag is gevochten. Er zijn zelfs vanmiddag twee journalisten gewond geraakt toen de terroristen daar een granaat uit de ramen gooiden. Dus ook dat gaat hier nog steeds door in deze stad. Niet zo ver waar ik nu ben, overigens.	
07:11 07:12	Medium shot van presentatrice die zich vanaf het achtergrondscherf terugdraait in de richting van de camera.		Presentatrice: Ja, Wilma van der Maten in Mumbai.	

Item # 3.1 Zaterdag 29 november 2008 – 13:00 uur *Journal*

D2, D4, D5, D6

Tijd-code	Beeld		Geluid	
00:00	Medium shot van presentatrice, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden. Op het achtergrondscherf wordt het beeld getoond van een slijk gebouw dat in lichte laaie staat.		Presentatrice: En dan India. 60 Uur na het begin van de reeks terreuraanslagen in Mumbai, lijkt de politie de situatie nu onder controle te hebben. Volgens de autoriteiten is de laatste terrorist in het Taj Mahal Hotel gedood. Het dodental van de aanslag is opgelopen tot 195. 300 Mensen zijn gewond geraakt.	
00:21	Er wordt ingezoomd op de gevel van een slijk gebouw. Er woedt een hevig vuur en er komt rook naar buiten. Een deel van de gevel is door het vuur verwoest en zwart uitgeslagen.	14 1	{Op de achtergrond is een salvo van gewerschoten en een blaffende hond te horen.}	
00:32	Tijdens het uitspreken van de woorden 'er binnen', beweegt de camera vanaf een klassieke toren naar beneden. Er is te zien hoe rook en vlammen uit ramen naar buiten komt. Er vliegt een vogel voorbij.	1	Verslaggeefster: Het Taj Mahal Hotel vanmorgen vroeg. Commando's zijn het gebouw binnengedrongen. En voor de mensen buiten is het onduidelijk wat er binnen precies gebeurt. Het is constant geweervuur. Uit de ramen komt rook en vuur. {Het geluid van een schreeuwende man.}	2
00:41	Synchroon aan het geschreeuw wordt een medium close-up getoond van een tweetal ramen waar flink veel vuur te	1		

	zien is.			
00:45	Medium shot van een rij militairen die met hun geweren achter een betonnen rand zitten en liggen.		1	Verslaggeefster: Het lijkt erop dat de terroristen die binnen zijn, hun lichaam zo duur mogelijk willen verkopen en zich letterlijk dood willen vechten. Commando's kammen het hele hotel uit. Kamer na kamer. Het gerucht gaat dat twee terroristen zijn gedood en dat de commando's nog jacht maken op een derde man. Dan wordt er een lichaam uit een raam gegooid.
00:52	Zodra de verslaggeefster de woorden 'de commando's' uitspreekt, wordt een medium shot getoond van de onderkant van het Taj Mahal hotel. Onder in beeld is een betonnen rand te zien. Hierdoor wordt de suggestie gewekt dat dit het beeld is dat de militairen uit het vorige shot zien. In dat geval richten zij dus allen hun geweren op het hotel. Uit de ramen komt veel rook naar buiten. Brandweermannen zijn bezig met blussen.			
00:58	Als de verslaggeefster de woorden 'twee terroristen' uitspreekt, wordt ingezoomd op de ramen.			
01:03	Tijdens het uitspreken van de woorden 'dan wordt' verspringt het beeld in een medium shot waarop te zien is hoe een lichaam naar beneden in beeld komt vallen. De plek waar het lichaam het duidelijkst in beeld is, is rood omcirkeld. Boven in beeld staat een Arabische tekst.			
01:13	Medium close-up van een Aziatisch uitziende man met legerbaret op. Achter de man zijn meer delen van legeruniformen en baretten te zien. Onder in beeld zijn verschillende microfoons te zien. <i>Journal-tekstbalk:</i> HOOFD BINNENLANDSE VEILIGHEIDSTROEPEN Ondertiteling: Het lichaam dat u uit het raam zag vallen, is van een terrorist. Sommigen mensen zeggen van niet, maar het is wel degelijk zo. We hebben zijn geweer gevonden.			{Het hoofd van de Binnenlandse Veiligheidstroepen spreekt Hindi.}
01:24	Medium shot van een aantal mannen die met mondkapjes op en handschoenen aan door verkoold puin banjeren. De camera beweegt door een verwoeste ruimte. Overal ligt as. De muren en het plafond zijn zwart.			Verslaggeefster: Binnen in het hotel is de ravage enorm. De commando's troffen in één zaal de lichamen van 30 mensen aan. Allemaal doodgeschoten.
01:34				

Tijd-code	Beeld		Geluid	
	Aankondiging NOS <i>Journal</i> . Direct na het tonen van het logo van het NOS <i>Journal</i> worden beelden getoond van een kleurige stadsbus met daarop een Indiase tekst. In de bus zitten zwaaiende mensen die vanaf de straat worden toegejuicht.		Direct na de openingstone vervolgt de presentatrice: Bloedbad in Mumbai na drie lange dagen voorbij.	16
00:00	Presentatrice in medium shot, aan tafel met papieren. <i>Journal</i> -tekstbalk: SACHA DE BOER Zodra de presentatrice de woorden ‘in Mumbai’ uitspreekt, verschijnt op een achtergrondschermbild het beeld van een slijkgebouw dat in lichte laai staat.		Presentatrice: Dames en heren, goedenavond. In Mumbai, in India, hebben commando's ook het laatste bolwerk van de terroristen ontzet. Het Taj Mahal Hotel. Daarmee is een einde gekomen aan drie dagen van terreur. Van de 10 terroristen zijn er 9 gedood. Eén is er gearresteerd. Dat is een Pakistaan. Bij de gecoördineerde schietpartijen op vijf plekken met symbolische waarde, zijn uiteindelijk 195 slachtoffers gevallen. Onder hen 22 buitenlanders. 300 mensen raakten gewond. India zegt dat de terroristen steun hebben gekregen uit het buitenland, daarmee doelend op aartsvijand Pakistan. Maar dat land ontkent elke betrokkenheid.	17
00:38	Er wordt ingezoomd op de gevel van een slijkgebouw. Er woedt een hevig vuur en er komt rook naar buiten. Een deel van de gevel is door het vuur verwoest en zwart uitgeslagen.	14 1	{Op de achtergrond is een salvo van gewerschoten hoorbaar en is een blaffende hond te horen.} Commentator: Het Taj Mahal Hotel vanmorgen vroeg. Speciale elitetroepen zijn het gebouw binnengetrokken op jacht naar het laatste groepje terroristen. Drie dagen houden ze zich hier al verschanst. En gevreesd wordt dat ze tientallen mensen hebben vermoord.	8
00:51	Tijdens het uitspreken van de woorden ‘Drie dagen’ beweegt de camera vanaf een klassieke toren naar beneden. Er is te zien hoe rook en vlammen uit ramen naar buiten komt. Er vliegt een vogel voorbij.	1		
01:00	Synchroon aan het geschreeuw wordt een medium close-up getoond van een tweetal ramen waar flink veel vuur te zien is.	1		
01:03	Medium shot van twee mannen in zwarte overalls.		Commentator: Er zijn constant gewerschoten te horen en er is verwarring. Niemand weet precies wat er binnen gebeurt. {Op de achtergrond zijn gewerschoten te horen.}	
01:07	Wanneer de commentator de woorden ‘is verwarring’ uitspreekt, wordt een medium shot getoond van een raam waar veel vlammen naar buiten komen.	1		
01:15	Medium shot van drie scherpschutters op een hoogwerker.		{Op de achtergrond is een gewerschot te horen.}	
01:17	Bij het uitspreken van de woorden ‘hun huid’ wordt een medium shot getoond van een deel van de zwarte verwoeste gevel van het Taj Mahal Hotel. Uit een raam komt een rookwolk naar buiten.		Commentator: Het lijkt erop dat de terroristen hun huid zo duur mogelijk willen verkopen en zich letterlijk doodvechten. De commando's kammen het hele hotel uit. Kamer na kamer. Het gerucht gaat dat twee terroristen zijn gedood en dat de commando's op zoek zijn naar een derde	

01:20	Zodra de commentator de woorden 'dood vechten' uitspreekt, verspringt het beeld in een totaal shot van het klassieke hotelgebouw. Uit een poort komt vuur en rook naar buiten.	1	man. En dan wordt er een lichaam uit een raam gegoid.	
01:23	Als de woorden 'hotel uit' worden uitgesproken, wordt een medium shot getoond van een Aziatisch uitziende man die met een automatisch geweer langs rent. Hij draagt een zandkleurig kogelwerend vest.			
01:28	Tijdens het uitspreken van de woorden 'twee terroristen' wordt een medium shot getoond van een deel van het Taj Hotel dat in lichterlaaie staat.	1		
01:32	Wanneer de commentator de woorden 'een lichaam' uitspreekt, verspringt het beeld in een medium shot waarop te zien is hoe een lichaam naar beneden in beeld komt vallen. De plek waar het lichaam het duidelijkst in beeld is, is rood omcirkeld. Boven in beeld staat een Arabische tekst.	1		
01:40	Medium close-up van een Aziatisch uitziende man met legerbaret op. Achter de man zijn meer delen van legeruniformen en baretten te zien. Onder in beeld zijn verschillende microfoons te zien. <i>Journal-tekstbalk:</i> HOOFD BINNENLANDSE VEILIGHEIDSTROEPEN Ondertiteling: Het lichaam dat u uit het raam zag vallen, is van een terrorist. Sommigen mensen zeggen van niet, maar het is wel degelijk zo. We hebben zijn geweer gevonden.		{Het hoofd van de Binnenlandse Veiligheidstroepen spreekt Hindi.}	
01:53	De camera beweegt mee door een gang. Een door brand verwoeste ruimte wordt zichtbaar. Overal ligt as, de muren en het plafond zijn zwart. Er zijn flitsen te zien van fotocamera's.		Commentator: Binnen in het hotel wordt duidelijk hoe de terroristen hebben huisgehouden. De schade is enorm. In één zaal liggen de lichamen van zeker 30 mensen. Allemaal vermoord. De terreuraanslagen zijn het werk van totaal 10 terroristen. Negen van hen zijn gedood. De tiende is opgepakt en komt uit Pakistan. Ze wilden geschiedenis schrijven met een Indiase variant van 9/11. Het aantal doden is nu minder maar de angst zit er goed in.	8
02:08	Tijdens het uitspreken van de woorden 'De terreuraanslagen', verspringt het beeld in een medium shot van een Aziatisch uitziende man die door het puin in een verwoeste ruimte banjert. Als de camera naar rechts beweegt, komen nog drie Aziatisch uitziende mannen in beeld. Ze dragen mondkapjes, handschoenen en grote witte zakken.			
02:14	Als de commentator de woorden 'Ze			

02:19	wilden' uitspreekt, worden beelden getoond van een zwart verkoold plafond. Bij het uitspreken van '9/11' wordt een totaal shot getoond van het Taj Mahal Hotel omhuld door witte rook.			
02:25	Medium close-up van een jonge Aziatisch uitziende man met een moderne zonnebril op en een hip T-shirt aan. Onder in beeld is een microfoon te zien en op de achtergrond kijken Aziatisch uitziende mannen nieuwsgierig mee over de schouders van de geïnterviewde. Ondertiteling: Mijn huis brandt, mijn volk brandt, mensen sterven. Ik ben geschokt. Drie dagen zat ik gekluisterd aan de tv, geen moment heb ik geslapen.		Jonge man: My home is burning, my people are burning, dying. Ans also it is... I'm shaking. I've come to see. I mean it's like three days I've been glued for the tv. There's, I have not slept a wink.	4
02:35	Totaal shot van een Aziatisch uitziende menigte.		Commentator: In India groeit de kritiek op de veiligheidsdiensten die de aanslag niet hebben zien aankomen. Die kritiek geldt niet voor de commando's die de gevaarlijke taak hebben gehad om het Taj Mahal Hotel te ontzetten en de terroristen uit te schakelen. Voor hen niets dan lof.	
02:42	Bij het uitspreken van de woorden 'geldt niet voor' wordt een medium shot getoond van een kleurige stadsbus met daarop een Indiase tekst. In de bus zitten zwaaiende mannen die vanaf de straat worden toegejuicht. Van buitenaf worden hen rozen aangereikt. Mensen proberen door open raampjes de handen van de mannen te schudden.			
02:52	Medium close-up van presentatrice.		Presentatrice: Correspondent Wilma van der Maten was de afgelopen dagen in Mumbai. Ze heeft de gevechten daar van dichtbij gevolgd en ze is nu terug in de hoofdstad New Delhi. Uh, Wilma, de commando's worden toegejuicht. Maar er moet toch ook kritiek zijn?	
03:02	Als de presentatrice de woorden 'is er al' uitspreekt, verspringt het beeld in een medium shot van de presentatrice die zich richt tot een scherm achter haar. Hierop is in medium close-up een blonde vrouw te zien tegen een paars met rood gekleurde achtergrond.			
03:05	Medium close-up van een blonde vrouw tegen een paars met rood gekleurde achtergrond. <i>Journal-tekstbalk:</i> WILMA VAN DER MATEN in New Delhi		Wilma van der Maten: Er is, uh, heel er veel kritiek vandaag. Maar er is vooral heel veel woede merk je. Niet alléén op straat maar je hoeft de televisie maar aan te zetten. In alle praatprogramma's wordt erover gediscussieerd en dan blijft er eigenlijk één centrale vraag over: "Hoe kan het met zo'n enorme geheime dienst in India dat er geen tips zijn binnen gekomen, dat ze niet waren voorbereid?". We hebben het niet meer over 25 terroristen die het de afgelopen dagen waren, maar het waren er maar 10. Nou dit soort jongetjes zijn dus binnengekomen. En de mensen vragen zich ook af: "Zijn we nog wel veilig in India?".	8
03:31	Medium shot van de presentatrice die zich richt tot een scherm achter haar. Hierop is in medium close-up een blonde vrouw te zien tegen een paars met rood		Presentatrice: Ja. Komt er ook een evaluatie van hoe alles gegaan is?	

	gekleurde achtergrond.			
03:35	Medium close-up van een blonde vrouw tegen een paars met rood gekleurde achtergrond.		Wilma van der Maten: De premier, uh, heeft vandaag gevraagd of alle politieke partijen bijeen willen komen om te gaan praten over, over vooral nationale eenheid. Om ervoor te zorgen dat dit niet meer mag gebeuren. Hij heeft in ieder geval al voorgesteld dat de kust van India beter bewaakt zou moeten worden. Maar ja, goed, het is een hele lange kust. Hoe kun je ervoor zorgen dat de terroristen niet binnen mogen komen? Maar wat ook heel erg belangrijk is dat het zwartepieten moet ophouden want volgend jaar zijn de verkiezingen. En je ziet voortdurend dat de politieke partijen na iedere bomaanslag elkaar beschuldigen van, uh, dat ze niet in staat zijn om het terrorisme te bestrijden. En de premier heeft gevraagd: "Laten we daar nu alsjeblieft voor zorgen de komende maanden. Dat we daarmee ophouden. Om het volk in ieder geval gerust te stellen".	
04:13	Medium shot van de presentatrice die zich richt tot een scherm achter haar. Hierop is in medium close-up een blonde vrouw te zien tegen een paars met rood gekleurde achtergrond.		Presentatrice: Nja, en gerust te stellen, uhm... Is er eigenlijk nog angst voor nieuwe aanslagen?	8
04:18	Medium close-up van een blonde vrouw tegen een paars met rood gekleurde achtergrond.		Wilma van der Maten: Ja, dat is er wel. Uh, wat ik net al zei, 10 jongens die zijn binnengekomen, 10 goed getrainde jongens. Jongens in de leeftijd van 18 tot en met 28 jaar. Daar hebben we het dus over. Die dus in staat waren om in drie dagen dit soort hotels te bezetten. 800 Soldaten waren te been gebracht. De politie zegt nu vandaag dat er geen {al 'nee' schuddend} terroristen meer rondlopen. Dat echt de 9 zijn doodgeschoten. Er is er eentje gearresteerd. Maar de angst blijft wel in het land bestaan dat er elk moment dus wel zo'n actie kan komen. Zo'n terreuractie.	8
04:48	Medium close-up van de presentatrice.		Presentatrice: Nou was de bedoeling van die terroristen om een soort 9/11 voor India aan te richten. Hoe wilden ze dat eigenlijk doen?	
04:53	Medium close-up van een blonde vrouw tegen een paars met rood gekleurde achtergrond.		Wilma van der Maten: { 'ja' knikkend } Ja, dat plan is vandaag ontvouwd door de militaire commandant. Ze waren dus van plan om met explosieven dat hele Taj Hotel op te blazen. Nou, als je zag wat ze daar naar binnen gehaald hadden aan explosieven, dan was ze dat ook zeker gelukt. Hetzelfde geldt voor dat Oberoi Hotel waar ze ook zaten. En het eigenlijke doel was, wat die jongens wilden, was, uh, 5000 mensen doden. En dan zo snel mogelijk weer terug naar Pakistan, wordt dus gezegd. Want daar kwamen de jongens wel vandaan. Ook al ontkent het land 't.	
05:21	Medium close-up van de presentatrice.		Presentatrice: Ja, vanwege die Pakistaanse achtergrond van de terroristen, uh, zou Pakistan	

			gisteren nog z'n hoofd veiligheidsdienst sturen. Maar vandaag is dat weer teruggedraaid. Waarom eigenlijk?	
05:30	Medium close-up van een blonde vrouw tegen een paars met rood gekleurde achtergrond.		Wilma van der Maten: Ja, vannacht is er zelfs spoedoverleg geweest tussen de president en de premier. Die opmerking van de, uh, minister van Binnenlandse Zaken van India, dat er Pakistaanse elementen bij deze acties zijn betrokken, is compleet verkeerd gevallen in Pakistan. Pakistan zegt: "Jullie moeten eerst maar eens beter jullie eigen huiswerk doen". Bijvoorbeeld twee jaar geleden was hier die grote bomaanslag op een trein tussen Pakistan en India. Toen zei Paki...India ook tegen Pakistan dat Pakistan erachter zat. En nu blijkt dat daar extremistische Hindoes hebben achter gezeten. Dus Pakistan zegt: "We willen best met jullie praten maar we doen het eerst op lager niveau. Als jullie er achter zijn wie er werkelijk er, er hebben achter gezeten, dan wordt het eens tijd om met elkaar te praten". Dus de relatie tussen beide landen is behoorlijk bekoeld.	
06:13 06:15			Presentatrice: Dankjewel, Wilma van der Maten in New Delhi.	

Item # 4.1 Zondag 30 november 2008 – 20:00 uur *Journal*

D2, D4, D6

Tijd-code	Beeld	Geluid	
	Aankondiging NOS <i>Journal</i> . Direct na het tonen van het logo van het NOS <i>Journal</i> worden beelden getoond van een protesttocht. Aziatisch uitziende mensen lopen met witte spandoeken	Direct na de openingstune vervolgt de presentatrice: Verbijstering in India groeit.	16
00:00	Presentatrice in medium shot, aan tafel met papieren. <i>Journal</i> -tekstbalk: ASTRID KERSSEBOOM Zodra de presentatrice de naam 'India' noemt, verschijnt op een achtergrondschermbild het beeld van een sjeik gebouw dat in lichter laaie staat.	Presentatrice: Goedenavond. India maakt de balans op, een dag na afloop van de reeks bloedige terreuracties. Veel mensen vragen zich af hoe het mogelijk was dat een klein groepje van niet meer dan 10 terroristen, het land drie dagen lang in zijn greep kon houden. De minister van Binnenlandse Zaken en de nationale veiligheidsadviseur hebben de kritiek op de inlichtingendiensten niet afgewacht. Ze hebben hun ontslag ingediend.	17
00:22	Medium shot van een stoet van Aziatisch uitziende mensen. Enkelen dragen spandoeken. Ondertiteling: Politici, schande, schande. Politici, schande, schande.	{Op de achtergrond is een luid geschreeuw in het Hindi te horen.}	2
00:29	Zodra de commentator begint te spreken ('Een paar'...), verspringt het beeld in een totaalshot van een stoet van Aziatisch	Commentator: Een paar honderd demonstranten waren komen opdagen in Mumbai. Maar ze verwoorden de woede van veel landgenoten.	8

	uitziende mensen. Enkelen dragen spandoeken.			
00:32	Medium close-up van een Aziatisch uitziende man in wit overhemd met zonnebril in zijn golvende haar. Op de achtergrond is het Taj Mahal Hotel te zien.			
00:38	Zodra de woorden 'is taken' worden uitgesproken, wordt een medium close-up getoond van Aziatisch uitziende mensen die met spandoeken protesteren.			
00:41	Bij het uitspreken van de woorden 'intelligences has', springt het beeld terug op de medium close-up van een Aziatisch uitziende man in wit overhemd met zonnebril in zijn golvende haar. Op de achtergrond is het Taj Mahal Hotel te zien. Ondertiteling: Eén vraag maar: Wat heeft de regering gedaan? Wat ging er mis? De inlichtingendienst heeft volledig gefaald.		Aziatisch uitziende man: Just one question: What is the action the government is taken? What is it that went wrong? The intelligences has failed completely.	4
00:43	Medium shot van Aziatisch uitziende man. Op de achtergrond is een deel van het Taj Mahal Hotel zichtbaar en onder in beeld is een microfoon te zien. Ondertiteling: Het is walgelijk, niet te geloven. Morgen kan het weer gebeuren. Morgen zeg ik? Over een uur al, op 't vliegveld, overal.		Aziatisch uitziende man: It is disgusting. It is just disgusting. Can't believe it. Because that thing can happen with us also tomorrow. Why tomorrow? After an hour it can happen anywhere at the airport. Anywhere.	4
00:55	Medium shot van groepje Aziatisch uitziende mannen die de krant staan te lezen.		Commentator: Ook de Indiase media zijn kritisch over de aanpak van de crisis. Volgens sommige kranten zijn waarschuwingen van de inlichtingendiensten genegeerd. Zo had het Taj Mahal Hotel na een waarschuwing zelfs al extra veiligheidsmaatregelen genomen. Maar die waren kort voor de aanslagen weer teruggedraaid. Waarom, is onbekend.	
00:57	Zodra de commentator de woorden 'aanpak van' uitsprekt, wordt een medium close-up getoond van twee handen die een krant vasthouden. Op de voorpagina staat een foto van een door brand verwoeste ruimte met daarbij de volgende koppen: 'It could have been WORSE' 'Specific intel warnings were ignored' en 'An arsenal of monumental proportions'.			
00:59	Tijdens het uitspreken van het woord 'sommige' wordt een medium close-up getoond van een Aziatisch uitziende man die de krant leest.			
01:03	Als de commentator de woorden 'Zo had' uitsprekt, wordt een totaal shot getoond van het Taj Mahal Hotel. Voor het gebouw staat een rij geparkeerde			

	stadsbussen.			
01:06	Bij het uitspreken van de woorden 'waarschuwing zelfs' verspringt het beeld in een medium shot van de bussen. Nu is te zien dat een deel van de gevel van het Taj Mahal Hotel verwoest is.			
01:09	Wanneer de commentator de woorden 'Maar die' uitspreekt, wordt een medium shot getoond van twee Aziatisch uitziende mannen die een dikke kabel van een videocamera verleggen.			
01:14	Medium shot van stromend water dat tegen keien klotst. Aan enkele keien zitten touwen vast.		{Op de achtergrond is het geluid van de branding te horen.}	
01:19	Tijdens het uitspreken van de woorden 'te werk zijn gegaan' verspringt het beeld in een totaalshot van gekleurde vissersbootjes die met touwen vastliggen in de branding van de zee. Op de achtergrond zijn hoge gebouwen zichtbaar.		Commentator: Wel duiken er nu steeds meer details op over hoe de terroristen te werk zijn gegaan.	
01:22	Medium close-up van een Aziatisch uitziende man die achter zich wijst. Achter hem is de zee zichtbaar. Er deinen wat gekleurde vissersbootjes op de golven mee. Voor de kijker rechts in beeld staan een aantal hoge gebouwen. Over de schouder van de man kijken twee kleine Aziatisch uitziende mannen nieuwsgierig mee. <i>Journal-tekstbalk: VISSER</i> Ondertiteling: Hier kwam hun boot aan, een rubber speedboot met tien mensen aan boord. Acht van hen gingen aan wal, twee bleven er aan boord en gingen verder. Ze hadden schooltassen om hun schouder en twee handtassen. Waarschijnlijk zaten daarin hun wapens.		{Op de achtergrond is het geluid van de branding te horen.} {De visser spreekt Hindi.}	4, 6
01:41	Medium close-up van Aziatisch uitziende mensen die neerhurken en kaarsjes aansteken. Naast de kaarsjes liggen bloemen. De camera beweegt naar beneden tot er voornamelijk vlammetjes in beeld zijn.		Commentator: Naast woede over het falen van de politiek en de inlichtingendiensten, is er vooral verdriet en rouw over de onschuldige slachtoffers van de terreuraanslagen die in Mumbai de Indiase 9/11 worden genoemd.	8 8
01:50	Wanneer de commentator het woord 'terreuraanslagen' uitspreekt, verspringt het beeld in een medium close-up van een hand met daarin een wit blaadje. Op het blaadje staat in een hanenpotenhandschrift: 'Release and Goodbey. May God Be with You. Pray for you. Pray for you far in too from heaven.'			

01:52	Tijdens het uitspreken van de woorden 'de Indiase', wordt een medium close-up getoond van twee Aziatisch uitziende kleutertjes die staan te bidden. Op de achtergrond is het Taj Mahal Hotel te zien. Er wordt ingezoomd op één van de droevige gezichtjes van de kleuters. Hij staat met zijn handjes gevouwen.	14		
01:56 02:04	Medium close-up van presentatrice.		Presentatrice: En in Mumbai wordt nog steeds één Nederlander vermist. Al sinds het begin van de acties is er geen contact meer met hem geweest.	

Item # 4.2 Maandag 1 december 2008 – 13:00 uur *Journal*

D6

Tijd-code	Beeld		Geluid	
00:00	Medium shot van presentator, aan tafel met papieren. Op de achtergrond is een deel van de studio zichtbaar en is te zien hoe verschillende mensen zich bezig houden met redactionele werkzaamheden. Op het achtergrondschermbild wordt het beeld getoond van een sjeik gebouw dat in lichter laaie staat.		Presentator: In India heeft de premier van de deelstaat waarin Mumbai ligt, z'n ontslag aangeboden. In de stad neemt de kritiek toe op het overheidsoptreden tijdens de terroristische aanslagen van afgelopen week.	
00:10 00:12 00:16	Medium shot van drie Aziatisch uitziende mannen die plaatsnemen achter een tafel met daarover een bordeauxrood geplooid kleed. De tafel staat vol met microfoons. Zodra de commentator de woorden 'reageert met' uitspreekt, verspringt het beeld in een medium close-up van één van de mannen achter de tafel. Hij houdt een microfoon in zijn hand en leest iets van een blaadje. Als de commentator het woord 'veiligheidstroepen' uitspreekt, worden vage, schokkerige beelden getoond van een aantal bewegende silhouetten achter een glazen deur. Er is zeer slecht te zien wat er gebeurt.	3	Commentator: Premier Deshmukh reageert met zijn aftreden op de aanzwengelende kritiek. Er is veel commentaar op het optreden van de veiligheidstroepen. Hier in actie gefilmd door een amateur bij de bevrijding van het Taj Mahal Hotel.	
00:25	Medium shot van een Aziatisch uitziende man met een tulband om. Hij staat achter een spreekgestoelte met microfoon. <i>Journal</i> -tekstbalk: PREMIER SINGH (INDIA) Ondertiteling: De anti-terrorisme troepen zullen worden versterkt en gestroomlijnd. De Nationale Veiligheidsgarde zal als voornaamste bestrijder van het terrorisme		Indiase premier: The antiterrorist forces in this country will be reinforced and streamlined. The National Security Guard, which is the principal antiterrorist force of the country, will be given	

	in India, extra faciliteiten krijgen en groter worden.		pecially added facilities and is having higher performance by the government.	
00:39	Medium close-up van verwoeste ramen in een klassieke gevel. De gevel is zwart uitgeslagen. Er vliegt een vogel langs.		Commentator: Ook de brandweer van Mumbai zou hebben gefaald. Volgens de eigenaar van het Taj Mahal Hotel kwam de brandweer pas drie uur na de eerste brandmelding opdagen. Inwoners van Mumbai vragen zich af of de stad ooit haar eigen luister terugkrijgt.	
00:41	Tijdens het uitspreken van de woorden 'hebben gefaald' wordt een totaal shot getoond van het Taj Mahal Hotel. Er lopen Aziatisch uitziende mensen langs de camera.			
00:46	Zodra de commentator de woorden 'drie uur' uitspreekt, wordt een medium close-up getoond van een Aziatisch uitziende man die op de grond zit en kranten verkoopt.			
00:48	Bij het uitspreken van de woorden 'Inwoners van' wordt vanuit een medium close-up uitgezoomd op een krantenkiosk.	15		
00:53	Medium close-up van een Aziatisch uitziende man die modern gekleed en geknipt is. Op de achtergrond is een modern hoog gebouw te zien. Ondertiteling: Ik weet niet of we ooit weer terug kunnen naar het leven van weleer. We zijn in ieder geval iets ouder en wijzer geworden. Er zullen dingen veranderen, net zoals ieder voor zich verandert.		Modern geklede Aziatisch uitziende man: I do not know if we can get normalcy as what it was before. Normalcy will come in immaturity. Things will change. Thing will change, I think as every individual is going to change.	4
01:03	Medium close-up van een Aziatisch uitziende vrouw die modern gekleed is en een modern kapsel heeft. Ondertiteling: Mensen zijn erg van streek. Je moet heel sterk zijn. Maar ik weet dat Mumbai en de inwoners sterk zijn. Wij zullen dit overleven.		Modern geklede Aziatisch uitziende vrouw: There is been a lot of trauma. One has to be really strong. And I know that Mumbai is strong. Mumbai's aids are strong and we will get back to life again.	4
01:09 01:10	Medium close-up van gekleurde blaadjes die ergens zijn opgeplakt. Met stift staan er teksten opgeschreven als: 'MUMBAI WILL STAND UNITED' en 'MUMBAI MEIN BHOOT TERRORGTS KI MAA KI...'			